

ДУХНИЦЬКИЙ В. Б.

РЕЦЕПТУРНИЙ ДОВІДНИК ЛІКАРЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Частина I

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Київ 2026

УДК 636.09(035)

Д 85

*Рекомендовано до видання рішенням вченої ради
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(Протокол № 14 від 24 червня 2026 року)*

Рецензенти:

Рубленко М. В. – доктор ветеринарних наук, професор, академік НААН України, завідувач кафедри ветеринарної хірургії та анестезіології Білоцерківського національного аграрного університету;

Бойко П. К. – доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри гістології та медичної біології Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Голопура С. І. – доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри внутрішніх хвороб тварин НУБіП України.

Д 85 Рецептурний довідник лікаря ветеринарної медицини: навчальний посібник. Духницький В.Б. – Київ: НУБіП України, 2026. – 220 с.

ISBN 978-617-8928-72-8

Матеріал довідника викладено у відповідності з вимогами до навчальних видань та змісту і форми ветеринарного рецепта для студентів закладів вищої освіти факультетів ветеринарної медицини з дотриманням чіткої структури, в логічній послідовності у відповідності до сучасних досягнень ветеринарної науки і практики та за термінологією згідно міжнародної номенклатури.

Наведено рецептурні приписи на лікарські засоби, що використовуються для лікування тварин за більшості внутрішніх захворювань з врахуванням схем та способів їх оформлення. Рецептурні приписи включають офіційальні (фармакопейні) лікарські форми – розчини, суспензії, таблетки, порошки, мазі, а також магістральні (виготовлені за рецептурними приписами лікаря) – настої, відвари, мікстури, болюси, збори, лініменти та ін.

Рецептурний довідник для студентів, аспірантів, викладачів факультетів ветеринарної медицини закладів вищої освіти та практикуючих лікарів ветеринарної медицини.

ISBN 978-617-8928-72-8

© Духницький В.Б., 2026

© НУБіП України, 2026

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Духницький Володимир Богданович

Доктор ветеринарних наук, професор, заслужений науково-педагогічний працівник Національного університету біоресурсів і природокористування України, відмінник освіти України, професор кафедри фізіології хребетних і фармакології Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Викладає дисципліни «Ветеринарна токсикологія», «Ветеринарна фармакологія», «Токсикологічна хімія»,

«Клінічна ветеринарна токсикологія», «Ветеринарна військова токсикологія», «Ветеринарна мікотоксикологія», «Лікарські рослини у ветеринарній медицині»
Напрямок наукових досліджень: отруєння тварин нітратами та нітритами, пестицидами, мікотоксикози тварин, фармакокінетика та фармакодинаміка антибіотиків, фармакологічна активність препаратів заліза, організація науки та освіти.

Автор понад 290 науково-методичних праць, у тому числі 7 монографій, 5 підручників, 12 навчальних посібників.

E-mail: dukhnytskyi_vb@nubip.edu.ua

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	7
ВСТУП.....	8
1. ХВОРОБИ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ.....	10
1.1. Стоматит.....	10
1.2. Фарингіт.....	12
1.3. Закупорка стравоходу.....	14
1.4. Запалення стравоходу.....	15
1.5. Спазм стравоходу.....	16
2. ХВОРОБИ ПЕРЕДШЛУНКІВ ТА СИЧУГА ЖУЙНИХ	18
2.1. Гіпотонія та атонія рубця.....	18
2.2. Переповнення (парез) рубця.....	20
2.3. Гостра тимпанія рубця.....	20
2.4. Ацидоз рубця.....	22
2.5. Алкалоз рубця.....	24
2.6. Закупорка книжки.....	25
2.7. Запалення сичуга.....	27
3. ХВОРОБИ ШЛУНКА ТА КИШЕЧНИКУ.....	29
3.1. Гастрит.....	29
3.2. Виразкова хвороба шлунка.....	32
3.3. Гостре розширення шлунка.....	34
3.4. Ентероколіт.....	37
3.5. Гастроентерит.....	39
3.6. Метеоризм кишечника.....	42
3.7. Спазми кишечника.....	45
3.8. Застій вмісту кишечника.....	47
4. ХВОРОБИ ПЕЧІНКИ ТА ЖОВЧНИХ ШЛЯХІВ	49
4.1. Гепатит.....	49
4.2. Гепатоз.....	51
4.3. Цироз печінки.....	53
5. ХВОРОБИ ОРГАНІВ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ.....	56
5.1. Перикардит.....	56
5.2. Міокардит.....	58
5.3. Міокардіодистрофія (міокардоз).....	60
5.4. Ендокардит.....	61
5.5. Артеріосклероз.....	63
5.6. Тромбоз судин.....	64
6. ХВОРОБИ ОРГАНІВ ДИХАННЯ.....	66
6.1. Риніт.....	66
6.2. Гайморит.....	68

6.3.	Фронтит.....	69
6.4.	Ларингіт	69
6.5.	Бронхіт	71
6.6.	Гіперемія та набряк легень	73
6.7.	Пневмонія	75
6.8.	Гангрена легень.....	79
6.9.	Емфізема легень	80
6.10.	Плеврит	82
7.	ХВОРОБИ ОРГАНІВ СЕЧОВОЇ СИСТЕМИ	
	ТА СЕЧОВИДІЛЬНИХ ШЛЯХІВ	86
7.1.	Нефрит	86
7.2.	Пієлонефрит	89
7.3.	Нефроз.....	91
7.4.	Уроцистит	93
7.5.	Параліч та парез сечового міхура.....	96
8.	ХВОРОБИ СИСТЕМИ КРОВІ	98
8.1.	Постгеморагічна анемія	98
8.2.	Гемолітична анемія.....	100
9.	ХВОРОБИ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ	103
9.1.	Гіпертермія	103
9.2.	Сонячний удар.....	105
9.3.	Гіперемія головного мозку та його оболонок.....	107
9.4.	Анемія головного мозку	108
9.5.	Водянка шлуночків мозку	110
9.6.	Менінгіт	110
9.7.	Енцефаліт	110
9.8.	Мієліт	111
9.9.	Менінгоенцефаліт	111
9.10.	Менінгомієліт	115
9.11.	Неврози	117
9.12.	Епілепсія	119
9.13.	Еклампсія	121
9.14.	Синдром стресу	122
10.	ХВОРОБИ ІМУННОЇ СИСТЕМИ	126
10.1.	Імунний дефіцит.....	126
11.	АЛЕРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ.....	128
12.	ХВОРОБИ ОБМІНУ РЕЧОВИН	132
12.1.	Кетоз.....	132
12.2.	Аліментарна дистрофія	135
12.3.	Паралітична міоглобінурія.....	136

12.4. Аліментарна остеодистрофія	139
12.5. Вторинна остеодистрофія	142
12.6. Пасовищна тетанія	145
12.7. Жировий гепатоз	148
13. ХВОРОБИ ЕНДОКРИННИХ ЗАЛОЗ	152
13.1. Гіпоадренкортицизм собак та котів	152
13.2. Гіперадренкортицизм (синдром Кушинга)	154
13.3. Нецукровий діабет	155
13.4. Дифузний токсичний зоб (гіпертиреоз).....	157
13.5. Ендемічний зоб	158
13.6. Гіпопаратиреоз	160
13.7. Післяродова гіпокальціємія	161
13.8. Панкреатит.....	163
13.9. Цукровий діабет	166
14. ХВОРОБИ ШКІРИ	168
14.1. Дерматит	168
14.2. Піодермія	173
14.3. Екзема.....	175
14.4. Сверблячка.....	178
14.5. Себорея.....	180
15. ХВОРОБИ МОЛОДНЯКУ	182
15.1. Диспепсія	182
15.2. Періодична тимпанія телят	185
15.3. Токсична дистрофія печінки.....	186
15.4. Гіпоксія та асфіксія новонароджених	189
15.5. Катаральна бронхопневмонія	190
15.6. Гіпоглікемія поросят	198
15.7. Гіповітаміноз Д (рахіт)	200
15.8. Аліментарна анемія	201
15.9. Білом'язова хвороба	203
ЛІТЕРАТУРА.....	205
ДОДАТКИ.....	206

ПЕРЕДМОВА

У наш час для лікування хворих тварин і профілактики різних захворювань використовують велику кількість лікарських засобів. Здатність добре орієнтуватися в них з метою правильного призначення пацієнтам тих чи інших препаратів дуже важлива для лікарів ветеринарної медицини.

У зв'язку з цим виникає необхідність у якісній підготовці студентів факультетів ветеринарної медицини та набуття ними знань з ветеринарної фармакології, які є базовими, що поєднують теоретичні та клінічні дисципліни. Фармакологія завершує теоретичну підготовку майбутніх лікарів і є логічним продовженням курсів анатомії, фізіології і патологічної фізіології тварин, біохімії, мікробіології та вірусології.

З кожним роком збільшується кількість високоефективних лікарських засобів у т. ч. вітчизняного виробництва, а ряд препаратів вибули з списку дозволених до застосування. Отримані нові дані про фармакологічні властивості та механізми дії ліків, їх терапевтичну ефективність, побічну негативну дію та типи взаємодії між окремими препаратами.

У більшості випадків незаразних захворювань продуктивних і домашніх тварин використовується терапія лікарськими засобами, яка передбачає їх правильне та раціональне застосування, а також наявність знань про нові препарати.

Виписуючи рецепт, лікар повинен не тільки добре знати правила його оформлення, показання та протипоказання до застосування ліків, але також чітко уявляти сумісність між окремими лікарськими речовинами та якими побічними ефектами вони володіють.

Під час лікування дуже важливим є індивідуальний підхід до хворої тварини. Тому під час призначення лікарського засобу необхідно враховувати вид, стать, вік тварини, перебіг патологічного процесу, наявність супутніх захворювань, індивідуальну чутливість та загальний стан. Важливе значення також має хімічна будова та фізико-хімічні властивості лікарських речовин, концентрація діючої речовини в препараті, доза ліків, вибір шляху введення, лікарська форма тощо.

Правильна оцінка ранніх симптомів захворювання, своєчасне призначення комплексної терапії, забезпечення відповідних умов утримання та годівлі хворих тварин є основою успіху за різних порушень функціонального стану організму. Для лікування хворих тварин за різної патології, як правило, рекомендується декілька препаратів. Лікар ветеринарної медицини оцінивши стан хворої тварини, важкість патологічного процесу застосовує не один препарат, а в більшості випадків – сукупність кількох лікарських засобів, які належать до етіотропної, патогенетичної, симптоматичної та стимулюючої фармакотерапії. Лише такий підхід у призначенні лікарських засобів є найбільш ефективним та найменш затратним.

ВСТУП

Фармакологія і фармація тривалий час розвивались як одна наука в гуманній та ветеринарній медицині. Лише з появою та розвитком (VIII - IX століття) закладів для виготовлення та продажу ліків (аптек) фармація відокремилась від фармакології. Тому нині наука про ліки включає дві самостійні галузі знань – фармакологію та фармацію.

Фармакологія – це біологічна наука, яка вивчає лікарські засоби рослинного, тваринного, мікробного, мінерального, синтетичного та комбінованого походження, їх дію на живі організми з метою лікування хворих людей і тварин, профілактики захворювань та пошуку нових ефективних лікарських засобів. Особливістю ветеринарної фармакології є вивчення засобів, які стимулюють фізіологічні функції організму тварин з метою підвищення їх продуктивності та відворювальної здатності (плодючості).

Фармація – наука, яка займається вивченням питань пошуку, обробки, виготовлення та стандартизації лікарських засобів. Вона є комплексною наукою, включає фармакогнозію, яка вивчає матеріали рослинного, тваринного, мікробного та мінерального походження, що являються сировиною для виготовлення лікарських засобів; фармацевтичну хімію, яка вивчає хімічну будову та фізико-хімічні властивості діючих речовин; аптечну технологію – знання з якої лікар ветеринарної медицини використовує для приготування мануальних лікарських форм (болюси, пілюлі, кашки, присипки, дусти та ін.).

Довідник являє собою посібник з лікарської рецептури, складений за фармакотерапевтичним принципом та включає рецептурні приписи лікарських засобів, що використовуються у клінічній практиці ветеринарної медицини за внутрішніх хвороб тварин. Інші засоби терапії, що використовуються за внутрішніх хвороб тварин, лікар може почерпнути з відповідної довідникової літератури.

У довіднику наведена коротка інформація про майже 100 найбільш поширених внутрішніх хвороб тварин та рецептурні приписи лікарських засобів, що використовуються у разі їх виникнення. Усі рекомендовані препарати зареєстровані в Україні для застосування у ветеринарній медицині.

Значну частину довідника складають рецептурні приписи на мануальні лікарські форми (болюси, кашки, мікстури, лініменти, слизи) та галенові препарати (настої, відвари), які за необхідності може виготовити лікар ветеринарної медицини в умовах аптеки.

Наведені рецепти на офіційні (фармакопейні, виготовлені на фармацевтичних підприємствах) та магістральні (виготовлені в аптеках за індивідуальним рецептом лікаря) лікарські форми виписані з використанням різних схем – скорочена, розгорнута та методів – диспензаційний, дивізійний, що залежно від конкретного випадку дає можливість уникати помилок під час дозування лікарських речовин та дотримуватись відповідної технології ліків.

У наше завдання не входила детальна характеристика лікарських засобів, а користуючись інформацією наведеною в довіднику студент або лікар ветеринарної медицини, завжди може звернутися до довідникової літератури з лікарських засобів. Довідник не претендує на всебічне охоплення фармакотерапії всіх внутрішніх захворювань тварин.

Основна мета рецептурного довідника – допомогти студентам старших курсів та лікарям ветеринарної медицини раціонально використовувати лікарські засоби, а виписуючи рецепт добре знати правила його оформлення.

Довідник, у першу чергу, рекомендується студентам старших курсів факультетів ветеринарної медицини для використання під час написання курсової роботи, історії хвороби з клінічних дисциплін та підготовки щоденників з навчальної та виробничої практик. Він буде корисним для практикуючих лікарів ветеринарної медицини.

Автор буде вдячний за будь-які зауваження та побажання, які можуть виникнути у читачів до рецептурного довідника лікаря ветеринарної медицини.

1. ХВОРОБИ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ

1.1. Стоматит (*Stomatitis*) – запалення слизової оболонки ротової порожнини. Трапляється у тварин різних видів, але найчастіше у великої рогатої худоби та собак. За поширенням уражень стоматит може бути дифузним, за якого уражається слизова оболонка щік, язика, ясен губ та локальним – за якого уражаються ясна (гінгівіт), язик (глосит), тверде піднебіння (палантиніт).

За характером запалення розрізняють стоматит катаральний, везикулярний, афтозний, крупозний, виразковий, гангренозний та кандидозний. Можливі також змішані форми стоматиту.

Найбільш часто трапляється *катаральний стоматит*, який переходить в інші форми та характеризується наявністю на слизовій оболонці рідкого ексудату серозного, гнійного або десквамативного характеру.

Причиною катарального стоматиту найчастіше є травми слизових оболонок грубими кормами, гострими сторонніми предметами (гвіздки, дріт, тріски, кістки тощо), зубами, вудилами. Причиною також може бути згодовування гарячого корму, а також зелених кормів що містять домішку борщовика Сосновського, болиголову плямистого, гірчиці польової, ріпаку, молочаю, кропиви пекучої, жовтців, а тож ураження слизових оболонок хімічними речовинами – кислотами, лугами.

Везикулярний стоматит – запалення поверхневих шарів слизової оболонки ротової порожнини, що проявляється утворенням пухирців наповнених серозною рідиною.

Афтозний стоматит – фібринозне запалення з некрозом епітелію слизової оболонки. У цьому разі утворюються плівки, які складаються з фібринозного ексудату, змертвілого епітелію та лейкоцитів.

Виразковий стоматит – характеризується швидким розвитком запального процесу слизової оболонки та поверхневим некротичним процесом з утворенням виразок, дно яких вкрито гноєм.

Гангренозний стоматит – характеризується некрозом слизової оболонки та більш глибоких тканин – щік, ясен, губ та інколи кісток.

Кандидозний стоматит – спричиняється грибами роду *Candida*.

Для обробки ротової порожнини застосовують водні розчини антисептичних речовин у низьких концентраціях, зокрема: розчин перманганату калію 1: 10000, розчин етакридину лактату 1:1000, 3 % розчин борної кислоти, розчин фурациліну (1:10000).

Більш ніжний ефект проявляють зрошення порожнини рота відварами та настоями з лікарської рослинної сировини: квіток ромашки та календули, листя шавлії, кори дуба, нанесеними на ватний чи марлевий тампон.

Для обробки та припікання глибоких виразок і ран застосовують розчин йоду з гліцерином (1:4), 0,2% розчин срібла нітрату, 1 – 2 % розчин міді

сульфату, лінімент синтоміцину та ін. За наявності показань тваринам додатково призначають антибіотики.

1). Кобелю: калію перманганат у формі розчину 1:10 000. Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини.

Rp.: Solutionis Kalii permanganatis 1:10 000 – 500,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Зрошувати слизову оболонку ротової порожнини 4 – 5 разів на добу.

#

2). Лошати: етакридину лактат у формі 0,1 % водного розчину. Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини. Розчин готують перед застосуванням !!!

Rp.: Aethacridini lactatis 0,1

Aguae destillatae 100,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини. Застосовувати 3 – 4 рази на добу.

#

3). Вівці: кислоту борну у формі 3 % водного розчину. Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини за стоматиту.

Rp.: Acidi borici 9,0

Aguae destillatae ad 300,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини. Застосовувати 3 – 4 рази на добу.

#

4). Коту: фурацилін у формі розчину 1:10 000. Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини за стоматиту.

Rp.: Solutionis Furacillini 1:10 000 – 500,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини. Застосовувати 3 – 4 рази на добу.

#

5). Кобелю: квітки ромашки у формі настою. Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини за стоматиту.

Rp.: Infusi florum Chamomillae ex 20,0 – 200,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини. Застосовувати 3 – 4 рази на добу.

#

6). Корові: кору дуба у формі відвару. Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини за стоматиту.

Rp.: Decocti corticis Guercus ex 50,0 – 500,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини. Застосовувати 3 – 4 рази на добу.

#

7). Бичку: листя шавлії у формі настою. Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини за стоматиту.

Rp.: Infusi foliorum Salviae ex 30,0 – 300,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Для зрошення слизової оболонки ротової порожнини. Застосовувати 3 – 4 рази на добу.

#

8). Суці: розчин йоду спиртовий з гліцерином у співвідношенні 1:4. Зовнішнє, для обробки ран та виразок слизової оболонки ротової порожнини.

Rp.: Solutionis Iodi spirituosae 5% – 10,0 ml

Glycerini 40,0

M. D. S.: Зовнішнє. Для обробки ран та виразок слизової оболонки ротової порожнини. Наносити за допомогою тампона 2 – 3 рази на добу.

#

9). Лошати: срібла нітрат у формі 0,2 % розчину. Зовнішнє. Припікаючий засіб за виразкового стоматиту. Розчин зберігати у флаконі з темного скла у темному місці !!!.

Rp.: Solutionis Argenti nitratis 0,2 % – 100,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Для обробки ран та виразок за виразкового стоматиту. Наносити за допомогою тампона 2 – 3 рази на добу.

#

10). Мерину: міді сульфат у формі 1 % розчину. Зовнішнє. Для обробки ран та виразок за виразкового стоматиту.

Rp.: Cupri sulfatis 2,0

Aguae destillatae 200,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Для обробки ран та виразок за виразкового стоматиту. Наносити за допомогою тампона 2 – 3 рази на добу.

#

11). Коту: 5 % лінімент синтоміцину. Зовнішнє. Для обробки ран та виразок за виразкового стоматиту.

Rp.: Linimenti Synthomycini 5 % – 25,0

D. S.: Зовнішнє. Для обробки ран та виразок за виразкового стоматиту. Наносити за допомогою тампона 2 – 3 рази на добу.

1.2. Фарингіт (Pharyngitis) – запалення слизової оболонки глотки та більш глибоких її тканин, включно з м'яким піднебінням та мигдаликами. За характером запального процесу розрізняють фарингіт катаральний, крупозний, виразковий та флегмонозний: за формою перебігу – гострий та хронічний.

Причиною захворювання є переохолодження організму за впливу факторів навколишнього середовища: низької температури, холодного вітру, дощу; згодовування холодного чи замерзлого корму, випасання тварин на пасовищі, що вкриті інієм або снігом, напування холодною водою у жарку погоду; згодовування гарячого та ураженого пліснявою корму.

З лікувальною метою, для прискорення розсмоктування інфільтрату, у шкіру в ділянці глотки втирають 10 % олійний розчин камфори для зовнішнього застосування або лініменти з подразнюючих речовин; слизову оболонку глотки змащують розчином Люголя з гліцерином 3 – 4 рази на добу, 5 % лініментом стрептоциду, 0,05 % розчином хлоргексидину біглюконату 2 – 3 рази на добу.

12). Лошаті: олійний 10 % розчин камфори для зовнішнього застосування. Зовнішнє. Втирати в шкіру в ділянці глотки 2 рази на добу.

Rp.: Solutionis Camphorae oleosae ad usum externum 10 % – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Зовнішнє. Втирати в шкіру в ділянці глотки 2 рази на добу.

#

13). Жеребцю: лінімент, що містить олію терпентинову, метилсаліцилат та олійний розчин камфори для зовнішнього застосування по 100,0. Зовнішнє. Втирати в шкіру в ділянці глотки 2 рази на добу.

Rp.: Olei Terebinthinae

Methylis salicylatis

Solutionis Camphorae oleosae ad usum externum 10 % aa100,0

M. f. linimentum

D. S.: Зовнішнє. Втирати в шкіру в ділянці глотки 2 рази на добу.

#

14). Корові: лінімент стрептоциду 5 %. Зовнішнє. Змащувати слизову оболонку глотки 3 рази на добу.

Rp.: Linimenti Streptocidi 5 % – 100,0

Da in lagenis

S.: Зовнішнє. Змащувати слизову оболонку глотки 3 рази на добу.

#

15). Кобелю: розчин Люголя з гліцерином. Зовнішнє. Для змащування слизової оболонки глотки 3 – 4 рази на добу.

Rp.: Iodi 2,0

Kalii iodidi 4,0

Glycerini 6,0

Aguae destillatae 188,0

M. D. S.: Зовнішнє. Для змащування слизової оболонки глотки 3 – 4 рази на добу.

#

16). Коту: розчин хлоргексидину біглюконату 0,05 %. Зовнішнє. Для змащування слизової оболонки глотки 3 рази на добу.

Rp.: Solutionis Chlorhexydini bigluconatis 0,05 % – 50,0

Da in lagenis

S.: Зовнішнє. Змащувати слизову оболонку глотки 3 рази на добу.

1.3. Закупорка стравоходу (*Obstructio oesophagi, obturatio oesophagi*) – закриття прохідності кормовими масами або стороннім тілом. Трапляється у тварин різних видів, але частіше у великої рогатої худоби, рідше у свиней, собак, котів, коней.

Причиною закупорки стравоходу у великої рогатої худоби є жадібне поїдання в цілому вигляді бульб картоплі, коренеплодів буряку, моркви, огірків. Рідше закупорка буває неїстівними предметами. У собак закупорка буває кістками, великими кусками м'яса, дитячими іграшками.

Закупорка стравоходу кормом буває за його спазму, або паралічу. Розрізняють повну закупорку, яка у великої рогатої худоби супроводжується тимпанією рубця.

Собакам та свиням для видалення стороннього тіла рекомендується підшкірне введення 1 % розчину апоморфіну гідрохлориду (блювальний засіб) – по 0,2 – 1,0 мл, попередньо ввівши у стравохід невелику кількість рослинної олії. З метою усунення спазму стравоходу тваринам вводять підшкірно 1 % розчин атропіну сульфату, великим тваринам 1,0 – 6,0 мл, собакам 0,25 – 1,0 мл. Для видалення стороннього тіла у собак користуються корнцангом; у великої рогатої худоби – проштовхують у рубець за допомогою зонда. У випадку загрози тимпанії здійснюють руменоцентез, а гільзу троакара залишають на 6 – 24 год.

17). Кобелю: соняшникову олію (доза 30,0 г). Внутрішнє. Перед підшкірним введенням розчину апоморфіну гідрохлориду.

Rp.: Olei Helianthi 30,0

D. S.: Внутрішнє. Перед підшкірним введенням розчину апоморфіну гідрохлориду.

#

18). Кобелю: апоморфіну гідрохлорид у формі 1 % офіціального розчину (доза 0,01г). Підшкірно. На одне введення.

Rp.: Solutionis Apomorphini hydrochloridi 1 % – 1,0 ml

D. S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

19). Корові: атропіну сульфат (доза 0,05 г) у формі 1 % офіціального розчину. Підшкірно. На одне введення для усунення спазму стравоходу.

Rp.: Solutionis Atropini sulfatis 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

1.4. Запалення стравоходу (*Oesophagitis*) – захворювання, що деколи трапляється як наслідок механічної травми стравоходу зондом (проштовхування стороннього тіла), потрапляння гострих предметів у дрібних тварин (кістки), механічна травма у жуйних за поїдання грубих малопоживних кормів (гілки дерев, сухе листя, осока), термічні та хімічні фактори (гарячий корм, лікарські засоби, що мають властивості лугів та кислот у завищених концентраціях та ін.).

Тваринам призначають відповідну годівлю – бовтанки з висівок, відвар ячменю та ячмінну кашу, м'яке сіно, варену товчену картоплю.

З лікувальною метою задають слиз з крохмалю або насіння льону, олійні емульсії з сульфаніламідними препаратами та антибіотиками, розчин іхтіолу 1 – 2 % концентрації у невеликих кількостях.

20). Бичку: слиз з насіння льону (доза 300,0 г). Внутрішнє. Обволікаючий засіб за запалення слизової оболонки стравоходу. Призначають три рази на добу. Зберігати не більше 24 год.

Rp.: Mucilaginis seminis Lini 900,0

D. S.: Внутрішнє. По 300,0 три рази на добу.

#

21). Кобелю: слиз з картопляного крохмалю (доза 200,0 г). Внутрішнє, обволікаючий засіб за запалення слизової оболонки стравоходу. Призначають три рази на добу. Зберігати не більше 24 год.

Rp.: Mucilaginis Amyli solani 600,0

D. S.: Внутрішнє. По 200,0 три рази на добу.

#

22). Корові: іхтіол у формі 1 % розчину (доза 500,0 мл). Внутрішнє. Антисептичний засіб. Застосовувати 2 рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Ichthyoli 30,0

Aguae destillatae 3000,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. По 500,0 мл два рази на добу.

#

23). Бичку: олійну емульсію у кількості 400,0 г наступного складу: олії рицинової – 40,0 г; желатози – 20,0 г; води дистильованої – 340,0 г. Внутрішнє.

По 100,0 г емульсії два рази на добу. Перед застосуванням у разову дозу емульсії додати 5,0 г стрептоциду.

Rp.: Olei Ricini 40,0

Gelatosae 20,0

Aguae destillatae 340,0

M. f. emulsum

D. S.: Внутрішнє. По 100,0 г емульсії два рази на добу. Перед застосуванням у разову дозу емульсії додати 5,0 г стрептоциду.

1.5. Спазм стравоходу (*Oesophagospasmus*) – захворювання, що проявляється періодичними тетанічними скороченнями м'язів стравоходу.

Етіологічними чинниками спазмів стравоходу є подразнення слизової оболонки грубими кормами, хімічними речовинами, холодною водою та замерзлим кормом. Як вторинний процес, спазм стравоходу настає після його запалення, звуження, закупорки, правцю, сказу, енцефаліту.

Лікарські засоби застосовують за настання нападу спазмів. З цією метою використовують М-холінолітичні речовини (розчини атропіну сульфату та платифіліну гідротартрату). На ділянку стравоходу накладають зігріваючі компреси, згодовують м'які корми.

24). Мерину: платифіліну гідротартрат (доза 0,06) у формі 0,2 % офіційного розчину. Підшкірно, для усунення спазмів стравоходу.

Rp.: Solutionis Platyphyllini hydrotartratis 0,2 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 10 in ampullis

S.: Підшкірно. По 3,0 мл на одну ін'єкцію під час нападу спазмів.

#

25). Кобелю : атропіну сульфат (доза 0,005) у формі 0,1 % офіційного розчину. Підшкірно. Для усунення спазму стравоходу.

Rp.: Solutionis Atropini sulfatis 0,1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Підшкірно. По 5,0 мл на одну ін'єкцію, під час нападу спазмів.

#

26). Лошати: розчин камфори спиртовий 10 % для зовнішнього застосування. Зігріваючий компрес на шкіру в ділянці спазму стравоходу.

Rp.: Solutionis Camphorae oleosae ad usum externum 10 % –100,0 ml

Da in lagenis

S.: Зовнішнє. Для зігріваючого компресу в ділянці спазму стравоходу.

#

27). Бику-пліднику: кислоти борної – 4,0 г; іхтіолу – 10,0 г; спирту етилового 40 % концентрації – 400,0 г. Зовнішнє. Для зігріваючого компресу на 8 год. За необхідності компрес накласти повторно.

Rp.: Acidi borici 4,0

Ichthyoli 10,0

Spiritus aetnhylici 40 % – 400,0

M. D. S.: Зовнішнє. Для зігріваючого компресу в ділянці спазму стравоходу впродовж 8 год. За необхідності компрес накласти повторно.

2. ХВОРОБИ ПЕРЕДШЛУНКІВ ТА СИЧУГА ЖУЙНИХ

2.1. Гіпотонія та атонія рубця (*Hypotonia et atonia rumen*) – характеризується зменшенням кількості скорочень (гіпотонія) та повним припиненням скорочень (атонія) рубця, сітки, книжки. Захворювання частіше трапляється у великої рогатої худоби, рідше в овець та кіз.

Причиною гіпотонії та атонії передшлунків є зміна виду корму, зокрема швидкий перехід від зеленого та соковитого корму на грубий (солома, сіно, гіллячковий корм); згодовування житньої та пшеничної половини, вівсяного лушпиння, борошняного пилу, недоброякісного зерна. Причиною також може бути згодовування після грубих кормів пивної дробини, браги або жому, особливо у великих кількостях. Причиною вторинної гіпотонії та атонії може бути ацидоз або алкалоз рубця, зміщення сичуга, закупорка книжки, травматичний ретикуліт, ендометрит, остеодистрофія.

Лікування тварин за гіпотонії та атонії передшлунків передбачає застосування румінаторних, протибродильних, проносних засобів, гіркот та ензимних препаратів. Із румінаторних засобів призначають настойку чемериці два рази на добу, 2 – 3 доби поспіль. Стимулюють скорочення рубця підшкірним введенням 0,1% розчину карбахоліну, або 0,05 % розчину прозерину. Як протибродильні засоби, внутрішньо призначають молочну кислоту після розведення в 0,5 – 1,0 л води; спирт етиловий 40 % концентрації 2 – 3 рази на добу впродовж 2 – 3 діб. Для стимуляції апетиту та покращення травлення внутрішньо призначають настойку трави полину, кореня тирличу, кореневища лепехи два рази на добу, 2 – 3 доби поспіль.

Для видалення вмісту з передшлунків внутрішньо призначають сольові проносні – натрію або магнію сульфат з достатньою кількістю води (для отримання 5 % розчину), або рослинні олії – соняшникову, лляну або кукурудзяну.

28). Бику-пліднику: настойку чемериці (доза 15,0 мл). Внутрішнє. Два рази на добу, три доби поспіль. Перед застосуванням розвести в 0,5 л води.

Rp.: Tincturae Veratri 15,0 ml

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. По 15,0 мл два рази на добу. Перед застосуванням розвести в 0,5 л води.

#

29). Корові: карбахолін (доза 0,003 г) у формі 0,1 % розчину для ін'єкцій. Підшкірно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Carbacholini pro injectionibus 0,1 % – 3,0 ml

D. S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

30). Козі: молочну кислоту (доза 7,0 мл). Внутрішнє. По 7,0 мл три рази на добу 3 доби поспіль. Перед застосуванням разову дозу розвести в 0,4 л води.

Rp.: *Acidi lactici* 7,0 ml

D. t. d. N. 9 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 7,0 мл три рази на добу 3 доби поспіль.

Перед застосуванням разову дозу розвести в 0,4 л води.

#

31). Корові: спирт етиловий 40 % концентрації (доза 150,0 мл). Внутрішнє. По 150,0 мл три рази на добу три доби поспіль.

Rp.: *Spiritus aethylici* 40 % – 150,0 ml

D. t. d. N. 9 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 150,0 мл три рази на добу.

#

32). Вівці: настойку трави полину (доза 10,0 мл). Внутрішнє. По 10,0 мл два рази на добу дві доби поспіль. Перед застосуванням разову дозу розвести в 0,3 л води.

Rp.: *Tincturae herbae Absinthii* 10,0 ml

D. t. d. N. 4 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 10,0 мл два рази на добу дві доби поспіль.

Перед застосуванням разову дозу розвести в 0,3 л води.

#

33). Козі: настойку кореневища тирличу (доза 10,0 мл). Внутрішнє. По 10,0 мл два рази на добу три доби поспіль. Перед застосуванням разову дозу розвести в 0,3 л води.

Rp.: *Tincturae radice Gentianae* 10,0 ml

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 10,0 мл два рази на добу три доби поспіль. Перед застосуванням разову дозу розвести в 0,3 л води.

#

34). Корові: натрію сульфат (доза 600,0 г). Внутрішнє. Перед застосуванням розвести у 7,0 л води.

Rp.: *Natrii sulfatis* 600,0

Aquae fontanae 7000,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

35). Вівці: магнію сульфат (доза 100,0 г). Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням розвести у 2,0 л води.

Rp.: *Magnesii sulfatis* 100,0

Aquae fontanae 2000,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

2.2. Переповнення (парез) рубця (*Paresis ruminis*) – ущільнення вмісту рубця внаслідок послаблення тону гладких м'язів його стінки.

Причиною патології може бути тривала недостатня годівля або голодування з послідувачим згодовуванням корму; поїдання неїстівних предметів (алотріофагія) – целофанової плівки, виробів з капрону, агроплівки, шпагату для тюків грубих кормів (сіно, солома) та отруйних рослин – віха отруйна, аконіти, діючі начала яких також спричиняють парез м'язів стінки рубця.

Швидке наповнення рубця кормом призводить до розтягування його стінки та парезу м'язів. Накопичення кормових мас з послідувачим парезом рубця спостерігають за тривалої атонії рубця.

За переповнення рубця проводять його промивання теплою водою або 0,1 % розчином марганцевокислого калію, а також призначають румінаторні, протибродильні та проносні засоби. Для стимуляції скорочень рубця доцільним буде призначення антихолінестеразних речовин – підшкірне введення розчинів аміридину та прозерину, внутрішньовенне введення 5 – 10 % розчину натрію хлориду. Також призначають ті ж засоби, що і за гіпотонії та атонії рубця.

36) Корові: аміридин у формі офіційного 1 % розчину (доза 2,0 мл/100 кг м. т.). Внутрішньом'язово. По 10,0 мл через кожні 12 год.

Rp.: Solutionis Amiridini 1% – 10,0 ml

D. t. d. N. 4 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл через кожні 12 год.

#

37). Бику-пліднику: прозерин (доза 0,03 г) у формі офіційного 0,05 % розчину. Підшкірно. По 60,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Proserini 0,05 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 60 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію

#

38). Корові: натрію хлорид у формі 10 % розчину (доза 300,0 мл). Внутрішньовенно. По 300,0 мл два рази на добу.

Rp.: Natrii chloridi 60,0

Aguae pro injectionibus ad 600,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. По 300,0 мл два рази на добу.

2.3. Гостра тимпанія рубця (*Tympania ruminis acuta*) – здуття рубця внаслідок швидкого утворення та наповнення його газами зі зменшенням або повною відсутністю їх відригування.

Причиною захворювання є випасання або згодовування тваринам зелених кормів, що легко піддаються бродінню: люцерни, конюшини, вики ярової, трави та озимих культур вкритих інієм (ріпак, редька дика та інші хрестоцвіті), качанів кукурудзи у стані молочно-воскової стиглості, бурякової гички, листя капусти. Більш небезпечним є випасання тварин після дощу, згодовування зволоженої або зігрітої в кучах зеленої маси. Гостра тимпанія рубця розвивається після згодовування неякісних та зіпсованих кормів: гнилої картоплі, коренеплодів, яблук, пивної дробини та браги.

Вторинна тимпанія розвивається як наслідок закупорки стравоходу, поїдання тваринами отруйних рослин (аконіти, болиголов плямистий, віха отруйна та ін.), які спричиняють парез стінки рубця.

Лікувальні заходи за гострої тимпанії спрямовані на якнайшвидше видалення газів з рубця, їх адсорбцію, припинення процесів бродіння вмісту. Як адсорбент тваринам задають парне молоко, а як протибродильні засоби – молочну кислоту, іхтіол, або іхтіол разом з молочною кислотою, 40 % спирт етиловий, тимпанол або тимпанол К, у дозі 4 – 5 мл/10 кг маси тіла великій рогатій худобі та 5 – 10 мл/10 кг маси тіла вівцям і козам.

39). Корові: молочну кислоту у формі 2 % розчину (доза 10,0 мл). Внутрішнє. На два прийоми.

Rp.: *Acidi lactici* 20,0 ml

Aguae coctae ad 1000,0

M. f. *solutio*

D. S.: Внутрішнє. По 500,0 мл на один прийом.

#

40). Козі: спирт етиловий 40 % (доза 70,0 мл). Внутрішнє. На два прийоми.

Rp.: *Spiritus aethylici* 40 % – 140,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 70,0 мл на один прийом.

#

41). Корові: тимпанол (доза 5,0 мл/10 кг маси тіла.). Внутрішнє. По 250,0 мл через кожні 20 – 30 хв до покращення стану. Перед застосуванням розвести у воді 1 : 10.

Rp.: *Timpanoli* 250,0 ml

D. t. d. N. 5 in *lagenis*

S.: Внутрішнє. По 250,0 мл через кожні 20 – 30 хв до покращення стану. Перед застосуванням розвести у воді 1 : 10.

#

42). Вівці: тимпанол К (доза 10 мл/10 кг маси тіла). Внутрішнє. По 50,0 мл через кожні 15 – 20 хв до покращення стану.

Rp.: Timpanoli K 50,0 ml

D. t. d. N. 5 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 50,0 мл через кожні 15 – 20 хв до покращення стану. Перед застосуванням розвести у воді 1 : 10.

#

43). Корові: іхтіол (доза 15,0 г), молочна кислота (доза 10,0 мл). Внутрішнє. На два прийоми. Перед застосуванням розвести у 1,5 – 2,0 л води.

Rp.: Ichthyoli 30,0

Acidi lactici 20,0

Aguae coctae 3000,0

M. D. S.: Внутрішнє. По 1500,0 мл на один прийом. Перед застосуванням ретельно змішати.

#

44). Козі: іхтіол (доза 4,0 г). Внутрішнє. На два прийоми. Перед застосуванням розвести у 0,4 л води.

Rp.: Ichthyoli 8,0

Aguae coctae 800,0

M. D. S.: Внутрішнє. По 400,0 мл на один прийом. Перед застосуванням ретельно змішати.

2.4. Ацидоз рубця (*Acidosis ruminis*) – захворювання, що характеризується накопиченням у вмісту рубця молочної кислоти, зниженням рівня рН, порушенням травлення та ацидотичним станом організму, внаслідок збільшення рівня молочної кислоти в крові. Захворювання поширене у великої рогатої худоби, а також трапляється у буйволів, овець і кіз.

Причиною ацидозу є згодовування тваринам кормів, що містять велику кількість цукру та крохмаль: буряк цукровий, напівцукровий, кормовий; зерно злаків, або концентрати та дерть із них – ячмінь, пшениця, жито; кукурудза у стадії молочно-воскової стиглості, картопля, сорго, а також силос з показником рН 3,7 та нижче, кислий жом.

Лікування спрямовують на усунення причини – промивання рубця теплою водою; відновлення життєдіяльності мікрофлори передшлунків – внутрішньо вводять 2,0 – 3,0 л вмісту рубця від здорових тварин. Для нормалізації величини рН вмісту рубця та кислотно-лужної рівноваги організму, внутрішньо та внутрішньовенно вводять розчини натрію гідрокарбонату, ізотонічні розчини різного складу. Натрію гідрокарбонат внутрішньо призначають по 100,0 – 150,0 г в 1 л води до 8 разів на добу, внутрішньовенно вводять 4 % офіційний розчин по 800,0 – 900,0 мл. Доцільним є внутрішньом'язове застосування

катозалу по 20,0 – 25,0 мл для тварини один раз на добу, препарату “Ацидостоп” по 250,0 – 750,0 мл один раз на добу, кофеїн бензоат-натрію по 2,0 – 4,0 г у формі 10 або 20 % розчину 2 – 3 рази на добу. Також застосовують протибродильні, румінаторні та проносні засоби, що і за гіпотонії та атонії передшлунків.

45). Корові: натрію гідрокарбонат (доза 32,0 г) у формі офіційного 4 % розчину. Внутрішньовенно. По 800,0 мл два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii hydrocarbonatis 4 % pro injectionibus 200,0 ml

D. t. d. N. 24 in lagenis

S. Внутрішньовенно. По 800,0 мл два рази на добу.

#

46). Бику-пліднику: натрію гідрокарбонат (доза 100,0 г). Внутрішнє. На 5 прийомів. Перед застосуванням розчинити в 1,0 л води. Задавати через кожні 2 години.

Rp.: Natrii hydrocarbonatis 100,0

D. t. d. N.5

S.: Внутрішнє. Перед застосуванням розчинити в 1,0 л води. Задавати через кожні 2 години.

#

47). Корові: катозал – 10 % розчин (доза 25,0 мл). Внутрішньом'язово. По 25,0 мл на одну ін'єкцію один раз на добу.

Rp.: Solutionis “Katosal 10 % “ – 100,0 ml

Da in lagenis.

S.: Внутрішньом'язово. По 25,0 мл на одну ін'єкцію один раз на добу. Повторне застосування залежить від стану тварини.

#

48). Бику-пліднику: розчин ацидостоп (доза 500,0 мл). Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу чотири доби поспіль.

Rp.: Solutionis “Acidostop” 250,0 ml

D. t. d. N. 8 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу.

#

49). Корові: розчин бутазал-100 (доза 20,0 мл). Підшкірно. По 20,0 мл на одну ін'єкцію один раз на добу.

Rp.: Solutionis “Butasal-100” – 100,0 ml

Da in lagenis.

S.: Підшкірно. По 20,0 мл на одну ін'єкцію один раз на добу.

2.5. Алкалоз рубця (*Alcalosis ruminis*) – захворювання, що характеризується зміщенням величини рН вмісту рубця в лужну сторону, порушенням травлення в рубці, обміну речовин, функції печінки та інших органів.

Причина захворювання – згодовування великої кількості кормів з високим вмістом білку: зелені бобові корми – конюшина, люцерна, зелена маса вико-вівса, горохової дерті, кормів із сої, введення в раціон синтетичної сечовини (карбаміду), як замітника кормового протеїну. Наслідком цього є утворення великої кількості аміаку, який спричиняє зрушення величини рН в лужну сторону, пригнічення життєдіяльності та загибель корисної мікрофлори і найпростіших. За таких умов порушується співвідношення між леткими жирними кислотами (ЛЖК) – збільшується вміст масляної кислоти та зменшується вміст пропіонової. Утворений аміак не встигає засвоюватись рубцевою мікрофлорою та знешкоджуватись у печінці, а після всмоктування у кров проявляє токсичну дію на центральну нервову систему, ендокринні залози та паренхіматозні органи. За величини рН вмісту рубця 7,3 та більше знижується рухова активність рубця, а за величини рН 8,2 та вище скорочення рубця повністю припиняються.

З метою зниження величини рН вмісту рубця, внутрішньо великій рогатій худобі призначають 30 % оцтову кислоту, яку розчиняють у 3,0 – 5,0 л води, або 8,2 % хлористоводневу (соляну) кислоту, яку розчиняють у 10,0 – 15,0 л води. Також для зниження величини рН вмісту рубця можна внутрішньо призначати 0,5 – 1,0 кг цукру, або мелясу. Вказані вуглеводисті продукти зброджуються з утворенням молочної кислоти, яка знижує величину рН вмісту рубця.

За хронічного алкалозу рубця тваринам призначають жовчогінні засоби та гепатопротектори, засоби загальної антитоксичної дії.

50). Корові: кислоту оцтову 30 % концентрації (доза 40,0 мл). Внутрішнє. Перед застосуванням розчинити у 4,0 л води.

Rp.: *Acidi acetici* 30 % – 40,0 ml

Aguae fontanae 4000,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

51). Бику-пліднику: кислоту хлористоводневу 8,2 % концентрації (доза 20,0 мл). Внутрішнє. Перед застосуванням розчинити у 10,0 л води.

Rp.: *Acidi hydrochlorici dilutae* 8,2 % – 20,0 ml

Aguae fontanae 10000,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

52). Корові: глюкозу (доза 80,0 г) у формі 40 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 200,0 мл два рази на добу, 3 доби поспіль.

Rp.: Solutionis Glucosi 40 % – 200,0 ml

D. t. d. N.6 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл два рази на добу.

#

53). Бику-пліднику: квітки цміну піщаного (доза 30,0 г) у формі настою. Внутрішнє. Два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Infusi florum Helichrysi ex 180,0 – 1800,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 300,0 мл два рази на добу.

2.6. Закупорка книжки – *Obstructio omasi*. Захворювання, що виникає внаслідок накопичення у проміжках між листочками книжки частинок корму, піску або землі. Частіше спостерігають у великої рогатої худоби.

Основна причина захворювання – згодовування малопоживного грубого корму (січки із соломи пшениці та жита, полови, соломи інших злакових), випасання тварин на пасовищах зі збідненим травостоем та на полях після збору урожаю зернових. Причиною захворювання також може бути обмежене споживання тваринами води під час транспортування або на пасовищах.

Причиною вторинної закупорки можуть бути інші захворювання органів травлення – хронічна гіпотонія передшлунків, ретикуліт, ряд інфекційних та інвазійних захворювань. Сприятливим фактором є гіподинамія.

Лікування спрямоване на відновлення скоротливої функції та розм'якшення вмісту передшлунків. З цією метою призначають сольові проносні, рослинні олії по 500,0 – 700,0 мл, два рази на добу до появи проносного ефекту, промивання рубця, слизи з крохмалю та насіння льону. Для стимуляції скорочень стінки передшлунків внутрішньо призначають настойку чемериці, внутрішньовенно вводять гіпертонічний розчин натрію хлориду. Після звільнення передшлунків від вмісту, їх функціональний стан відновлюють за допомогою холіноміметиків – підшкірним введенням розчинів карбахоліну або прозерину. За появи ознак токсикозу внутрішньовенно вводять 40 % розчин гексаметилентетраміну, 40 % розчин глюкози, підшкірно розчин кофеїну-бензоату натрію.

54). Корові: олію соняшникову (доза 600,0 мл). Внутрішнє. Два рази на добу.

Rp.: Olei Helianthi 600,0

D. t. d. N.2 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 600,0 мл два рази на добу.

#

55). Бику-пліднику: магнію сульфат (доза 600,0 г). Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням розвести у 7,0 л води.

Rp.: Magnesii sulfatis 600,0

Aguae fontanae 7000,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

56). Корові: натрію хлорид у формі 5 % розчину (доза 300,0 мл). Внутрішньовенно. По 300,0 мл два рази на добу.

Rp.: Natrii chloridi 30,0

Aguae pro injectionibus ad 600,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. По 300,0 мл два рази на добу.

#

57). Бику-пліднику: слиз з картопляного крохмалю (доза 2000,0 мл). Внутрішнє. По 2000,0 мл два рази на добу.

Rp.: Mucilaginis Amyli 2000,0 ml

D. t. d. N. 2

S.: Внутрішнє. По 2000,0 мл два рази на добу.

#

58). Корові: настойку чемериці (доза 15,0 мл). Внутрішнє. По 15,0 мл два рази на добу дві доби поспіль. Перед застосуванням розвести в 0,5 л води.

Rp.: Tincturae Veratri 15,0 ml

D. t. d. N. 4

S.: Внутрішнє. По 15,0 мл два рази на добу. Перед застосуванням розвести в 0,5 л води.

#

59). Корові: прозерин (доза 0,02 г) у формі 0,05 % офіційного розчину. Підшкірно. По 0,02 г два рази на добу дві доби поспіль.

Rp.: Solutionis Proserini 0,05 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 160 in ampullis

S.: Підшкірно. По 40,0 мл два рази на добу

#

60). Бику-пліднику: гексаметилентетрамін (уротропін) у формі 40 % офіційного розчину (доза 50,0 мл). Внутрішньовенно. По 50,0 мл два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Hexamethylentetramini 40 % – 50,0 ml

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл два рази на добу.

2.7. Запалення сичуга (*Abomasitis*) – запалення слизової оболонки та інших шарів стінки сичуга, що супроводжується гострим або хронічним перебігом. Захворювання може ускладнюватись розвитком виразок та ерозій – виразково-ерозійний абомазит. Патологія трапляється переважно в телят та корів.

Причиною захворювання вважають кормові та стресові фактори. Виникнення абомазиту в телят пов'язують із випоюванням неякісного заміниника цільного молока, у бичків на відгодівлі та корів – з тривалою одноманітною висококонцентратною годівлею за недостатнього забезпечення кормами, що містять клітковину. Захворювання може спричинити згодовування недоброякісного силосу, ураженого пліснявою корму, соняшникового лушпиння.

До стресових факторів відносять часте технологічне перегрупування та транспортування тварин, недотримання гігієнічних норм – висока щільність тварин у приміщенні, обмеження рухливості тварин за утримання в індивідуальних клітках.

Після встановлення причин захворювання та їх усунення тваринам призначають слизи, за наявності проносу – внутрішньо протимікробні засоби, ензимні препарати, настої та відвари лікарських рослин, що містять в'язучі речовини: звіробою дірявого, кореневища перстачу або бадану. За виразково-ерозивного абомазиту призначають засоби, які знижують секрецію шлунку.

61). Бичку: слиз насіння льону (доза 900,0 мл). Внутрішнє. По 900,0 мл два рази на добу дві доби поспіль.

Rp.: Mucilaginis seminis Lini 3600,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 900,0 мл два рази на добу.

#

62). Нетелю: фталазол (доза 15,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По 1 болюсу два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Phthalazoli 15,0

Boli albae

Aguae destillatae g. s.

Ut f. bolus

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. По 1 болюсу два рази на добу.

#

63). Бику-пліднику: амоксицилін у формі суспензії (доза 1мл/10 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. Два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Suspensii Amoxicillini 15 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 42 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 70,0 мл на одну ін'єкцію. Разову дозу ввести у 2 – 3 ділянки тіла тварини.

#

64). Корові: панкреатин у формі порошку (доза 5,0 г). Внутрішнє. По 1 порошку два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Pancreatini 5,0

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. По 1 порошку два рази на добу. Згодувати з невеликою кількістю концентрованого корму.

#

65). Бику-пліднику: траву звіробою (доза 30,0 г.) у формі відвару 1 : 30. Внутрішнє. По 900,0 мл відвару три рази на добу 3 доби поспіль. Добову дозу відвару готувати щоденно.

Rp.: Decocti herbae Hyperici ex 90,0 – 2700,0

D. S.: Внутрішнє. По 900,0 мл три рази на добу. Добову дозу відвару готувати щоденно.

#

66). Корові: кореневе перстачу прямостоячого (доза 25,0 г) у формі відвару. Внутрішнє. По 250,0 мл відвару три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Decocti rhizomatis Tormentillae ex 225,0 – 2250,0

D. S.: Внутрішнє. По 250,0 мл три рази на добу.

3. ХВОРОБИ ШЛУНКА ТА КИШЕЧНИКУ

3.1. Гастрит (*Gastritis*) – запалення слизової оболонки шлунка. За перебігом розрізняють гостру та хронічну форми гастриту. Гостру форму реєструють досить часто в молодих домашніх тварин (цуценят), продуктивних тварин (поросят, лошат), а також у дорослих собак, коней та інших тварин.

Причиною гострої форми гастриту може бути згодовування недоброякісного корму – ураженого плісінню, забрудненого землею, піском або зерна обробленого пестицидами, а також згодовування тваринам корму з високим вмістом кухонної солі, в т. ч. комбікорму призначеного для великої рогатої худоби, тваринам інших видів.

Хронічна форма гастриту виникає як ускладнення за ряду заразних захворювань: чума свиней та м'ясоїдних, вірусний гепатит, парвовірусний гастроентерит собак, гастрофільоз коней.

Запальний процес супроводжується порушенням секреторної та скорочувальної функції шлунка та кишечника, а його перебіг може супроводжуватись гіпоацидним або гіперацидним станом.

Гіпоацидний стан характеризується зменшенням рівня вільної соляної кислоти у вмісту шлунка, зниженням виділення секретину в кишечнику, а підшлунковою залозою – панкреатичного соку.

Гіперацидний стан характеризується підвищенням рівня загальної кислотності та збільшенням вмісту вільної соляної кислоти у вмісту шлунка.

Лікування за гострої форми гастриту передбачає голодну дієту на 1 – 2 доби, промивання шлунка 0,5 % розчином натрію гідрокарбонату або розчином калію марганцевокислого низької концентрації. За сильного зневоднення внутрішньовенно вводять ізотонічний розчин натрію хлориду, або інші сольові ізотонічні замінники крові. За розвитку гастроентериту, що буває у тих випадках, коли гастрит спричинений інфекційним агентом, застосовують протимікробні засоби – препарати групи тетрацикліну та левоміцетину.

За хронічної форми гастриту лікування повинно бути диференційованим, залежно від форми захворювання. За гіпоацидного гастриту внутрішньо призначають ацидин-пепсин, натуральний шлунковий сік, гіркоти, сіль карловарську штучну. Також за низької кислотності шлункового соку тваринам призначають препарати заліза, бо за такого стану його засвоєння значно знижується.

За гіперацидного гастриту призначають альмагель та інші засоби, що показані за виразкової хвороби шлунка.

67). Суці: калій марганцевокислий у формі розчину 1:1000 для промивання шлунка.

Rp.: Solutionis Kalii permanganatis 1: 1000 – 5000,0 ml

D. S.: Для промивання шлунка. Один раз на добу.

#

68). Мерину: натрію гідрокарбонат у формі 0,5 % розчину для промивання шлунка.

Rp.: Solutionis Natrii hydrocarbonatis 0,5 % – 15000,0 мл

D. S.: Для промивання шлунка. Один раз на добу.

#

69). Кобелю: розчин Рінгера (доза 400,0 мл). Внутрішньовенно. По 400,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis “Ringer” – 400,0 ml

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 400,0 мл два рази на добу.

#

70). Свині на відгодівлі: окситетравет 20 % – розчин для ін'єкцій (доза 1,08 мл/10 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 9,72 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Oxytetravet 20 %” pro injectionibus – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 9,72 мл два рази на добу.

#

71). Кобелю: левоміцетин у капсулах по 0,25 г. Внутрішнє. По одній капсулі два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Laevomycetini 0,25

D. t. d. N. 10 in capsullis

S.: Внутрішнє. По одній капсулі два рази на добу.

#

72). Кобилі: дисульфформін (доза 10,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По 1 болюсу три рази на добу три доби поспіль

Rp.: Disulformini 10,0

Farinae Tritici

Aguae destillatae g. s.

Ut f. bolus

D. t. d. N. 9

S.: Внутрішнє. По 1 болюсу три рази на добу.

#

73). Суці: паста ентеросгель (доза 15,0 г). Внутрішнє. По 15,0 г пасти три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Pastae “Enterogel” 270,0

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішнє. Перед застосуванням столову ложку препарату розмішати у 50,0 мл води. Застосовувати три рази на добу 10 діб поспіль.

#

74). Мерину: ксероформ (доза 5,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Xeroformii 30,0
Saponis viridis 6,0
Farinae Secalinae
Aguae destillatae g. s.
Ut f. massa bolorum
Div. in part. aeg. N. 6
D. S.: Внутрішнє. По 1 болюсу два рази на добу.
#

75). Корові: розчин оксі-100 (доза 1,0 мл/10 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 50,0 мл один раз на добу 4 доби поспіль.

Rp.: Solutionis "Oxi-100" – 100,0 ml
D. t. d. N. 2 in lagenis
S.: Внутрішньом'язово. По 50,0 мл один раз на добу. Вводити не більше 20,0 мл в одне місце.
#

76). Кобелю: сік шлунковий натуральний (доза 30,0 мл). Внутрішнє. По 30,0 мл три рази на добу за 10 хв до годівлі.

Rp.: Succī gastrici naturalis 150,0 ml
D. t. d. N. 6 in lagenis
S.: Внутрішнє. По 30,0 мл три рази на добу.
#

77). Кобелю: ацидин-пепсин (доза 0,350 г) у капсулах. Внутрішнє. По 1 капсулі три рази на добу.

Rp.: Pulveris "Acidin-pepsin" 0,350
D. t. d. N. 50 in capsullis
S.: Внутрішнє. По 1 капсулі три рази на добу під час годівлі.
#

78). Вівці: пепсин (доза 1,0 г). Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу.

Rp.: Pepsini 1,0
D. t. d. N. 20
S.: Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу з невеликою кількістю концентрованого корму.
#

79). Бичку: панкреатин (доза 1,0 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Pancreatini 0,5
D. t. d. N. 60 in tabulettis
S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.
#

80). Корові: траву деревію (доза 30,0 г) у формі відвару. Внутрішнє. По 300,0 мл два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Decocti herbae Millefolii 1800,0

D. S.: Внутрішнє. По 300,0 мл 2 рази на добу.

3.2. Виразкова хвороба шлунка (*Morbus ulcerosus*) – захворювання, що характеризується хронічним перебігом, рецидивами та утворенням виразок. Хворіють тварини різних видів. Найчастіше трапляється у свиней великих спеціалізованих господарств.

Основною причиною вважають одноманітну висококонцентратну годівлю за нестачі клітковини, вітамінів та селену. Сприяють виникненню захворювання технологічні шуми (роздавання корму, видалення гною, робота вентиляційної системи та ін.), ветеринарні обробки, перегрупування тварин та утримання великої кількості тварин на обмеженій площі.

Причиною виникнення захворювання у собак може бути втрата господаря, згодовування харчових відходів з великою кількістю спецій.

Певне значення у виникненні патології мають мікроорганізми – хелікобактерії (*Helicobacter pylorum*), стрептококи, стафілококи, кишкова паличка.

Причиною виразки сичуга можуть бути стресові фактори – транспортування тварин, зважування, заміна цільного молока замінником, згодовування недоброякісних кормів (сінаж, силос, жом, макуха та ін.).

Для лікування тварин за виразки шлунка внутрішньо призначають засоби, що пригнічують секрецію залоз – екстракт беладони густий, бензогексоній; адсорбенти – алюмінію гідроокис, альмагель; рослинні в'язучі засоби – настій квіток ромашки, танін; болетамувальні засоби – анестезин; протимікробні засоби – фуразолідон, метронідазол, оксацилін, препарати групи тетрацикліну; за наявності кровотечі з шлунка – вітамін К₃ (вікасол).

81). Свиноматці: екстракт беладони густий (доза 3,0 г) у формі кашки. Внутрішнє. По одній кашці два рази на добу 5 діб поспіль. Готувати кашку перед застосуванням.

Rp.: Extracti Belladonnae spissi 3,0

Sacchari 3,0

Farinae tritici et

Aguae destillatae g. s.

Ut f. electuarius molle

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Готувати кашку перед застосуванням.

#

82). Жеребцю: бензогексоній (доза 1,0 г) у формі 2 % офіціального розчину. Підшкірно. По 50,0 мл два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Benzohexonii 2 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 300 in ampullis

S.: Підшкірно. По 50,0 мл на одну ін'єкцію.

#

83). Теличці: алюмінію гідроокис у формі суспензії (доза 50,0 мл).
Внутрішнє. По 50,0 мл суспензії два рази на добу 4 доби поспіль.

Rp.: Suspensii Aluminium hydrooxydi 100,0 ml

D. t. d. N. 4 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 50,0 мл два рази на добу. Перед застосуванням збовтати.

#

84). Кобелю: суспензію альмагель Neo (доза 30,0 мл). Внутрішнє. По 30,0 мл три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Suspensii "Almagel NEO" 150,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 30,0 мл три рази на добу. Перед застосуванням збовтати.

#

85). Суці: танін (доза 1,0 г). Внутрішнє. По одному порошку три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Tannini 1,0

D. t. d. N. 9

S.: Внутрішнє. По одному порошку три рази на добу. Перед застосуванням розчинити у 40,0 мл води.

#

86). Двом котам: метронідазол (доза 0,125 г), у формі таблетки масою 0,250 г. Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Metronidazoli 0,250

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. Кожному коту по ½ таблетки з кормом два рази на добу.

#

87). Кобелю: оксацилін натрію (доза 0,350 г). Внутрішнє. По одному порошку три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Oxacillini-natrii 0,350

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По одному порошку 3 рази на добу.

#

88). Поросяті: метацикліну гідрохлорид (доза 20 мг/кг маси тіла) в капсулах. Внутрішнє. По одній капсулі два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Metacyclini hydrochloridi 0,3

D. t. d. N. 20 in capsullis

S.: Внутрішнє. По одній капсулі два рази на добу.

#

89). Коту: вікасол (доза 0,01) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Vitamini K₃ 0,01

D. t. d. N. 10 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

3.3. Гостре розширення шлунка (*gastrektasia, acutae gastric dilatation*) – переповнення шлунка газами або кормовими масами. Найчастіше трапляється у коней та становить біля 10 % від загальної кількості захворювань травного каналу. Захворювання також трапляється у великої рогатої худоби (переважно у телят), собак, хутрових звірів.

Причиною захворювання є згодовування легкозброджуваних кормів – зеленої маси конюшини, люцерни, вівса, ячменю, пшениці, гороху, вики. У коней розширення шлунка часто настає як наслідок напування після згодовування корму, який легко набухає та зброджується (зерно вівса); годівля коней перед їх використанням для виконання роботи, або одразу після неї; напування холодною водою після згодовування зернового корму.

Вторинне розширення шлунка буває як наслідок закупорки, защемлення, перекручування, інвагінації, метеоризму кишечника.

З лікувальною метою застосовують анальгетичні речовини – внутрішньом'язово або внутрішньовенно 25 % або 50 % офіційний розчин анальгін; внутрішньовенно суміш, що складається з 33 % етилового спирту у кількості 0,5 мл/кг маси тіла, 10 % розчину хлоралгідрату – 30,0 – 60,0 мл та 0,25 % розчину новокаїну – 150,0 – 300,0 мл.

Для приготування спирту необхідної концентрації користуються формулою:

$X = (A \times B) : C$, в якій:

X – кількість спирту (мл) вихідної концентрації (95 %);

A – кількість 33 % спирту (мл), яку необхідно приготувати: визначаємо з врахуванням маси тіла тварини: 520 кг (маса тіла коня) $\times$ 0,5 мл (кількість на кг маси) = 260,0 мл;

B – концентрація спирту, який необхідно приготувати – 33 %;

C – концентрація вихідного спирту – 95 %.

$X = (260 \times 33) : 95 = 90,3$ мл.

Отже, для приготування 260,0 мл 33 % спирту відмірюємо у мірному циліндрі 90,3 мл 95 % спирту та доводимо об'єм до 260,0 мл водою для ін'єкцій.

Для розслаблення пілоруса та гладких м'язів кишечника внутрішньом'язово або внутрішньовенно вводять спазмолітичні засоби – папаверину гідрохлорид, спазмолітин.

Після зондування шлунка проводять його промивання 2 % розчином борної кислоти, 0,1 % розчином калію перманганату або розчином фурациліну 1 : 5000. Спазм пілорусу усувають введенням через зонд 8,2 – 8,4 % соляної або 30 % оцтової кислот, розбавлених у 500 мл води. Як протибродильні засоби вводять іхтіол або тимпанол. Після припинення колік задають карловарську сіль.

За розширення шлунка кормовими масами внутрішньо задають слизи з насіння льону або крохмалю, вазелінову або рицинову олію, внутрішньовенно вводять 10 % розчин натрію хлориду.

Свиням проводять зондування шлунка та його промивання, підшкірно вводять 0,1 % розчин карбахоліну – 1,0 – 2,0 мл.

90). Лошати: розчин буторфанолу гідротартрату (бутомідор), (доза 1,0 мл/100 кг маси тіла.). Внутрішньовенно. По 2,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis "Butomidor" 10,0 ml

Da in lagenis.

S.: Внутрішньовенно. По 2,0 мл на одну ін'єкцію. За відсутності ефекту введення повторити.

#

91). Кобилі: анальгін (доза 5,0 г) у формі офіційного 50 % розчину. Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Analgini 50 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

92). Мерину: складний розчин, що містить: спирт етиловий 33 % – 260,0 мл; 10 % розчин хлоралгідрату (готують асептично) – 50,0 мл; 0,5 % розчин новокаїну – 200,0 мл. Внутрішньовенно, на одну ін'єкцію.

Rp.: Spiritus aethylici 33% – 260,0 ml

Solutionis Chlorali hydrati 10 % – 50,0 ml

Solutionis Novocaini 0,5 % – 200,0 ml

M. f. solutio par aseptica

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

93). Жеребцю: папаверину гідрохлорид (доза 0,6 г) у формі 2 % офіційного розчину. Підшкірно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 30 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

94). Лошати: спазмолітин (доза 2,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу 3 рази на добу.

Rp.: Spasmolytini 6,0

Boli albae

Aguae destillatae g. s.

Ut f. massa bolorum

Divide in partes aequales N. 3

D. S.: Внутрішнє. По одному болюсу 3 рази на добу.

#

95). Лошати: 2 % розчин борної кислоти для промивання шлунка.

Rp.: Solutionis Acidi borici 2 % – 10000,0 ml

D. S.: Для промивання шлунка.

#

96). Мерину: розчин фурациліну 1:5000 для промивання шлунка.

Rp.: Solutionis Furacillini 1 : 5000 – 10000,0 ml

D. S.: Для промивання шлунка.

#

97). Лошати: 30 % оцтову кислоту (доза 15,0 мл), яку перед застосуванням розбавляють водою. Внутрішнє. Задати за допомогою зонда.

Rp.: Acidi acetici diluti 30 % – 15,0 ml

Aguae coctae 500,0 ml

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Задати за допомогою зонда.

#

98). Кобилі: кислоту хлоридну розведену 8,2 – 8,4 % (доза 20,0 мл). Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням розбавити у 500,0 мл води. Задати за допомогою зонда.

Rp.: Acidi hydrochlorici dilutae 8,2 % – 20,0 ml

Aguae coctae 500,0 ml

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Задати за допомогою зонда.

#

99). Лошати: іхтіол (доза 15,0 г). Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Ichthyoli 15,0

Aguae destillatae 500,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Задати за допомогою зонда.

#

100). Жеребцю: сіль карловарську штучну (доза 40,0 г). Внутрішнє. На один прийом у формі розчину. Задати за допомогою зонда.

Rp.: Salis Carolini facticii 40,0

Aguae destillatae 500,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Задати за допомогою зонда.

#

101). Лошати: олію рицинову (доза 250,0 мл). Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Olei Ricini 250,0

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Задати за допомогою зонда.

#

102). Лошати: натрію хлорид (доза 30,0 г) у формі 10 % розчину для внутрішньовенного введення. На одну ін'єкцію.

Rp.: Natrii chloridi 30,0

Aguae pro injectionibus ad 300,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

3.4. Ентероколіт (*Enterocolitis*) – запалення тонкого та товстого відділів кишечника. Захворювання частіше трапляється у свиней, відгодівельного молодняку великої рогатої худоби та собак.

Причини захворювання такі ж як і за гастриту та гастроентериту. У процесі захворювання в кишечнику утворюються токсичні речовини, які діють подразнююче на слизову оболонку, що призводить до порушення секреції залоз кишечника. Знижується протимікробна активність хімусу та розвивається дисбактеріоз. Посилюються бродильні та гнильні процеси, виникає діарея та настає зневоднення організму.

З лікувальною метою на початку захворювання внутрішньо призначають проносні засоби, що дає можливість усунути етіологічні чинники. З протимікробних засобів призначають хіміотерапевтичні препарати, що повільно всмоктуються з кишечника та проявляють вплив на кишкову мікрофлору: антибіотики – неоміцину сульфат, поліміксину М-сульфат 2 – 3 рази на добу; сульфаніламід – сульгін, фталазол, дисульфформін, фтазин. Для поліпшення травлення застосовують ензимні препарати – пепсин, панкреатин, панзинорм. З метою профілактики дисбактеріозу призначають бактерійні препарати – біфідумбактерин, протосубтилін, лактобактерин.

103). Свиноматці: екстракт крушини сухий (доза 10,0 г) у формі густої кашки. Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Extracti Frangulae sicci 10,0

Sacchari 2,0

Farinae Tritici et

Aguae destillatae g. s.

Ut f. electuarium spissum

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

104). Суці: вазелінову олію (доза 50,0 г). Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Olei Vaselini 50,0

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

105). Коту: олію рицинову (доза 15,0 мл). Внутрішнє. По 15,0 мл один раз на добу.

Rp.: Olei Ricini 30,0

D. S.: Внутрішнє. По 15,0 мл один раз на добу.

#

106). Кобелю: левоміцетин (доза 20,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По 1 таблетці три рази на добу.

Rp.: Tabulettae Laevomicetini 0,5

D. t. d. N. 3

S.: Внутрішнє. По 1 таблетці три рази на добу.

#

107). Бичку на відгодівлі: поліміксину М сульфат (доза 4,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу дві доби поспіль.

Rp.: Polymyxini M sulfatis 0,5

D. t. d. N. 12 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.

#

108). Корові: фтазин (доза 15,0 мг/кг маси тіла) у формі болюса. Внутрішнє. По 1 болюсу три рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Phthasini 7,5

Farinae tritici et

Aguae destillatae g. s.

Ut f. bolus

D. t. d. N. 9

S.: Внутрішнє. По 1 болюсу три рази на добу.

#

109). Кобелю: панкреатин (доза 0,5 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 1 таблетці три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Pancreatini 0,5

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По 1 таблетці три рази на добу.

#

110). Коту: пепсин у порошку (доза 300 ОД/кг маси тіла). Внутрішнє. По 1 порошку два рази на добу 5 діб поспіль. Перед застосуванням розчинити у 5,0 мл води.

Rp.: Pepsini 1500

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По 1 порошку два рази на добу. Перед застосуванням розчинити у 5,0 мл води.

#

111). Теличчі: ентерофар у порошку (доза 100,0 мг/кг маси тіла). Внутрішнє. По 1 порошку три рази на добу 10 діб поспіль. Перед застосуванням розвести водою до кашоподібної консистенції.

Rp.: Pulveris “Enterophar” 6,0

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По 1 порошку три рази на добу. Перед застосуванням розвести водою до кашоподібної консистенції.

#

112). Бичку: біфідобак (доза 3,0 г). Внутрішнє. По 1 порошку три рази на добу 10 діб поспіль. Перед застосуванням розчинити у кип'яченій воді.

Rp.: Pulveris “Bifidobac” 3,0

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По 1 порошку три рази на добу. Перед застосуванням розчинити у кип'яченій воді.

3.5. Гастроентерит (*Gastroenteritis, abomasoenteritis*) – запалення шлунка (сичуга) та кишечника, яке супроводжується порушенням травлення та інтоксикацією організму. Захворювання спостерігають у тварин різного віку, але частіше хворіють молоді тварини.

За перебігом розрізняють гостру та хронічну форми, за походженням – первинний та вторинний.

Причинами гострого первинного гастроентериту може бути згодовування недоброякісних кормів, отруєння рослинами з родини хрестоцвітих, люпином, мінеральними добривами, кухонною сіллю, кормами ураженими грибами та контамінованими мікотоксинами.

У м'ясоїдних причиною може бути згодовування риби та м'яса сумнівної свіжості, кормів, з ознаками наявності прогірклого жиру, зіпсованих кухонних відходів.

Причиною вторинного гастроентериту можуть бути інфекційні та інвазійні захворювання: бешиха свиней, чума м'ясоїдних, вірусний ентерит, аскариди, еймерії, личинки овода (гастрофіли у коней, ослів, мулів) та ін.

Лікування розпочинають із загальних заходів, що включають промивання шлунка, а також призначають адсорбуючі засоби – активоване вугілля, полісорб ВП, ентеросгель.

Як засоби етіотропної терапії внутрішньо призначають непродуктивним тваринам (собаки, коти) левоміцетин, тваринам інших видів поліміксину М сульфат, фталазол, сульгін, енроксил, енрофлокс, бісептол.

Для відновлення мікробного складу кишечника призначають пробіотики – колібактерин, біфідумбактерин, лактобактерин.

За дегідратації організму внутрішньовенно вводять ізотонічний розчин натрію хлориду, розчин Рінгера-Локка та інших сольових замінників крові. Собакам для припинення блювання, призначають галоперидол.

113). Кобелю: магнію оксид (доза 40,0 г). Для промивання шлунка.

Rp.: Magnesii oxydi 40,0

Aguae destillatae ad 2000,0

M. D. S. Для промивання шлунка.

#

114). Кобилі: білу глину (доза 200,0 г). Для промивання шлунка.

Rp.: Boli albae 200,0

Aguae destillatae ad 40 000,0

M. D. S.: Для промивання шлунка.

#

115). Кобелю: полісорб ВП (доза 0,1 г/кг маси тіла) у формі суспензії. Внутрішнє. По 4,0 г три рази на добу 5 діб поспіль. Перед застосуванням разову дозу розмішати у 40,0 мл кип'яченої води.

Rp.: Pulveris "Polisorb VP" 4,0

D. t. d. N. 60

S.: Внутрішнє. По 4,0 г три рази на добу. Перед застосуванням разову дозу розмішати у 40,0 мл кип'яченої води.

#

116). Мерину: активоване вугілля (доза 100,0 г) у формі суспензії. Внутрішнє. По 100,0 г два рази на добу 5 діб поспіль. Разову дозу розмішати в 2,0 літрах кип'яченої води і задати через зонд.

Rp.: Carbonis Ligni pulveratus 100,0

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. Разову дозу розмішати в 2,0 літрах кип'яченої води та задати через зонд.

#

117). Суці: ксероформ (доза 1,0 г) у складі мікстури. Мікстуру призначити по ½ склянки два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Xeroformii 6,0

Sacchari 12,0

Aguae destillatae ad 600,0

M. D. S.: Внутрішнє. По $\frac{1}{2}$ склянки два рази на добу. Перед застосуванням збовтати.

#

118). Кобилі: ксероформ (доза 5,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По 1 болюсу три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Xeroformii 45,0

Saponis viridis 9,0

Farinae Secalinae

Aguae destillatae g. s.

Ut f. massa bolorum

Divide in partes aequales N. 9

D. S.: Внутрішнє. По 1 болюсу 3 рази на добу.

#

119). Барану: поліміксину М сульфат (доза 4,0 мг /кг маси тіла) у формі таблетки по 0,5 г. Внутрішнє. По $\frac{1}{2}$ таблетки три рази на добу 4 доби поспіль.

Rp.: Tabulettae Polymyxini M sulfatis 0,5

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. По $\frac{1}{2}$ таблетки три рази на добу.

#

120). Коту: левоміцетин (доза 20,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки по 0,25. Внутрішнє. По $\frac{1}{2}$ таблетки три рази на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Laevomicetini 0,25

D. t. d. N. 9

S.: Внутрішнє. По $\frac{1}{2}$ таблетки три рази на добу.

#

121). Кішці: таблетки енроксил (доза 0,015 г). Внутрішнє. По 1 таблетці на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Enroxil" 0,015 – N. 10

D. S.: Внутрішнє. По 1 таблетці на добу.

#

122). Кобелю: таблетки бісептол (доза 480,0 мг). Внутрішнє. По 1 таблетці на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Biseptol" 0,480 – N. 10

S.: Внутрішнє. По 1 таблетці на добу 10 діб поспіль.

#

123). Жеребцю: фталазол (доза 10,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По 1 болюсу три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Phthalazoli 10,0

Boli albae

Aguae destillatae g. s.

Ut f. bolus

D. t. d. N. 9

S.: Внутрішнє. По 1 болюсу три рази на добу.

#

124). Бичку: тримератинвет у формі таблетки по 0,7 г (доза 1,4 г). Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Trimeratinvet" 0,7 – N. 10

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу.

#

125). Бичку: траву звіробою (доза 20,0 г) у формі відвару 1:30. Внутрішнє. По 600,0 мл три рази на добу.

Rp.: Decocti Herbae Hyperici ex 60,0 – 1800,0

D. S.: Внутрішнє. По 600,0 мл три рази на добу.

#

126). Бичку: ізотонічний розчин натрію хлориду (доза 500,0 мл). Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii chloridi pro injectionibus 0,9 % – 250,0

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу.

#

127). Бичку: сік шлунковий натуральний (доза 30,0 мл). Внутрішнє. По 30,0 мл три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Succī gastrici naturalis 150,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 30,0 мл три рази на добу за 20 хв до годівлі.

#

128). Собаці: розчин Рінгера (доза 400,0 мл). Внутрішньовенно. По 400,0 мл два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Solutionis Ringeri 400,0 ml

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 400,0 мл два рази на добу.

3.6. Метеоризм кишечника (*Meteorismus intestinorum*) – захворювання, що характеризується накопиченням у кишечника великої кількості газів та його розтягненням. Найчастіше трапляється у коней, інколи у собак, свиней та кролів.

Причини захворювання ті ж, що і за гострого розширення шлунка. Причиною вторинного метеоризму кишечника може бути гостре розширення шлунка, тому обидва захворювання протікають одночасно.

Метеоризм кишечника також виникає як наслідок різних форм кишкової непрохідності, тромбоемболії кишкових артерій та перитоніту.

За метеоризму кишечника доцільним є застосування спазмолітичних, протибродильних, стимулюючих перистальтику та болетамувальних засобів. Для уснення спазму здійснюють послідовне внутрішньовенне введення 30 % етилового спирту та 10 % розчину натрію хлориду.

Введення гіпертонічного розчину натрію хлориду безпосередньо після спирту посилює перистальтику кишечника шляхом активації скорочувальної здатності клітин гладких м'язів. За необхідності, застосування спирту та гіпертонічного розчину натрію хлориду можна повторити через 1 – 1,5 год. Етиловий спирт проявляє спазмолітичну дію на гладкі м'язи кишечника, усуває спазми та больові відчуття і, таким чином, відновлює прохідність кишечника. Виражену спазмолітичну дію проявляє молочна кислота, спазмолітин, папаверину гідрохлорид.

Як спазмолітичний засіб для коней також рекомендується настойка валеріани (25,0 – 40,0 мл). Проводять зондування шлунка з метою видалення газів та його промивання. Через зонд вводять терпентинову олію в дозі 50,0 мл у суміші з рослинною або вазеліною олією, що спричиняє подразнення хеморецепторів та сприяє виведенню газів. Для зменшення бродіння коням у складі мікстури застосовують ментол, а також іхтіол та тимпанол, які перед застосуванням розводять водою у співвідношенні 1:10 – 1:15.

129). Кобилі: спирт етиловий 30 % концентрації (доза 0,5 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Spiritus aethylici 30 % – 270,0 ml

D. S.: Внутрішньовенно, повільно. На одну ін'єкцію.

#

130). Мерину: гіпертонічний розчин натрію хлориду 10 % концентрації (доза 1,0 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Natrii chloridi 50,0

Aguae destillatae ad 500,0

M. f. solutio. Sterilisetur !

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

131). Жеребцю: камфорну сироватку на одне внутрішньовенне введення.

Rp.: Camphorae tritae 4,0

Spiritus aethylici 96 % – 300,0

Glucosi 60,0

Solutionis natrii chloridi 0,9 % – 700,0

M. f. solutio. Sterilisetur !

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

132). Кобилі: настойку валеріани (доза 30,0 мл). Внутрішнє. По 30,0 мл 3 рази на добу.

Rp.: Tincturae Valerianae 100,0

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. 30,0 мл настойки розмішати в 0,5 л води та задати через носостравохідний зонд.

#

133). Мерину: олії терпентинної (доза 50,0 мл); олії вазелінової (доза 200,0 мл). Внутрішнє. Перед застосуванням змішати та задати через носостравохідний зонд.

Rp.: Olei Therebinthinae 50,0

Olei Vaselini 200,0

M. D. S.: Внутрішнє. Задати за допомогою носостравохідного зонда.

#

134). Суці: папаверину гідрохлорид (доза 0,06 г) у формі офіційного 2 % розчину. Підшкірно. На три ін'єкції.

Rp.: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 6 in ampullis

S.: Підшкірно. По 2,0 мл на одну ін'єкцію.

#

135). Кобелю: еуфілін (доза 0,25 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 1 таблетці три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Tabulettae Euphyllini 0,25

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По 1 таблетці три рази на добу.

#

136). Кобелю: ментол (доза 0,2 г) у складі мікстури. Внутрішнє. По ½ склянки три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Mentholi 1,8

Siropi simplices 30,0

Aguae destillatae ad 900,0

M. f. mixtura

D. S.: Внутрішнє. По ½ склянки три рази на добу.

#

137). Суці: анальгін (доза 0,5 г) у формі офіційного 25 % розчину. Підшкірно. По 2,0 мл три рази на добу.

Rp.: Solutionis Analgini 25 % pro injectionibus 2,0 ml

D. t. d. N. 3 in ampullis

S.: Підшкірно. По 2,0 мл три рази на добу.

#

138). Кобилі: іхтіол (доза 30,0) у формі емульсії. Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Ichthyoli 30,0

Aguae destillatae 1000,0

M. f. emulsum

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

139). Мерину: тимпанол К (доза 0,5 мл/кг маси тіла). Внутрішнє. Перед застосуванням змішати з 1,0 л води. Задати через носостравохідний зонд.

Rp.: Timpanol K 250,0 ml

D. S.: Внутрішнє. Перед застосуванням змішати з 1,0 л води. Задати через носостравохідний зонд.

#

140). Кобилі: молочну кислоту (доза 10,0 мл). Внутрішнє. Перед застосуванням змішати з 1,0 л води. Задати через носостравохідний зонд.

Rp.: Acidi lactici 10,0 ml

D. S.: Внутрішнє. Перед застосуванням змішати з 1,0 л води. Задати через носостравохідний зонд.

3.7. Спазми кишечника (*Enteralgia*) – захворювання, яке характеризується спазмом м'язової оболонки кишечника з явищами колік. Найчастіше спостерігають у коней, а також трапляється у молодняку великої рогатої худоби, овець та свиней.

Причиною спазмів кишечника є дія холоду на тварин, зокрема вітру, перебування тварини під дощем після виконання роботи, напування холодною водою, згодовування замерзлих коренеплодів, трави вкритої інієм, виснажлива робота, порушення режиму годівлі.

Для усунення спазму кишечника застосовують спазмолітичні засоби – папаверину гідрохлорид внутрішньо або підшкірно, розчин атропіну сульфату у мінімальній терапевтичній дозі підшкірно, розчини анальгін 25 або 50 % концентрації підшкірно, внутрішньом'язово або внутрішньовенно, розчин піралгін у ін'єкційного підшкірно або внутрішньовенно.

141). Жеребцю: атропіну сульфат (доза 0,02 г) у формі 1 % офіційного розчину. Підшкірно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Atropini sulfatis 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 2 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

142). Кобилі: анальгін (доза 5,0 г) у формі 50 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Analgini 50 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Внутрішньовенно (повільно). На одну ін'єкцію.

#

143). Лошати: піралгін ін'єкційний (доза 40 мг/кг маси тіла). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Pyralgini pro injectionibus 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно (повільно). По 16,0 мл на одну ін'єкцію.

#

144). Коту: папаверину гідрохлорид (доза 0,04) у формі офіційного розчину. Підшкірно. На дві ін'єкції.

Rp.: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 2 in ampullis

S.: Підшкірно. По 2,0 мл на одну ін'єкцію. За необхідності ін'єкцію повторити.

#

145). Лошати: новокаїн (доза 1,5 г) у формі 0,25 % розчину. Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію. Застосовують водний розчин новокаїну, або його готують перед застосуванням на ізотонічному розчині натрію хлориду.

Rp.: Solutionis Novocaini 0,25 % pro injectionibus 600,0

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

146). Rp.: Novocaini 1,5

Solutionis Natri chloridi 0,9 % pro injectionibus ad 600,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

3.8. Застій вмісту кишечника (*Obstipatio intestinorum*) – порушення прохідності кишечника внаслідок накопичення вмісту з послідувачим його ущільненням. Застій вмісту в тонкому кишечнику називають хімостаз, у товстому кишечнику – копростаз.

Причиною застою вмісту є тривала одноманітна годівля тварин мало-поживними кормами – солом'яною січкою, сіном, заготовленим із посохлої трави, половою та іншими малоцінними кормами. Також застій вмісту кишечника виникає після згодовування кормів забруднених землею та піском; у собак після проковтування дрібних дитячих іграшок, кісток та ін. Сприяє виникненню застою звуження кишечника утвореним рубцем, пухлиною підшлункової залози, накопичення личинок гельмінтів *Delafondia vulgaris* у брижових артеріях коней.

Причиною звуження просвіту кишечника та повного його закриття у коней можуть бути конкременти – камені, що утворюються в кишечнику, у телят та ягнят – фітобестоари та пілобестоари, поліетиленова плівка та пакувальні мотузки (шпагат).

Хімостаз розвивається за 1 – 3 доби, тоді як для розвитку копростазу необхідно 3 – 10 діб, і більше.

З лікувальною метою рекомендують промивання шлунка та призначають болетамувальні засоби. Для усунення спазмів призначають спазмолітичні засоби: коням розчин магнію сульфату внутрішньовенно; коням та собакам – розчин папаверину гідрохлорид підшкірно; як і за метеоризму кишечника – коням 30 % спирт та гіпертонічний розчин натрію хлориду внутрішньовенно (див. рецепти за метеоризму кишечника).

Для полегшення переміщення вмісту в кишечнику коням призначають обволікаючі засоби (слизи), рослинні та вазелінову олію. Після відновлення прохідності кишечника призначають сольові проносні – натрію та магнію сульфат, збір проносний. У всіх випадках корисною є глибока очисна клізма. Собакам та котам призначають очисну клізму, а внутрішньо задають рицинову олію.

147). Мерину: магнію сульфат у формі офіційного розчину (доза 25 % розчину 100,0 мл). Внутрішньовенно. По 100,0 мл 25 % розчину на дві ін'єкції.

Rp.: Solutionis Magnesii sulfatis 25 % pro injectionibus 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 100,0 мл 25 % розчину на одну ін'єкцію. За відсутності ефекту введення повторити.

#

148). Кобелю: папаверину гідрохлорид (доза 0,08) у формі офіційного розчину. Підшкірно. На дві ін'єкції.

Rp.: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Підшкірно. По 4,0 мл на одну ін'єкцію. За необхідності ін'єкцію повторити.

#

149). Кобилі: розчин калію перманганату 1 : 1000 для промивання шлунка.

Rp.: Solutionis Kalii permanganatis 1 : 1000 – 15000,0 ml

D. S.: Для промивання шлунка.

#

150). Кобелю: слиз з картопляного крохмалю (доза 500,0 мл). Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Mucilaginis amyli Solani 500,0 ml

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

151). Кобилі: олію вазелінову для полегшення переміщення хімусу у травному каналі (доза 800,0 мл). Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Olei Vaselinei 800,0 ml

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Ввести за допомогою носостравохідного зонда.

#

152). Суці: олію рицинову (доза 30,0 г) у желатинових капсулах по 1,5 г. Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Olei Ricini 1,5

D. t. d. N. 20 in capsullis gelatinosae

S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

153). Жеребцю: натрію сульфат (доза 500,0 г). Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Natrii sulfatis 500,0

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням розчинити у 10,0 л питної води.

#

154). Коту: настій квіток ромашки для очисної клізми.

Rp.: Infusi florum Chamomillae ex 30,0 – 300,0 ml

D. S.: Для теплої очисної клізми

4. ХВОРОБИ ПЕЧІНКИ ТА ЖОВЧНИХ ШЛЯХІВ

До захворювань печінки відносять гепатит, гепатоз, амілоїдоз печінки, цироз та абсцес печінки. До захворювань жовчних шляхів – холецистит, холангіт та жовчнокам'яну хворобу.

4.1. Гепатит (*Hepatitis*) – дифузне запалення печінки, яке супроводжується гіперемією, інфільтрацією клітин, дистрофією, некрозом і лізісом гепатоцитів та інших структурних елементів, вираженою печінковою недостатністю.

За перебігом розрізняють гостру форму гепатиту (перенхіматозний гепатит), яка характеризується запаленням паренхіми печінки, та хронічну форму, яка характеризується запально-дистрофічними змінами з помірно вираженим фіброзом.

Гепатит – поліетіологічне захворювання. До гепатиту інфекційного походження відносять вірусний гепатит собак та хутрових звірів, а також каченят та бактеріальний гепатит за лептоспірозу, сальмонельозу; гепатит, що спричиняється найпростішими (протозоа), як результат впливу їх токсинів за бабезіозу, тейлеріозу продуктивних тварин, токсоплазмозу котів та собак, лейшманіозу собак, балантидіозу свиней. Гепатит може бути спричинений рослинними отрутами – алкалоїдами люпину, глікоалкалоїдом картоплі – соланіном, мікотоксинами – афлатоксинами, рубратоксинами; хлорорганічними сполуками та важкими металами – сполуками ртуті, міді та миш'яку; лікарськими засобами – антибіотиками групи тетрацикліну, еритроміцином, антигельмінтиками.

Хронічна форма перебігу є наслідком гострого гепатиту, а також може розвиватись як самостійна нозологічна одиниця за тривалого згодовування неякісних кормів та дії отруйних речовин.

Лікування тварин, хворих на гепатит, повинно здійснюватись з врахуванням причини. За гепатиту спричиненого найпростішими застосовують лікарські барвники з переважною антипротозойною дією – азідин (береніл), диміназин, діамідин, неозидин, імизол; еймеріями – еймеріостатичні засоби (альфакокс, байкокс, толтарокс – д. р. толтразурил), препарати метилхлорпіндолу (клопідол, фармкокцид, рігекокцин).

За вірусного гепатиту собак застосовують, у першу чергу, противірусні препарати (камедон, фоспреніл, неоферон). Також застосовують інтерферон у формі крапель у ніс, реоферон – вводять внутрішньом'язово.

З метою нормалізації процесів обміну речовин у печінці, підвищення її опірності до шкідливих факторів довкілля, відновлення структури та функцій застосовують гепатопротектори.

Як гепатопротектори застосовують рослинні флавоноїди розторопші плямистої та алкалоїди рутки лікарської, вітамінні препарати (токоферолу ацетат, аскорбінову кислоту), кислоту дегідрохолеву та ліпоєву. Як засіб для посилення знешкодження аміаку в печінці призначають глютамінову кислоту.

Жовчогінні засоби – холензим, алохол застосовують лише за хронічного перебігу гепатиту.

155). Кобелю: за гепатиту спричиненого бабезіями – азидин у формі розчину 3,5 % коцентрації (доза 0,1мл/2 кг маси тіла). Підшкірно, на одну ін'єкцію. За відсутності покращення стану тварини введення повторити через 24 – 30 год.

Rp.: Azidini 0,24

Aguae pro injectionibus 2,5 ml

M. f. asolutio pro injectionibus

D. S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію. За відсутності покращення стану тварини введення повторити через 24 – 30 год.

#

156). Для 5 корів: за гепатиту спричиненого бабезіями – імізол (12 % розчин імідокарбу дипропіонат). Доза – 1 мл/100 кг маси тіла. Підшкірно.

Rp.: Imisoli 40,0

Da in lagenis

S.: Підшкірно. По 1 мл/100 кг маси тіла кожній корові.

#

157). Кобелю: за вірусного гепатиту – 10 % розчин метиленкарбоксилатакридону (камедон). Доза – 0,2 мл/кг маси тіла. Внутрішньом'язово. По 4,0 мл один раз на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Solutionis “Camedon” 10 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 6 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,0 мл один раз на добу.

#

158). Корові: розчин гепавекс 200 (доза 1 мл/л питної води). Внутрішнє. Щоденно з питною водою 7 днів поспіль.

Rp.: Solutionis “Hepavex 200” – 1000,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По 1,0 мл у літрі питної води 7 днів поспіль.

#

159). Суці: суспензію гепатовет (доза 4,0 мл). Внутрішнє. По 4,0 мл три рази на добу 3 тижні поспіль.

Rp.: Suspensii “Hepatovet” – 100,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 4,0 мл три рази на добу 3 тижні поспіль.

#

160). Теличці: кислоти глутамінову (доза 1,5 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 1,5 г один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Acidi glutaminici 0,5

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По 3 таблетки один раз на добу.

#

161). Суці: алохол (доза 0,15 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 0,15 г два рази на добу 15 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Allochol" 0,15 – N. 30

S.: Внутрішнє. По одній таблетці 2 рази на добу.

#

162). Кобилі: збір квіток цміну піщаного (доза 30,0 г). Внутрішнє. По 1 збору два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Speciei florum Helichrysi arenarii 30,0

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По 1 збору два рази на добу 5 діб поспіль.

Згодовувати з кормом.

#

163). Мерину: гексаметилентетрамін (доза 20,0 мг/кг маси тіла) у формі офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 25,0 мл один раз на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Hexamethylentetramini 40 % – 50,0 ml

D. t. d. N. 3. in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 25,0 мл один раз на добу.

#

164). Корові: магнію сульфат 500,0 г. Внутрішнє. По 3 столові ложки два рази на добу з кормом.

Rp.: Magnesii sulfatis 500,0

D. S.: Внутрішнє. По 3 столові ложки два рази на добу з кормом.

#

165). Кобелю: сіль карловаську штучну у формі 4 % розчину (доза 50,0 мл). Внутрішнє. По 50,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis salis Carolini factitii 4 % – 500,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 50,0 мл два рази на добу.

4.2. Гепатоз (*Hepatosi*s) – узагальнена назва захворювань печінки, які характеризуються дистрофічними змінами печінкової паренхіми за відсутності виражених ознак запалення. В залежності від етіологічних чинників, їх вираженості та тривалості може переважати жирова дистрофія – жировий гепатоз, амілоїдна дистрофія – амілоїдоз печінки та інші види дистрофії.

Жировий гепатоз (жирова дистрофія печінки) може бути первинним, але частіше реєструється як вторинне захворювання. Причиною первинного гепатозу є згодовування недоброякісних зіпсованих кормів, що містять продукти гниття білку, прогірклого жиру. Захворювання виникає за згодовування худобі недоброякісної браги, дробини, жому, м'ясо-кісткового та рибного борошна, кормів, що забруднені мікотоксинами та уражені грибами родів *Fusarium*, *Penicillium*, *Stachybotris*, *Aspergillus*. Дистрофія печінки розвивається за отруєння алкалоїдами люпину, соланіном (глікоалкалоїд картоплі), сполуками важких металів (ртуть, мідь).

Як супутнє захворювання (вторинний гепатоз) настає за ожиріння, кетозу, цукрового діабету, кахексії та інших захворювань, зумовлених порушенням обміну речовин і функції ендокринних залоз.

З лікувальною метою за жирового гепатозу (жирової дистрофії) тваринам призначають ліпідотропні, вітамінні та жовчогінні засоби. Із ліпідотропних засобів тваринам застосовують холіну хлорид, метіонін, ліпоєву кислоту, вітамін U. Холіну хлорид призначають внутрішньо – великій рогатій худобі та коням у дозах 4,0 – 10,0 г, вівцям – 1,0 – 2,0 г. Доза ліпоєвої кислоти для внутрішнього застосування коням та великій рогатій худобі становить від 3,0 до 20,0 г; свиням – 2,0 – 4,0 г; вівцям – 0,5 – 2,0 г; собакам – 0,5 – 1,0 г.

Вітамін U (метилметіонінсульфонію хлорид) – біологічно активна форма метіоніну є носієм метильних груп у процесі синтезу пластичних речовин. Застосовують для посилення антитоксичної функції печінки та у разі токсичної гепатодистрофії. Його призначають внутрішньо разом з кормом у мг/кг маси тіла: телятам – 1,5 – 2,0; свиноматкам – 1,5; поросяткам – 5,0 – 10,0. Доза ліпоєвої кислоти становить 0,5 – 1,0 мг/кг маси тіла. Курс лікування – 30 діб.

Із комплексних засобів за гострих та хронічних захворювань печінки різної етіології, для нормалізації функції та регенерації гепатоцитів, а також як гепатопротектор застосовують гепатовет індивідуально з невеликою кількістю корму.

Для лікування великої рогатої худоби, кіз, овець, свиней та домашньої птиці, за уражень печінки та жовчних шляхів, усунення побічної негативної дії під час лікування тварин антибіотиками та еймеріостатиками, зміцнення імунітету, застосовують гепавекс 200.

Із препаратів, що стимулюють утворення та виділення жовчі, за виключенням патології запального та дистрофічного характеру з гострим перебігом, застосовують алохол, кукурудзяні стовпчики з приймочками.

166). Корові: холіну хлорид (доза 10,0 г). Внутрішнє. По 10,0 г з кормом один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Cholini chloridi 10,0

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По 1 порошку один раз на добу з кормом.

#

167). Свиноматці після опоросу: метилметіонінсульфонію хлорид (вітамін U) – доза 1,5 мг/кг маси тіла. Внутрішнє. По 1 порошку один раз на добу з кормом 15 діб поспіль.

Rp.: Vitamini U 0,3

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По 1 порошку один раз на добу з кормом.

#

168). Кобелю: екстракт кукурудзяних приймочок рідкий (доза 3,0 мл). Внутрішнє. По 3,0 мл два рази на добу. Перед застосуванням змішати з 20,0 мл питної води.

Rp.: Extracti stigmatae Maydis fluidi 30,0

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 3,0 мл 2 рази на добу. Перед застосуванням змішати з 20,0 мл питної води.

#

169). Козі: кукурудзяні стовпчики з приймочками (доза 20,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 200,0 мл настою три рази на добу. Тривалість застосування – 15 діб.

Rp. Infusi styli et stigmatae Maydis ex 180,0 – 1800,0

D. S.: Внутрішнє. По 200,0 мл три рази на добу.

#

170). Корові: емульсію ЄвітСел (доза 1,0 мл/50 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 10,0 мл на одну ін'єкцію. Повторити через місяць.

Rp.: Emulsi "EvitSel" 10,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл на одну ін'єкцію. Повторити через місяць.

#

171). Жеребцю: розчин селевіт (доза 20,0 мл). Внутрішньом'язово. По 20,0 мл один раз на добу, 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Selevit" 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 20,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

4.3. Цироз печінки (*Cirrhosis hepatis*) – хронічне захворювання, яке характеризується дистрофією і некрозом паренхіми печінки та супроводжується дифузним розростанням сполучної тканини. Трапляється у домашніх тварин різних видів, але найчастіше у собак, котів, коней та тварин, які утримуються в зоопарках.

Цироз – це результат багатьох хвороб печінки, в першу чергу гепатиту та гепатозу. Тому причини цих захворювань є основними етіологічними чинниками цирозу, зокрема: токсини рослинного походження – алкалоїди люпину, алілово-гірчичні олії хрестоцвітих (редька дика, гірчиця польова, ріпак та ріпакова макуха, зерновідходи, що містять насіння хрестоцвітих), пестициди – фосфорорганічні сполуки та похідні карбамінової кислоти, фенолу, солі важких металів – ртуті та міді, а також нітрати та нітроти.

Цироз також виникає за згодовування тваринам неякісних та зіпсованих кормів: прокислої хлібної браги, пивної дробини, кухонних відходів, прогірклого жиру, м'яса з ознаками гниття.

Лікування передбачає тривале застосування гепатопротекторів та засобів, що регулюють обмін ліпідів – холіну хлорид, ліпоєва кислота, препарати розторопші плямистої та рутки лікарської. За ускладнення асцитом – обмежують згодовування натрію хлориду та призначають діуретичні засоби (фуросемід, діакарб, темісал, еуфілін).

172). Кішці: фуросемід у формі таблеток (доза 0,04 г). Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Furosemidi 0,04

D. t. d. N. 14

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

#

173). Жеребцю: еуфілін (доза 1,2 г) у формі 24 % офіційного розчину. Підшкірно. По 5,0 мл розчину два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Euphyllini 24 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 50 in ampullis

S.: Підшкірно. По 5,0 мл розчину два рази на добу.

#

174). Кобелю: суспензію гепатолік (доза 3,0 мл). Внутрішнє. По 3,0 мл три рази на добу 3 тижні поспіль.

Rp.: Suspensii "Hepatolik" 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 3,0 мл три рази на добу 3 тижні поспіль.

Задавати за допомогою шприца-дозатора.

#

175). Бику-пліднику: квітки безсмертника (доза 30,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 300,0 мл настою три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Infusi florum Helichrysi ex 90,0 – 900,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 300,0 мл настою три рази на добу за допомогою гумової пляшки 10 діб поспіль. Добову дозу настою готувати щоденно.

#

176). Кішці: гепаксин – розчин для ін'єкцій (доза 5,0 мл). Внутрішньом'язово. По 5,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Hepaxin” pro injectionibus 100,0 ml

D. S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль. Вводити глибоко в м'язи.

#

177). Жеребцю: гемодез – розчин для ін'єкцій (доза 3,0 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно. По 2000,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Haemodes” 400,0 ml

D. t. d.: N. 50 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 2000,0 мл 2 рази на добу.

#

178). Кобелю: таблетки гепанефран (доза 1,0 г). Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 15 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum “Hepanefran” 0,5 – N. 30

D. S.: Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 15 діб поспіль.

5. ХВОРОБИ ОРГАНІВ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ

До захворювань цієї групи відноситься перикардит, міокардит, міокардіодистрофія, інфаркт міокарда, кардіоміопатія, ендокардит, вади серця, артеріосклероз, тромбофлебіт, тромбоемболія та ін.

5.1. Перикардит (*Pericarditis*) – це запалення перикарда, а також запалення зовнішньої оболонки серця та серцевої сорочки.

Згідно етіології розрізняють травматичний та нетравматичний перикардит, а за характером запального ексудату – серозний, фібринозний, геморагічний, гнійний, гнілісний та змішаний. Причинами травматичного перикардиту можуть бути переломи ребер, проникнення гострих предметів із сітки в перикард. Травматичний перикардит частіше трапляється у великої рогатої худоби. Тварини цього виду досить часто проковтують з кормом гострі металеві предмети, які спочатку проникають через стінку сітки та діафрагму, травмують перикард та спричиняють його запалення.

За гострої форми нетравматичного перикардиту тваринам призначають бета-лактамі антибіотики групи пеніциліну та цефалоспорину (бензилпеніциліну натрієву або калієву сіль, ампіциліну натрієву сіль, або ампіциліну тригідрат, оксациліну натрієву сіль; цефазолін, цефалорідин); аміноглікозиди (стрептоміцину сульфат, гентаміцину сульфат, канаміцину сульфат, амікацин).

Доцільним буде застосування засобів, що збуджують центральну нервову систему – 10 або 20 % розчин кофеїну-бензоату натрію, кордіамін; сечогінні засоби – (фуросемід, діакарб).

179). Мерину: бензилпеніциліну натрієву сіль (доза 2 – 3 тис ОД/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1000000 ОД чотири рази на добу. Перед застосуванням вмістиме одного флакона розчинити в 5,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

Rp.: Benzylpenicillini-natrii 1000 000

D. t. d. N. 28 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1000 000 ОД чотири рази на добу. Перед застосуванням вмістиме одного флакона розчинити в 5,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

180). Лошати: ампіциліну натрієву сіль (доза 15 – 30 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,0 г три рази на добу. Перед застосуванням вмістиме двох флаконів (1,0 г) розчинити в 10,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

Rp.: Ampicillini-natrii 0,5

D. t. d. N. 42 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 г три рази на добу. Перед застосуванням вмістиме двох флаконів (1,0 г) розчинити в 10,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

181). Кобелю: цефазолін (доза 10 – 15 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу. Перед застосуванням вмістиме флакона (0,5 г) розчинити в 5,0 мл води для ін'єкцій.

Rp.: Cefasolini 0,5

D. t. d. N. 14 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу. Перед застосуванням вмістиме флакона (0,5 г) розчинити в 5,0 мл води для ін'єкцій.

#

182). Суці: гентаміцину сульфат (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі 4,0 % офіційного розчину. Внутрішньом'язово. По 1,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Gentamycini sulfatis 4 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 14 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл два рази на добу.

#

183). Лошати: стрептоміцину сульфат (доза 3,0 – 5,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу.

Rp.: Streptomycini sulfatis 0,5

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу. Перед застосуванням вмістиме флакона (0,5 г) розчинити у 20,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

184). Жеребцю: кофеїн-бензоат натрію (доза 4,0 г) у формі офіційного 20 % розчину. Підшкірно. По 20,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Coffeini – natrii benzoatis 20 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Підшкірно. По 20,0 мл два рази на добу.

#

185). Кобелю: кордіамін (доза 1,0 мл). Підшкірно. По 1,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Cordiamini 1,0 ml

D. t. d. N. 10 in ampullis

S.: Підшкірно. По 1,0 мл два рази на добу.

#

186). Кобелю: фуросемід (доза 0,08 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці на добу.

Rp.: Tabulettae Furosemidi 0,08

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По одній таблетці на добу.

#

187). Кобилі: діакарб (доза 1,5 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 6 таблеток два рази на добу.

Rp.: Tabulettae Diacarbi 0,25

D. t. d. N. 60

S.: Внутрішнє. По 6 таблеток два рази на добу.

5.2. Міокардит (*Myocarditis*) – запалення серцевого м'яза, яке супроводжується важким загальним станом та серцевою недостатністю.

За походженням міокардит буває інфекційно-алергічної природи (зумовлюється хронічною стрептококовою, стафілококовою інфекціями, які локалізуються у мигдаликах, суглобах, придаткових пазухах носа та інших органах). Міокардит інфекційної природи виникає як ускладнення за пастерельозу, бруцельозу, парагрипу-3. Міокардит інфекційно-токсичної природи спричиняється токсинами патогенних грибів.

За міокардиту інфекційної та інфекційно-алергічного походження призначають антибіотики: бензилпеніциліну натрієву сіль, окситетрациклін, гентаміцину сульфат та ін.; десенсибілізуючі засоби: димедрол, дипразин, діазолін; глюкокортикостероїди: кортизону ацетат, преднізолон, дексаметазон. В якості патогенетичної терапії показані до застосування ненаркотичні анальгетики: натрію саліцилат, індометацин, амідопірин та ін. Для нормалізації функціонального стану серця призначають кофеїн, камфору, коразол, кордіамін.

Препарати серцевих глікозидів призначають за хронічного міокардиту ускладненого міокардіодистрофією, міокардіосклерозом, міокардіофіброзом, у тих випадках, що характеризуються порушенням серцевого ритму внаслідок порушення збудливості та провідності міокарда.

188). Кобелю: окситетрацикліну гідрохлорид (доза 20 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 0,2 г два рази на добу. Перед застосуванням вміст флакону (0,2 г) розчинити у 10,0 мл 0,5 % розчину новокаїну.

Rp.: Oxytetracyclini hydrochloridi 0,2

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,2 г два рази на добу. Перед застосуванням вміст флакону (0,2 г) розчинити у 10,0 мл 0,5 % розчину новокаїну.

#

189). Кобелю: розчин дексаметазону 0,4 % (доза 0,2 мг/кг маси тіла). Підшкірно. По 2,0 мл на одну ін'єкцію. Повторну ін'єкцію здійснюють через 2 доби.

Rp.: Solutionis Dexamethasoni 0,4 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Підшкірно. По 2,0 мл на одну ін'єкцію. Повторну ін'єкцію здійснюють через 2 доби.

#

190). Кнуру-пліднику: кортизону ацетат (доза 0,25 г) у формі суспензії. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу.

Rp.: Suspensii Cortisoni acetatis 2,5 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу.

#

191). Жеребцю: преднізолон (доза 0,075 г) у формі таблетки по 0,005. Внутрішньо. По 15 таблеток один раз на добу.

Rp.: Tabulettae Prednisoloni 0,005

D. t. d. N. 60

S.: Внутрішнє. По 15 таблеток один раз на добу.

#

192) Кобелю: натрію саліцилат (доза 1,5). Внутрішнє. По одному порошку 3 рази на добу.

Rp.: Natrii salicylatis 1,5

D. t. d. N. 9

S.: Внутрішнє. По одному порошку 3 рази на добу.

#

193) Жеребцю: розчин фінадину для ін'єкцій (доза 1,0 мл/45 кг маси тіла). Внутрішньовенно. По 1,0 мл на 45 кг маси тіла один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis pro injectionibus "Finadin" 100,0 ml

D. S.: Внутрішньовенно. По 1,0 мл на 45 кг маси тіла один раз на добу три доби поспіль.

#

194). Коту: кофеїн-бензоат натрію у формі 20 % розчину (доза 0,5 мл). Підшкірно. По 0,5 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Coffeini – natrii benzoatis 20 % pro injectionibus 2,0 ml

D. t. d. N. 3 in ampullis

S.: Підшкірно. По 0,5 мл два рази на добу.

#

195). Бику-пліднику: коразол у формі 10 % розчину (доза 20,0 мл). Підшкірно. По 20,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Corazoli 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Підшкірно. По 20,0 мл два рази на добу.

5.3. Міокардіодистрофія, міокардоз (*Miocardosis*) – ураження серцевого м'яза, зумовлене порушенням метаболічних процесів у міокарді. Найчастіше трапляється у спортивних коней, кімнатних собак та високопродуктивних корів. Міокардоз виникає як вторинне захворювання за кетозу, гіповітамінозів, анемії, лейкозу, ожиріння, тиреотоксикозу, цукрового діабету, білом'язової хвороби та інших захворювань, що супроводжуються порушенням обміну речовин. Причиною захворювання може бути однотипна годівля жомом, пивною дробиною, силосом, згодовування кормів, уражених мікроскопічними грибами.

З лікувальною метою тваринам призначають препарати вітамінів В₁ – кокарбоксілазу (фосфорильована форма вітаміну В₁), В₆ – піридоксину гідрохлорид, В₂ – рибофлавін, рибофлавіну мононуклеотид, Е – токоферолу ацетат. Для нормалізації обміну мінеральних речовин застосовують солі калію – калію оротат, калію пангамат. Для нормалізації обміну білків призначають оротову кислоту. За вираженої серцевої недостатності ефективними є препарати серцевих глікозидів: листя наерстянки, кордигіт, дигоксин, настойка конвалії та ін.

196). Жеребцю: кокарбоксілазу (доза 0,5 г). Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу. Вміст флакона розчинити в 1,0 мл 0,5 % розчину новокаїну.

Rp.: Cocarboxylasi 0,5

D. t. d. N. 14 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 г два два рази на добу. Вміст флакона розчинити в 1,0 мл 0,5 % розчину новокаїну.

#

197). Лошати: рибофлавіну мононуклеотид у формі 1 % розчину (доза 2,0 мл). Підшкірно. По 2,0 мл один раз на добу.

Rp.: Solutionis Riboflavini mononucleotidi 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 14 in ampullis

S.: Підшкірно. По 2,0 мл один раз на добу.

#

198). Суці: піридоксину гідрохлорид (доза 0,02 г) у формі 1 % розчину. Внутрішньом'язово. По 2,0 мл один раз на добу.

Rp.: Solutionis Pyridoxini hydrochloridi 1 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 6 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл один раз на добу.

#

199). Лошати: ЕвітСел у формі емульсії (доза 0,5 мл /40 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 2,0 мл один раз на три доби.

Rp.: Emulsi "EvitSel" 10,0 ml

D. S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл один раз на три доби.

#

200). Кобелю: глюкозу (доза 8,0 г) у формі 40 % розчину. Внутрішньовенно. По 20,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Glucosi 40 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 20,0 мл два рази на добу.

#

201). Жеребцю: кислоту аскорбінову (доза 1,5 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці один раз на добу.

Rp.: Acidi ascorbinici 1,5

D. t. d. N. 10 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці один раз на добу.

#

202). Бику-пліднику: настойку конвалії травневої (доза 10,0 мл). Внутрішнє. По 10,0 мл два рази на добу.

Rp.: Tincturae Convallariae majalis 25,0 ml

D. t. d. N. 12 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 10,0 мл два рази на добу.

#

203). Суці: дигоксин (доза 0,00025) у формі таблетки. Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу.

Rp.: Tabulettae Digoxini 0,00025

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу.

5.4. Ендокардит (*Endocarditis*) – запалення ендокарда, часто з ураженням клапанів, що призводить до розвитку вад серця. За перебігом ендокардит буває в гострій та хронічній формах, а за локалізацією запального процесу – клапанний та пристінковий.

Як етіологічні чинники ендокардиту виступають інфекційні агенти – гемолітичний стрептокок, золотистий та білий стафілококи, кишкова паличка, протей, гриби та інші мікроорганізми. Часто ендокардит спостерігають як ускладнення бешихи свиней, пастерельозу, чуми м'ясоїдних та хірургічних інфекцій. Інколи спостерігають вроджений ендокардит, як результат трансплацентарної інфекції.

Лікування хворих на ендокардит включає застосування протимікробних, протизапальних та інших лікарських засобів. Із протимікробних засобів застосовують антибіотики широкого спектру дії у максимальних терапевтичних та у дозах, що їх перевищують у кілька разів. За ендокардиту стрептококової етіології показаним буде застосування бензилпеніциліну натрієвої або калієвої солей по 15 – 30 тис. ОД на кг маси тіла, 4 – 6 разів на добу. Одночасно

призначають антибіотики-аміноглікозиди – стрептоміцину сульфат та гентаміцину сульфат два рази на добу. За ендокардиту ентерококового походження застосовують напівсинтетичні антибіотики групи пеніциліну – ампіцилін та амоксицилін по 2 – 3 рази на добу та гентаміцин. Свиням, молодняку великої рогатої худоби, собакам та котам застосовують лінкоміцин внутрішньом'язово один раз на добу. Антимікробні засоби застосовують до отримання стабільних показників одужання тварини: зниження температури тіла до фізіологічних значень, поява апетиту, покращення загального стану.

Також застосовують аналептики – коразол, кордіамін. Внутрішньо призначають нестероїдні протизапальні засоби – натрію саліцилат, анальгін.

204). Лошати: бензилпеніциліну натрієву сіль (доза 20 тис ОД/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1000 000 ОД чотири рази на добу. Перед застосуванням вміст одного флакона розчинити в 5,0 мл ізотонічного розчину NaCl.

Rp.: Benzylpenicillini-natrii 1000 000

D. t. d. N. 24 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1000 000 ОД чотири рази на добу.

Перед застосуванням вміст одного флакона розчинити в 5,0 мл ізотонічного розчину NaCl.

#

205). Коту: амоксициліну тригідрат у формі 15 % суспензії (доза 1,0 мл на 10 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. Повторне застосування через 48 год.

Rp.: Suspensii Amoxicillini trihydratis 15 % – 10,0 ml

D. S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 мл на одну ін'єкцію.

Повторне застосування через 48 год.

#

206). Суці: лінкоміцину гідрохлорид у формі 10 % розчину (доза 1,0 мл на 5 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,0 мл на 5 кг маси тіла один раз на добу. Застосовувати щоденно через 24 год, 7 діб поспіль..

Rp.: Solutionis Lincomycini hydrochloridi 10 % – 100,0 ml

Da in lagenis.

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл на 5 кг маси тіла один раз на

добу. Застосовувати щоденно через 24 год, 7 діб поспіль.

#

207). Кобелю: анальгін (доза 1,0 г) у формі таблетки по 0,5 г. Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Analgini 0,5

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

#

208). Жеребцю: натрію саліцилат (доза 25,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу два рази на добу.

Rp.: Natrii salicylatis 25,0

Farinae Triticici et

Aguae destillatae g. s.

Ut. f. bolus

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. По одному болюсу два рази на добу.

5.5. Артеріосклероз (Arteriosclerosis) – потовщення та ущільнення стінок артерій з втратою еластичності в результаті розростання сполучної тканини. Захворювання частіше спостерігають у старих собак і котів, рідше у тварин інших видів.

Артеріосклероз переважно є супутнім захворюванням цукрового діабету, міокардіодистрофії, гепатодистрофії, цирозу печінки, захворювань щитоподібної залози. Його розвиток зумовлений порушенням обміну вуглеводів та ліпідів, змінами нервової та нервово-ендокринної регуляції процесів обміну речовин, підвищенням артеріального тиску. У морфогенезі артеріосклерозу виділяють стадію ліпідозу – жирової дистрофії, для якої характерним є збільшення вмісту ліпідів у клітинах або у міжклітинній рідині; атероматозу – стадію розвитку атеросклеротичної бляшки та кристалізації холестеролу в клітині; стадію атеросклерозу, яка характеризується ліпідною інфільтрацією внутрішньої оболонки артерій та послідовним розвитком сполучної тканини; стадію атерокальцинозу, яка характеризується відкладенням солей кальцію в стінках артерій та звапненням атеросклеротичних бляшок судин, що призводить до їх звуження та порушення кровотоку.

З лікувальною метою призначають засоби, які знижують процес синтезу холестерину та прискорюють його метаболізм: нікотинову кислоту, холіну хлорид, судинорозширювальні засоби, вітамінні комплексні препарати, вітамін Е.

209). Кобелю: нікотинову кислоту (доза 0,05 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 20 діб поспіль. Після годівлі.

Rp.: Acidi nicotini 0,05

D. t. d. N. 40 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу після годівлі.

#

210). Кобелю: продевіт Тетра – розчин для ін'єкцій (доза 2,0 мл). Внутрішньом'язово. По 2,0 мл один раз на тиждень.

Rp.: Solutionis "ProdevitTetra" pro injectionibus 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл один раз на тиждень.

#

211). Коту: L-цин – розчин для ін'єкцій (доза 1,5 мл). Внутрішньом'язово. По 1,5 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “L-cin” pro injectionibus 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,5 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

#

212). Коту: тіопротектин (доза 0,05 г) у формі таблетки по 0,1. Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу.

Rp.: Tabulettarum “Tioprotektin” 0,1– N. 20

D. S.: Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу.

5.6. Тромбоз судин (*Thrombosis*). Під тромбозом судин або тромбоемболією розуміють закупорку судин цілим тромбом або його частиною, що утворилися в іншому місці судинного русла та перенесеним плином крові. Тромб складається з ниток фібрину та формених елементів крові.

Умовою для утворення тромба може бути місцеве пошкодження ендотелію судин або ендокарда, порушення кровообігу та стаз. Причиною тромбозу може бути пієлонефрит та інші захворювання нирок, що супроводжуються нефротичним синдромом, міокардит, ендокардит, інфаркт міокарда, панкреатит, переломи, пухлини, сепсис.

З метою попередження подальшого розвитку тромбозу призначають гепарин підшкірно (внутрішньом'язово) 100 – 130 Од/кг маси тіла, внутрішньовенно – 50 – 100 Од/кг маси тіла, а також ацетилсаліцилову кислоту, стрептокіназу та урокіназу, тромболітин та фібринолізин. Ацетилсаліцилову кислоту задають всередину у невеликих дозах: коням та великій рогатій худобі 5 – 10 мг/кг маси тіла; собакам – 20 мг/кг маси тіла два рази на добу, 30 діб поспіль та навіть більше.

213). Коню: гепарин у формі розчину (доза 100 Од/кг маси тіла). Підшкірно. По 50000 Од на одну ін'єкцію 2 рази на добу.

Rp.: Heparini 50000

D. t. d. N. 20 in lagenis

S.: Підшкірно. По 50000 Од на одну ін'єкцію 2 рази на добу.

#

214). Суці: дикумарин (доза 0,05) у формі таблетки. Внутрішнє. По 5 таблеток один раз на 3 доби.

Rp.: Dicumarini 0,01

D. t. d. N. 30 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 5 таблеток один раз на 3 доби.

#

215). Бику-пліднику: фібринолізин у формі порошку (доза 30 000 ОД). Внутрішньовенно. По 30 000 ОД два рази на добу. Перед застосування вміст флакона розчинити в 200,0 мл стерильного ізотонічного розчину натрію хлориду.

Rp.: Fibrinolysini 30 000

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно, краплинно. Перед застосування вміст флакона розчинити в 200,0 мл стерильного ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

216). Кобелю: кислоту ацетилсаліцилову у формі таблеток (доза 20 мг/кг маси тіла). Внутрішнє. По ½ таблетки один раз на добу.

Rp.: Tabulettae Acidi acetylsalicylici 0,5

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По ½ таблетки один раз на добу.

6. ХВОРОБИ ОРГАНІВ ДИХАННЯ

6.1. Риніт (*Rhinitis*) – запалення слизової оболонки порожнини носа. За проявом запального процесу вирізняють риніт катаральний, гнійно-катаральний, крупозний, фолікулярний, алергічний та ін. Трапляється у тварин різних видів.

Причиною риніту є дія на слизову оболонку носа механічних, термічних, хімічних подразників: вдихання пилу, диму, повітря насиченого аміаком та іншими шкідливими газами; переохолодження організму тварини, протяги, висока вологість у приміщеннях.

Як вторинне захворювання риніт виникає за естрозу овець, атрофічного риніту свиней, парагрипу-3, чуми, заразному насморку кролів та інших вірусних захворювань.

За гострої форми перебігу катарального риніту слизову оболонку зрошують 2 % розчином борної кислоти, або 2 % розчином цинку сульфату, 0,2 % розчином фурациліну або іншими антисептичними засобами. У порожнину носа закапують 2 % розчин ефедрину гідрохлориду, 0,1 % розчин нафтизину, 1 % розчин димедролу, змащують слизову оболонку оксоліновою маззю. За хронічної форми перебігу – краплі 1 % розчину резорцину, 2 % розчину протарголу.

За крупозного та фолікулярного риніту паралельно з місцевим лікуванням застосовують засоби резобтивної дії – сульфаніламідні препарати та антибіотики: амоксицилін, стрептоміцину сульфат, тетрацикліну гідрохлорид, норсульфазол натрію. За вірусного риніту застосовують противірусні засоби – ремантадин, інтерферон, рибавірин; за алергічного риніту – димедрол, діазолін.

217). Коту: борну кислоту у формі 2 % водного розчину для місцевого застосування.

Rp.: Solutionis Acidi borici 2 % – 20,0 ml

D. S.: Зовнішнє, краплі в ніс. Вносити в кожную ніздрю по 1 – 2 краплі три рази на добу.

#

218). Суці: цинку сульфат у формі 2 % водного розчину для місцевого застосування.

Rp.: Solutionis Zinci sulfatis 2% – 50,0 ml

D. S.: Зовнішнє, краплі в ніс. Вносити в кожную ніздрю по 3 – 4 краплі три рази на добу.

#

219). Барану-пліднику: фурацилін у формі водного розчину 1:5000 для місцевого застосування.

Rp.: Solutionis Furacillini 1 : 5000 – 1000,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Для промивання носової порожнини.

#

220). Кобелю: ефедрину гідрохлорид у формі 2 % водного розчину для місцевого застосування.

Rp.: Solutionis Ephedrini hydrochloridi 2 % – 10,0 ml

D. S.: Зовнішнє, краплі в ніс. Вносити в кожную ніздрю по 3 – 4 краплі три рази на добу.

#

221). Коту: нафтизин у формі 0,05 % офіціального розчину для місцевого застосування.

Rp.: Solutionis Naphthizini 0,05 % – 10,0 ml

D. S.: Зовнішнє, краплі в ніс. Вносити в кожную ніздрю по одній краплі три рази на добу.

#

222). Барану: димедрол у формі 1 % офіціального розчину для місцевого застосування.

Rp.: Solutionis Dimedroli 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Зовнішнє. Вносити в кожную ніздрю по 3 краплі три рази на добу.

#

223). Жеребцю: резорцин у формі 1 % розчину для місцевого застосування.

Rp.: Resorcini 0,5

Aguae destillatae 50,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Вносити в кожную ніздрю по 5 крапель три рази на добу.

#

224). Кобелю: протаргол у формі 2 % розчину для місцевого застосування.

Rp.: Protargoli 0,2

Aguae pro injectionibus 10,0

M. f. solutio par aseptica

D. S.: Зовнішнє. Вносити у кожную ніздрю по 3 краплі три рази на добу.

#

225). Барану: норсульфазол (доза 3,0 г). Внутрішнє. По одному порошку три рази на добу.

Rp.: Norsulfazoli 3,0

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По одному порошку 3 рази на добу.

#

226). Жеребцю: норсульфазол-натрій (доза 5,0 г) у формі 10 % розчину. Внутрішньовенно, повільно. По 50,0 мл розчину два рази на добу.

Rp.: Solutionis Norsulfazoli-natrii 10 % pro injectionibus 500,0

D. S.: Внутрішньовенно, повільно. По 50,0 мл розчину два рази на добу.

#

227). Суці: окситетрацикліну гідрохлорид (доза 10,0 мг/кг м. т.) у формі розчину. Внутрішньом'язово. По 0,2 г два рази на добу.

Rp.: Oxytetracyclini hydrochloridi 0,2

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,2 г два рази на добу. Перед застосуванням вміст одного флакона розчинити у 10,0 мл води для ін'єкцій.

#

228). Кобелю: каніферон – розчин для ін'єкцій (доза 1000 000 ОД). Внутрішньом'язово. По 1000 000 ОД один раз на добу.

Rp.: Solutionis "Caniferon" pro injectionibus 2,5 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1000 000 ОД один раз на добу.

6.2. Гайморит (*Haimoritis*) – запалення слизової оболонки верхньощелепової пазухи. За характером ексудату гайморит поділяють на катаральний та гнійний, а за перебігом – гострий та хронічний. Причиною гаймориту можуть бути травми у ділянці верхньощелепової пазухи, ускладнення після риніту, фарингіту, ларингіту ураження кісток за актиномікозу, карієс та флюороз зубів, деякі інфекційні захворювання. Сприяючими факторами є простуда, зниження резистентності організму.

Для лікування хворим тваринам призначають сульфаніламід (норсульфазол), антибіотики різних груп (стрептоміцину сульфат, тилозин, амоксицилін, амікацину сульфат).

229). Вівцематці: норсульфазол (доза 2,5 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 5 таблеток три рази на добу.

Rp.: Tabulettae Norsulfazoli 0,5

D. t. d. N. 75

S.: Внутрішнє. По 5 таблеток три рази на добу.

#

230). Кобелю: амікацину сульфат (доза 15 мг/кг маси тіла) у формі розчину. Внутрішньом'язово. По 1,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Amicacini sulfatis 2,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл два рази на добу.

#

231). Коту: фармазин 50 (діюча речовина – тилозин основа 50 мг в 1,0 мл) у формі розчину (доза 0,2 мл/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,2 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Pharmasini 50 – 25,0 ml

D. S.: Внутрішньом'язово. По 1,2 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

6.3. Фронтит (*Frontitis*) – запалення слизової оболонки лобної пазухи. У більшості випадків фронтит має хронічний перебіг і супроводжується накопиченням слизового або слизово-гнійного ексудату. Захворювання частіше трапляється у великої рогатої худоби. Його причиною є травматичне пошкодження лобної пазухи, перелом кісткової стінки, перелом рогів. З лікувальною метою застосовують антибіотики та сульфаніламідні препарати.

232). Корові: сульфадимезин (доза 20,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По 1 болюсу два рази на добу.

Rp.: Sulfadimezini 20,0

Boli albae

Aguae destillatae g. s.

Ut f. bolus

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. По 1 болюсу два рази на добу.

#

233). Корові: кобактан 2,5 % (олійна суспензія з діючою речовиною церквіному сульфат). Доза – 2,0 мл на 50 кг маси тіла. Внутрішньом'язово. По 20,0 мл один раз на добу.

Rp.: Suspensii “Cobactan” 2,5 % – 100,0 ml

D. S.: Внутрішньом'язово. По 20,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

#

234). Корові: енрофлоксацин у формі суспензії (доза 0,05 мл/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 25,0 мл один раз на добу.

Rp.: Suspensii Enrofloxacini 5 % – 50,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 25,0 мл один раз на добу.

6.4. Ларингіт (*Laringitis*) – запалення слизової оболонки та підслизового шару гортані. За походженням розрізняють первинний та вторинний, за перебігом – гострий та хронічний, за характером ексудату – катаральний та фібринозний (крупозний) ларингіт. У тварин більшості видів переважно виникає катаральний ларингіт; у коней та м'ясоїдних – крупозний.

Причинами ларингіту можуть бути: переохолодження, напування тварин холодною водою, згодовування гарячого корму, вдихання подразнюючих речовин та пилу. Крупозний ларингіт виникає за дії на слизову оболонку аміаку, кислот та лугів, гарячих випарів або диму. Факторами, що сприяють виникненню захворювання може бути недостатність в організмі вітаміну А та аскорбінової кислоти.

Вторинний ларингіт виникає як ускладнення за парагрипу-3, аденовірусної та респіраторно-синтиціальної інфекції телят, пастерельозу, грипу свиней та чуми м'ясоїдних.

З лікувальною метою призначають інгаляцію ефірних олій (настойка листя евкалипту, квіток ромашки, олії терпентинової), відхаркуючі засоби – терпінгідрат, натрію гідрокарбонат.

За вираженого кашлю собакам призначають глаувент – по 0,02 г 3 рази на добу; котам та собакам таблетки “Дивопрайд”: котам – по ½ таблетки масою 0,5 г, 2 – 3 рази на добу; собакам великих порід – по 2 таблетки 2 – 3 рази на добу; середніх – по 1 таблетці 2 – 3 рази на добу; дрібних порід – по ½ таблетки 2 – 3 рази на добу; бронхолітин внутрішньо: вівцям, свиням та козам 10,0 – 15,0 мл для тварини; собакам і котам – 5,0 – 7,0 мл/кг маси тіла.

За крупозної форми ларингіту застосовують антибіотики: біцилін 3 та біцилін 5, тетрацикліни; сульфаніламід – норсульфазол натрію в дозі 0,02 – 0,06 г на кг маси тіла через кожні 4 години три дні поспіль; бровасептол внутрішньом'язово: великій рогатій худобі, вівцям, коням, свиням – 0,6 – 0,8 мл/10 кг маси тіла. За набряку гортані призначають кальцію хлорид або кальцію глюконат та судинозвужуючі засоби.

235). Лошати: настойку евкалипту (доза 5,0 – 10,0 мл) для інгаляції.

Rp.: Tincturae Eucalipti 50,0 ml

D. S.: Інгаляційно. 10,0 мл настойки змішати у брезентовому мішку з сінною січкою, зволоженою гарячою **(не кип'ятком !)** водою та вдихати випари впродовж 30 хв. Процедуру проводити щодня 5 діб поспіль.

#

236). Суці: мікстуру наступного складу: терпінгідрат (доза 1,0 г); натрію гідрокарбонат (доза 2,0 г); цукор (доза 1,0 г); вода дистильована – до 150,0 мл. Внутрішнє. По 10,0 мл мікстури три рази на добу. Перед застосуванням збовтати.

Rp.: Terpini hydrati 15,0

Natrii hydrocarbonatis 30,0

Sacchari 15,0

Aguae destillatae ad 150,0

M. D. S.: Внутрішнє. По 10,0 мл три рази на добу. Перед застосуванням збовтати.

#

237). Кобелю: глаувент – таблетки по 10,0 мг. Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

Rp.: Tabulettarum “Glauvent” 0,01 – N. 40

D. S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

#

238). Коту: таблетки дивопрайд 0,5 г. Внутрішнє. По ½ таблетки три рази на добу.

Rp.: Tabulettarum “Divopraid” 0,5 – N. 50

D. S.: Внутрішнє. По ½ таблетки три рази на добу.

#

239). Бичку: біцилін 3 (доза 10 000 ОД/кг маси тіла) у формі суспензії. Внутрішньом’язово. По 1500 000 ОД на одну ін’єкцію. Повторно через 7 діб.

Rp.: Bicillini 3 – 1500 000

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом’язово. Перед застосуванням вміст флакона ретельно змішати з 10,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду. Повторно через 7 діб.

#

240). Кобелю: хлортетрацикліну гідрохлорид (доза 10,0 мг/кг маси тіла) у капсулах. Внутрішнє. По 1 капсулі два рази на добу.

Rp.: Chlortetracyclini hydrochloridi 0,1

D. t. d. N.10 in capsullis

S.: Внутрішнє. По 1 капсулі два рази на добу.

#

241). Вівцематці: норсульфазол натрію (доза 2,0 г). Внутрішнє. По 1 порошку два рази на добу.

Rp.: Sulfadimezini 2,0

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По 1 порошку два рази на добу.

#

242). Лошати: бровасептол у формі суспензії (доза 0,8 мл/10 кг маси тіла). Внутрішньом’язово. По 8,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Pulveris “Brovaseptol” 3,3

D. t. d. N. 5 in lagenis

S.: Внутрішньом’язово. Перед застосуванням вміст одного флакона змішати з 8,0 мл 0,9 % розчину натрію хлориду. Ін’єкції здійснювати через кожні 24 год.

6.5. Бронхіт (*Bronchitis*) – запалення бронхів. Захворювання трапляється частіше у молодих, старих та ослаблених тварин різних видів. За перебігом

розрізняють гостру та хронічну форми, за походженням – первинний та вторинний.

Причиною захворювання є простуда, утримання тварин на холодній цементній підлозі без підстилки, висока вологість повітря, наявність у повітрі пилу, сірководню, аміаку та інших газів, протяги в приміщеннях, зниження природної резистентності організму.

Причиною вторинного бронхіту є мікроорганізми – стрептококи, гемофільна паличка, пневмококи, стафілококи; вірусні захворювання (парагрип-3, ринотрахеїт, респіраторна інфекція), мікоплазми.

Хронічна форма бронхіту розвивається за тривалого впливу на слизову оболонку шкідливих газів та різних домішок, що містяться у повітрі.

Для лікування застосовують бронхолітичні та відхаркувальні засоби, здійснюють інгаляції та теплові процедури. Еуфілін у формі розчину підшкірно або внутрішньом'язово. Відхаркувальні засоби призначають 2 – 3 рази на добу впродовж 5 – 7 діб, зокрема: амонію хлорид, натрію гідрокарбонат, терпінгідрат, мукалтин, траву термопсису, корінь алтеї, листя евкаліпту та плоди анісу у формі настою.

243). Теличчі: еуфілін (доза 0,5 г) у формі 2 % розчину. Підшкірно. По 25,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Euphyllini 2 % – 5,0 ml
D. t. d. N. 50 in ampullis
S. Підшкірно. По 25,0 мл два рази на добу.

#

243). Кобелю: еуфілін (доза 0,15 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

Rp.: Tabulettae Euphyllini 0,15
D. t. d. N. 30
S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

#

244). Лошати: порошок наступного складу: амонію хлорид (доза 1,0 г); натрію гідрокарбонат (доза 1,5 г); терпінгідрат (0,5 г). Внутрішнє. По одному порошку три рази на добу.

Rp.: Ammonii chloridi 1,0
Natrii hydrocarbonatis 1,5
Terpini hydrati 0,5
M. f. pulvis
D. t. d. N. 21
S.: Внутрішнє. По одному порошку три рази на добу.

#

245). Кобелю: терпінгідрат (доза 0,5 г); натрію гідрокарбонат (доза 1,0 г); натрію хлорид (2,0 г). Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 8 діб поспіль.

Rp.: Terpini hydrati 0,5

Natrii hydrocarbotis 1,0

Natrii chloridi 1,0

M. f. pulvis

D. t. d. N. 16

S.: Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу з кормом.

#

246). Суці: таблетки мукалтину (доза 0,05 г). Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

Rp.: Tabulettarum "Mucaltin" 0,05 – N. 30

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

#

247). Бичку: корінь алтеї (доза 50,0) у формі настою. Внутрішнє. По 500,0 мл два рази на добу.

Rp.: Infusi radices Althaeae ex 300,0 – 3000,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 500,0 мл два рази на добу

#

248). Кобилі: діуретин (доза 6,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу два рази на добу.

Rp.: Diuretini 36,0

Farinae Secalinae et

Aguae destillatae g. s.

Ut f. massa bolorum

Div. in p. aeg. N. 6

D. S.: Внутрішнє. По одному болюсу два рази на добу.

6.6. Гіперемія та набряк легень (*Hyperaemia et oedema pulmonum*) – патологія, яка характеризується переповненням кров'ю легеневих капілярів, випотіванням трансудату в інтерстиціальну тканину та альвеоли. Захворювання проявляється різким порушенням газообміну в легенях, що проявляється асфіксією та ціанозом. Трапляється частіше у коней, рідше у тварин інших видів – собак, овець, молодняку великої рогатої худоби, зокрема за тривалого перебування в спекотну погоду на сонці.

Лікування здійснюють негайно. Покращення стану спостерігається після переведення тварин у прохолодне приміщення та кровопускання. З лікарських засобів рекомендоване внутрішньовенне введення розчинів кальцію хлориду, глюкози, натрію гідрокарбонату. Показаним є застосування засобів, що стимулюють центральну нервову систему – розчин кофеїну, кордіаміну. За наявності ознак гострої серцевої недостатності внутрішньовенно вводять розчин строфантину або корглікону. Відповідний терапевтичний ефект досягається застосуванням сечогінних засобів – фуросеміду, дихлотіазиду, оксодоліну, діакарбу.

249). Теличчі: кальцію хлорид (доза 10,0 г) у формі 10 % офіціального розчину. Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi pro injectionibus 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 10 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

250). Кобилі: глюкозу (доза 80,0 г) у формі 40 % офіціального розчину. Внутрішньовенно. По 200,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Glucosi pro injectionibus 40 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 4 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл на одну ін'єкцію.

#

251). Кобелю: натрію гідрокарбонат (доза 2,0 г) у формі офіціального розчину. Внутрішньовенно. На дві ін'єкції.

Rp.: Solutionis Natrii hydrocarbonatis pro injectionibus 4 % – 50,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл на одну ін'єкцію.

#

252). Теличчі: кордіамін (доза 10,0 мл). Підшкірно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Cordiamini 2,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

253). Лошати: кофеїн-натрію бензоат (доза 2,0 г) у формі 10 % офіціального розчину. Підшкірно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Coffeini –natrii benzoatis pro injectionibus 10 %–5,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Підшкірно. На 1 ін'єкцію.

#

254). Кобилі: строфантин у формі 0,05 % офіціального розчину (доза 10,0 мл). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Strophanthini pro injectionibus 0,05 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 10 in ampullis

S.: Внутрішньовенно, крапельно. Перед застосуванням розбавити у 100,0 мл 40 % розчину глюкози.

#

255). Кобелю: фуросемід (доза 0,08 г) у формі таблетки. Внутрішнє. На один прийом.

Rp.: Furosemidi 0,04

D. t. d. N. 2 in tabulettis

S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

256). Лошаті: діакарб (доза 1,5 г) у формі таблетки. Внутрішнє. На два прийоми.

Rp.: Tabulettae Diacarbi 0,25

D. t. d. N. 12

S.: Внутрішнє. По 6 таблеток два рази на добу

#

257). Вівці: дихлотіазид (доза 0,2 г) у формі таблетки. Внутрішнє. На два прийоми.

Rp.: Dichlothiazidi 0,1

D. t. d. N. 4

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

6.7. Пневмонія (*Pneumonia*) – запальний процес у тканинах легень, що викає як самостійна патологія, або як ускладнення інших інфекційних та інвазійних захворювань.

Етіологічними чинниками неспецифічних пневмоній може бути простуда, висока загазованість приміщень, зниження загальної резистентності організму – пневмонії першого порядку. Пневмонії другого порядку ускладнюються супутньою мікрофлорою. Залежно від переважаючої мікрофлори, що міститься в легенях за їх запалення, пневмонію поділяють на: пневмококову, стафілококову, мікоплазмову, вірусну та ін.

За пневмококової пневмонії переважають стрептококи – *Streptococcus pneumoniae*, які називають пневмококами. Як приклад пневмококової пневмонії є крупозна пневмонія. Вона досить часто ускладнюється ураженням плеври, що називають плевропневмонією.

Мікоплазмозна пневмонія спричиняється патогенним видом мікоплазм разом з бактеріями та вірусами. Досить поширеною є крупозна пневмонія – гостра форма лобарного (уражаються долі легень) запалення легень, що характеризується швидким розвитком, гіпертермією, напруженим диханням та хрипами у грудній порожнині.

З лікувальною метою, у першу чергу призначають бета-лактамі антибіотики – на початку солі бензилпеніциліну, у послідовному ампіцилін, ампіокс, оксацилін, цефазолін, кобактан (церквіному сульфат); антибіотики інших груп, зокрема: препарати групи лінкозамідів – лінкоміцину гідрохлорид; макроліди групи еритроміцину – еритроміцину фосфат, ерициклін; тетрацикліни – окситетрацикліну гідрохлорид; фторхінолони – норфлуксацин, ципрофлуксацин, байтрил (енрофлуксацин). Буде доцільним також застосування сульфаніламідів – норсульфазолу, сульфадимезину, сульфалену, етазолу, сульфатіазину. Як протиалергічні та десенсибілізуючі засоби призначають димедрол, супрастин, діазолін, кальцію хлорид, натрію тіосульфат, а як

протизапальні – аїніл, реуфлогін, парацетамол, флуніксину меглумін та препарати, що його містять – флунікон, ніглумін, фінадин.

258). Бичку: бензилпеніциліну новокаїнову сіль (доза 5000 ОД/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 600 000 ОД два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Benzylpenicillini – novocaini 600 000

D. t. d. N. 14 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 600 000 ОД два рази на добу з інтервалом 12 год, 7 діб поспіль. Вміст флакона змішати з 5,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

259). Свині: ампіциліну натрієву сіль (доза 20,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,0 г три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Ampicillini – natrii 0,5

D. t. d. N. 30 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 г три рази на добу з інтервалом 8 год 5 діб поспіль. Для разового введення вміст двох флаконів розчинити у 10,0 мл води для ін'єкцій.

#

260). Теличці: ампіокс (доза 15,0 мг/кг маси тіла). Внутрішнє. По 1 порошку три рази на добу.

Rp.: Ampiox 1,5

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По 1 порошку три рази на добу.

#

261). Лошати: цефазолін КМП (доза 15,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,0 г два рази на добу.

Rp.: Cefasolini KMP 1,0

D. t. d. N. 14 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 г два рази на добу з інтервалом 12 год. Для разового введення вміст одного флакона розчинити у 5,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

262). Кобелю: цефалексин (доза 10,0 мг/кг маси тіла) у капсулах. Внутрішнє. По одній капсулі три рази на добу.

Rp.: Cefalexyni 0,25

D. t. d. N. 30 in capsullis

S.: Внутрішнє. По одній капсулі три рази на добу.

#

263). Свині: лінкоцин у формі офіційного 10 % розчину (доза 0,1 мл/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 15,0 мл один раз на добу.

Rp.: Solutionis Lincocini 10 % – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньм'язово. По 15,0 мл один раз на добу 6 діб поспіль.

#

264). Суці: ерициклін (доза 10,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

Rp.: Erycyclini 0,25

D. t. d. N. 30 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

#

265). Ярці: норфлуксацин у формі 10 % офіціального розчину (доза 0,025 мл/кг маси тіла). Внутрішнє. По 0,5 мл один раз на добу 8 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Norfloxacin 10 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 2 in ampullis

S.: Внутрішнє. По 0,5 мл один раз на добу 8 діб поспіль.

#

266). Бичку: окситетрацикліну гідрохлорид (доза 15,0 мг/кг маси тіла). Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Oxytetracyclini hydrochloridi 1,5

D. t. d. N. 14

S.: Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу.

#

267). Теличці: сульфален (доза 20,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки. Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Sulfaleni 0,5

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу.

#

268). Кобелю: етазол (доза 1,0 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Aethazoli 0,5

D. t. d. N. 60 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.

#

269). Мерину: димедрол (доза 0,2 г) у формі 1 % офіціального розчину. Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Dimedroli 1 % pro injectionibus 1,0 ml

D. t. d. N. 140 in ampullis

S.: Підшкірно. По 20,0 мл на один раз на добу.

#

270). Кобелю: димедрол (доза 0,02 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Dimedroli 0,02

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По 1 таблетці два рази на добу.

#

271). Кобилі: дипразин (доза 0,025 г) у формі 2,5 % офіційного розчину. Внутрішньом'язово. По 1,0 мл один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Diprazini pro injectionibus 2,5 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 10 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл один раз на добу.

#

272). Суці: кальцію хлорид (доза 1,0 г) у формі офіційного 10 % розчину. Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi 10 % pro injectionibus 10,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу.

#

273). Телиці: натрію тіосульфат (доза 15,0 г) у формі 30 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 50,0 мл один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii thiosulfatis pro injectionibus 30 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 50 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл один раз на добу.

#

274). Лошати: аїніл (доза 1,0 мл на 45 кг маси тіла). Внутрішньовенно. По 2,0 мл один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Ainili 20,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 2,0 мл один раз на добу з стерильним ізотонічним розчином натрію хлориду .

#

275). Кобилі: реуфлогін у формі розчину для ін'єкцій (доза 5,0 мл на 100 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 25,0 мл один раз на добу 8 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Reuflogin" pro injectionibus 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 25,0 мл один раз на добу 8 діб поспіль.

#

276). Ярці: парацетамол (доза 2,0 г) у формі таблетки по 0,5 г. Внутрішнє. По 4 таблетки три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Paracetamoli 0,5

D. t. d. N. 60

S.: Внутрішнє. По 4 таблетки три рази на добу.

#

277). Бику-пліднику: ніглумін (д. р. флуніксину меглумін) у формі розчину (доза 2 мл/ 45 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 24,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Niglumin" pro injectionibus 100,0 ml

D. S.: Внутрішньом'язово, По 24,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

6.8. Гангрена легень (*Gangraena pulmonum* – лобулярне запалення легень, що характеризується нагромадженням у бронхах і легенях гнійного ексудату, некрозом та гнильним розпадом некротизованих ділянок під впливом гнильних мікроорганізмів. Захворювання реєструють головним чином у коней і овець.

Гангрена легень має спільні етіологічні чинники з абсцесом легень, тому часто виділяють перехідну форму патології, яку називають гангренозний абсцес. Причиною захворювання є анаеробні мікроорганізми. Гангрена легень та абсцес легень часто розвиваються як ускладнення аспіраційної, метастатичної бронхопневмонії та крупозної пневмонії.

З лікувальною метою призначають ті ж антибіотики, що і за крупозної пневмонії у максимальних терапевтичних дозах. Практикується внутрішньотрахеальне введення антисептичних засобів: 0,2 % розчину етакридину лактату, 3 % розчину борної кислоти, 10 % розчину норсульфазолу або етазолу.

278). Вівцематці: амоксицилін у формі 15 % суспензії (доза 1,0 мл/10 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 4,5 мл один раз на дві доби.

Rp.: Suspensii Amoxicillini pro injectionibus 15 % –10,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,5 мл на одну ін'єкцію. Повторно застосовувати через 48 год. Перед застосуванням ретельно струсити.

#

279). Вівцематці: цефтіофур 50 (доза 1,0 мл/50 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,0 мл один раз на добу.

Rp.: Suspensii "Ceftiofur-50" pro injectionibus 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По одному мілітру один раз на добу 7 діб поспіль.

#

280). Кобилі: гентаміцину сульфат (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі 4 % офіціального розчину. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл на одну ін'єкцію 2 рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Gentamycini sulfatis pro injectionibus 4 % – 50,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл на одну ін'єкцію 2 рази на добу 5 діб поспіль.

#

281). Мерину: амікацину сульфат (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі 25 % офіціального розчину. Внутрішньом'язово. По 2,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Amikacini sulfatis pro injectionibus 25 % – 2,0 ml

D. t. d. N10 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

#

282). Бику-пліднику: ципрофлоксацин у формі 10 % офіціального розчину (доза 2,5 мл/100 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 20,0 мл на одну ін'єкцію два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Ciprofloxacinī pro injectionibus 10 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 20,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

#

283). Ярці: етакридину лактат у формі 0,2 % розчину (доза 10,0 мл). Внутрішньотрахеально. По 5,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Aethacridini lactatis 0,2 % – 10,0 ml

D. S.: Внутрішньотрахеально. По 5,0 мл два рази на добу.

#

284). Жеребцю: етазол-натрію у формі 10 % офіціального розчину (доза 20,0 мл). Внутрішньотрахеально. По 20,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Aethazoli-natrii pro injectionibus 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Внутрішньотрахеально. По 10,0 мл два рази на добу.

#

285). Кобелю: норсульфазол-натрію у формі 0,5 % розчину (доза 5,0 мл). Внутрішньотрахеально. По 5,0 мл два рази на добу.

Rp.: Norsulfasoli-natrii 0,05

Aguae pro injectionibus 10,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньотрахеально. По 5,0 мл два рази на добу.

6.9. Емфізема легень (*Emphysema pulmonum*) – захворювання, що характеризується збільшенням кількості повітря в тканинах легень. За походженням

розрізняють первинну та вторинну емфізему легень. Первинна емфізема частіше трапляється у коней та мисливських собак, як наслідок важкої напруженої роботи (надмірна експлуатація собак та робочих коней; у спортивних коней – інтенсивне використання у перегонах). Спричинити захворювання також може неправильно підібрана упряж, яка стискає трахею та затруднює дихання.

Вторинна емфізема розвивається як наслідок обструкції дихальних шляхів за хронічного бронхіту, спазму бронхів, стенозу гортані, хронічної пневмонії.

За гострої форми перебігу емфіземи упродовж 5 – 7 діб підшкірно вводять 0,1 % розчин атропіну сульфату; коням розчин еуфіліну підшкірно або внутрішньом'язово; собакам – підшкірно, внутрішньом'язово або внутрішньо. Показане застосування психостимуляторів (кофеїн-бензоат натрію) та замінників камфори – коразол, кордіамін.

286). Жеребцю: атропіну сульфат у формі 0,1 % офіціального розчину (доза 10,0 мл). Підшкірно. По 10,0 мл один раз на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Atropini sulfatis pro injectionibus 0,1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 70 in ampullis

S.: Підшкірно. По 10,0 мл один раз на добу.

#

287). Жеребцю: еуфілін (доза 2,0 мг/кг маси тіла) у формі 2,0 % офіціального розчину. Внутрішньом'язово. По 50,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Euphillini pro injectionibus 2 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 70 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 50,0 мл два рази на добу.

#

288). Суці: еуфілін у формі таблеток (доза 0,5 г). Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Euphillini 0,25

D. t. d. N. 40

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

#

289). Суці: кофеїн-бензоат натрію у формі 10 % офіціального розчину (доза 3,0 мл). Підшкірно. По 3,0 мл три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Coffeini-natrii benzoatis pro injectionibus 10 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 90 in ampullis

S.: Підшкірно. По 3,0 мл три рази на добу.

#

290). Жеребцю: кордіамін (доза 12,0 мл). Підшкірно. По 12,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Cordiamini 2,0 ml

D. t. d. N. 84 in ampullis

S.: Підшкірно. По 12,0 мл два рази на добу.

6.10. Плеврит (*Pleuritis*) – запалення плеври. У більшості випадків виникає як ускладнення запальних процесів у легенях, інфекційних захворювань та травм грудної клітки.

Основною причиною плевриту є занесення інфекції у плевру за пневмонії, бронхопневмонії, перикардиту, сепсису, пневмотораксу та ін. Потрапляння інфекції також можливе за проникаючих поранень грудної стінки. Накопичення рідини в плевральній порожнині спостерігається за геморагічного діатезу, та як наслідок алергічної реакції.

Для лікування показане застосування цих же антибіотиків та сульфамідамідних препаратів, що і за пневмонії. З метою видалення випоту з плевральної порожнини призначають діуретичні засоби – фуросемід, дихлотіазид (гідрохлоротіазид), діакарб (ацетазоламід), а як засоби дезінтосикаційної дії – розчин глюкози, гемодез, розчин Рінгера. Як десинсibiliзуючі засоби використовують димедрол, кальцію хлорид.

За розвитку емпієми плеври здійснюють щоденні пункції та промивання плевральної порожнини антисептичними засобами з послідовним введенням хіміотерапевтичних засобів: розчини фурациліну, хлорофіліпту.

Місцево застосовують лініменти, що містять подразнюючі речовини (олію терпентинову, метилсаліцилат, хлороформ), спиртовий розчин камфори та ін. Внутрішньо призначають нестероїдні протизапальні засоби, мг/кг маси тіла: індометацин – коні та велика рогата худоба – 0,1 – 0,15; вівці, свині – 0,15 – 0,20; собаки – 0,2 – 0,3 два рази на добу; натрію саліцилат – коні та велика рогата худоба – 30,0; собаки – 10,0 два рази на добу. Внутрішньовенно вводять камфорну сироватку.

291). Бичку: бензилпеніциліну калієву сіль (доза 5,0 тис. ОД/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 500 000 ОД чотири рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Benzylpenicillini – kalii 500 000

D. t. d. N. 28 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 500 000 ОД чотири рази на добу з інтервалом 6 год. Вміст одного флакона розчинити в 5,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

292). Свині: амоксицилін у формі 15 % суспензії (доза 1,0 мл/10 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 15,0 мл один раз на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Suspensii Amoxicillini 15 % – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 15,0 мл один раз на добу 6 діб поспіль.

#

293). Лошати: кобактан у формі 2,5 % суспензії (доза 4,0 мл/50 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 8,0 мл один раз на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Suspensii "Cobactan 2,5 %" – 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 8,0 мл один раз на добу 6 діб поспіль.

#

294). Кобелю: лінкоміцину гідрохлорид у формі 10 % офіціального розчину (доза 1,0 мл/5 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,0 мл на 5 кг маси тіла два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Lincomycini hydrochloridi pro injectionibus 10%–100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл на 5 кг маси тіла два рази на добу.

#

295). Телиці: олеандоміцину фосфат (доза 10,0 мг/ маси тіла) у формі таблетки. Внутрішнє. По 4 таблетки 4 рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Oleandomycini phosphatis 0,125

D. t. d. N. 80 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 4 таблетки 4 рази на добу.

#

296). Суці: еритроміцину фосфат (доза 10,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Erythromycini phosphatis 0,1

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.

#

297). Кобелю: байтрил у формі 2,5 % офіціального розчину (доза 0,2 мл/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 4,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Baytril" pro injectionibus 2,5 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,0 мл один раз на добу.

#

298). Коту: фуросемід (доза 0,04) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці на добу.

Rp.: Tabulettae Furosemidi 0,04

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По одній таблетці на добу.

#

299). Ярці: дихлотіазид (доза 0,1) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

Rp.: Dichlothiazidi 0,1

D. t. d. N. 20 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

#

300). Лошаті: розчин Рінгера (доза 400,0 мл). Внутрішньовенно (крапельно). По 400,0 мл один раз на добу.

Rp.: Solutionis Ringeri 200,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно (крапельно). По 400,0 мл один раз на добу.

#

301). Суці: розчин гемодезу (доза 4,0 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно. По 100,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis “Haemodes” 100,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 100 мл два рази на добу.

#

302). Кобелю: фурацилін у формі розчину 1 : 5000 (доза 3000,0 мл). Для промивання плевральної порожнини.

Rp.: Solutionis Furacillini 1 : 5000 – 3000,0 ml

D. S.: Для промивання плевральної порожнини.

#

303). Телиці: димедрол (доза 0,3 г) у формі 1 % офіційного розчину. Підшкірно. По 30,0 мл один раз на добу.

Rp.: Solutionis Dimedroli 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 120 in ampullis

S.: Підшкірно. По 30,0 мл один раз на добу.

#

304). Лошаті: реуфлогін у формі розчину (добова доза 5,0 мл/100 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionionis Reuflogini 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу.

#

305). Бичку: флуніксину меглумін у формі розчину за назвою “Ніглумін” (доза 2 мл/45 кг м. т.). Внутрішньом'язово. По 6,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль. Інтервал між ін'єкціями 24 год.

Rp.: Solutionis “Niglumin” 50,0

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 6,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль. Інтервал між ін'єкціями 24 год.

#

306). Кобелю: кислоту ацетилсаліцилову (доза 1,0 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Acidi acetylsalicylici 0,5

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.

#

307). Козі: лінімент подразнюючої дії наступного складу: розчин камфори олійний для зовнішнього застосування 10 % 30,0 мл; олія блекоти та хлороформ по 35,0. Зовнішнє. Втирати в шкіру грудної клітки два рази на добу.

Rp.: Solutionis Camphorae oleosae ad usum externum 10 % – 30,0

Olei Hyosciami

Chloroformii aa 35,0

M. f. linimentum

D. S.: Зовнішнє. Втирати в шкіру грудної клітки 2 рази на добу.

#

308). Суці: лінімент подразнюючої дії наступного складу: метилсаліцилат 40,0 г; реуфлогін та олія рицинова по 30,0 г. Зовнішнє. Для втирання в шкіру грудної клітки 2 рази на добу.

Rp.: Methylii salicylatis 40,0

Reuflogini

Olii Ricini aa 30,0

M. f. linimentum

D. S.: Зовнішнє. Втирати в шкіру грудної клітки 2 рази на добу.

#

309). Лошаті: мазь подразнюючої дії наступного складу: олія терпентинова 20,0 г; вазелін та ланолін по 40,0 г. Зовнішнє: для втирання в шкіру грудної клітки 2 рази на добу.

Rp.: Olei Therebinthinae 20,0

Vaselini

Lanolini aa 40,0

M. f. unguentum

D. S.: Зовнішнє. Втирати в шкіру грудної клітки 2 рази на добу.

7. ХВОРОБИ ОРГАНІВ СЕЧОВОЇ СИСТЕМИ ТА СЕЧОВИДІЛЬНИХ ШЛЯХІВ

Серед хвороб органів сечової системи виділяють – нефрит, пієлонефрит, нефроз, гідронефроз, нефросклероз, а сечовидільних шляхів – уроцистит, параліч і парез сечового міхура.

7.1. Нефрит, гломерулонефрит (*Glomerulonephritis*) – імунно-запальний процес з переважним ураженням клубочків та у меншій мірі канальців і інтерстиціальної тканини нирок. Можлива гостра та хронічна форма перебігу.

Причиною захворювання є бактерії, віруси, хімічні речовини, аутоімунні реакції, сенсibiliзація, стрес, переохолодження, інфекційні захворювання.

Патологічний процес характеризується розвитком запально-алергічної реакції в нирках, утворення аутоантитіл, імунних комплексів та відкладання останніх у капілярах клубочків, накопичення фібрину та інших речовин.

З часом відбувається пошкодження базальної мембрани та інших структур клубочка, утворення аутоантитіл, порушення кровообігу в клубочках, фільтраційної функції нирок, накопичення в організмі продуктів обміну сполук азоту, дистрофічні та некротичні процеси в клубочках і канальцях, вихід у сечу амінокислот, білку, глюкози.

Захворювання проявляється токсемією, уремією, гематурією та набряком.

Тваринам, хворим на нефрит, призначають ампіциліну натрієву сіль, який є препаратом першого вибору за урологічних захворювань. Його уводять внутрішньом'язово три рази на добу, упродовж 4 – 5 діб. Також застосовують цефалоспорини – цефтіофур, цефалорідин та фторхінолони – ципрофлоксацин, левофлоксацин. Продуктивним тваринам, коням, дрібним домашнім тваринам застосовують гентаміцину сульфат (антибіотик з групи аміноглікозидів) у формі 4 % офіційного розчину два рази на добу. Дрібним домашнім тваринам застосовують комплексні препарати для внутрішнього застосування, що містять нітроксолін (уролік, антицистит), а також нітрофуранові препарати: фурагін та фурадонін внутрішньо собакам два рази на добу; фуразолін – собакам і котам внутрішньо два рази на добу, п'ять діб поспіль. Як десенсибілізуючі та протиалергічні засоби застосовують розчин кальцію глюконату, розчини димедролу та дипразину.

З групи глюкокортикостероїдів призначають преднізолон внутрішньо – коням, великій рогатій худобі та собакам, або кортизону ацетат внутрішньо – коням, великій рогатій худобі, свиням та собакам. Тривалість застосування глюкокортикостероїдів – 15 діб і більше, а за тривалого перебігу – до 1,5 – 2 місяців.

Для стимуляції діурезу собакам призначають темісал по 0,5 г внутрішньо, фуросемід внутрішньовенно один раз на добу, верошпирон внутрішньо – три

рази на добу. Коням, великій рогатій худобі, вівцям та свиням призначають діакарб внутрішньо два рази на добу.

310). Суці: ампіциліну натрієву сіль (доза 30,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 0,5 г три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Ampicillini natrii 0,5

D. t. d. N. 15 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 г три рази на добу з інтервалом 8 год. Вміст одного флакона (разова доза) розчинити у 5,0 мл води для ін'єкцій.

#

311). Кобилі: цефалоридин (доза 20,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,0 г три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Cephaloridini 1,0

D. t. d. N. 15 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 г три рази на добу 5 діб поспіль з інтервалом 8 год. Вміст одного флакона (разова доза) розчинити у 5,0 мл води для ін'єкцій.

#

312). Свиноматці: цефтіофур-50 суспензія (доза 5,0 мл). Внутрішньом'язово. По 5,0 мл один раз на добу 4 доби поспіль.

Rp.: Suspensii "Ceftiofur-50" 10,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл один раз на добу.

#

313). Коту: ципрофлоксацин у формі таблетки "Ципролак 0,3". Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Ciprolac 0,3" N. 10

D. S.: Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу.

#

314). Мерину: гентаміцину сульфат (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі 4 % офіційного розчину. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Gentamycini sulfatis 4 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл два рази на добу.

#

315). Кобелю: фурагін (доза 0,05 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Furagini 0,05

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

#

316). Коту: фурадонін (доза 5,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки. Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Furadonini 0,05

D. t. d. N. 5 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу.

#

317). Суці: фуразолін (доза 5,0 мг/кг маси тіла). Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Furazolini 0,075

Sacchari 0,5

M. f. pulvis

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу.

#

318). Кобелю: кальцію глюконат (доза 2,0 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 4 таблетки два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Calcii gluconatis 0,5

D. t. d. N. 40 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 4 таблетки два рази на добу.

#

319). Жеребцю: димедрол (доза 0,2 г) у формі 1 % офіційного розчину. Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Dimedroli 1 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу.

#

320). Коту: преднізолон (доза 2,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою по 0,005 г. Внутрішнє. По одній таблетці один раз на добу 20 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Prednisoloni 0,005

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По ½ таблетки один раз на добу.

#

321). Кнуру: кортизону ацетат (доза 0,25 г) у формі суспензії – в 1 мл міститься 25,0 мг кортизону ацетату. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу 15 діб поспіль.

Rp.: Suspensii Cortisoni acetatis 2,5 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 15 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу.

#

322). Кобелю: фуросемід у формі 1 % офіціального розчину (доза 2,0 мл). Внутрішньовенно. По 2,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Furosemidi 1 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 2,0 мл один раз на добу.

#

323). Суці: верошпирон (доза 0,05 г) у формі таблетки масою по 0,05 г. Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Spironolactoni 0,05

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу 5 діб поспіль.

#

324). Бику-пліднику: діакарб (доза 2,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Diacarbi 2,0

Farinae Secalinae

Aguae destillatae g. s.

Ut f. bolus

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. По одному болюсу два рази на добу.

7.2. Пієлонефрит (*Pyelonephritis*) – одночасне або послідовне запалення паренхіми нирок та ниркової миски. Найчастіше трапляється у корів, свиней, старих собак та котів.

Основною причиною вважають проникнення в нирки неспецифічної мікрофлори з статевих органів та інших вогнищ запалення. Причиною пієлонефриту також можуть бути гнійний ендометрит, затримання плаценти, вагініт, уроцистит, мастит, бронхопневмонія, хірургічна інфекція, порушення правил штучного осіменіння.

Безпосередніми збудниками запалення являються: кишкова паличка, бактерії групи протея, ентерококи, стафілококи, синьогнійна паличка (*Pseudomonas aeruginosa*) та ін. Сприяє виникненню захворювання переохолодження організму, зниження імунного захисту, відкладення піску та ниркових каменів.

Причиною хронічного пієлонефриту вважають мікроорганізми, що набули резистентності внаслідок тривалого застосування антибіотиків.

Мікрофлора в нирки проникає частіше гематогенним, рідше лімфогенним шляхом. Занесена з кров'ю мікрофлора осідає в судинних петлях ниркових клубочків, утворюючи бактеріальні тромби. Навколо них розвивається запальний процес з утворенням інфільтратів у проміжній тканині. Гостра форма пієлонефриту має перебіг гострого інфекційного процесу.

Лікування тварин за гострої форми перебігу пієлонефриту розпочинають із застосування етіотропної фармакотерапії. Тваринам призначають антибіотики: розчин гентаміцину сульфату внутрішньом'язово два рази на добу; еритроміцин внутрішньо три рази на добу; рифампіцин (рифавет) внутрішньо або внутрішньом'язово два рази на добу; цефалексин внутрішньо три рази на добу; цефтіофуру гідрохлорид у формі суспензії цефтіфур-50 внутрішньом'язово один раз на добу; тримеразин у формі порошку та добовій дозі 2,5 г на 20 кг маси тіла, або у формі таблеток (одна таблетка на 20 кг маси тіла). Добову дозу препарату задають за два рази, з інтервалом у 12 год.

Також застосовують цефпіром, офлоксацин по 2 – 8 мг/кг маси тіла, бісептол-120 та бісептол-480. Антимікробні засоби застосовують до зникнення ознак хвороби – 10 – 12 діб поспіль. Під час застосування антибіотиків призначають протигрибні засоби – ністатин, леворин. Собакам, для дезінфекції сечовидільних шляхів призначають уробесал по ½ таблетки три рази на добу. Також застосовують сечогінні засоби, зокрема діакарб, верошпирон, фуросемід.

За хронічної форми перебігу окрім антибіотиків, що застосовують за гострої форми, показаним є застосування фурагіну внутрішньо дрібним домашнім тваринам 3 – 5 мг/кг маси тіла три рази на добу. Із сечогінних засобів собакам призначають торасемід (ісемід) по – 12 – 14 мг/кг м. т. один раз на добу. Внутрішньо – листя мучниці у формі настою.

325). Суці: ісемід (діюча речовина торасемід у формі таблетки по 0,206 г). Добова доза – 0,412 г. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Isemid" 0,206 – N. 10

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 5 діб поспіль.

#

326). Корові: гентаміцину сульфат (доза 3,0 мг/кг маси тіла) у формі 4 % офіцінального розчину. Внутрішньом'язово. По 40,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Gentamycini sulfatis 4 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 40,0 мл два рази на добу.

#

327). Кобелю: еритроміцину фосфат (доза 15,0 мг/кг маси тіла) у формі таблеток. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Erythromycini phosphatis 0,1

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.

#

328). Суці: рифампіцин (доза 10,0 мг/кг маси тіла) у капсулах по 150,0 мг. Внутрішнє. По 0,150 г (одна капсула) два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Rifampicini 0,150

D. t. d. N. 10 in capsullis

S.: Внутрішнє. По одній капсулі два рази на добу.

#

329). Ярці: цефалексин (доза 10,0 мг/кг маси тіла) у капсулах по 250,0 мг. Внутрішнє. По 0,250 г (одна капсула) три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Cephalaxini 0,250

D. t. d. N. 15 in capsullis

S.: Внутрішнє. По одній капсулі три рази на добу.

#

330). Коту: цефтіофуру гідрохлорид у формі суспензії “Цефтіфур-50” (доза 1,0 мл). Внутрішньом’язово. По одному мілілітру один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Suspensii “Ceftifur-50” – 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом’язово. По 1 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

#

331). Бичку: тримеразин у порошку (доза 2,5 г/20 кг маси тіла). Внутрішнє. По 1 порошку два рази на добу з кормом або питною водою 7 діб поспіль.

Rp.: Trimerasini 10,0

D. t. d. N. 14

S.: Внутрішнє. По 1 порошку два рази на добу з кормом або питною водою.

#

332). Кішці: листя мучниці (доза 2,0 г) у формі відвару. Внутрішнє. По 20,0 мл два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Decocti foliorum Uvae-ursi ex 12,0 – 120,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 20,0 мл два рази на добу 3 доби поспіль. Зберігати не більше трьох діб.

7.3. Нефроз (*Nephrosis*) – загальна назва хвороб нирок, що характеризуються переважним ураженням епітелію ниркових каналців. У тварин трапляється жировий та амілоїдний нефроз. Жировий нефроз характеризується жировою та білковою дистрофією ниркових каналців; амілоїдний – прогресивним накопиченням у нирковій паренхімі патологічного фібрилярного білку – глікопротеїду амілоїду.

Причиною жирового нефрозу можуть бути отруєння пестицидами, рослинними та мінеральними отрутами, згодовування недоброякісних кормів, тривале застосування лікарських засобів та тривалий перебіг гломерулонефриту.

Причиною амілоїдозу нирок можуть бути гнійні процеси в легенях, кістках, суглобах та інших органах.

Гідронефроз (*Hydronephrosis*) – захворювання, що характеризується розширенням ниркових мисок і чашечок, атрофією ниркової паренхіми та прогресуючим погіршенням всіх основних функцій нирок у результаті порушення відтоку сечі з нирок та гемоциркуляції. Причиною захворювання є фактори, що створюють перепони для відтоку сечі. Найчастіше це камені в ниркових мисках та сечоводах.

Нефросклероз (*Nephrosclerosis*) – цироз нирок, “зморщена нирка”, захворювання, що характеризується склеротичними змінами ниркових артеріол, атрофією ниркової паренхіми та заміною її сполучною тканиною.

Основними причинами нефросклерозу є хронічні захворювання нирок – нефрит, пієлонефрит, нефроз, сечокам’яна хвороба, атеро- та артеріосклероз.

За нефросклерозу відбуваються зміни в судинах клубочків, канальців та інтерстиціальної тканини нирок, що призводить до атрофії паренхіми нирок, заміни її сполучною тканиною. Заміна нефронів сполучною тканиною призводить до розвитку ниркової та серцево-судинної недостатності, появи набряків, черевної водянки, гідроперикардиту.

Лікування спрямоване, в першу чергу, на усунення причини: нейтралізація та виведення з організму отрут – у випадку отруєння; боротьба з інфекцією – у випадку інфекційного чинника; противірусні засоби. Також лікування повинно спрямовуватись на підтримку функції нирок та серця. З лікувальною метою призначають еуфілін, для усунення ацидозу – 4 % розчин натрію гідрокарбонату; серцеву діяльність підтримують застосуванням серцевих глікозидів (дигоксин) та інших кардіостимулюючих засобів (кардістим для дрібних тварин).

333). Мерину: унітіол у формі офіційного 5 % розчину (доза 10,0 мг/кг маси тіла). Підшкірно. По 100,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Unithyoli pro injectionibus 5 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 100 in ampullis

S.: Підшкірно. По 100,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

#

334). Кобелю: натрію тіосульфат (доза 3,0 г) у формі офіційного 30 % розчину. Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii thiosulfatis pro injectionibus 30 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 14 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу.

#

335). Кобилі: тетацин-кальцій у формі офіцінального 10 % розчину (доза 0,05 мл/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 25,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Tetacini-calcii pro injectionibus 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 35 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 25,0 мл два рази на добу.

#

336). Мерину: еуфілін (доза 1,0 г) у формі 2 % офіцінального розчину. Підшкірно. По 50,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Euphyllini pro injectionibus 2 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 100 in ampullis

S.: Підшкірно. По 50,0 мл два рази на добу.

#

337). Кобелю: еуфілін (доза 0,25 г) у формі таблетки масою по 0,25 г. Внутрішнє. По одній таблетці 2 рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Euphyllini 0,25

D. t. d. N. 14 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці 2 рази на добу.

#

338). Кобелю: кардістим у формі таблетки масою по 1,0 г. Діюча речовина – пімобендан 2,5 мг (доза – ½ таблетки). Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу.

Rp.: Tabulettarum "Cardistim" 1,0 – N. 50

D. S.: Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу.

#

339). Мерину: натрію гідрокарбонат (доза 20,0 г) у формі офіцінального 4 % розчину. Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii hydrocarbonatis pro injectionibus 4 % – 500,0 ml

D. t. d. N. 5 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу.

7.4. Уроцистит (*Urocystitis*) – запалення слизової оболонки сечового міхура. Основна причина – занесення інфекції з статевих органів та нирок. Сприяють виникненню захворювання простудні фактори.

Лікування тварин хворих на уроцистит за гострої форми перебігу спрямоване на підвищення діурезу, пригнічення розвитку мікрофлори та ліквідацію джерела інфекції. Тварин вдосталь забезпечують водою, а також призначають діуретичні засоби рослинного походження: настій листя мучниці, трави хвоща польового. З протимікробних засобів призначають антибіотики,

сульфаніламідні препарати, нітрофурани, тривалість застосування яких повинна становити 5 – 7 діб.

Із антибіотиків призначають препарати бета-лактамів, зокрема: пеніциліни – ампіцилін, амоксицилін; цефалоспорины – цефалексин, цефтріаксон; фторхінолони – ципрофлоксацин. Із сульфаніламідів призначають етазол внутрішньо – коням та великій рогатій худобі по 10,0 – 25,0 г, свиням по 2,0 – 5,0 г, собакам 0,3 – 0,5 г, 4 – 5 разів на добу; сульфадиметоксин внутрішньо у дозі 30 мг/кг маси тіла один раз на добу впродовж 5 – 7 діб. Собакам та котам призначають нітрофуранові препарати – фурадонін та фуразолін внутрішньо, по 5 мг/кг маси тіла.

Комплексним препаратом для лікування собак та котів за уроциститом є таблетки антицистит, до складу яких входить нітроксолін – протимікробний засіб (похідне 8-оксихіноліну) та спазмолітичний засіб – дротаверину гідрохлорид. Антицистит призначають по одній таблетці три рази на добу, впродовж 7 – 14 діб. Для усунення спазмів сечовивідних шляхів та тенезмів сечового міхура тваринам призначають спазмолітичні засоби – дибазол, папаверину гідрохлорид.

У випадку уроциститу спричиненого грибами роду *Candida*, внутрішньо призначають ністатин по 10 – 15 ОД/кг маси тіла три рази на добу.

340). Свиноматці: цефалексин у формі 15 % офіціального розчину (доза – 1 мл/20 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 10,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Cefalexini pro injectionibus 15 % –100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл два рази на добу.

#

341). Бичку: амоксицилін (доза 1,5 г) у формі таблетки масою 0,75 г. Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Amoxicillini 0,75

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу.

#

342). Коту: ципрофлоксацин (доза 0,03 г) у формі таблетки масою 0,015 г. Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Ciprofloxacin 0,015

D. t. d. N. 10 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу.

#

343). Кобелю: етазол (доза 1,0 г) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Aethazoli 0,5

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.

#

344). Корові: сульфадиметоксин (доза 50,0 мг/кг маси тіла). Внутрішнє. По одному порошку один раз на добу 5 діб поспіль. Перед застосуванням один порошок змішати з 500,0 мл води та задати з гумової пляшки.

Rp.: Sulfadimethoxini 25,0

D. t. d. N. 5

S.: Внутрішнє. По одному порошку один раз на добу. Перед застосуванням один порошок змішати з 500,0 мл води та задати з гумової пляшки.

#

345). Коту: фуразолін (доза 5,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,05 г. Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Furazolini 0,05

D. t. d. N. 10 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По ½ таблетки два рази на добу.

#

346). Суці: фурадонін (доза 5 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,1 г. Внутрішнє. По 1 таблетці два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Furadonini 0,1

D. t. d. N. 10 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці 2 рази на добу.

#

347). Коту: таблетки антицистит масою 120,0 мг (доза – одна таблетка для кота масою тіла до 10,0 кг). Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum “Anticystit” 0,12 – N. 30

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

#

348). Жеребцю: дибазол (доза 0,06 г) у формі таблетки масою 0,02 г. Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Dibazoli 0,02

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу.

#

349). Вівцематці: папаверину гідрохлорид (доза 0,12 г) у формі 2 % офіційного розчину. Підшкірно. По 6,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 30 in ampullis

S.: Підшкірно. По 6,0 мл один раз на добу.

#

350). Вівцематці: листя мучниці (доза 10,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 100,0 мл настою два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Infusi foliorum Uvae-ursi 600,0

D. S.: Внутрішнє. По 100,0 мл два рази на добу.

#

351). Кобелю: траву хвоща польового (доза 5,0 г) у формі відвару. Внутрішнє. По 50,0 мл відвару два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Decocti herbae Eguiseti arvensis 300,0

D. S.: Внутрішнє. По 50,0 мл два рази на добу.

7.5. Параліч та парез сечового міхура (*Paralysis et paresis vericae urinaria*) – зворотна або незворотна втрата здатності м'язової стінки сечового міхура до скорочення. Причиною парезу і паралічу сечового міхура може бути ураження центральної нервової системи (енцефаліт, менінгіт, енцефаломієліт).

Параліч сечового міхура розвивається внаслідок тривалої та важкої роботи, колік (затримання сечовиділення), за міоглобінурії, перитоніту, закупорки уретри сечовими каменями, пухлинної хвороби передміхурової залози, остеохондрозу хребта.

Лікування передбачає регулярний масаж або звільнення сечового міхура від сечі за допомогою катетера (2 – 3 рази на добу), підшкірно вводять розчин прозерину в дозах, г: коням 0,03 – 0,05; великій рогатій худобі 0,02 – 0,04; собакам – 0,0004 – 0,001; аміридин підшкірно собакам у дозі 1,0 мл/10,0 кг маси тіла; папаверину гідрохлорид підшкірно, г: коням та великій рогатій худобі – 0,3 – 0,8; собакам – 0,03 – 0,1. Також призначають препарати вітамінів групи В та рослинні засоби – уролесан, уролік, антицистит.

352) Кобилі: прозерин (доза 0,05 г) у формі 1 % розчину. Підшкірно. По 5,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Proserini pro injectionibus 1 % – 10,0 ml

D. S.: Підшкірно. По 5,0 мл два рази на добу.

#

353). Суці: аміридин у формі 1 % офіційного розчину (доза 2,0 мл). Підшкірно. По 2,0 мл два рази на добу з інтервалом 12 год, дві доби поспіль

Rp.: Solutionis Amiridini pro injectionibus 1 % – 10,0 ml

S.: Підшкірно. По 2,0 мл два рази на добу з інтервалом 12 год, дві доби поспіль.

#

354). Мерину: папаверину гідрохлорид (доза 0,4 г) у формі 2 % офіційного розчину. Підшкірно. По 20,0 мл два рази на добу дві доби поспіль.

Rp.: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 40 in ampullis

S.: Підшкірно. По 20,0 мл два рази на добу.

#

355). Мерину: тіаміну хлорид (доза 0,25 г) у формі офіційного 5 % розчину. Підшкірно. По 5,0 мл один раз на добу п'ять діб поспіль.

Rp.: Solutionis Thiamini chloridi pro injectionibus 5 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 25 in ampullis

S.: Підшкірно. По 5,0 мл один раз на добу.

#

356). Кобелю: суспензія уролік (доза 4,0 мл/10 кг маси тіла). Внутрішнє. По 8,0 мл два рази на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Suspensii “Urolik” 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По 8,0 мл два рази на добу 6 діб поспіль.

8. ХВОРОБИ СИСТЕМИ КРОВІ

Серед хвороб системи крові виділяють три основні групи патологічних станів:

1. Анемії – захворювання або патологічні стани, що характеризуються зниженням рівня гемоглобіну та інколи зменшенням кількості еритроцитів в одиниці об'єму крові. До цієї групи відносять аліментарну (залізодефіцитну), постгеморагічну, гемолітичну та інші анемії.

2. Геморагічні діатези – захворювання, в основі яких знаходяться порушення судинної стінки та різних компонентів системи гемостазу, що зумовлюють зниження згортання крові та підвищену кровоточивість.

3. Гемобластози – новоутворення, що розвиваються з клітин кровотворної тканини.

8.1. Постгеморагічна анемія (*Anemia posthaemorrhagica*) – захворювання, що характеризується зменшенням кількості еритроцитів та зниженням вмісту гемоглобіну, внаслідок зовнішніх та внутрішніх кровотеч. Може бути в гострій та хронічній формах.

Для гострої форми постгеморагічної анемії характерними є ознаки гіпоксії та колапсу: сонливий стан, загальна слабкість, хитка хода, пітливість, зниження температури тіла, задишка, тахікардія, анемічність слизових оболонок.

Лікування спрямоване на зупинку кровотечі хірургічним методом та застосуванням гемостатичних засобів, в якості яких використовують кислоту амінокапронову, синтетичний аналог вітаміну К₃ (вікасол), етамзилат, екстракт водяного перцю, лікарські форми з деревію та кропиви. Прискорюють процес згортання крові гіпертонічні розчини кальцію хлориду, глюкози за внутрішньовенного введення, препарати з кори калини та настій квіток арніки 1 : 20.

Кислоту амінокапронову вводять внутрішньовенно повільно у формі 5 % розчину на ізотонічному розчині нартію хлориду. Повторно можна застосовувати через 4 – 5 год.

Вікасол призначають внутрішньо – великій рогатій худобі та коням, собакам та котам два рази на добу; внутрішньом'язово 1 % розчин великій рогатій худобі, коням та собакам 2 – 3 рази на добу.

Етамзилат призначають внутрішньо 3 – 4 рази на добу впродовж 5 – 14 діб, у дозі для собак 20,0 – 25,0 мг/кг маси тіла, можна внутрішньом'язово у дозі 10,0 – 12,0 мг/кг маси тіла.

Для стимуляції гемоцитопоезу призначають залізовмісні препарати: феролайф, суіферровіт, ферроселеніт 1 %, ферофорт, ферровіт В₁₂, заліза лактат, заліза закисного сульфат, фероплекс.

За значної втрати крові внутрішньовенно вводять ізотонічний розчин натрію хлориду, розчин Рінгера-Локка. Внутрішньовенно призначають колоїдні замінники крові – поліглюкін (великим тваринам на першу добу 500,0 мл, у наступні 2 – 3 доби в два рази менше), реополіглюкін, гемодез.

357). Мерину: синтетичний аналог вітаміну K_3 (доза 0,2 г) у формі розчину 1 % коцентрації (вікасол). Внутрішньом'язово. По 0,2 г два рази на добу дві доби поспіль.

Rp.: Solutionis "Vitaminum K_3 " pro injectionibus 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 80 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 20,0 мл два рази на добу.

#

358). Кобелю: синтетичний аналог вітаміну K_3 (доза 0,03 г) у формі таблетки масою 0,015 г. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 5 дів поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Vitaminum K_3 " 0,015 – N. 30

D. S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.

#

359). Мерину: емзилат (доза 5,0 мг/кг маси тіла) у формі офіціального 12,5 % розчину. Внутрішньом'язово. По 20,0 мл два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Solutionis "Etamsilat" 12,5 % – 2,0

D. t. d. N. 60 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 20,0 мл два рази на добу.

#

360). Кобелю: етамзилат (доза 20,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,25 г. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 5 дів поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Etamsilat" 0,250 – N. 30

D. S.: Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу.

#

361). Корові: кислоту амінокапронову у формі розчину 5 % концентрації (доза 500,0 мл) на дві ін'єкції. Внутрішньовенно. По 500,0 мл на одну ін'єкцію. Повторно через 5 год.

Rp.: Solutionis Acidi Aminocapronici 5 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 500,0 мл на одну ін'єкцію.

#

362). Корові: траву деревію (доза 30,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 300,0 мл три рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Infusi herbae Millefolii ex 270,0 – 2700,0

D. S.: Внутрішнє. По 300,0 мл три рази на добу.

#

363). Кобелю: офіційний розчин кальцію хлориду (доза 10,0 мл).
Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 6 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу.

#

364). Мерину: розчин Рінгера-Локка (доза 1000,0 мл). Внутрішньовенно.
На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis "Ringer-Locke" 500,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

365). Суці: водно-сольовий розчин гемодез (доза 200,0 мл).
Внутрішньовенно. По 200,0 мл два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis "Haemodes" 200,0 ml

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл два рази на добу.

8.2. Гемолітична анемія (*Anemia haemolitica*) – захворювання, що характеризується посиленням руйнування еритроцитів. Розрізняють вроджену гемолітичну анемію та набуту (зумовлену дією токсичних речовин, найпростіших, що паразитують в еритроцитах та пароксизмальну гемоглобінурію).

Причинами токсичної гемолітичної анемії може бути отруєння сполуками свинцю, ртуті, миш'яку, міді, аніліну, фенолу. Руйнування еритроцитів також спричиняють збудники бабезіозів та тейлеріозу, речовини рослинного походження – тривала годівля корів буряковою гичкою, зеленою масою ріпаку, капустою та інших хрестоцвітих.

Клінічні ознаки характеризуються блідістю слизових оболонок та непігментованих ділянок шкіри, пригніченням, тахікардією, задишкою, зниженням апетиту та слабкістю.

За анемії спричиненої збудниками кровопаразитарних захворювань спостерігають високу температуру тіла, гемоглобінурію, сеча темно-вишневого або бурого кольору.

Лікування. За анемії, спричиненої збудниками кровопаразитарних захворювань призначають антипротозойні засоби – азидин, або його аналог береніл, диміназин, неозидин, імізол; за токсичної анемії, спричиненої солями важких металів – специфічні антидоти (унітіол, тетацин-кальцію, натрію тіосульфат), промивання шлунка (рубця жуйних) суспензією адсорбентів, розчином таніну.

Для стимуляції гемоцитопоезу призначають залізовмісні препарати: фероанемін, ферофорт, суїферровіт, феролайф, ферровет В₁₂, юніферон, заліза лактат, заліза закисного сульфат, фероплекс.

366). Корові: розчин азидину 7 % концентрації за бабезіозу (доза 1,0 мл/20,0 кг маси тіла). Підшкірно. По 25,0 мл на одну ін'єкцію один раз на добу. За відсутності терапевтичного ефекту препарат ввести повторно у такій же дозі.

Rp.: Azidini 2,4

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Підшкірно. Перед застосуванням вмістиме кожного флакона розчинити у 12,5 мл води для ін'єкцій.

#

367). Кобелю: розчин диміназину 3,5 % концентрації за бабезіозу (доза 0,1 мл/2 кг маси тіла). Підшкірно. По 1,25 мл на одну ін'єкцію один раз на добу. За відсутності терапевтичного ефекту препарат ввести повторно у такій же дозі.

Rp.: Diminasini 0,24

Aguae pro injectionibus 2,5 ml

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Підшкірно. По 1,25 мл одну ін'єкцію. Перед застосуванням вмістиме флакона розчинити у 2,5 мл води для ін'єкцій. За відсутності терапевтичного ефекту препарат ввести повторно у такій же дозі.

#

368). Суці: тетацин кальцію (доза 25,0 мг/кг маси тіла) у формі офіційного 10 % розчину. Підшкірно. По 8,0 мл 3 рази на першу добу лікування; два рази на другу, та один раз – на третю добу.

Rp.: Solutionis Tetacini-calcii pro injectionibus 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Підшкірно. По 8,0 мл 3 рази на першу добу лікування; два рази на другу, та 1 раз – на третю добу.

#

369). Кобилі: натрію тіосульфат у формі офіційного 30 % розчину (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. По 200,0 мл один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii thiosulfatis pro injectionibus 30 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл один раз на добу.

#

370). Мерину: танін (доза 100,0 г) у формі 1 % розчину для промивання шлунка за отруєння бордоською рідиною. Вказану кількість таніну розчинити в 10,0 л кип'яченої води.

Rp.: Tannini 100,0

Aguae coctae 10 000,0

M. f. solutio

D. S.: Для промивання шлунка.

#

371). Барану: активоване вугілля (доза 50,0 г) для приготування суспензії з метою промивання рубця за отруєння купросатом.

Rp.: Carbonis activati 50,0

Aguae destillatae 5000,0

M. D. S.: Для промивання рубця.

#

372). Кобилі: заліза лактат (доза 3,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу на добу. За необхідності лікування продовжують.

Rp.: Ferri lactatis 3,0

Boli albae

Aguae destillatae g. s.

Ut f. bolus

D. t. d. N. 3

S.: Внутрішнє. По одному болюсу на добу.

#

373). Кобелю: ферум плюс (доза 2,0 мл). Внутрішньом'язово. По 2,0 мл на одну ін'єкцію. Повторне застосування через 14 діб.

Rp.: Solutionis "Ferrum plus" 1,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл на одну ін'єкцію. Повторне застосування через 14 діб.

9. ХВОРОБИ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

Серед хвороб нервової системи виділяють судинні захворювання головного мозку – гіпертермію, сонячний удар, гіперемію головного мозку та його оболонок, анемію головного мозку, водянку шлуночків мозку; запалення головного і спинного мозку та їх оболонок – менінгіт, енцефаліт, мієліт, менінгоенцефаліт, менінгомієліт; функціональні розлади нервової системи – неврози, епілепсія, еклампсія, синдром стресу.

9.1. Гіпертермія (*Hyperthermia*) – захворювання, що характеризується розладами функцій центральної нервової системи та інших органів, що є наслідком загального перегрівання організму. Основним органом, що у найбільшій мірі піддається перегріванню є головний мозок.

Гіпертермія трапляється у тварин різних видів, зокрема у регіонах з жарким кліматом, але найбільш чутливими є свині, коні та хутрові звіри за кліткового утримання.

Основою патогенезу гіпертермії є дисбаланс між утворенням енергії в організмі, а також її надходженням ззовні та використанням. За гіпертермії, тепла в організмі утворюється більше, ніж виділяється. Основною ознакою є показник температури тіла.

Захворювання протікає у легкій, середній та важкій формах. За легкої форми перебігу температура тіла підвищується на 1 – 2 °С, за важкої досягає 42 – 44 °С. Початок захворювання характеризується занепокоєнням, яке змінюється пригніченням. Спостерігають слабкість, прискорення частоти дихання та скорочень серця, слизові оболонки бліді з синюшним відтінком. Виділення поту на початку посилене, потім припиняється. Шкіра вкрита липким потом, зіниці розширені або навпаки – звужені.

Лікування. За значної втрати рідини організмом, внутрішньовенно вводять ізотонічний розчин натрію хлориду, розчин Рінгер-Локка; за серцевої слабкості кофеїн-бензоат натрію та аналептики – розчини камфори, коразолу, сульфакамфокаїну, кордіамін, розчин строфантину.

У випадку зупинки дихання внутрішньовенно вводять 1 % розчин лобеліну гідрохлориду (за відсутності позитивного результату вводять повторно). За вираженого збудження внутрішньом'язово вводять розчин аміназину.

Позитивну дію проявляє натрію хлорид, 10 % розчин якого вводять коровам внутрішньовенно у дозі 200,0 мл, а також 40 % розчин глюкози у дозі 400, 0 мл.

374). Мерину: лобеліну гідрохлорид (доза 0,1 г) у формі офіційного 1 % розчину. Підшкірно. По 10,0 мл на одну ін'єкцію. За відсутності покращення стану ін'єкцію повторити.

Rp.: Solutionis Lobelini hydrochloridi 1% – 1,0 ml

D. t. d. N.10 in ampullis

S.: Підшкірно. По 10,0 мл на одну ін'єкцію.

#

375). Кобилі: ізотонічний розчин натрію хлориду (доза 1000,0 мл). Внутрішньовенно. По 1000,0 мл на одну інфузію. Через 3 год інфузію повторити.

Rp.: Solutionis Natrii chloridi pro injectionibus 0,9 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 1000,0 мл на одну інфузію. Через 3 години інфузію повторити.

#

376). Кобелю: розчин строфантину К 0,025 % (доза 2,0 мл). Внутрішньовенно. По 2,0 мл на одну інфузію. Перед застосуванням розбавити 40 % розчином глюкози 1 : 10. Вводити повільно.

Rp.: Solutionis Strophanthini K pro injectionibus 0,025 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 2 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. Перед застосуванням розбавити 40 % розчином глюкози 1 : 10. Вводити повільно.

#

377). Кобилі: розчин сульфокамфокаїну на одну ін'єкцію (доза 10,0 мл). Підшкірно. По 10,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Sulfocamphocaini 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

378). Суці: кордіамін (доза 0,1 мл/кг маси тіла). Підшкірно. По 4,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Cordiamini 1,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Підшкірно. По 4,0 мл на одну ін'єкцію.

#

379). Свиноматці: аміназин (доза 1,5 мг/кг маси тіла) у формі офіціального 2,5 % розчину. Підшкірно. По 12,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Aminazini 2,5 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 6 in ampullis

S.: Підшкірно. По 12,0 мл на одну ін'єкцію.

#

380). Свиноматці: офіціальний 10 % розчин кофеїну-бензоату натрію (доза 10,0 мл). Підшкірно. По 10,0 мл три рази на добу.

Rp.: Solutionis Coffeini-natrii benzoatis 10 % – 5,0 ml

D. t. d. N.6 in ampullis

S.: Підшкірно. По 10,0 мл три рази на добу.

9.2. Сонячний удар, гіперінсоляція, геліоз (*helios*) – захворювання, що характеризується перегріванням кори головного мозку, внаслідок дії на череп поряких сонячних променів.

Сонячний удар – гостра форма ураження головного мозку та життєво важливих центрів довгастого мозку, яка супроводжується гіперемією мозку та його оболонок і вираженими нервовими розладами. Захворювання трапляється у тварин різних видів.

Причиною захворювання є тривале перебування тварин у жарку сонячну погоду під прямими сонячними променями, посилений тренінг за такої ж погоди. У цьому разі інфрачервоні промені спричиняють розширення внутрішньочерепних судин, гіперемію головного мозку та його оболонок. Відбувається перегрівання кори головного мозку, її набряк, шлуночки мозку переповнюються ліквором, підвищується внутрішньочерепний тиск.

Стан тварини пригнічений, область черепа гаряча, у свиней та собак появляється потяг до блювання, дихання поверхневе, прискорене, хитка хода. За сонячного удру в спокійному стані тварини, внутрішня температура тіла в межах фізіологічних значень, а під час роботи чи тренінгу – підвищується до 40 і більше °С. За тривалої дії сонячних променів у тварин спостерігають збудження, стан переляку, вип'ячування очей (екзофтальм), видимі слизові оболонки з синім відтінком, задишку з напруженим диханням, можливе його сповільнення.

З лікувальною метою на потиличну ділянку та ділянку грудної стінки кладуть холодний компрес, серцеву діяльність підтримують введенням розчинів кофеїну, кордіаміну, корглікону, строфантину. За підозри зупинки дихання або за його затруднення внутрішньом'язово або внутрішньовенно вводять лобеліну гідрохлорид або цитітон на протязі доби. За загрози набряку мозку вводять розчин фуросеміду один раз на добу.

Внутрішньовенно крапельно або повільно вводять ізотонічний розчин натрію хлориду, підшкірно 1 % розчин димедролу, внутрішньовенно 0,5 % розчин новокаїну. Після кровопускання вводять розчин кальцію хлориду.

381). Кобелю: розчин корглікону 0,06 % концентрації (доза 1,0 мл). Внутрішньовенно. По 1,0 мл на одну інфузію. Перед застосуванням розбавити 40 % розчином глюкози 1 : 10. Вводити повільно.

Rp.: Solutionis Corgliconi pro injectionibus 0,06 % – 1,0 ml

Da in ampullis

S.: Внутрішньовенно. Перед застосуванням розбавити 40 % розчином глюкози 1 : 10. Вводити повільно.

#

382). Жеребцю: розчин строфантину К 0,025 % концентрації (доза 20,0 мл). Внутрішньовенно. По 20,0 мл на одну інфузію. Перед застосуванням розбавити ізотонічним розчином натрію хлориду 1 : 10. Вводити повільно.

Rp.: Solutionis Strophanthini K pro injectionibus 0,025 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. Перед застосуванням розбавити ізотонічним розчином натрію хлориду 1 : 10. Вводити повільно.

#

383). Корові: цитітон (доза 15,0 мл). Підшкірно. По 15,0 мл на одну ін'єкцію. За відсутності покращення стану ін'єкцію повторити.

Rp.: Cytitoni 1,0 ml

D. t. d. N. 15 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

384). Жеребцю: димедрол (доза 0,3 г) у формі офіціального 1% розчину. Підшкірно. По 30,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Dimedroli 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 30 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

385). Корові: офіціальний 0,5 % розчин новокаїну (доза 150,0 мл). Внутрішньовенно. По 150,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Novocaini 0,5 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 30 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

386). Суці: натрію хлорид (доза 0,5 г) у формі офіціального ізотонічного розчину. Внутрішньовенно. По 50,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Natrii chloridi 0,9 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 10 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

387). Бику-пліднику: офіціальний (10,0 %) розчин кальцію хлориду (доза 400,0 мл). Внутрішньовенно. По 400,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi 10 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

388). Кобелю: фуросемід (доза 0,08 г) у формі таблетки масою 0,04 г. Внутрішнє. По дві таблетки на один прийом.

Rp.: Furosemidi 0,04

D. t. d. N. 2 in tabulettis

S.: Внутрішнє. На один прийом.

9.3. Гіперемія головного мозку та його оболонок (*Hyperemia cerebri et meningum*) – переповнення кровоносних судин та оболонок мозку. Розрізняють активну артеріальну гіперемію, яка настає за посиленого притоку крові до головного мозку, та пасивну венозну гіперемію, що виникає в результаті порушення відтоку крові з судин мозку. За перебігом захворювання може бути в гострій та хронічній формах.

Причинами активної гіперемії мозку та його оболонок можуть бути: важка робота в жарку погоду, швидка їзда, перегони, сильне збудження, переляк, транспортування тварин різними видами транспорту.

Причинами пасивної (венозної) гіперемії можуть бути кардіоміопатії, міокардіодистрофія, декомпенсовані вади серця, що супроводжуються серцевою недостатністю та порушенням гемодинаміки.

З лікувальною метою тварину поміщають у добре вентиляване прохолодне приміщення та забезпечують питною водою. За активної гіперемії на голову кладуть холодні примочки. Тваринам призначають заспокійливі засоби (аміназин, броміди, препарати валеріани). За венозної гіперемії лікування спрямоване на підтримання функціонального стану серця. З цією метою призначають серцеві глікозиди (корглікон, строфантин), коразол, кордіамін. Для усунення гіперемії мозку та посилення відтоку крові з кровоносних судин мозку, зменшення венозного застою застосовують засоби, що посилюють процес дегідратації тканин (діакарб, маніт, дихлотіазид).

З метою покращення мікроциркуляції та зменшення виходу формених елементів за межі кровоносних судин застосовують кислоту ацетилсаліцилову, реополіглюкін.

389). Жеребцю: охолоджений 3,0 % розчин оцтової кислоти (доза 500,0 мл). Зовнішнє. Для примочки в ділянці лобної кістки.

Rp.: Solutionis Acidi aceticі 3 % – 500,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Для примочки в ділянці лобної кістки.

#

390). Кобелю: натрію бромід (доза 2,0 г) у складі мікстури. Внутрішнє. По 0,5 склянки два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Natrii bromidi 12,0

Sacchari 12,0

Aguae destillatae ad 600,0

M. D. S. Внутрішнє. По 0,5 склянки два рази на добу. Перед застосуванням збовтувати.

#

391). Мерину: розчин корглікону 0,06 % (доза 5,0 мл). Внутрішньовенно. По 5,0 мл на одну інфузію. Перед застосуванням розбавити 40 % розчином глюкози 1 : 20. Вводити повільно.

Rp.: Solutionis Corgliconi pro injectionibus 0,06 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. Перед застосуванням розбавити 40 % розчином глюкози 1 : 20. Вводити повільно струминно або краплинно.

#

392). Корові: кордіамін (доза 12,0 мл). Підшкірно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Cordiamini 2,0 ml

D. t. d. N. 6 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

#

393). Вівці: дихлотіазид (доза 0,2 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу три доби поспіль.

Rp.: Dichlothiazidi 0,1

D. t. d. N. 12 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

#

394). Корові: діакарб (доза 1,5 г) у формі таблетки масою 0,25 г. Внутрішнє. По 6 таблеток на один прийом.

Rp.: Tabulettae Diacarbi 0,25

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. На один прийом.

9.4. Анемія головного мозку (*Anaemia cerebri*) – недостатнє забезпечення головного мозку кров'ю, що супроводжується порушенням функцій центральної нервової системи.

Причина патології – значна втрата крові, атеросклероз та артеріосклероз судин, перетискання судин мозку або магістральних артерій голови та ший пухлиною, тісною збруєю у коней. Причиною також можуть бути хвороби крові, вади серця, міокардит та інші захворювання, які супроводжуються гострою серцево-судинною недостатністю. До анемії також може призвести тромбоз та емболія судин мозку, церебральний інсульт.

Із-за зменшення надходження крові порушується трофіка мозкової тканини, спостерігається киснева недостатність, знижується активність окисно-відновних процесів, накопичуються недоокиснені продукти обміну речовин. Тривала гіпоксія мозку, порушення трофіки призводять до дистрофічних змін, розладів функцій важливих органів та систем, загибелі нервових клітин.

Лікувальний ефект залежить від можливості усунути етіологічний чинник і відновлення порушеного кровообігу в мозку. У випадку запаморочення, здійснюють інгаляцію водного розчину аміаку (нашатирного спирту) та проводять загальний масаж тіла. Всередину призначають етиловий спирт у концентрації 10 – 15 %. Для поліпшення серцевої діяльності та усунення

гострої серцево-судинної недостатності призначають корглікон, строфантин, коразол, кордіамін, сульфокамфокаїн.

За хронічної серцево-судинної недостатності та для поліпшення роботи серця і метаболізму в мозку, призначають тривале лікування тварин серцевими глікозидами та застосовують препарати вітамінів групи В.

395). Кобелю: концентрований розчин аміаку 10 %. Для інгаляційного застосування.

Rp.: Solutionis Ammoniae concentratae 10 % – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Інгаляційно.

#

396). Барану-пліднику: спирт етиловий 10 % концентрації (доза 100,0 мл). Внутрішнє. По 100,0 мл три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Spiritus aethylici 10 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 9 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 100,0 мл три рази на добу.

#

397). Суці: сульфокамфокаїн у формі офіційного 2 % розчину (доза 2,0 мл). Підшкірно. По 2,0 мл два рази на добу 15 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Sulfocamphocaini 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 30 in ampullis

S.: Підшкірно. По 2,0 мл два рази на добу.

#

398). Барану-пліднику: кордіамін (доза 2,0 мл). Підшкірно. По 2,0 мл два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Cordiamini 2,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Підшкірно. По 2,0 мл два рази на добу.

#

399). Кобелю: мікстуру наступного складу (настій кореневища з коренями валеріани 150,0 мл; калію бромід 15,0 г; адонізид 15,0 мл; цукор 10,0 г; води дистильованої до 200,0 мл). Внутрішнє. По одній столовій ложці один раз на добу.

Rp.: Infusi rhisomatis cum radicibus Valerianae 150,0

Kalii bromidi 15,0

Adonisidi 15,0

Sacchari 10,0

Aguae destillatae ad 200,0

M. D. S.: Внутрішнє. По одній столовій ложці один раз на добу.

Перед застосуванням збовтувати.

#

400). Мерину: траву конвалії травневої (доза 7,0 г). Внутрішнє. Згодовувати у подрібненому стані з кормом один раз на добу.

Rp.: *Herbae Convallariae majalis* 7,0

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. Згодовувати у подрібненому стані з кормом один раз на добу.

#

401). Мерину: кислоту нікотинову (доза 0,4 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 20 діб поспіль.

Rp.: *Acidi nicotini* 0,4

D. t. d. N. 40 in *tabulettis*

S.: Внутрішнє. По одній таблетці 2 рази на добу.

#

402). Кобелю: кислоту нікотинову (доза 0,6 мг/кг маси тіла) у формі 1 % офіційного розчину. Внутрішньом'язово. По 3,0 мл один раз на добу 20 діб поспіль.

Rp.: *Solutionis Acidi nicotini* 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 60 in *ampullis*

S.: Внутрішньом'язово. По 3,0 мл один раз на добу.

9.5. Водянка шлуночків мозку (*Hydrocephalus internus*) – хронічне захворювання, яке характеризується накопиченням великої кількості церебральної рідини в шлуночках мозку. Захворювання трапляється в коней та собак, рідше у тварин інших видів. Його ще називають оглум.

Захворювання має вторинне походження, а його причинами може бути запалення головного мозку та його оболонок, гіперемія мозку та пухлини, головного мозку, ценуроз та ехінококоз мозку. Можлива природжена водянка у собак, ягнят, телят.

9.6. Менінгіт (*Meningitis*) – запалення оболонок головного та спинного мозку. За перебігом може бути у гострій та хронічній формах, а за етіологічним чинником – бактерійний, вірусний, протозойний та ін. Характеризується підвищенням внутрішньочерепного тиску, що проявляється гіперестезією, ригідністю м'язів шиї, розширенням зіниць, атаксією, можлива косоокість, парез та параліч кінцівок.

9.7. Енцефаліт (*Encephalitis*) – запалення речовини головного мозку. За походженням може бути інфекційного (мікробного, вірусного, рикетсійного, протозойного), інфекційно-алергічного та токсичного походження, а за характером екссудату гнійним та негнійним.

Характерними клінічними ознаками є блювання, світлобоязнь, епілептичні напади, в'ялість, сонливість, коматозний стан, можливий парез кінцівок.

9.8. Мієліт (*Mielitis*) – запалення спинного мозку з ураженням білої та сірої речовини. За походженням може бути інфекційної, токсигенної та травматичної етіології. Як причину виділяють сказ, чуму м'ясоїдних, отруєння мікотоксинами фузаріїв, афлатоксинами, стахіботріотоксином, забій та травми хребта.

Симптоми мієліту проявляються на фоні загального захворювання і характеризуються підвищенням температури, парестезією тазових кінцівок та інших частин тіла; за мієліту поперекової частини мозку – параплегія тазових кінцівок, нетримання сечі та фекалій; грудної частини мозку – спастичний параліч кінцівок, затримання сечі та фекалій, які переходять у нетримання. Мієліт також може супроводжуватись розладами дихання, порушенням чутливості – гіперстезією або анестезією.

Лікування тварин за захворювань наведених у підрозділах 9.5 – 9.8 включає усунення загального захворювання бактерійної, вірусної, токсичної та інфекційно-алергічної природи. Фармакотерапія передбачає застосування лікарських засобів, що рекомендовані за менінгоенцефаліту.

9.9. Менінгоенцефаліт (*Meningoencephalitis*) – запалення оболонок та речовини мозку, що характеризується порушенням функції кори, підкіркових та вегетативних центрів.

Безпосередніми причинами менінгоенцефаліту є вірус сказу, чуми м'ясоїдних, гепатиту, хвороби Ауескі, ІЕМ коней, грипу та інших вірусних захворювань. Також можливе проникнення в оболонки мозку та його речовини лістерій, менінгококів, стафілококів, мікобактерій туберкульозу, рикетсій, токсоплазм. Умови для проникнення інфекції створюються за перелому рогів у жуйних, відкритих черепно-мозкових травм, а також як наслідок післяопераційних ускладнень (видалення ценурозного міхура, запалення придаткових пазух порожнин носа, лобної пазухи, середнього вуха).

Тварин ізолюють у затемнене приміщення та забезпечують м'якою підстилкою. За менінгоенцефаліту бактеріального походження ефективними є препарати бензилпеніциліну у максимальних терапевтичних дозах 4 – 5 разів на добу, 7 – 10 діб поспіль. Окрім бензилпеніциліну застосовують ампіцилін, цефалорідин, собакам – левоміцетин.

Цефалорідин коням та великій рогатій худобі вводять внутрішньом'язово у дозі 10,0 – 20,0 мг/кг маси тіла, собакам – 15,0 мг/кг маси тіла три рази на добу.

Розчини левоміцетину сукцинату натрію готують на воді для ін'єкцій та вводять внутрішньом'язово у дозі 40,0 – 50,0 мг/кг маси тіла два рази на добу упродовж 5 – 7 діб.

Внутрішньо призначають сульфаніламідні препарати: норсульфазол 2 – 3 рази на добу. Перша доза сульфаніламідів повинна бути у два рази більшою від середньої терапевтичної. Лікування триває 6 – 8 діб.

За менінгоенцефаліту вірусного походження застосовують противірусні препарати: фоспреніл, неоферон. Фоспреніл собакам застосовують внутрішньом'язово у дозі 0,2 мл/кг маси тіла, котам – 0,4 мл/кг маси тіла. Курс лікування становить 15 діб, за наступною схемою: перші дві доби – 4 ін'єкції; третя – десята доби – 3 ін'єкції; 11 – 13 доби – 2 ін'єкції; 14 – 15 доби – одна ін'єкція.

За менінгоенцефаліту різного походження доцільним буде застосування десенсибілізуючих засобів: димедрол, дипразин, кальцію хлорид, замінники крові, нестероїдні протизапальні засоби з вираженою антипіретичною та протизапальною дією, глюкокортикостероїди (собакам – преднізолон). Для зменшення внутрішньочерепного тиску призначають діуретики – маннітол, фуросемід, діакарб. Для усунення ацидозу внутрішньовенно вводять 4 % розчин натрію гідрокарбонату; як дезінтоксикаційні засоби – гемодез, реополіглюкін (крапельно), розчини глюкози та гексаметилентетраміну. Судоми усувають за допомогою аміназину, седуксену (діазепаму), магнію сульфату.

403). Кобелю: бензилпеніциліну натрієву сіль (доза 25 000 ОД/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1000 000 ОД п'ять разів на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Benzylpenicillini-natrii 1000 000

D. t. d. N. 50 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1000 000 ОД на одну ін'єкцію.

Перед застосуванням вмістиме флакона розчинити в 5,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

404). Жеребцю: ампіциліну натрієву сіль (доза 15,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 7500,0 мг три рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Ampicillini-natrii 0,5

D. t. d. N. 315 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 7500,0 мг на одну ін'єкцію. Перед застосуванням вмістиме 15 флаконів розчинити у воді для ін'єкцій. Уводити в кількох місцях.

#

405). Кобилі: цефалоридин (доза 10,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 5000,0 мг три рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Cephaloridini 1,0

D. t. d. N. 105 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5000,0 мг на одну ін'єкцію. Перед застосуванням вмістиме 5 флаконів розчинити у воді для ін'єкцій. Уводити в кількох місцях.

#

406). Кобелю: левоміцину сукцинат натрію (доза 50,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Laevomycetini natrii succinatis 0,5

D. t. d. N. 20 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 г на одну ін'єкцію. Перед застосуванням вмістиме одного флакона розчинити у 3,0 мл води для ін'єкцій.

#

407). Мерину: норсульфазол (доза 15,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. Перша доза дорівнює двом середнім терапевтичним, послідує дози – дорівнюють середній терапевтичній. Кратність застосування – 3 рази на добу, курс лікування – 7 діб.

Rp.: Norsulfazoli 15,0

Farinae Secalinae

Aguae destillatae g. s.

Ut f. bolus

D. t. d. N. 22

S.: Внутрішнє. Для першого застосування – 2 болюси, у послідує доз – по одному 3 рази на добу.

#

408). Суці: камедон (доза 20,0 мг/кг маси тіла) у формі офіційного 2 % розчину. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis "Camedon" 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 15 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу.

#

409). Кобелю: 0,4 % розчин фоспренілу (доза 0,2 мл/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 4,0 мл три рази на добу 15 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Phosprenyl" 0,4 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 18 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,0 мл три рази на добу.

#

410). Бугаю-пліднику: гексаметилентетрамін (доза 20,0 г) у формі офіційного 40 % розчину. Внутрішньовенно. По 50,0 мл два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Hexamethylentetramini 40 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл два рази на добу.

#

411). Бугаю-пліднику: глюкозу (доза 80,0 г) у формі офіційного 40 % розчину. Внутрішньовенно. По 200,0 мл два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Glucosi 40 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 20 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл два рази на добу.

#

412). Мерину: гемодез (доза 2,0 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно. По 1000,0 мл один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Haemodes” 500,0 ml

D. t. d. N. 20 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 1000,0 мл один раз на добу.

#

413). Кобелю: розчин реополіглюкіну (доза 5,0 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно, крапельно. По 200,0 мл один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Reopolyglucin” 200,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно, крапельно. По 200,0 мл один раз на добу.

#

414). Суці: діазепам (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі розчину 0,5 % концентрації. Внутрішньовенно. По 2,0 мл один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Diazepam” 0,5 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 10 in ampullis

S.: Внутрішньовенно повільно. По 2,0 мл один раз на добу.

#

415). Жеребцю: дипразин (доза 0,05 г) у формі розчину 2,5 % концентрації. Внутрішньом'язово. По 2,0 мл два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Diprazin” 2,5 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл два рази на добу.

#

416). Кобелю: преднізолон (доза 0,015 г) у формі таблетки масою 0,005 г. Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum “Prednisolon” 0,005 – N. 60

D. S.: Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу.

#

417). Бугаю-пліднику: анальгін (доза 5,0 г) у формі 25 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 20,0 мл два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Analgini 25 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 80 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 20,0 мл два рази на добу.

#

418). Кобелю: рімадил (доза 2,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,02 г. Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum “Rimadil” 0,02 – N. 60

D. S.: Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу.

#

419). Бугаю-пліднику: натрію гідрокарбонат у формі 5 % розчину для ін'єкцій (доза 500,0 мл). Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii hydrocarbonatis pro injectionibus 5 % – 250,0

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу.

9.10. Менінгомієліт (*Meningomyelitis*) – запалення спинного мозку та його оболонок. Трапляється у собак, коней та тварин інших видів. Багато причин є такими ж, як і за менінгоенцефаліту: збудники вірусних захворювань, стрепто-, стафіло- та менінгококи. Менінгомієліт може виникати як ускладнення пневмонії, гнійного процесу в організмі, поширення запального процесу від головного мозку та його оболонок, а також за сепсису, проникаючих ран і травм хребта.

З лікувальною метою призначають антибіотики широкого спектру дії з групи пеніциліну, цефалоспоринової, фторхінолони, гентаміцин, амікацин та ін., а також сульфаніламідів та протівірусні засоби.

Для зменшення тиску у спинномозковому каналі внутрішньовенно вводять гіпертонічні розчини натрію та кальцію хлориду, глюкози. Із кортикостероїдів доцільним є застосування кортизону ацетату та преднізолону внутрішньо 2 – 3 рази на добу курсом 10 – 15 діб.

За наявності високої температури призначають нестероїдні протизапальні засоби – кислоту ацетилсаліцилову, суперпірін, парацетамол (котам не застосовують, з обережністю застосовують собакам).

Показаним до застосування буде прозерин, а собакам також амілоридин, зокрема за порушення функції скелетних м'язів.

420). Кобелю: амоксиклав (амоксицилін/клавуланова кислота – 500/125 мг) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum “Amoxyclav” 500/125 mg – N. 14

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу

#

421). Жеребцю: цефінель (д. р. – натрієва сіль цефтіофуру) у формі водного розчину (доза 1,0 мл/25 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По одному граму один раз на добу 7 діб поспіль. Перед застосуванням вміст одного флакона розчинити у 20,0 мл води для ін'єкцій.

Rp.: Pulveris “Cefinel” 1,0

D. t. d. N. 7 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По одному граму один раз на добу 7 діб поспіль. Перед застосуванням вміст одного флакона розчинити в 20,0 мл води для ін'єкцій.

#

422). Барану-пліднику: гентаміцину сульфат (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі 4 % розчину. Внутрішньом'язово. По одному мілілітру два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Gentamycini sulfatis 4 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 20 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По одному мілілітру два рази на добу.

#

423). Суці: амікацину сульфат (доза 25,0 мг/кг маси тіла) у формі 25 % розчину. Внутрішньом'язово. По 4,0 мл один раз на добу 10 діб поспіль. Вводити повільно.

Rp.: Solutionis Amycacini sulfatis 25 % – 4,0 ml

D. t. d. N. 10 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,0 мл один раз на добу. Вводити повільно.

#

424). Кобелю: сульфапіридазин (доза 25,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. Перші дві дози становлять 4 таблетки один раз на добу, наступні – 2 таблетки один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Sulfapyridasini 0,5

D. t. d. N. 24 in tabulettis

S.: Внутрішнє. Перші дві дози становлять 4 таблетки один раз на добу, наступні – 2 таблетки один раз на добу 10 діб поспіль.

#

425). Барану-пліднику: кальцію хлорид у формі офіційного 10 % розчину (доза 30,0 мл). Внутрішньовенно. По 30,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 42 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 30,0 мл два рази на добу.

#

426). Мерину: глюкозу (доза 120,0 г) у формі офіційного 40 % розчину. Внутрішньовенно. По 300,0 мл два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Glucosi 40 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 60 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 300,0 мл два рази на добу.

#

427). Суці: кортизону ацетат (доза 0,05 г) у формі таблетки масою 0,025 г. Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Cortisoni acetatis 0,025
D. t. d. N. 40 in tabulettis
S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

#

428). Мерину: преднізолон (доза 0,05 г) у формі таблетки масою 0,005 г. Внутрішнє. По 10 таблеток два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Prednisolon" 0,005 – N. 200
D. S.: Внутрішнє. По 10 таблеток два рази на добу.

#

429). Барану-пліднику: парацетамол (доза 3,0 г) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По 6 таблеток два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Paracetamoli 0,5
D. t. d. N. 120
S.: Внутрішнє. По 6 таблеток два рази на добу.

#

430). Кобелю: кислоту ацетилсаліцилову (доза 1,0 г) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Acidi acetylsalicylici 0,5
D. t. d. N. 40 in tabulettis
S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

#

431). Кобилі: піралгін (доза 25 мг/кг маси тіла) у формі ін'єкційного розчину з вмістом діючої речовини – метамізол натрію 500 мг/1 мл. Внутрішньом'язово. По 25,0 мл два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Pyralgini pro injectionibus 100,0 ml
D. t. d. N. 5 in lagenis
S.: Внутрішньом'язово. По 25,0 мл два рази на добу.

9.11. Неврози (*Neuroses*) – зворотні порушення нервової діяльності, які спричинені психічними травмами (сильними подразниками). Виникають переважно у коней, собак, циркових тварин.

Причиною захворювання є грубі порушення дресирування тварин, виїздки коней, переляк від незнайомих звуків та невідомих предметів (транспортні засоби) побиття тварин, часте взяття крові, зміна власника тощо. Часті випадки неврозів спостерігають у молодих коней під час привчання їх до збруї; у собак – за тривалої відсутності контакту з господарем.

У коней ознакою неврозу є виражене збудження, намагання звільнитися від збруї або вершника, невпинний стрімкий рух, під час якого коні рвуть збрую та розбивають тачанку. Тварина покривається потом, добре виражене дрижання, зіниці розширені, погляд переляканий.

У собак спостерігають стійку анорексію, збудження змінюється пригніченням, переляком та намаганням захватись. Під час неврозу спостерігають прискорення пульсу, аритмію, поллакіурію, дратівливість, або навпаки – сопорозний стан.

Лікування. Тварин поміщають у затемнене приміщення. На певний період часу припиняють виїздки та дресирування. Поводження у цей період повинно бути спокійним та лагідним. Для напування використовують теплу воду, підготовують "ласощами" – грудочки цукру для собак, для коней – яблука, морква.

З лікувальною та профілактичною метою тваринам призначають седативні засоби: препарати валеріани (порошок кореневища з коренями валеріани, таблетки, настій або настойку валеріани, корвалол, корвалдин, валокормід); настойку пустирника (пустирник серцевий) та препарати брому (натрію бромід, калію бромід). Курс лікування становить 10 – 15 діб. Доцільним буде призначення препаратів вітамінів В₁ та В₂.

432). Кобелю: кореневище з коренями валеріани у формі настою 1 : 30 (доза 5,0 г). Внутрішнє. По 150,0 мл настою два рази на добу 12 діб поспіль. Настій зберігають впродовж 3 діб. Після цього терміну приготування повторюють.

Rp.: Infusi Rhisomatis cum radicibus Valerianae ex 30,0 – 900,0

D. S.: Внутрішнє. По 150,0 мл настою два рази на добу.

#

433). Жеребцю: кореневище з коренями валеріани у формі збору (доза 30,0 г). Внутрішнє. По 30,0 г два рази на добу 10 діб поспіль. Додавати до концентрованого корму.

Rp.: Speciei Rhisomatis cum radicibus Valerianae 30,0

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По 30,0 г два рази на добу. Додавати до концентрованого корму.

#

434). Кобилі: настойку валеріани (доза 25,0 мл). Внутрішнє. По 25,0 мл настойки два рази на добу 10 діб поспіль. Випоїти з невеликою кількістю води, або згодувати з кормом

Rp.: Tincturae Valerianae 25,0 ml

D. t. d. N. 20 in lagenis

S.: Внутрішнє. Вміст одного флакону змішати з невеликою кількістю питної води або концентрованого корму. Випоїти або згодувати.

#

435). Суці мікстуру наступного складу: натрію броміду 20,0 г; настою трави горицвіту весняного 150,0 мл; сиропу простого 15,0 г; води кип'яченої до 300,0 мл. Внутрішнє. По одній столовій ложці два рази на добу.

Rp.: Natrii bromidi 20,0

Infusi Herbae Adonidis vernalis 150,0

Sirupi simplicis 15,0

Aguae destillatae ad 300,0

M. D. S.: Внутрішнє. По одній столовій ложці 2 рази на добу.

Перед застосуванням збовтати.

#

436). Кобелю: таблетки стреснорм (доза: одна таблетка масою 0,5 г/5 кг маси тіла). Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль. Згодувати з кормом.

Rp.: Tabulettarum “Stresnorm” 0,5 – N. 60

D. S.: Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу.

#

437). Суці мікстуру наступного складу: настойки валеріани 40,0 мл; настойки конвалії травневої 20,0 мл; цукру 20,0 г; води дестильованої до 300,0 мл. Внутрішнє. По одній столовій ложці два рази на добу. Перед застосуванням збовтати.

Rp.: Tincturae Valerianae 40,0

Tincturae Convallariae 20,0

Sacchari 20,0

Aguae destillatae ad 300,0

M. f. mixtura

D. S.: Внутрішнє. По одній столовій ложці два рази на добу.

Перед застосуванням збовтати.

#

438). Лошаті: натрію бромід 10,0 г; цукор 3,0 г. Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Natrii bromidi 10,0

Sacchari 3,0

M. f. pulvis

D. t. d. N. 20

Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу.

9.12. Епілепсія (*Epilepsia*) – хронічне захворювання, яке проявляється судомними нападами та втратою рефлексів. Хворіють чистопородні собаки, коти, менше хутрові звірі та тварини інших видів.

За походженням розрізняють ідіопатичну – справжню епілепсію як самостійне захворювання та вторинну (симптоматичну), що виникає на фоні первинного захворювання.

Етіологічні чинники ідіопатичної епілепсії не встановлені, морфологічних змін головного мозку не спстерігають, але спостерігається зв'язок із спадковістю.

Симптоматична епілепсія є проявом вродженого або набутого захворювання головного мозку. Її причинами можуть бути травми голови або струс головного мозку, пухлини та абсцес головного мозку і його оболонок, запальні процеси.

Основою патогенезу епілепсії вважають порушення співвідношення між процесами збудження та гальмування в корі головного мозку та його підкіркових центрах, зміни нейронної активності, в результаті чого появляються клоніко-тонічні судоми. Порушення вегетативної іннервації супроводжується розладами серцево-судинної системи та інших систем та органів організму.

Для лікування застосовують протисудомні та заспокійливі засоби. Як засіб для усунення епілептичного нападу собакам та котам застосовують сибазон (седуксен). Повторні ін'єкції здійснюють не раніше як через 10 – 15 хв. Ефективним за епілепсії собак вважають фенобарбітал, доза якого становить 2,0 мг/кг маси тіла два рази на добу. За відсутності ефекту дозу збільшують до 8,0 мг/кг маси тіла, а його дію посилюють призначенням калію броміду (доза 30,0 мг/кг маси тіла).

Також призначають вітчизняний препарат епівет – таблетки по 650 мг (д. р. калію бромід, 325 мг). Дозують препарат з розрахунку 15,0 мг д. р./кг маси тіла. Якщо причиною епілептичного нападу є інфекційне захворювання то лікування розпочинають з використання протимікробних та противірусних засобів. Ефективними є препарати вітамінів групи В і кальцію глюконат.

439). Кобелю: діазепам (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі 0,5 % офіціального розчину, для термінового усунення судом. Внутрішньовенно на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Diasepami 0,5 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

440). Коту: діазепам (доза 1,0 мг/кг м. т.) у формі свічок для термінового усунення судом. Ректально. По одній свічці під час нападу судом.

Rp.: Suppositorii cum Diasepami 0,005

D. t. d. N. 5

S.: Ректально. По одній свічці під час нападу судом.

#

441). Суці: таблетки епівет (доза 0,650 г). Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу з кормом. Під час застосування здійснюється контроль за вмістом калію броміду у сироватці крові.

Rp.: Tabulettarum “Epivet” 0,650 – N. 100

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу з кормом.

#

442). Кобелю: фенobarбітал (доза 2,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

Rp.: Phenobarbitali 0,05

D. t. d. N. 100 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

#

443). Лисиці: мікстуру, що містить калію бромід 40,0 г; амонію бромід 40,0 г; цукор 40,0 г; воду дистильовану – до 300,0 мл. Внутрішнє. По одній столовій ложці два рази на добу.

Rp.: Kalii bromidi

Ammonii bromidi aa 40,0

Sacchari 30,0

Aguae destillatae ad 300,0

M. D. S.: Внутрішнє. По одній столовій ложці два рази на добу.

9.13. Еклампсія (*Eclampsia*) – це захворювання, що характеризується раптовими судомними нападами (конвульсіями). Його ще називають післяродовою тетанією, або післяродовою гіпокальціємією.

Найчастіше трапляється у собак, котів, хутрових звірів та свиней. У собак захворювання часто повторюється під час наступної вагітності. У вагітних тварин клоніко-тонічні судоми можуть виникати у передродовий та післяродовий періоди.

Причиною захворювання вважають гіпофункцію паращитоподібних залоз, недостатність або надлишок надходження кальцію з кормами, посилене використання організмом кальцію на утворення скелету плода, молозива та молока.

Зниження рівня кальцію в крові та тканинах супроводжується зміною мембранного потенціалу клітин та індукцією тонічних скорочень скелетних м'язів. За низького рівня кальцію відбувається накопичення медіатора парасимпатичного відділу вегетативної нервової системи – ацетилхоліну, надмірне збудження холінорецепторів, наслідком чого є судоми та парез м'язів. За етіологією та патогенезом еклампсія подібна до післяродової гіпокальціємії у корів та кіз, тому її називають післяродовою гіпокальціємією. У молодняку тварин прояв ознак еклампсії, очевидно, є наслідком важкої форми рахіту (тетанія поросят), що супроводжується різким зниженням рівня кальцію в крові.

Захворювання найчастіше проявляється через 2 – 3 тижні після родів. Характеризується клоніко-тонічними м'язовими спазмами з періодом спокою, а через 10 – 30 хв спазми повторюються.

З лікувальною метою балансують раціон за вмістом кальцію, фосфору та магнію, мікроелементами та вітамінами. Внутрішньовенно сукам вводять розчин кальцію глюконату. За наявності брадикардії або аритмії – інфузію припиняють до нормалізації частоти серцевих скорочень, після чого введення розчину відновлюють з меншою швидкістю. Після стабілізації стану терапевтичну дозу кальцію глюконату розбавляють такою ж кількістю ізотонічного розчину натрію хлориду і вводять підшкірно три рази на добу.

Також призначають препарати вітаміну Д. З метою послаблення судом застосовують фенobarбітал та діазепам.

444). Суці: кальцію глюконат (доза 3,0 г) у формі офіційного 10 % розчину за післяродової еклампсії. Внутрішньовенно. По 30,0 мл розчину два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii gluconatis 10 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 120 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 30,0 мл розчину два рази на добу.

#

445). Суці: діазепам (доза 5,0 мг) у формі таблетки за післяродової еклампсії. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Diazepam 0,005

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По одній таблетці 2 рази на добу.

#

446). Суці: емульсію ДАЕ – віт (доза 1,0 мл) за післяродової еклампсії. Внутрішньом'язово. По 1,0 мл на ін'єкцію з інтервалом 5 діб. Курс лікування – 8 ін'єкцій.

Rp.: Emulsi "DAE - vit" 100,0 ml

D. S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл на ін'єкцію з інтервалом 5 діб. Курс лікування – 8 ін'єкцій.

9.14. Синдром стресу, або стрес-синдром – стан, який виникає за впливу зовнішніх та внутрішніх подразників, характеризується порушенням психічної діяльності та проявляється адаптаційною відповіддю організму.

Синдром стресу трапляється в тварин різних видів, але найбільш часто його виявляють у молодих та у тварин з слабким типом вищої нервової діяльності.

За етіологічним чинником виділяють транспортний, технологічний, емоційно-больовий стреси, стрес-синдром у свиней та ін.

Причинами транспортного стресу є транспортування тварин різними видами транспорту без дотримання відповідних правил підготовки до перевезення та під час їх перевезення.

Причинами технологічного стресу є шум та вібрація, що виникають під час роботи механізмів (роздавання корму, прибирання приміщення, робота вентиляції тощо); часте перегруповування та переміщення тварин, раннє відлучення поросят від свиноматок, поодинокі розміщення щенят відлучених від маток; велика скупченість птиці в приміщенні, утримання різновікової птиці в одному приміщенні, недостатня кількість гнізд, надмірна освітленість пташника тощо.

Причинами емоційно-больового стресу є взяття крові від тварин, вакцинація, проведення діагностичних досліджень (туберкулінізація), парентеральне застосування лікарських засобів, кастрація, видалення рогів та хвоста.

Загальною ознакою всіх форм стресу є порушення вищої нервової діяльності, яке проявляється підвищеною збудливістю, пригніченим станом, переляком, дратівливістю, агресивністю. За технологічного стресу та емоційно-больового стресу спостерігають зниження продуктивності, відтворної здатності, розлад травлення (пронос).

З лікувальною метою тваринам призначають седативні засоби, транквілізатори, нейролептики (аміназин, трифтазин, галоперидол, резерпін). Перед транспортуванням телят автомобільним транспортом за 30 – 40 хв їм вводять аміназин у дозах від 0,5 до 2,0 мг/кг маси тіла залежно від відстані. Перорально – доза повинна бути 2 – 2,5 рази більшою. Після прибуття на нове місце телятам аміназин вводять 3 – 5 діб поспіль у дозі 0,3 мг/кг маси тіла.

Галоперидол застосовують з профілактичною та лікувальною метою у дозі 0,1 мг/кг маси тіла, за такою ж схемою як і аміназин. Резерпін рекомендують для профілактики емоційно-больового стресу за одну добу до проведення технологічної операції у дозі 1,5 мг/кг маси тіла внутрішньо.

Як адаптогени рекомендують екстракт елеутерококу внутрішньо за 7 – 10 діб до початку технологічної операції та 7 – 15 діб після неї. Для корекції стресового стану протягом 2 – 3 тижнів застосовують настойку лимонника китайського, заманихи, ехінацеї, екстракт левзеї, жень-шеню. Для підвищення захисних сил організму застосовують препарати вітамінів А, Д, Е, групи В.

447) Бичку: аміназин (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі 2,5 % офіцінального розчину. Підшкірно. По 4,0 мл на одну ін'єкцію за 30 хв до транспортування.

Rp.: Solutionis Aminazini 2,5 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 2 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію за 30 хв до транспортування.

#

448). 10 телятам: аміназин (доза 0,2 г) у формі драже. Внутрішнє. По 2 драже масою 0,1 г кожному теляті за 30 хв до транспортування.

#

Rp.,: Dragee Aminazini 0,1

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По 2 драже кожному теляті за 30 хв до транспортування.

#

449). Теличці: аміназин (доза 0,3 мг/кг маси тіла) у формі 2,5 % офіціального розчину. Підшкірно. По 1,2 мл на одну ін'єкцію щоденно впродовж 5 діб після транспортування.

Rp.: Solutionis Aminazini 2,5 % – 2,0

D. t. d. N. 3 in ampullis

S. : Підшкірно. По 1,2 мл на одну ін'єкцію щоденно впродовж 5 діб після транспортування.

#

450). 10 телятам: трифтазин (доза 0,1 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,005. Внутрішнє. По дві таблетки кожному теляті за 1 год до проведення вакцинації.

Rp.: Tabulettae Triftasini 0,005

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По дві таблетки кожному теляті за 1 год. до проведення вакцинації.

#

451). Кобелю: галоперидол (доза 0,1 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,005. Внутрішнє. По одній таблетці за 30 хв до початку виставки.

Rp.: Tabulettae Haloperidoli 0,005

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По одній таблетці за 30 хв до початку виставки.

#

452). 8 поросят-аналогам: резерпін (доза 0,012 г), цукор (доза 0,5 г) у формі складного порошка. Внутрішнє. Кожному поросяті на один прийом за добу до відлучення.

Rp.: Reserpini 0,012

Sacchari 0,5

M. f. pulvis

D. t. d. N. 8

S.: Внутрішнє. Кожному поросяті на один прийом за добу до відлучення.

#

453). Телиці парувального віку: екстракт елеутерококу рідкий (доза 0,01 мл/кг маси тіла). Внутрішнє. По 4,0 мл з невеликою кількістю питної води щоденно впродовж 10 діб до транспортування та 10 діб після транспортування.

Rp.: Extracti Eleuterococci fluidi 50,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 4,0 мл з невеликою кількістю питної води щоденно впродовж 10 діб до транспортування та 10 діб після транспортування.

#

454). Кобелю: стреснорм – заспокійливий засіб в таблетках (доза 0,5 г/5 кг маси тіла). Внутрішнє. По 4 таблетки один раз на добу 30 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum “Stresnorm” 0,5 – N. 120

D. S.: Внутрішнє. По 4 таблетки один раз на добу.

#

455). Коту: стресостоп-Вітомакс суспензія (добова доза 1 крапля/кг маси тіла). Внутрішнє. По 3 краплі два рази на добу. Згодувати оброблений препаратом корм, або нанести на корінь язика чи в защічний простір.

Rp.: Suspensii “Stresostop-Vitomax” 15,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По 3 краплі два рази на добу. Згодувати оброблений препаратом корм, або нанести на корінь язика чи в защічний простір.

#

456). Суці: ізохелс (доза 0,9 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу через 15 – 20 хв після годування. Курс лікування 15 діб.

Rp.: Tabulettarum “Isochels” 0,9 – N. 30

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці 2 рази на добу через 15 – 20 хв після годування.

#

457). 5 цуценят-аналогам: настойку ехінацеї (доза 0,5 мл). Внутрішнє. Кожному цуценяті по 0,5 мл два рази на добу щоденно за 20 діб до відлучення та 10 діб після відлучення.

Rp.: Tincturae Echinacee 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішнє. Кожному цуценяті по 0,5 мл два рази на добу щоденно за 20 діб до відлучення та 10 діб після відлучення.

#

458). 6 кошенят: настойку біоженьшеню (доза 0,3 мл). Внутрішнє. Кожному кошеняті по 0,3 мл один раз на добу щоденно за 20 діб до відлучення.

Rp.: Tincturae Biopanax Ginsengi 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. Кожному кошеняті по 0,3 мл один раз на добу щоденно за 20 діб до відлучення.

10. ХВОРОБИ ІМУННОЇ СИСТЕМИ

10.1. Імунний дефіцит (імунодефіцит). За походженням буває вродженим (первинний) та набутих (вторинний). Вроджений імунний дефіцит – генетично зумовлений патологічний стан. Імунодефіцит спостерігають у коней арабської породи, корів чорно-рябої данської породи та собак окремих порід.

Набутий імунний дефіцит розвивається у новонароджених тварин, в ослаблених та худих, старих тварин, а також у молодняку постнатального періоду розвитку.

У молодняку тварин спостерігають постнатальні (первинні імунодефіцити), віковий та набутий. Основною причиною постнатальних імунних дефіцитів є незрілість імунної системи, внаслідок впливу на організм плоду несприятливих факторів – неповноцінна годівля вагітних тварин, дія токсичних речовин корму, біологічна неповноцінність молозива, низький вміст у ньому імунних білків.

Причиною постнатального набутого імунодефіциту є несвоєчасне вигоювання новонародженим тваринам першої порції молозива. У молозиві другого надою вміст імунних білків на 20 – 25 %, третього – на 75 % менший, ніж у молозиві першого надою. У більш пізній період розвитку організму молодих тварин імунні дефіцити спостерігають у телят віком 7 – 14 діб, поросят та ягнят – 14 – 28 діб. Це зумовлено згасанням колострального імунітету з одного боку, а з другого – ще не сформованою системою імунного захисту.

У дорослих та молодняку тварин набутий імунний дефіцит виникає як результат впливу іонізуючого випромінювання, хронічних інфекцій (лейкоз), мікотоксинів, важких металів, пестицидів, тривале застосування хіміотерапевтичних засобів (антибіотики, нітрофурани, сульфаніламідів) та ін.

Характерними ознаками імунного дефіциту є низький рівень протеїну загального у сироватці крові, імуноглобулінів, лейкоцитопенія, зниження фагоцитарної активності нейтрофілів, еозинофілів, моноцитів, бактеріцидної активності сироватки крові.

Для корекції функціонального стану імунної системи застосовують імунокомпенсуючі та імунокорегуючі засоби. В якості імунокомпенсуючих засобів хворим тваринам вводять сироватки – антитоксичну ретикулярну сироватку та специфічні сироватки проти відповідних захворювань, або застосовують глобуліни – імуноглобулін неспецифічний, тіоглобулін, гістосероглобулін. Вони містять імуноглобуліни (антитіла), що не впливають безпосередньо на імунну систему, а доповнюють її функцію.

Для імунокорекції використовують імуностимулятори – хімічні та біологічні індуктори імуногенезу, які проявляють безпосередній вплив на органи імунної системи. Вони активують синтез в організмі ендогенних імуноглобулінів, індують утворення, дозрівання та диференціацію імунокомпетентних клітин, підвищують активність Т- та В-лімфоцитів.

459). Кобелю: натрію нуклеїнат (доза 0,25 г) у капсулах. Внутрішнє. По 0,25 г три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Natrii nucleinatis 0,25

D. t. d. N. 30 in capsullis

S.: Внутрішнє. По одній капсулі 3 рази на добу.

#

460). 5 поросят: екстракт енцефарм (доза 2,0 мл). Внутрішньом'язово. По 2,0 мл один раз на добу з інтервалом 24 год.

Rp.: Extracti "Encefarm" 10,0 ml

D. t. d. N. 5 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл один раз на добу з інтервалом 24 год.

#

461). Суці: метилурацил (доза 10,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Methyluracili 0,5

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

#

462). Мерину: анфлурон у формі розчину (доза 2000000 МО). Внутрішньом'язово. По 1,0 мл (2000000 МО) один раз на добу 14 діб поспіль

Rp.: Solutionis "Anfluron" 1,0 ml

D. t. d. N. 14 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл (2000000 МО) один раз на добу.

#

463). Кобелю: анфлурон у формі розчину (доза 1000000 МО). Внутрішнє. По 0,5 мл (1000000 МО) один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Anfluron" 1,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Внутрішнє. По 0,5 мл (1 000000 МО) один раз на добу.

#

464). Для двох бичків: розчин для ін'єкцій стимул (доза 5,0 мл). Внутрішньом'язово. По 5,0 мл з інтервалом 48 год на 5 ін'єкцій.

Rp.: Solutionis "Stimul" pro injectionibus 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл з інтервалом 48 год на 5 ін'єкцій.

11. АЛЕРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Алергія – це посилена реакція організму на потрапивший антиген (алерген). Алергени – це речовини, які здатні спричинити алергічну реакцію. Ними можуть бути речовини рослинного та тваринного походження (пилек рослин, пил, пух тополі та кульбаби, бактерії, віруси, лікарські засоби, вакцини, сироватки, отрути комах та змій). Алергени стричиняють руйнування клітин та вихід із них медіаторів – речовин, які спричиняють розширення капілярів, зниження тиску крові, спазм гладеньких м'язів. До медіаторів відносять гістамін, простагландини, лейкотриєни, кініни, які спричиняють сверблячку, гіперемію шкіри та появу пухирів, звуження бронхів та посилення секреції бронхіальних залоз.

Якщо алергічна реакція розвивається швидко – через 20 хв – 1 год після надходження алергену, її називають реакцією негайного типу. До алергічних реакцій негайного типу належать алергічний шок, кропив'янка, плямиста хвороба. Якщо алергічна реакція розвивається через декілька годин після дії алергену її називають реакцією сповільненого типу. Прикладом такої реакції є алергія на лікарські засоби, за якої розвивається лейкоцитопенія, тромбоцитопенія, гемолітична анемія. Іноді реакції сповільненого типу розвиваються через 24 – 48 год після надходження в організм алергену. У таких реакціях роль антитіл виконують несенсибілізовані алергеном лімфоцити, які здатні взаємодіяти з алергеном. У цьому разі утворюються та виділяються медіатори, які називають лімфокінами. Такий тип реакції розвивається за набрякової хвороби поросят.

Третім типом алергічної реакції є процес, за якого алерген після потрапляння в організм з'єднується з антитілами (IgG, IgM), та утворюють з ними комплекси – антиген та антитіло. Ці комплекси за участі системи комплементу стають фактором пошкоджуючим клітини, з яких виділяються медіатори (кініни та ін.), розвивається внутрішньосудинний алергічний запальний процес. За таким типом розвивається гостра форма гломерулонефриту, крупозна пневмонія, міокардит.

Виявлення алергічної реакції не становить труднощів, набагато складніше встановити тип алергена. Для цього проводять ретельний збір анамнезу: встановлюють застосування лікарських засобів, вакцин, згодовування інших кормів, укуси комах, змій, обробка проти ектопаразитів, дегельмінтизація.

Ознаками алергічної реакції є сверблячка, висипи на шкірі, наявність пухирів, запалення та набряк окремих ділянок, блювання, пронос, задишка, набряк гортані та легень.

Як окремі нозологічні одиниці, що супроджуються алергічними реакціями виділяють *плямисту хворобу та кропив'янку*.

Плямиста хвороба (Morbus maculosus) – проявляється розлитими симетричними набряками та крововиливами. Частіше трапляється в коней, рідше у великої рогатої худоби, свиней та собак. Вважають, що за плямистої хвороби процес розвивається за алергічною реакцією негайного типу та супроводжується підвищеною проникністю судинної стінки, виходом еритроцитів та плазми крові за її межі, крововиливами та набряком. Характерним є набряк підшкірної клітковини в ділянці лицевої частини голови, шиї, підгрудка та інших частин тіла.

Кропив'янка – захворювання, яке характеризується алергічною реакцією шкіри негайного типу. Основною причиною цього захворювання вважають наявність у кормі рослин, які містять речовини (пігменти), що володіють фотосенсибілізуючими властивостями (гречка посівна, просо посівне, сорго, звіробій звичайний, конюшина біла, сухоребрик високий, якірці та ін.), а також спородесмін – мікотоксин, що продукується грибом *Pythomyces hartarum*, який паразитує на конюшині повзучій. Спородесмін спричиняє дерматит, який проявляється набряком шкіри на незахищених від сонячних променів місцях та на непігментованих ділянках (морда, губи, вульва). Окрім того уражається печінка та розвивається гострий холангіт.

У собак причиною кропив'янки може бути згодовування нетрадиційного корму – шоколад, ковбаса, у телят – випоювання молока не від матерів, а інших корів.

Лікування тварин за алергічних захворювань передбачає застосування протигістамінних засобів – димедрол, дипразин, діазолін; препаратів глюкокортикостероїдів – кортизону ацетат, гідрокортизону ацетат, преднізолон (у формі мазей, аерозолі); адреноміметичні засоби – ефедрину гідрохлорид; препарати кальцію – кальцію хлорид, кальцію глюконат; вітамінні препарати – аскорбінову кислоту, синтетичний аналог вітаміну К₃ (вікасол), вітаміну Р (рутин) та ін.

Собакам і котам за хронічних запальних процесів призначають суспензію унікум стоп-свербіж (д. р. тріамцінолон), внутрішньо з кормом або примусово за допомогою шприца-дозатора. Аналогом цьому препарату є ветдерм суспензія, яку застосовують у таких же дозах та курсом лікування.

465). Жеребцю: димедрол (доза 0,3 г) у формі 1 % офіціального розчину. Підшкірно. По 30,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Dimedroli 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 300 in ampullis

S.: Підшкірно. По 30,0 мл два рази на добу.

#

466). Кобелю: димедрол (доза 0,06 г) у формі таблетки масою 0,03 г. Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Dimedroli 0,03

D. t. d. N. 40 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу.

#

467). Кобилі: аерозоль оксикорт за кропив'янки. Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри 2 – 4 рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Aerosoli “Oxycort” 75,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри 2 – 4 рази на добу.

#

468). Бичку: мазь гіоксизон за алергічної реакції. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку 2 – 3 рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Unguenti “Nyoxysan” 25,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку 2 – 3 рази на добу.

#

469). Коту: суспензію ветдерм (доза 0,5 мл). Внутрішнє. По 0,5 мл один раз на добу з невеликою кількістю вранішнього корму, або примусово з шприца-дозатора на корінь язика. Тривалість лікування – 10 діб.

Rp.: Suspensii “Vetderm” 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По 0,5 мл один раз на добу. Тривалість лікування – 10 діб.

#

470). Мерину: натрію тіосульфат (доза 15,0 г) у формі офіціального 30 % розчину. Внутрішньовенно. По 50,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii thiosulfatis 30 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 50 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл один раз на добу.

#

471). Кобилі: кальцію глюконат у формі офіціального 10 % розчину (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. По 200,0 мл два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii gluconatis 10 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл два рази на добу.

#

472). Жеребцю: мазь оксизон за алергічної реакції. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку 2 – 3 рази на добу 7 діб поспіль

Rp.: Unguenti “Oxyson” 25,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку 2–3 рази на добу.

473). Бику-пліднику: аскорбінову кислоту (доза 2,0 г) у формі офіцінального 5 % розчину. Внутрішньовенно. По 40,0 мл два рази на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Acidi ascorbinici 5 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 80 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 40,0 мл два рази на добу.

#

474). Бику-пліднику: вікасол (доза 0,3 г) у формі таблетки масою 0,15 г. Внутрішнє. По 2 таблетки три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Vicasol" 0,15 – N. 30

D. S. Внутрішнє. По 2 таблетки 3 рази на добу.

12. ХВОРОБИ ОБМІНУ РЕЧОВИН

12.1. Кетоз (*Ketosis*) – це складна поліетіологічна патологія молочних корів, кітних вівцематок, кіз та інших жуйних, яка характеризується порушенням метаболізму вуглеводів та жирів і супроводжується патологічним накопиченням кетонових тіл (ацетооцтова, β -гідроксималярна кислоти, ацетон) у тканинах, крові та сечі тварин. Причиною кетозу корів виступає гострий негативний енергетичний баланс (надлишок білкових кормів), годування кормами з високим вмістом малярної та оцтової кислот – силос, сінаж, що виникає у так званий «транзитний період», який триває від шести до восьми тижнів – три-чотири тижні до отелу та три-чотири тижні після отелу.

Кетоз кітних вівцематок характеризується посиленням розпадом ендогенних жирів та білків, розвитком кетонемії, токсемії та дистрофічних процесів у печінці. Хворіють вівці і кози переважно на 4 – 6 тижні кітності. Основною причиною патології є дефіцит енергії та протеїну у кормах, згодовування силосу з високим вмістом малярної кислоти.

Розвиток кетозу у жуйних зумовлений особливостями процесів травлення у рубці. Дослідженнями фізіологів та біохіміків встановлено, що в процесі мікробної ферментації вуглеводи в рубці розщеплюються не до глюкози, а до летких жирних кислот (оцтової, пропіонової та малярної). Леткі жирні кислоти також утворюються в процесі розщеплення білків. Серед них глюкогенним ефектом володіє лише пропіонова кислота, за рахунок якої неможливо забезпечити організм необхідною кількістю глюкози. Нестача в організмі пропіонової кислоти за надлишку ацетату та бутирату сприяє посиленню кетогенезу.

Іншою причиною накопичення у крові жуйних кетонових тіл є надходження з передшлунків великої кількості аміаку (за концентратного типу годівлі), що призводить до гальмування утворення щавелево-оцтової кислоти у циклі трикарбонових кислот та утворення ацетоацетил-КоА і кетонових тіл.

Також за дефіциту глюкози, глюкогенез відбувається за рахунок ліпідів, що призводить до утворення великої кількості вільних жирних кислот, з яких також утворюються кетонові тіла.

Характерними ознаками кетозу корів є кетонемія, кетонурія, кетонолактія та гіпоглікемія. Встановлено, що між рівнем глюкози та вмістом кетонових тіл існує зворотна кореляційна залежність.

За тривалої дії кетонових тіл спостерігають порушення нервової та ендокринної системи (гіпоталамуса, гіпофіза), гіпофункція щитоподібної та парашитоподібних залоз, розвивається вторинна остеодистрофія, гепатоз, міокардіодистрофія, гломерулонефрит, уролітіаз, панкреолітіаз.

Лікування спрямоване на відновлення в організмі фізіологічного рівня глюкози та глікогену, нормалізацію кислотно-лужної рівноваги, функції органів

травлення та сецево-судинної системи, забезпечення організму вітамінами та макро- і мікроелементами.

З лікувальною метою застосовують розчин глюкози внутрішньовенно впродовж 2 – 3 діб, внутрішньо задають коровам по 150,0 – 500,0 г цукру, або мелясу по 900,0 – 1000,0 г; ін'єкують засоби, які стимулюють обмін речовин – катозал та його аналоги (ціанофор, ветозал, вітабутан); пропіленгліколь, засоби що нормалізують функцію печінки – метіонін, силібор, оксафенамід, кальциферол, ретинолу ацетат, токоферолу ацетат.

475). Корові: глюкозу (доза 0,25 г/кг маси тіла) у формі 20 % розчину. Внутрішньовенно. По 750,0 мл 20 % розчину два рази на добу три доби поспіль. Розчин готують перед застосуванням.

Rp.: Glucosi 150,0

Aguae pro injectionibus ad 750,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію. Розчин готують перед застосуванням.

#

476). Вівцематці: глюкозу у формі 10 % розчину (доза 250,0 мл). Внутрішньовенно. По 250,0 мл 10 % розчину два рази на добу п'ять діб поспіль. Розчин готують перед застосуванням.

Rp.: Glucosi 25,0

Aguae pro injectionibus ad 250,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію. Розчин готують перед застосуванням.

#

477). Корові: пропіленгліколь фармакопейний (добова доза 300,0 г). Внутрішнє. 300,0 г пропіленгліколю розбавити у 5,0 л питної води та випоїти один раз на добу. Застосовувати впродовж 10 діб.

Rp.: Propylenglikol 300,0

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішнє. 300,0 г розбавити у 5,0 л питної води та випоїти за один раз.

#

478). Вівцематці: розчин для внутрішньовенного введення: натрію тіосульфат 2,0 г, глюкоза 30,0 г, води для ін'єкцій до 100,0 мл. Внутрішньовенно. По 50,0 мл два рази на добу. Вводити 5 діб поспіль. Розчин готують перед застосуванням.

Rp.: Natrii thiosulfatis 2,0

Glucosi 30,0

Aguae pro injectionibus ad 100,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл два рази на добу. Розчин готують перед застосуванням.

#

479). Корові: розчин катозал 10 % (доза 20,0 мл). Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Katosal” 10 % – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу.

#

480). Козі: розчин ветозал 10 % (доза 8,0 мл). Підшкірно. По 8,0 мл один раз на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Vetosal” 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 5 in lagenis

S.: Підшкірно. По 8,0 мл один раз на добу.

#

481). Корові: розчин ергокальциферолу олійний 0,125 % (доза 100 тис. ОД). Внутрішнє. По 2,0 мл (100000 ОД) один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Ergocalciferoli oleosae 0,125 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 2,0 мл (100000 ОД) один раз на добу.

#

482). Вівцематці: метіонін (доза 2,0 г) у формі таблетки масою 0,25 г. Внутрішнє. По 2,0 г (8 таблеток) два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Methionini 0,25

D. t. d. N. 160 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 8 таблеток два рази на добу.

#

483). Вівцематці: натрію гідрокарбонат (доза 15,0 г). Внутрішнє. Згодовувати з кормом щоденно 15 діб поспіль.

Rp.: Natrii hydrocarbonatis 15,0

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. Згодовувати з кормом щоденно 15 діб поспіль.

#

484). 5 коровам: 20 % розчин холін хлориду (доза 10,0 мл). Внутрішньовенно з 40 % розчином глюкози у співвідношенні 1 : 20 два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Cholini chloridi 20 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 50 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. Перед застосуванням вмістиме ампули змішати з 200,0 мл 40 % розчину глюкози.

12.2. Аліментарна дистрофія (*Dystrophia alimentarica*) – патологія, яка характеризується загальним виснаженням, порушенням обміну речовин, дистрофічними та атрофічними процесами в паренхіматозних та інших органах.

Основна причина – недостатність поживних речовин у кормах, а також надмірна експлуатація тварин. За недостатнього надходження білків, жирів та вуглеводів в організм, посилюється ліполіз та глюконеогенез. За посиленого ліполізу в організмі накопичується масляна кислота, вільні жирні кислоти та кетонів тіла. Порушується обмін ліпідів, настає жирова дистрофія з послідовним можливим цирозом печінки. Внаслідок використання білків м'язів та паренхіматозних органів для потреб організму, настає їх атрофія, а також розвивається жирова, білкова та амілоїдна дистрофія, пригнічуються важливі функції організму.

У залежності від втрати маси тіла аліментарну дистрофію умовно поділяють на три стадії. Перша проявляється втратою 15 – 20 % маси тіла, друга 20 – 30 %, третя – більше 30 %. За втрати маси тіла 40 % і більше, настає загибель тварини.

Лікування спрямоване на відновлення важливих функцій організму, нормалізацію обміну речовин, вгодованості та продуктивності. Тварин забезпечують у необхідній кількості свіжими якісними кормами, які піддають певній технологічній підготовці: коренеплоди подрібнюють, зерно пророщують, здійснюють дріжджування та осолодження корму – для покращення його споживання. М'ясоїдним тваринам згодовують м'ясо, печінку, рибу, супи та каші.

Для відновлення моторики шлунка, посилення секреції шлункового соку та жовчі призначають магнію або натрію сульфат, сіль карловарську штучну, настої, настойки або екстракти рослин, що містять гіркоти (трава полину, деревію, корінь тирличу, кульбаби та ін.), бактерійні препарати – АБК, ПАБК, вітамінні засоби, глюкозу.

485). Мерину: сіль карловарську штучну – 1000,0 г. Внутрішнє. По дві столові ложки два рази на добу з кормом.

Rp.: Salis Carolini facticii 1000,0

D. S.: Внутрішнє. По дві столові ложки два рази на добу з кормом.

#

486). Корові: натрію сульфат – 800,0 г. Внутрішнє. По одній столовій ложці два рази на добу з кормом.

Rp.: Natrii sulfatis 800,0

D. S.: Внутрішнє. По одній столовій ложці два рази на добу з кормом.

#

487). Кобелю: настойку трави полину гіркого (доза 1,0 мл). Внутрішнє. По одному мілілітру два рази на добу. Перед застосуванням змішати з 5,0 мілілітрами питної води.

Rp.: Tinctirae herbae Absinthii 50,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По одному мілілітру два рази на добу. Перед застосуванням змішати з 5,0 мілілітрами питної води.

#

488). Ярці: траву деревію (доза 10,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 100,0 мл два рази на добу. Задати з гумової пляшки до годування.

Rp.: Infusi herbae Millefolii ex 60,0 – 600,0

D. S.: Внутрішнє. По 100,0 мл два рази на добу. Задати з гумової пляшки до годування.

#

489). Вівці: тетравіт (доза 2,0 краплі). Внутрішнє. По дві краплі в ротову порожнину щодено 15 діб поспіль.

Rp.: Tetraviti 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По дві краплі в ротову порожнину щодено 15 діб поспіль.

#

490). Суці: риб'ячий жир (доза 15,0 мл). Внутрішнє. По 15,0 мл щоденно з кормом 15 діб поспіль.

Rp.: Olei jecoris Aselli 225,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По 15,0 мл щоденно з кормом 15 діб поспіль.

#

491). Кобелю: глюкозу (доза 0,5 г/кг маси тіла) у формі 10 % розчину. Внутрішньовенно. По 100,0 мл 10 % розчину один раз на добу 10 діб поспіль. Розчин готувати перед застосуванням.

Rp.: Glucosi 10,0

Aguae pro injectionibus ad 100,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. По 100 мл 10 % розчину один раз на добу 10 діб поспіль. Розчин готувати перед застосуванням.

12.3. Паралітична міоглобінурія (*Myoglobinuria paralytica*) – захворювання, що характеризується гострою та важкою формою перебігу, що супроводжується накопиченням у скелетних м'язах молочної та інших кислот, відповідними їх змінами, парезом задньої частини тулуба і виділенням

міоглобіну з сечею. Захворювання трапляється найчастіше у коней доброї вгодованості, віком 9 – 13 років.

Причина захворювання – надмірна годівля, зокрема у період після важкої роботи, яка супроводжується тривалим перебуванням коней у денниках без проводок та моціону з послідуємим фізичним навантаженням або тренінгом.

Передує захворюванню накопичення у м'язах глікогену, який під час фізичного навантаження використовується як джерело енергії та перетворюється в молочну кислоту. За надмірного фізичного навантаження відбувається значний розпад глікогену, накопичення великої кількості молочної та інших кислот, які спричиняють набряк та ущільнення м'язових волокон і контрактуру м'язів. Порушується кровообіг у м'язах, зменшується забезпечення киснем, що призводить до їх переродження та розпаду м'язових волокон. Продукти розпаду м'язів і глікогену надходять у кров, спричиняють токсемію та порушення кислотно-лужної рівноваги у бік ацидозу. Зв'язок міоглобіну з білком стає слабким, тому він виділяється з сечею надаючи їй червоного, червоно-коричневого або бурого забарвлення.

Під час виконання роботи у хворих коней спостерігається скованість рухів, надмірна пітливість, слабкість задньої частини тулуба. Тварина падає, немає сил встати, тому приймає позу сидячої собаки (результат перезу тазових кінцівок).

У великої рогатої худоби виникненню захворювання передують тривале безвигульне утримання та добра годівля. Захворювання проявляється ущільненням м'язів тазових кінцівок, крупа та перезом задньої частини тулуба.

Для усунення ацидозу внутрішньовенно крапельно вводять офіційний розчин натрію гідрокарбонату до 1,0 л один раз на добу 2 – 3 доби поспіль; для отримання проносного ефекту внутрішньо призначають натрію або магнію сульфат, з питною водою задають карловарську сіль, призначають очисну клізму. Для підтримання перистальтики кишечника внутрішньовенно вводять 10 % розчини натрію та кальцію хлориду. За міоглобінурії ефективними є внутрішньом'язові ін'єкції розчину тіаміну броміду, нікотинової кислоти, внутрішньовенне введення метиленового синього у формі 1 % розчину на 25 % розчині глюкози, або водного розчину такої ж концентрації, офіційного розчину аскорбінової кислоти, підшкірно або внутрішньовенно розчин сульфокамфокаїну. Для зменшення інтоксикації внутрішньовенно вводять 30 % розчин натрію тіосульфату. Великій рогатій худобі застосовують ті ж засоби.

492). Мерину: розчин натрію гідрокарбонату 4 % (доза 1000,0 мл). Внутрішньовенно, крапельно. По 1000,0 мл один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii hydrocarbonatis 4 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 15 in lagenis

S.: Внутрішньовенно, крапельно. По 1000,0 мл один раз на добу.

#

493). Кобилі: натрію сульфат (доза 300,0 г). Внутрішнє. Перед застосуванням розчинити у 6000,0 мл води. Внутрішнє. Вести через носостравохідний зонд.

Rp.: Natrii sulfatis 300,0
Aguae destillatae 6000,0
M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. Ввести через носостравохідний зонд.

#

494). Корові: сіль карловарську штучну (доза 70,0 г). Внутрішнє. По 70,0 г один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Salis Carolini factitii 70,0
D. t. d. N. 3

S.: Внутрішнє. По 70,0 г один раз на добу. Перед застосуванням розчинити у 500,0 мл питної води. Задати з гумової пляшки.

#

495). Мерину: натрію хлорид (доза 30,0 г) у формі 10 % розчину. Внутрішньовенно. По 300,0 мл 10 % розчину один раз на добу три доби поспіль. Розчин готувати перед застосуванням.

Rp.: Natrii chloridi 30,0
Aguae pro injectionibus ad 300,0
M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. По 300,0 мл один раз на добу.

#

496). Корові: офіційний розчин кальцію хлориду 10 % (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. По 200,0 мл 10 % розчину один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi 10 % – 200,0 ml
D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл один раз на добу.

#

497). Кобилі: метиленовий синій у формі 1 % розчину на 25 % розчині глюкози (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. По 200,0 мл один раз на добу три доби поспіль. Розчин готувати перед застосуванням.

Rp.: Methyleni ceorulei 2,0
Solutionis Glucosi 25 % pro injectionibus 200,0
M. f. solutio pro injectionibus
D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

498). Корові: метиленовий синій у формі 1 % водного розчину (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. По 200,0 мл один раз на добу, три доби поспіль. Розчин готувати перед застосуванням.

Rp.: Methyleni coerulei 2,0

Aguae pro injectionibus 200,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

499). Кобилі: тіаміну хлорид (доза 0,5 г). у формі 5 % офіціального розчину Внутрішньом'язово. По 10,0 мл розчину один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Thiamini chloridi 5 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 50 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл розчину один раз на добу 5 діб поспіль.

#

500). Корові: кислоту аскорбінову (доза 5,0 г) у формі таблетки масою 2,5. Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Acidi ascorbinici 2,5

D. t. d. N. 10 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу.

#

501). Кобилі: кислоту нікотинову (доза 0,6 мг/кг маси тіла) у формі офіціального 1 % розчину. Внутрішньом'язово. По 30,0 мл розчину один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Acidi nicotini 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 150 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 30,0 мл розчину один раз на добу.

#

502). Мерину: натрію тіосульфат (доза 15,0 г) у формі офіціального 30 % розчину. Внутрішньовенно. По 50,0 мл розчину один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Natrii thiosulfatis 30 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 15 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл один раз на добу.

12.4. Аліментарна остеодистрофія (*Osteodistrophia alimentarica*) – хронічне захворювання, що характеризується дистрофічними змінами в кістковій тканині у вигляді остеомалачії, остеопорозу, остеοфіброзу та, можливо, остеосклерозу. Частіше хворіє велика рогата худоба і вівці в другу

половину вагітності та в період максимальної молочної продуктивності, коли організм потребує максимального надходження з кормом мінеральних речовин, енергії білків і інших речовин.

Основна причина захворювання – недостатнє надходження з кормом кальцію, фосфору, магнію та інших мінеральних речовин за одночасного дефіциту клітковини, енергії, протеїну вітамінів А і Д.

Сприяє розвитку захворювання дефіцит вітаміну Д в організмі із-за недостатнього надходження з кормом, а також за порушення його синтезу.

Вплив вказаних факторів призводить до порушення утворення кісткової тканини, синтезу колагену та мукополісахаридів. Для підтримання певного рівня мінеральних речовин у крові, організм їх мобілізує з кісткової тканини. За тривалого дефіциту мінеральних речовин у кормах, поганого їх засвоєння, кісткова тканина збіднюється на кальцій, фосфор та інші елементи і настає її демінералізація (остеомаліяція). Втрата кісткової речовини супроводжується не тільки остеомалією, але і остеопорозом, остеопіброзом та навіть остеосклерозом. Кісткова тканина втрачає пружність, стоншується, стає ламкою.

У жуйних тварин порушуються ензимні процеси в рубці, внаслідок зниження рівня кальцію та магнію в крові – послаблюється тонус м'язів, появляється гіпотонія та атонія передшлунків, слабка жуйка та лизуха, у важких випадках параліч та парез м'язів.

З прогресуванням патології тварини важко встають, спостерігають кульгавість, викривлення хребта, потоншення ребер, розсмоктування останніх хвостових хребців.

За появи ознак остеодистрофії, травоядних тварин забезпечують вволю якісним сіном, збільшують кількість концентратів (макуха, шрот, комбікорм, дерть вівсяна та ячмінна). У раціон вводять коренеплоди та картоплю, зменшують кількість жому, силосу, пивної дробини. До складу раціону вводять кальцію фосфат кормовий, монокальційфосфат, диамонійфосфат, рибне або м'ясокісткове борошно, кормові дріжджі.

З лікувальною метою за ознак тетанії великій рогатій худобі внутрішньовенно вводять розчин кальцію хлориду або кальцію глюконату, внутрішньом'язово офіцинальний розчин магнію сульфату, комплексні препарати макроелементів, препарати вітаміну Д₃. До корму тваринам додають кормову добавку кальфостонік по 100,0 – 200,0 г великій рогатій худобі, вівцям і козам по 2,0 – 5,0 г щоденно впродовж 20 діб.

503). Корові: кальцію глюконат у формі 10 % розчину (доза 400,0 мл). Внутрішньовенно. По 400,0 мл з інтервалом 48 год на 3 ін'єкції.

Rp.: Solutionis Calcii gluconatis 10 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 12 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 400,0 мл з інтервалом 48 год.

#

504). Корові: магнію сульфат у формі 25 % офіціального розчину (доза 100,0 мл). Внутрішньом'язово. По 100,0 мл з інтервалом 48 год на 3 ін'єкції.

Rp.: Solutionis Magnesii sulfatis 25 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 30 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 100,0 мл з інтервалом 48 год.

#

505). Корові: розчин для ін'єкцій фосфосан (доза 0,4 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно. По 200,0 мл з інтервалом 48 год на 3 ін'єкції. Препарати кальцію застосовувати через 24 год після застосування фосфосану!

Rp.: Solutionis “Phosphosan” pro injectionibus 200,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл з інтервалом 48 год. Препарати кальцію застосовувати через 24 год після застосування фосфосану!

#

506). Корові: емульсію АДЕ-віт (доза 4,0 мл). Внутрішньом'язово. По 4,0 мл один раз на 5 діб. Всього 8 введень. Перед застосуванням збовтати.

Rp.: Emulsi “ADE - vit” – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,0 мл один раз на 5 діб. Всього 8 введень. Перед застосуванням збовтати.

#

507). Козі: кальцію карбонат осаджений (доза 8,0 г.). Внутрішнє. По одній десертній ложці один раз на добу з кормом.

Rp.: Calcii carbonatis praecipitati 300,0

D. S.: По одній десертній ложці один раз на добу з кормом.

#

508). Козі: емульсію АДЕ-віт (доза 0,5 мл). Внутрішньом'язово. По 0,5 мл один раз на 5 діб. Всього 6 введень. Перед застосуванням збовтати.

Rp.: Emulsi “ADE - vit” – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 мл один раз на 5 діб. Всього 6 введень. Перед застосуванням збовтати.

#

509). Козі: кальцію хлорид у формі 10 % офіціального розчину (доза 30,0 мл). Внутрішньовенно. По 30,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi 10 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 30 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 30,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

#

510). Корові: олійний розчин Вітамін-Тетра (доза 7,0 мл). Внутрішньом'язово. По 7,0 мл один раз на 5 діб. Всього 8 ін'єкцій.

Rp.: Solutionis "Vitamin-Tetra"oleosae – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 7,0 мл один раз на 5 діб. Всього 8 ін'єкцій.

12.5. Вторинна остеодистрофія (*Osteodystrophia secundarius*) – хронічне захворювання частіше високопродуктивних корів, що виникає як ускладнення кетозу, ацидозу, мікроелементозів та інших захворювань, характеризується системною дистрофією кісток, порушенням обміну речовин, функцій щитоподібної і паращитоподібних залоз, печінки, нирок та інших органів.

Основою патогенезу є порушення функції щитоподібної та паращитоподібних залоз, як наслідок важкої форми кетозу. За гіпофункції щитоподібної залози зменшується секреція тиреокальцитоніну, сповільнюється остеосинтез і прискорюється остеолізис. Гіпофункція паращитоподібних залоз призводить до зниження секреції паратгормону, який регулює концентрацію кальцію в крові. За низького рівня паратгормону зменшується засвоєння мінеральних речовин, настає гіпокальціємія та різко збільшується його мобілізація з кісток.

За вторинної остеодистрофії уражається печінка, порушується її білоксинтезувальна, сечовиноутворювальна та інші функції. У сироватці крові знижується рівень альбумінів та сечовини, збільшується вміст глобулінів. Ушкодження печінки та нирок за кетозу призводить до порушення процесу перетворення холекальциферолу в активну форму вітаміну D₃.

За патології печінки зменшується синтез і виділення жовчних кислот, секреція жовчі, що також негативно впливає на засвоєння кальцію і жиророзчинних вітамінів. Демінералізація кісток супроводжується зниженням циркуляції в крові кальцію, фосфору та магнію, внаслідок чого знижується тонус м'язів, з'являються гіпотонія й атонія передшлунків, а в тяжких випадках – парез та параліч м'язів.

З метою диференційної діагностики вторинної остеодистрофії враховують первинний діагноз – кетоз. За вторинної остеодистрофії разом із синдромом ураження кістяка спостерігають ознаки гепатодистрофії та міокардіодистрофії, що невласливо для аліментарної остеодистрофії.

За появи ознак остеодистрофії травоядним тваринам дають вволю сіна, більше концентрованих кормів (макуха, шрот, комбікорм, дерть ячмінна, вівсяна та ін.), виключають зовсім або зменшують кількість барди, жому, пивної дробини, силосу. В раціони вводять коренеплоди, картоплю. У пасовищний період максимально використовують зелені корми, коровам

додатково згодовують 1–2 кг сіна. Для балансування клітковини в раціони жуйних вводять сінаж, подрібнену здобрену доброякісну соломку.

За вторинної остеодистрофії усувають причини кетозу. Лікування вторинної остеодистрофії утруднене й тривале. Воно, передусім, повинно включати заходи з усунення патології печінки і нирок. З цією метою застосовують гепатопротектори (гепегард, гепавекс 200), жовчогінні засоби рослинного походження, діуретики, які забезпечують виведення токсичних продуктів метаболізму з організму (гексаметилентетрамін, гідрохлортіазид та ін.).

Застосовують комплексні препарати кальцію, магнію та вітаміну Д₃ – кальфорт, кальфосет, кальцію борглюконат. Для відновлення рівня кальцію в крові і тканинах, коровам внутрішньом'язово вводять тривіт, зоовіт-3, тетравіт та інші комплексні препарати вітамінів.

Для усунення ацидозного стану коровам внутрішньо призначають натрію гідрокарбонат. Показано внутрішньом'язове введення кокарбоксілази.

511). Корові: розчин для ін'єкцій гепегард (доза 50,0 мл). Внутрішньовенно. По 50,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Hepaguard” pro injectionibus 100,0 ml

D. t. d. N. 7 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл два рази на добу 7 діб поспіль.

#

512). Корові: гексаметилентетрамін (доза 20,0 г) у формі 40 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 50,0 мл розчину два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Solutionis Hexamethylentetramini pro injectionibus 40 % – 50,0 ml

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 50,0 мл розчину два рази на добу.

#

513). Корові: квітки цміну (доза 20,0 г) піщаного у формі настою. Внутрішнє. По 200,0 мл настою два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Infusi flores Helichrysi arenarii ex 120,0 – 1200,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 200,0 мл настою два рази на добу.

#

514). Корові: гідрохлортіазид (доза 0,6 г) у формі таблетки масою 0,1 г. Внутрішнє. По 6 таблеток два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Hydrochlorthiazidi 0,1

D. t. d. N. 36 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 6 таблеток два рази на добу.

#

515). Корові: розчин гепавекс 200 (доза 1 мл/л питної води). Внутрішнє. Випоювати у дозі 1,0 мл/л питної води один раз на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Hepavex 200” – 1000,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. Випоювати у дозі 1 мл/л питної води один раз на добу 7 діб поспіль.

#

516). Корові: розчин для ін'єкцій кальфорт (доза 100,0 мл). Внутрішньовенно. Одноразово. По 100,0 мл на одну ін'єкцію. За необхідності ввести повторно через 24 год.

Rp.: Solutionis “Kalfort” pro injectionibus 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 100,0 мл один раз на добу.

#

517). Корові: розчин кальцію борглюконату 20 % (доза 400,0 мл). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Calcii borganonatis 20 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

518). Корові: натрію гідрокарбонат (доза 70,0 г). Внутрішнє. По 70,0 г один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Natrii hydrocarbonatis 70,0

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По одному порошку один раз на добу з кормом.

#

519). Корові: кокарбоксілазу (доза 0,5 г). Внутрішньом'язово. По 0,5 г один раз на добу 10 діб поспіль. Перед застосуванням вміст флакона розчинити в 1,0 мл 0,5 % розчину новокаїну.

Rp.: Cocarboxylasi 0,5

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 г один раз на добу 10 діб поспіль. Перед застосуванням вміст флакона розчинити в 1,0 мл 0,5 % розчину новокаїну.

#

520). Корові: фосфосан – розчин для ін'єкцій (доза 0,2 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно. Введення повторити через 24 год.

Rp.: Solutionis “Phosphosan” pro injectionibus 200,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 100,0 мл на одну ін'єкцію. Введення повторити через 24 год.

12.6. Пасовищна тетанія (*Tetania pascua*) – захворювання з гострою формою перебігу, яке характеризується підвищеною збудливістю, клонічними та тетанічними судомами внаслідок зниження вмісту в крові магнію. Хворіють переважно високопродуктивні корови, віком 5 – 8 років. Захворювання виникає навесні через 5 – 15 діб після вигону тварин на пасовище, тому має назву (*пасовищна тетанія*). Патологія також може виникати і в стійловий період за згодовування кормів з підвищеним вмістом протеїну та зниженим вмістом сироватки клітковини і вуглеводів, а також зеленого корму з високим вмістом білка (*стійлова тетанія*). Третю форму – *транспортну тетанію* спостерігають у тільних корів за тривалого транспортування незадовго до розтелу. Характерним для всіх форм тетанії є значне зниження вмісту магнію в сироватці крові (нижче 1,8 мг%).

Хвороба виникає за різкого переходу від стійлового до пасовищного утримання корів та їх випасання на пасовищах з молодого соковитого травою за відсутності в раціоні грубих кормів. Захворювання може виникати внаслідок згодовування тваринам зеленої маси рослин, вирощених на ділянках, на які вносили великі кількості азотних добрив, зокрема калію нітрат або свіжий гній. Калій, нагромаджуючись у вегетуючих рослинах, зменшує засвоєння ними магнію, що через декілька діб згодовування зеленої маси спричиняє гіпомагніємію.

У зеленій масі, крім калію, міститься багато небілкового азоту, який у рубці жуйних гідролізується з утворенням аміаку. За взаємодії аміаку з магнієм утворюються важкорозчинні сполуки.

Вказані вище чинники обмежують надходження магнію в організм, зменшують його резорбцію з травного каналу, що призводить до значного зниження вмісту магнію в сироватці крові. Виражені прояви тетанії настають за вмісту магнію в сироватці крові нижче 1,0 мг%.

Магній впливає на функцію як центральної так і периферичної нервової системи. За нестачі магнію активність ацетилхолінестерази знижується, виділення ацетилхоліну збільшується, внаслідок чого підвищується нервова збудливість і м'язовий тонус, виникають клонічні та тетанічні судоми.

За легкого перебігу у хворих корів спостерігають занепокоєння, настороженість та лякливність, скрегіт зубами, голова і вуха підняті. Хо́да невпевнена, напружена, тварини часто спотикаються. Збудливість тварин зростає, підвищується чутливість шкіри (гіперестезія).

За важкого перебігу хвороби раптове залежування корів. Крім напруження певних груп м'язів, з'являються сильні напади судом, що супровод-

жуються заведенням очей під лоб, плавальними рухами кінцівок, з рота виділяється піниста слина.

Лікування. З раціону тварин виключають соковиті зелені корми, вводять сіно конюшини, люцерни, сінаж, силос, ячмінну або вівсяну соломку, коренеплоди або картоплю, дерть ячмінну.

Внутрішньовенно вводять 10 % розчин магнію сульфату та 10 % розчин кальцію хлориду по 50,0 – 200,0 мл. До розчину магнію сульфату можна додавати глюкозу (доза 40,0 г). Повторно, за необхідності, магнію сульфат з глюкозою вводять не раніше, ніж через 3 – 4 год. Для внутрішньовенного введення можна використати офіційний 25 % розчин магнію сульфату (доза 60,0 мл) та офіційний 40 % розчин глюкози.

Повторне введення кальцію хлориду протягом 24 год може бути небезпечним для життя тварини! Тому, за рецидиву судом застосовують 10 % розчин кальцію глюконату (доза 200,0 мл), який можна вводити повторно через короткий проміжок часу.

Застосовують комплексні препарати, що містять кальцій і магній: кальфосет, кальфостар – внутрішньовенно, внутрішньом'язово, підшкірно (за потреби введення повторюють через 1–2 доби).

За вираженого збудження – підшкірно аміназин у формі 2,5 % розчину в дозі 1,5 мг/кг маси тіла або інші нейролептичні засоби.

521). Корові: магнію сульфат у формі 10 % розчину (доза 150,0 мл). Внутрішньовенно. По 150,0 мл на одну ін'єкцію.

Rp.: Magnesii sulfatis 15,0

Aguae pro injectionibus ad 150,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

522). Корові: кальцію хлорид у формі 10 % офіційного розчину (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію. Повторне введення розчину кальцію хлориду можливе через 24 год.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi pro injectionibus 10 % – 200,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію. Повторне введення розчину кальцію хлориду можливе через 24 год. !

#

523). Корові: розчин магнію сульфату 10 % для ін'єкції (доза 150,0 мл); розчин глюкози 40 % для ін'єкції (доза 100,0 мл). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію. Перед застосуванням змішати забезпечивши стерильність. Повторне введення не раніше, як через 3 – 4 год.

Rp.: Solutionis Magnesii sulfatis pro injectionibus 10 % – 150,0 ml

Solutionis Glucosi pro injectionibus 40 % – 100,0 ml

M. D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію. Перед застосуванням змішати забезпечивши стерильність. Повторне введення не раніше, як через 3 – 4 год.

#

524). Корові: магнію сульфат у формі офіціального 25 % розчину (доза 60,0 мл); глюкоза у формі офіціального 40 % розчину (доза 100,0 мл).

Rp.: Solutionis Magnesii sulfatis pro injectionibus 25 % – 60,0 ml

Solutionis Glucosi pro injectionibus 40 % – 100,0 ml

M. D. S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію. Перед застосуванням змішати забезпечивши стерильність. Повторне введення не раніше, як через 3 – 4 год.

#

525). Корові: кальцію глюконат у формі офіціального 10 % розчину (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. По 200,0 мл на одну ін'єкцію. За рецидиву ознак захворювання введення повторюють.

Rp.: Solutionis Calcii gluconatis pro injectionibus 10 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл на одну ін'єкцію. За рецидиву ознак захворювання введення повторюють.

#

526). Корові: піридоксину гідрохлорид (доза 0,5 г) у формі офіціального 5 % розчину. Внутрішньо'язово. По 5,0 мл розчину один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis Pyridoxini hydrochloridi 5 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 15 in ampullis

S.: Внутрішньо'язово. По 5,0 мл розчину один раз на добу.

#

527). Корові: кальфосет – розчин для ін'єкцій (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. По 200,0 мл один раз на добу. За потреби введення повторюють через 1–2 доби.

Rp.: Solutionis “Calfoset” pro injectionibus 200,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 200,0 мл один раз на добу.

#

528). Корові: кальфостар – розчин для ін'єкцій (доза 100,0 мл). Внутрішньовенно. По 100,0 мл один раз на добу. За потреби введення повторюють через 1–2 доби.

Rp.: Solutionis “Calfostar” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 100,0 мл один раз на добу.

#

529). Корові: аміназин (доза 1,5 мг/кг маси тіла) у формі 2,5 % офіціального розчину. Підшкірно. По 36,0 мл розчину на одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Aminazini 2,5 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 18 in ampullis

S.: Підшкірно. По 36,0 мл розчину на одну ін'єкцію.

12.7. Жировий гепатоз, гепатодистрофія, жирова дистрофія, або стеатоз печінки (*Hepatodystrophia*) – захворювання, що характеризується дистрофією гепатоцитів, порушенням обміну речовин та всіх функцій печінки. Гепатодистрофію поділяють на первинну та вторинну. Основною причиною первинної гепатодистрофії є порушення годівлі корів, особливо в перші 2–3 місяці лактації: годівля кормами, що містять недостатню кількість легкоферментованих вуглеводів (цукор, крохмаль) та надмірну кількість протеїну; низький вміст у кормах ліпідотропних речовин (метіоніну, холіну) та природних антиоксидантів (токоферолу, каротину, вітаміну А, селену); згодовування неякісних, зіпсованих та кормів уражених грибами, що продукують мікотоксини; кормів, що містять масляну кислоту (неякісні силос, жом, брага, сінаж), алкалоїди та надмірну кількість нітратів.

Вторинна гепатодистрофія виникає за наявності кетозу, ожиріння, хронічного ацидозу, зміщення сичуга та інших внутрішніх, хірургічних і гінекологічних хвороб, за яких знижується поїдання кормів. Внаслідок порушень годівлі та різних захворювань, що спричиняють зниження апетиту та дефіцит енергії, розвивається ліпомобілізаційний синдром. Ліпомобілізація гальмує центр, який регулює апетит, тому прийом корму зменшується, розщеплення ліпідів посилюється, що спричиняє надмірне їх накопичення у гепатоцитах.

Відомо, що основним джерелом енергії в раціоні високопродуктивних корів є легкоферментовані вуглеводи, такі як цукор і крохмаль. За низького цукрово-протеїнового співвідношення (0,3-0,7:1 за норми 1,0-1,2:1) та низького відношення суми цукру і крохмалю до протеїну (менше 2,0) тварини використовують резерви глікогену печінки і м'язів, які через 24 – 36 год вичерпуються. Внаслідок цього починають використовуватися жири (ліпомобілізаційний синдром), які є природним компенсаторним елементом розвитку патології.

Жири переміщаються в печінку, де утворюється велика кількість вільних жирних кислот та гліцеролу. Надмірна кількість ліпідів спричинює недостатнє окиснення ВЖК у реакціях циклу трикарбонових кислот. Ліпомобілізація пригнічує центр регуляції апетиту, що призводить до зменшення споживання тваринами корму і посилення мобілізації жирів. Внаслідок посиленого ліполізу підвищується надходження ВЖК, із яких синтезується надлишок триацил-

гліцеролів, котрі відкладаються в гепатоцитах та швидко розвиваються ознаки жирової гепатодистрофії.

Лікування корів включає дотримання дієти. У раціон корів включають зелені корми, сіно, кукурудзяну та ячмінну дерть, кормові буряки. Цукро-протеїнове співвідношення балансують включенням у раціон меляси (1,5 – 2,0 кг), кормового, напівцукрового або цукрового буряку. Для лікування застосовують лікарські засоби, що відновлюють обмін речовин у гепатоцитах, зокрема препарати бутафосфану (катозал, фос-бевіт, вітазал, БТФ Плюс, бутазал 100) та ціанокобаламіну, глюкози, ліпідотропні та вітамінні препарати (холіну хлорид, метіонін, вітамін U), гепатопротектори, антиоксиданти, глюकोпластичні та жовчогінні засоби. Внутрішньовенно вводять глюкозу (доза 0,25 – 0,5 г на 1 кг маси тіла) у формі 20 % розчину разом з аскорбіною кислотою, підшкірно розчин тіаміну хлориду. За 30 – 60 хв до застосування глюкози підшкірно вводять інсулін у дозі 0,2 – 0,3 ОД/кг маси тіла. Одночасно з глюкозою підшкірно або внутрішньовенно вводять препарати, що містять бутафосфан та ціанокобаламін. Дія цих речовин спрямована на відновлення метаболізму у гепатоцитах, регенеративних процесів, активацію глюконеогенезу, що сприяє підвищенню рівня глюкози та інсуліну в крові тварин, зменшенню ліпомобілізації та зниженню рівня продуктів розпаду жирів (кетонових тіл) у сироватці крові. Для нормалізації глюконеогенезу і зменшення надходження жирів у печінку застосовують глюकोпластичні засоби: пропіленгліколь – по 250,0 – 400,0 мл або натрію пропіонат по 150,0 – 200,0 мл 5 – 7 діб поспіль. З ліпідотропних засобів застосовують: холіну хлорид (доза 5,0 – 10,0 г) двічі на добу з кормом; вітамін U (метилметіонінсульфонію хлорид) – 3,0 мг/кг маси тіла внутрішньо. Для запобігання пероксидації ліпідів та ожиріння печінки застосовують антиоксиданти, зокрема олійний розчин вітаміну А підшкірно 200 тис. ОД, олійний розчин ергокальциферолу по 125 – 150 тис. ОД внутрішньо один раз на 5 діб.

530). Корові: бутазал 100 – розчин для ін'єкцій (доза 20,0 мл). Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Butasal 100” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

#

531). Корові: БТФ Плюс – розчин для ін'єкцій (доза 20,0 мл). Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль. За необхідності через 14 діб курс лікування повторити.

Rp.: Solutionis “BTF Plus” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Підшкірно. По 20,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль. За необхідності через 14 діб курс лікування повторити.

#

532). Корові: інсулін (доза 0,2 ОД/кг маси тіла). Підшкірно. На одну ін'єкцію за 60 хв до введення розчину глюкози.

Rp.: Insulini 120,0 OD

Da in lagenis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію за 60 хв до введення розчину глюкози. За повторного застосування глюкози інсулін застосовують також.

#

533). Корові: глюкозу (доза 0,25 г/кг маси тіла) у формі 20 % розчину. До розчину глюкози в асептичних умовах додати 5 % розчин аскорбінової кислоти (40,0 мл). Внутрішньовенно. Уводити один раз на добу. Через 24 год введення повторити.

Rp.: Solutionis Glucosi pro injectionibus 20 % – 750,0 ml

Solutionis Acidi ascorbinici pro injectionibus 5 % – 40,0 ml

M. D. S.: Внутрішньовенно. Уводити один раз на добу. Через 24 год введення повторити.

#

534). Корові: тіаміну хлорид (доза 0,25 г) у формі 5 % офіціального розчину. Внутрішньом'язово. По 5,0 мл розчину один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Thiamini chloridi 5 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 25 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл розчину один раз на добу 5 діб поспіль.

#

535). 5 коровам: пропіленгліколь фармакопейний (добова доза 200,0 мл). Внутрішнє. Для кожної корови по 200,0 мл пропіленгліколю розбавити у 2,0 л питної води та рівномірно обробити корм перед згодовуванням. Застосовувати один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Propylenglikol 1000,0 ml

D. t. d. N. 5 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 200,0 мл пропіленгліколю для кожної корови розбавити у 2,0 л питної води та рівномірно обробити корм перед згодовуванням. Застосовувати один раз на добу 5 діб поспіль.

#

536). 5 коровам: холіну хлорид (доза 10,0 г). Внутрішнє. По одному порошку 2 рази на добу кожній корові з кормом.

Rp.: Cholini chloridi 10,0

D. t. d. N. 50

S.: Внутрішнє. По одному порошку 2 рази на добу з кормом.

#

537). Корові: метилметіонінсульфонію хлорид (вітамін U) – доза 3,0 мг/кг маси тіла. Внутрішнє. По одному порошку один раз на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Methylmethioninsulfonii chloridi 1,8

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По одному порошку один раз на добу 10 діб поспіль.

#

538). Корові: олійний розчин ретинолу ацетату (доза 200000 ОД). Підшкірно. По 200000 ОД (4 ампули) на одну ін'єкцію. Повторно – через 5 діб.

Rp.: Solutionis Retinoli acetatis oleosae 50000 – 1,0 ml

D. t. d. N. 8 in ampullis

S.: Підшкірно. По 200000 ОД (4 ампули) на одну ін'єкцію. Повторно – через 5 діб.

#

539). Корові: олійний розчин ергокальциферолу 0,125 % (доза 150000 МО). Внутрішнє. По 150000 МО (3,0 мл) на один прийом з кормом. Повторно – через 5 діб.

Rp.: Solutionis Ergocalciferoli oleosae 0,125 % – 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По 150000 тис. МО (3,0 мл) на один прийом з кормом. Повторно – через 5 діб.

13. ХВОРОБИ ЕНДОКРИННИХ ЗАЛОЗ

13.1. Гіпоадренокортицизм собак та котів – захворювання яке характеризується зменшенням секреції глюкокортикостероїдів та мінералокортикостероїдів корою наднирників. Трапляється частіше у молодих та середнього віку собак породи данський дог, ротвейлер, португальський водолаз, пудель – рідше інших.

Залежно від етіологічних чинників розрізняють первинну та вторинну недостатність кори наднирників. Причиною первинної недостатності є деструктивні зміни у тканині кори наднирників, як результат інфекційних, алергічних, аутоімунних та дистрофічних процесів. У цьому разі відбувається виражена атрофія клітин кори за інтенсивної інфільтрації фіброзної тканини. Причиною вторинного гіпоадренокортицизму є ураження гіпофізу, що призводить до зменшення секреції адренокортикотропіну та двосторонньої атрофії кори наднирників. В обох випадках недостатності кори наднирників спостерігають зменшення синтезу глюкокортикостероїдів, а за первинного гіпоадренокортицизму можливе зменшення утворення мінералокортикостероїдів.

За недостатності глюкокортикостероїдів гальмується процес глюконеогенезу, знижується рівень глюкози в крові, її надходження в тканини, затримується синтез білку, сповільнюється ліполіз. Порушується обмін пігментів, розвивається гіперпігментація та настає артеріальна гіпотонія. Нестача мінералокортикостероїдів призводить до порушення водно-електролітного обміну, знижується рівень натрію в організмі, зменшується вміст позаклітинної рідини та розвивається дегідратація.

Симптомами хвороби є сонливість, депресія, м'язова слабкість. Апетит невгамовний, можлива анорексія, нудота та блювання, запор, що змінюється діареєю. Ознаками захворювання також є ніктурія, алопеція, гіперпігментація. У крові підвищується рівень калію та креатиніну, знижується рівень натрію та глюкози.

З лікувальною метою позитивно застосовують глюкокортикостероїди, як засоби замісної терапії, а за наявності ознак нестачі мінералокортикоїдів призначають засоби, що стимулюють їх синтез. Із глюкокортикостероїдів собакам призначають гідрокортизону ацетат внутрішньо, преднізолон внутрішньо до 0,5 г для великих тварин та до 0,02 г на добу для собак, кортизону ацетат внутрішньо – 1,0 мг/кг маси тіла на добу. Для забезпечення організму натрієм внутрішньовенно крапельно вводять 0,9 % розчин натрію хлориду у дозі 20,0 – 40,0 мл/кг маси тіла за год упродовж перших 1 – 2 год; упродовж послідовних 24 год – у дозі 60,0 мл/кг маси тіла. До 1,0 л ізотонічного розчину натрію хлориду додають 25,0 – 50,0 г глюкози, а за вираженого ацидозу – 20,0 – 30,0 г натрію гідрокарбонату.

540). Кобелю: гідрокортизону ацетат (доза 2,2 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,02 г. Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Hydrocortisoni acetatis 0,02

D. t. d. N. 40

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

#

541). Суці: преднізолон (доза 0,005 г) у формі таблетки масою 0,005 г. Внутрішнє. По 1 таблетці два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Prednisoloni 0,005

D. t. d. N. 20 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 1 таблетці два рази на добу.

#

542). Кобелю: гідрокортизону сукцинат (доза 2,0 мг/кг маси тіла) у формі розчину. Внутрішньовенно, крапельно. Перед застосуванням вмістиме флакона в асептичних умовах розчинити у 100,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду. Застосовувати один раз на три доби.

Rp.: Hydrocortisoni succinatis 0,1

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішньовенно, крапельно. Перед застосуванням вмістиме флакона в асептичних умовах розчинити у 100,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду. Застосовувати один раз на три доби.

#

543). Суці: ізотонічний розчин натрію хлориду (доза – 1500,0 мл). Внутрішньовенно, крапельно. Перед застосуванням в асептичних умовах до розчину додати 50,0 г глюкози та 30,0 г натрію гідрокарбонату.

Rp.: Solutionis Natrii chloridi pro injectionibus 0,9 % 1500,0 ml

Glucosi 50,0

Natrii hydrocarbonatis 30,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньовенно, крапельно. По 20,0 – 40,0 мл/кг маси тіла за год. упродовж перших 1 – 2 год; у послідуєчому – 5 – 10 мл/кг маси тіла за год.

#

544). Кобелю: кортизону ацетат (доза 1,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,025 г. Внутрішнє. По 1 таблетці один раз на добу.

Rp.: Tabulettae Cortisoni acetatis 0,025

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По 1 таблетці один раз на добу.

13.2. Гіперадренокортицизм (ГАК, синдром Кушинга) – захворювання, що виникає за надмірного утворення в організмі кортизолу, гормону який допомагає організму тварини реагувати на стрес. Надлишок цього гормону шкідливий для внутрішніх органів та здоров'я загалом. Гіперадренокортицизм є одним з найбільш часто діагностованих ендокринних захворювань собак. За етіологічною характеристикою гіперадренокортицизм поділяють на: адренозалежний (первинний), гіпофіззалежний (вторинний), ятрогенний та атиповий. Причиною адренозалежного гіперадренокортицизму є вплив пухлин наднирників; гіпофіззалежний розвивається внаслідок надлишкового синтезу АКТГ пухлинами гіпофізу; ятрогенний – зумовлений тривалим екзогенним надходженням кортикостероїдів у кровоносне русло тварини, внаслідок чого пригнічується вироблення АКТГ та КРГ (кортикотропін-рилізінг гормону). Причина атипової форми гіперадренокортицизму досі невідома.

Найбільш характерними клінічними ознаками синдрому Кушинга в собак є: полідипсія, поліурія, поліфагія, ускладнене або прискрене дихання, збільшення живота, алопеції, м'язова слабкість, системна гіпертензія, млявість, надлишкова пігментація, потоншення шкіри повільне відростання волосся, збільшення печінки.

Лікування собак за гіперадренокортицизму включає фармакотерапію, адреналектомію або трансфеноїдальну гіпофізектомію. Променева терапія використовується рідко. Видалення надниркових залоз використовують з метою радикального лікування тварин за первинного синдрому Кушинга. Трансфеноїдальна гіпофізектомія застосовується для лікування тварин за вторинного гіперадренокортицизму.

Основним лікарським засобом за гіперадренокортицизму є препарат веторил – діюча речовина трілостан, який вибірково і зворотно інгібує дію 3 β -гідроксистероїддегідрогенази в процесі синтезу стероїдів, включаючи кортизол та альдостерон. Застосовують препарат з кормом один раз на добу. Початкова терапевтична доза становить 2,0 мг/кг маси тіла. Під час лікування необхідно слідкувати за станом тварини та корегувати дозу. З цією метою здійснюють тест на стимуляцію АКТГ через 10 – 14 діб після початку терапії, повторюють через 2 тижні, а в подальшому – кожні 3 місяці.

Мітотан застосовують для лікування собак, хворих на гіпофіззалежний (вторинний) гіперадренокортицизм. Початкову добову дозу препарату – 50,0 мг/кг маси тіла, розподіляють на два прийоми та згодовують з кормом. Дозу коригують залежно від стану тварини та результатів тесту на стимуляцію АКТГ.

Кетоконазол у початковій дозі 5,0 мг/кг маси тіла також застосовують перорально у складі корму два рази на добу. Через 7 діб, за відсутності побічної негативної дії, дозу збільшують до 10,0 мг/кг маси тіла.

Як засоби симптоматичної терапії призначають не калійзберігаючі діуретики, із-за можливої гіперкаліємії. З метою зниження тиску крові призначають судинорозширюючі засоби (таблетки фортекор), найбільш уражені місця шкіри обробляють обліпиховою олією.

545). Кобелю: порошок веторил (доза 30,0 мг) у капсулах по 0,03 г. Внутрішнє. Вмістиме одної капсули один раз на добу з кормом 30 діб поспіль.

Rp.: Pulveris “Vetoril” 0,03

D. t. d. N. 30 in capsullis

S.: Внутрішнє. Вмістиме одної капсули один раз на добу з кормом 30 діб поспіль.

#

546). Суці: еуфілін (доза 0,25 г) у формі таблетки масою 0, 25 г. Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Euphyllini 0,25

D. t. d. N. 30 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

#

547). Суці: олія оліпихи. Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри один раз на добу.

Rp.: Olei Hippophaee 50,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри один раз на добу.

#

548). Кобелю: фортекор (доза 0,005 г) у формі таблетки масою 0,005 г. Внутрішнє. По одній таблетці один раз на добу 14 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum “Fortekor” 0,005 – N. 14

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці один раз на добу.

13.3. Нецукровий діабет (*Diabetes insipidus*) – захворювання що характеризується надмірно великою кількістю виділюваної сечі та її низькою питомою вагою. Розрізняють дві форми нецукрового діабету: ідіопатичну, яка зумовлена недостатньою секрецією вазопресину та нефрогенну, яка розвивається внаслідок низької чутливості клітин нирок до цього гормону. Захворювання найчастіше реєструють у коней та собак, рідше у котів.

Причиною ідіопатичної форми нецукрового діабету є зниження секреції вазопресину (антидіуретичного гормону) внаслідок порушення функції гіпоталамуса та гіпофіза (пухлини, травма голови, менінгоенцефаліт, менінгіт, енцефаліт, тривала інтоксикація). Причиною нефрогенного нецукрового діабету є дистрофічні зміни у ниркових каналцях, зумовлені нефрозом, гломеруло-

нефритом; у собак – чума, лептоспіроз, лістеріоз, а також зниження чутливості клітин нирок до вазопресину. Важливе значення у розвитку нефрогенного нецукрового діабету також має спадковість.

Недостатність антидіуретичного гормону призводить до зменшення зворотного всмоктування (реабсорбції) води в ниркових канальцях, відносної густини сечі та збільшення її виділення. У тварин спостерігається спрага (полідипсія) та виділення великої кількості сечі – у коня до 60,0 л за добу, у собаки до 4,0 л, за норми 5,0 – 8,0 та до 1,0 л відповідно.

Лікування може бути ефективним лише після усунення причин захворювання. Тваринам призначають дієту: коням – зелений корм, якісне сіно, бовтанка з висівок; собакам – обмежують м'ясо, дають більше рослинних кормів. Тварин не обмежують у воді. Підшкірно вводять пітуїтрин 2 – 3 рази на добу впродовж двох тижнів (не призначають вагітним тваринам). Внутрішньо призначають гіпотіазид, собакам 2,0 – 4,0 мг/кг маси тіла, котам 1,0 – 2,0 мг/кг маси тіла 2 рази на добу 7 діб поспіль. Через 3 – 4 доби застосування повторюють. М'ясоїдним застосовують синтетичний аналог антидіуретичного гормону десмопресин, який наносять на слизову оболонку носа по 1 – 2 краплі два рази на добу. Препарат не зареєстрований для застосування у ветеринарній медицині України.

549). Кобилі: пітуїтрин (доза 3,0 мл). Підшкірно. По 3,0 мл два рази на добу 14 діб поспіль.

Rp.: Pituitrini 1,0 ml

D. t. d. N. 84 in ampullis

S.: Підшкірно. По 3,0 мл два рази на добу.

#

550). Кобелю: гіпотіазид (доза 4,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,1 г. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 14 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Hypothiazidi 0,1

D. t. d. N. 28

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

#

551). Кобелю: розчин уропрес (діюча речовина десмопресин 0,1 мг/мл). Краплі назальні. Наносити на слизову оболонку носа по 1 – 2 краплі два рази на добу.

Rp.: Solutionis “Uropres” 2,5 ml

Da in lagenis

S.: Зовнішнє. Наносити на слизову оболонку носа по 1– 2 краплі 2 рази на добу.

13.4. Дифузний токсичний зоб, гіпертиреоз або тиреотоксикоз (*Hyperthyreosis, thyreotoxicosis*) – аутоімунне захворювання, яке зумовлене надлишком секреції щитоподібною залозою тиреоїдних гормонів. Супроводжується токсикозом, ураженням серцево-судинної, нервової систем та інших органів. Захворювання трапляється у собак, котів та продуктивних тварин.

Причиною аутоімунних порушень щитоподібною залозою є генетична схильність, стрес, травми голови, енцефаліт, пухлини гіпофізу, інфекції (чума м'ясоїдних).

За дії цих причин підвищується синтез тиреотропного гормону та тиреоїдстимулюючих антитіл. Відбувається гіперплазія щитоподібною залозою та збільшення утворення тиреоїдних гормонів, які посилюють катаболічні та окисні процеси у клітині. У цьому разі швидко використовуються джерела енергії, зменшується вміст глікогену та жиру, прискорюється обмін кортикостероїдів. В організмі накопичуються продукти перекисного окиснення ліпідів.

У хворих тварин спостерігається швидка втома, зниження вгодованості, підвищення реакції на подразники, очні щілини розширені, вип'ячування очних яблук (витрішкуватість, екзофтальм), кератит та помутніння рогівки. Щитоподібна залоза збільшена.

З лікувальною метою застосовують тиреостатичні речовини та препарати йоду. З тиреостатичних засобів призначають метилтіоурацил, мерказоліл, коням – 70,0 – 75,0 мкг/кг маси тіла, собакам 85,0 – 95,0 мкг/кг маси тіла 3 рази на добу, котам – 5,0 мг 3 рази на добу. За тривалого застосування тиреостатичних засобів призначають тиреоїдні гормональні препарати – тиреоїдин. Одночасно призначають гепатопротектори, а за миготливої аритмії – препарати наперстянки.

З препаратів йоду рекомендують застосовувати розчин Люголя, собакам – насичений розчин калію йодиду. З препаратами йоду рекомендовано застосування бета-адреноблокаторів – анаприлін, обзидин та резерпін внутрішньо: собакам – 2,0 – 2,5 мг/кг м. т.; коням – 1,0 – 1,5 мг/кг м. т., два рази на добу.

552). Кобелю: розчин за Люголем (йод кристалічний – 1 частина; калію йодид – 2 частини; вода дистильована – 17 частин). Внутрішнє. По 2 – 3 краплі два рази на добу. Розчин готують у день застосування.

Rp.: Iodi 0,1

Kalii iodidi 0,2

Aguae destillatae ad 2,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. По 2 – 3 краплі два рази на добу. Розчин готують у день застосування.

#

553). Мерину: калію йодид (доза 0,01 мг/кг маси тіла). Внутрішнє. Один раз на добу 30 діб поспіль. Перед застосуванням розчинити у питній воді, до якої додати натрію хлорид у добовій дозі.

Rp.: Kalii iodidi 0,005

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. Один раз на добу 30 діб поспіль. Перед застосуванням розчинити у питній воді, до якої додати натрію хлорид у добовій дозі.

#

554). Коту: мерказоліл (доза 0,005 г) у формі таблетки масою 0,005 г. Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

Rp.: Tabulettarum "Mercazolyl" 0,005 – N. 30

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

#

555). Коту: суспензію гепатолік (доза 3,0 мл). Внутрішнє. По 3,0 мл два рази на добу з питною водою.

Rp.: Suspensii "Hepatolik" 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По 3,0 мл два рази на добу з питною водою.

#

556). Суці: тиреоїдин (доза 0,3 г). Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Thyreoidini 0,3

D. t. d. N. 20

S.: Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 10 діб поспіль.

#

557). Кобилі: резерпін (доза 1,5 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,25 г. Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу, 10 діб поспіль.

Rp.: Reserpini 0,25

D. t. d. N. 60 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 3 таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

13.5. Ендемічний зоб (*Struma endemica*) – хронічне захворювання, яке характеризується збільшенням щитоподібної залози та порушенням її функції внаслідок недостатності йоду.

Основною причиною захворювання є недостатність йоду в організмі, як наслідок його низького вмісту в кормах та воді. Побічними факторами, які гальмують засвоєння йоду організмом, є надлишок кальцію, магнію, свинцю, фтору, бром, заліза. Сприяє виникненню захворювання згодовування тваринам великої кількості кормів, які містять тиреостатичні речовини: ріпаку, окремих

сортів капусти, свиріпи, гірчиці, брукви та інших хрестоцвітих, білої конюшини, буряків. Негативний вплив на засвоєння йоду організмом проявляють нітрати, ціанглікозиди, тіосечовина, сульфаніламід.

Всмоктування йоду відбувається в кишечнику у формі йодидів калію та натрію, які після надходження у щитоподібну залозу піддаються окисненню з утворенням елементарного йоду. Останній використовується для синтезу тироксину (T_4) та трийодтироніну (T_3). За тривалої недостатності йоду в організмі знижується синтез тиреоїдних гормонів, збільшується секреція тиреотропного гормону гіпофізу, який спричиняє гіперплазію щитоподібної залози. З часом у ній розростається сполучна тканина та атрофуються залозисті елементи. Дефіцит йоду та тиреоїдних гормонів в організмі супроводжується порушенням обміну вуглеводів, жирів, білків, мінеральних речовин, гальмується ріст і розвиток тварин, знижується відтворювальна здатність.

Клінічний прояв недостатності йоду у дорослих тварин характеризується низькорослістю, тулуб витягнутий, у корів знижуються надої, ендокриальм (западання очних яблук) та мікседемою – набряк міжщелепного простору. Шкіра суха, на шії зібрана в складки та ороговівши (гіперкератоз). Молодняк народжується з низькою масою тіла: телята – 12 – 15 кг, ягнята – 0,7 – 1,5 кг. На окремих ділянках шкіри новонароджених тварин відсутнє волосся, щитоподібна залоза збільшена у декілька разів, виражено вип'ячена на шії.

Лікування та профілактика. Хворим на ендемічний зоб тваринам призначають препарати йоду, зокрема калію йодид у дозах, мг на добу для тварини: доросла велика рогата худоба 3,0 – 16,0; молодняк великої рогатої худоби, старше 6 міс – 1,0 – 10,0; телятам до 6 міс – 0,4 – 3,0; дорослі вівці та кози – 0,4 – 1,8; ягнята та козенята – 0,2 – 0,8; свині різного віку – 0,6 – 0,8 на 100 кг маси тіла, підсисні поросята – 0,1 – 0,4; кайод у таблетках, амілоїдин у формі добавки до корму або йодинол внутрішньо; антиструмін у формі таблеток (містить в одній таблетці 1,0 мг калію йодиду), 2 – 3 рази на тиждень разом з концентрованим кормом, у дозах, що усувають дефіцит йоду в раціоні.

558). Корові: калію йодид (доза 10,0 мг). Внутрішнє. По 10,0 мг один раз на добу 30 діб поспіль.

Rp.: Kalii jodidi 0,01

Natrii chloridi 1,0

M. f. pulvis

D. t. d. N. 30

S.: Внутрішнє. По одному порошку один раз на добу 30 діб поспіль.

#

559). Бичкам на відгодівлі (5 тварин): таблетки кайод масою 0,1 г (доза 0,1). Внутрішнє. По одній таблетці на добу до зникнення ознак захворювання.

Rp.: Tabulettfrum “Kajod” 0,1 – N. 250

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці на добу до зникнення ознак захворювання.

#

560). Трьом ягнятам: йодинол (доза 3,0 мл). Внутрішнє. По 3,0 мл два рази на добу 15 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Jodinoli 100,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 3,0 мл два рази на добу 15 діб поспіль.

#

561). Корові: антиструмін (доза 0,005 г) у формі таблетки масою 0,001 г. Внутрішнє. По 5 таблеток два рази на тиждень з концентрованим кормом.

Rp.: Tabulettarum “Antistrumin” 0,001 – N. 100

D. S.: Внутрішнє. По 5 таблеток два рази на тиждень з концентрованим кормом.

13.6. Гіпопаратиреоз (*Hypoparathyreosis*) – захворювання зумовлене зниженою секрецією паратгормону, що проявляється гіпокальціємією та нападами тетанічних судом. Захворювання трапляється в собак інколи у коней. Причиною захворювання може бути випадкове пошкодження або видалення залоз під час оперативного втручання, аутоімунні процеси у залозах, інфекція, вплив іонізуючого випромінювання, надмірне внесення до корму кальцій-вмісних добавок. Зниження секреції паратгормону призводить до зменшення засвоєння кальцію з корму, посилення його виділення нирками, гіпокальціємії та розвитку тетанії.

Тетанічні судоми охоплюють м'язи передніх та задніх кінцівок, морди, а також гладких м'язів шлунка, кишечника та діафрагми. Збіднена на кальцій кісткова тканина заміщується фіброзною. У собак уражаються кістки щелеп, ризширюється спинка носа, зуби зміщені, виникають болі в суглобах. Спостерігаються алопеції, потускніння емалі зубів, кахексія. У самок малих порід захворювання протікає у формі латентної тетанії, яка загострюється перед тічкою, під час вагітності та лактації. Підтверджується діагноз на гіпотиреоз різким зниженням вмісту загального та іонізованого кальцію і підвищенням вмісту неорганічного фосфору у сироватці крові.

Лікування. Напади тетанії усувають за допомогою препаратів кальцію – кальцію хлорид, кальцію глюконат, кальцію бороглюконат та магнію сульфат, розчини яких вводять внутрішньовенно. Внутрішньом'язово вводять паратиреоїдин. Показаним є застосування препаратів вітаміну Д₂.

562). Кобелю: кальцію хлорид (доза 10,0 мл) у формі 10 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу дві доби поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi pro injectionibus 10 % – 5,0 ml

D. t. d. N. 8 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу.

#

563). Суці: кальцію глюконат (доза 20,0 мл) у формі 10 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 20,0 мл два рази на добу дві доби поспіль.

Rp.: Solutionis Calcii gluconatis pro injectionibus 10 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 8 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 20,0 мл два рази на добу.

#

564). Кобелю: магнію сульфат (доза 10,0 мл) у формі 25 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу дві доби поспіль.

Rp.: Solutionis Magnesii sulfatis pro injectionibus 25 % – 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 10,0 мл два рази на добу дві доби поспіль.

#

565). Суці: кальфостим – розчин для ін'єкцій (доза 5,0 мл). Внутрішньом'язово. По 5,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis “Kalphostim” pro injectionibus 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл два рази на добу.

#

566). Кобелю: кальцію борглюконат (доза 20,0 мл) у формі 20 % офіційного розчину. Внутрішньовенно. По 20,0 мл два рази на добу.

Rp.: Calcii borgluconatis 20 % pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 20,0 мл два рази на добу.

13.7. Післяродова гіпокальціємія (*Hypocalciemia puerperalis*) – захворювання, що настає в результаті різкого зниження вмісту кальцію у сироватці крові та м'язах внаслідок порушення функції органів ендокринної системи. Проявляється парезом гладких і скелетних м'язів та коматозним станом. Захворювання частіше трапляється в високопродуктивних корів у перший тиждень після розтелу, деколи за одну – дві доби до розтелу. Також післяродова гіпокальціємія можлива у овець, кіз та буйволиць.

Різке зниження вмісту кальцію в крові та тканинах призводить до порушення нервово-м'язового збудження (наслідок надмірного утворення

медіатора ацетилхоліну, збудження рецепторів нервово-м'язових синапсів) судом та парезу.

Захворювання проявляється пригніченим станом, втратою реакції на зовнішні подразники, послабленням м'язового тону та залежуванням, що швидко змінюється коматозним станом. У цьому разі тварина лежить з підігнутими під тулуб передніми кінцівками, повернутою на бік головою, шия у формі s-подібного згину. За цих ознак діагноз вважається безпомилковим.

Лікування спрямоване на нормалізацію вмісту кальцію і магнію в крові та забезпечення тканин організму глюкозою. З цією метою застосовують 10 % розчин кальцію хлориду (кальцію глюконату) внутрішньовенно, 25 % розчин магнію сульфату внутрішньовенно, препарати вітаміну Д₃. Замість препаратів кальцію можна застосувати комплексні препарати кальцію і фосфору – кальфостим або кальфосет по 120,0 – 200,0 мл.

567). Корові: кальцію хлорид (доза 400,0 мл) у формі офіціального 10 % розчину. Внутрішньовенно, крапельно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Calcii chloridi pro injectionibus 10 % – 200,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно, крапельно. На одну ін'єкцію.

#

568). Корові: кальцію глюконат (доза 500,0 мл) у формі офіціального 10 % розчину. Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Calcii gluconatis pro injectionibus 10 % – 100,0 ml

D. t. d. N. 5 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

569). Корові: магнію сульфат (доза 40,0 мл) у формі офіціального 25 % розчину. Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis Magnesii sulfatis pro injectionibus 25 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

570). Корові: зоовіт 3 (доза 5,0 мл) – олійний розчин вітамінів А, Д₃, Е. Внутрішньом'язово. По 5,0 мл через кожні 5 діб на 6 ін'єкцій.

Rp.: Solutionis “Zoovit 3” oleosae 100,0 ml

D. S: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл через кожні 5 діб на 6 ін'єкцій.

#

571). Корові: розчин кальфостим (доза 200,0 мл). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis “Kalphostim” pro injectionibus 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

#

572). Корові: розчин кальфосет (доза 100,0 мл). Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Solutionis “Kalphoset” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньовенно. На одну ін'єкцію.

13.8. Панкреатит (*Pancreatitis*) – запалення підшлункової залози. За характером запального процесу розрізняють геморагічний, гнійний, абсцедуючий, дифузний, калькульозний, перенхіматозний, флегмонозний, а за формою перебігу – гострий та хронічний.

Гостра форма панкреатиту (*pancreatitis acuta*) – характеризується стрімким розвитком запального процесу в підшлунковій залозі, інтенсивними болями та деколи колапсом.

Хронічна форма панкреатиту (*pancreatitis chronica*) – хронічне запалення підшлункової залози, яке супроводжується ураженням паренхіми в системі протоків залози з можливим утворенням кист, розвитком кальцифікації та інших змін.

Причинами панкреатиту, можуть бути інфекційні хвороби – чума, вірусний гепатит, парагрип, вірусна діарея, парагрип З. Захворювання може бути наслідком затяжного перебігу, стафілококової інфекції, дизентерії, тривалого впливу Т-2 токсину, зеараленону, F-2 токсину, охратоксину, продуктів гниття білків, прогірклого жиру, хімічних речовин (ртуть, свинець, фтор, пестициди). Хронічний панкреатит часто буває наслідком гепатиту, холециститу, цирозу печінки.

В основі патогенезу захворювання знаходиться підвищена секреція панкреатичного соку, затруднення його відтоку, а також потрапляння в протоки активуючих протеолітичних ензимів. Вони проникають у інтерститій, підвищують порозність судинної стінки, наслідком чого є набряк та геморагії. Крім того створюються умови для дії ліполітичних ензимів, під впливом яких відбувається розщеплення жирів та накопичення в панкреацитах жирних кислот.

Для гострої форми панкреатиту характерний больовий синдром та коліки. Тварини оглядаються на живіт, стогнуть, стають неспокійними. У собак, котів та свиней спостерігається блювання, у собак діарея, здуття живота, часте сечовипускання, спрага та підвищення температури тіла.

За хронічної форми панкреатиту спостерігають жовтуху, спрагу, діарею, стеатерею, метеоризм кишечника та запор, ентерит, ентероколіт.

Лікування спрямоване на усунення больового синдрому, пригнічення запального, імунного та аутоімунного процесу, корекцію екскреторної функції підшлункової залози, нормалізацію метаболізму та усунення патологічного процесу в інших органах.

Для усунення болю застосовують анальгетичні, нейролептичні та спазмолітичні засоби. Спазмолітичні засоби (розчин папаверину гідрохлориду, таблетки еуфіліну 2 – 3 рази на добу) призначають для зняття спазмів сфінктера головного панкреатичного протока та зменшення тиску у протоках залози. Одночасно з спазмолітичними засобами доцільним буде застосування анальгетиків – анальгін 2–3 рази на добу, або піралгін ін'єкційний та інших нестероїдних протизапальних засобів. Для зменшення проникності капілярів застосовують антигістамінні засоби: димедрол, дипразин, супрастин – 1–2 рази на добу. За підозри на бактеріальну інфекцію призначають антибіотики.

Для нормалізації обміну речовин призначають аскорбінову та нікотинову кислоти, нікотинамід, токоферолу ацетат.

Собакам для зменшення позивів до блювання призначають метоклопрамід, серенію (д. р. міропітанту цитрат), для запобігання зневоднення – ізотонічний розчин натрію хлориду або розчин Рінгера.

За хронічного панкреатиту важливе значення має нормалізація травлення та функцій інших органів. З цією метою застосовують препарати ферментів підшлункової залози: панкреатин або комплекс панкреатину з жовчаними кислотами та ін.

573). Кобелю: папаверину гідрохлорид (доза 0,08 г) у формі офіційного розчину. Підшкірно. Два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Підшкірно. По 4,0 мл два рази на добу.

#

574). Кобелю: еуфілін (доза 0,15 г) у формі таблетки. Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Euphyllini 0,15

D. t. d. N. 15

S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

#

575). Суці: піралгін ін'єкційний (доза 50,0 мг/кг маси тіла). Діюча речовина метамізол натрію – 500,0 мг в 1,0 мл . Внутрішньом'язово. По 4,0 мл на одну ін'єкцію. Повторно – через 8 годин.

Rp.: Solutionis Pyralgini pro injectionibus 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,0 мл на одну ін'єкцію. Повторно – через 8 годин.

#

576). Кобелю: рімадил (доза 2,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,05 г. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Rimadil" 0,05 – N. 14

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

#

577). Суці: серенія (д. р. міропітанту цитрат). Доза 2,0 мг/кг маси тіла, у формі таблетки масою 0,15 г. Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae "Cerenia" 0,15

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки один раз на добу.

#

578). Суці: розчин Рінгера (доза 10,0 мл/кг маси тіла). Внутрішньовенно, крапельно. По 250,0 мл розчину один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Ringer" 250,0 ml

D. t. d. N. 5 in lagenis

S.: Внутрішньовенно, крапельно. По 250,0 мл розчину один раз на добу.

#

579). Кобелю: кислоту аскорбінову (доза 0,05 г) у формі офіційного 5 % розчину. Внутрішньовенно, крапельно. Перед застосуванням 1,0 мл розчину в асептичних умовах розвести у 100,0 мл 5 % стерильного розчину глюкози.

Rp.: Solutionis Acidi ascorbinici 5 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 5 in ampullis

S.: Внутрішньовенно, крапельно. Перед застосуванням 1,0 мл розчину в асептичних умовах розвести у 100,0 мл 5 % стерильного розчину глюкози.

#

580). Хряку-пліднику: анальгін (доза 2,5 г) у формі 25 % офіційного розчину. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл розчину два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Analgini 25 % – 50,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл розчину два рази на добу.

#

581). Хряку-пліднику: панкреатин (доза 0,5 г) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу пепред годівлею 10 діб поспіль.

Rp.: Pancreatini 0,5

D. t. d. N. 30 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу пепред годівлею.

#

582). Хряку-пліднику: квітки безсмертника (доза 5,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 50,0 мл настою три рази на добу три доби поспіль. Для подальшого лікування готують свіжий настій.

Rp.: Infusi florum Helichrysi arenarii ex 45,0 – 450,0 ml

D. S.: Внутрішнє. По 50,0 мл настою три рази на добу.

#

583). Хряку-пліднику: аміназин (доза 1,5 мг/кг маси тіла) у формі офіційного 2,5 % розчину. Внутрішньом'язово. По 20,0 мл розчину один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Aminasini 2,5 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 50 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 20,0 мл розчину один раз на добу.

#

584). Хряку-пліднику: кислоту нікотинову (доза 0,05 г) у формі таблетки масою 0,05 г. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Acidi nicotini 0,05

D. t. d. N. 20 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

13.9. Цукровий діабет (*Diabetes mellitus*) – захворювання поліетіологічної природи з хронічним перебігом, зумовлене абсолютною або відносною недостатністю інсуліну, яка супроводжується порушенням обміну речовин, гіперглікемією та глюкозурією.

На цукровий діабет хворіють собаки, рідше коти, коні, свині та інші тварини з однокамерним шлунком. Причиною цукрового діабету є надмірне згодовування, зокрема високоенергетичних кормів, ожиріння, гіпокінезія, стрес. Сприяє виникненню захворювання нерегулярна годівля, кімнатне утримання та недостатній вигул тварин. Спровокувати цукровий діабет може застосування тваринам глюкокортикостероїдів, андрогенів, гормональних препаратів щитоподібної залози, бактеріальні та вірусні інфекції, аутоімунні порушення.

У патогенезі цукрового діабету основне значення має гіперглікемія, а вплив несприятливих факторів призводить до порушення функції підшлункової залози та до зменшення синтезу інсуліну β -клітинами острівців Лангерганса

(інсулінозалежний діабет), або до збільшення синтезу гормонів, які сприяють продукуванню глюкагону, адреналіну та глюкокортикостероїдів – гормонів, що проявляють глюкогенну дію (інсулінонезалежний діабет).

Інсулін у тканинах організму заторможує глікогеноліз та глюконеогенез, ліполіз, синтез кетонових тіл та холестеролу.

За дефіциту інсуліну спостерігається підвищення рівня глюкози в сироватці крові, посилення протеолізу, наслідком чого є вивільнення амінокислот, продукти перетворення яких використовуються у глюконеогенезі як додаткове джерело для синтезу глюкози, сечовини та аміаку. Одночасно посилюється ліполіз, наслідком чого є утворення летких жирних кислот, кетонових тіл та холестеролу. Вказані зміни є основою інсулінозалежного діабету.

Перебіг цукрового діабету характеризується латентним періодом (без виражених клінічних ознак). Під час клінічного дослідження виявляють гепатоз, катаракту, міокардіодистрофію та панкреатит. За легкої форми перебігу виявляють помірне збільшення рівня глюкози в крові та незначне збільшення у сечі. За важкої форми перебігу тварини худнуть за збереженого апетиту та швидко втомлюються, спостерігається полідипсія, підвищена пітливість, часте сечовиділення, ураження шкіри – фурункульоз, екзема, некроз кінчика хвоста. Для такої форми діабету характерна виражена гіперглікемія та глюкозурія. У сечі спостерігається висока концентрація кетонових тіл (кетонурія).

Основним лікарським засобом за цукрового діабету собак і котів є канінсулін – водна суспензія інсуліну свині, що містить в 1 мл 40,0 ОД інсуліну. Його вводять підшкірно з врахуванням маси тіла тварини 1 – 2 рази на добу.

585). Кобелю: канінсулін (добова доза 24,0 ОД) у формі суспензії. Підшкірно. По 24,0 ОД один раз на добу

Rp.: Suspensii “Kaninsulin” 2,5 ml (100,0 OD)

Da in lagenis

S.: Підшкірно. По 24,0 ОД один раз на добу .

#

586). Коту: канінсулін (добова доза 2,0 ОД) у формі суспензії. Підшкірно. Добову дозу розділити на два введення.

Rp.: Suspensii “Kaninsulin” 2,5 ml (100,0 OD)

Da in lagenis

S.: Підшкірно. По 1,0 ОД два рази на добу .

14. ХВОРОБИ ШКІРИ

Узагальнена назва хвороб шкіри – дерматози. Серед дерматозів неінфекційної природи виділяють дерматит, піодермію, екзему, сверблячку шкіри, синдром аномалії потовиділення, себорею.

14.1. Дерматит (*Dermatitis*) – запалення шкіри, зумовлене впливом патогенного фактора. За походженням дерматит поділяють на: механічний – зумовлений впливом на шкіру механічних факторів: хімічний – виникає за впливу хімічних речовин; дерматит, що виникає внаслідок впливу іонізуючого випромінювання. Також спостерігають алергічний дерматит, який виникає внаслідок безпосереднього контакту шкіри з алергеном, або за надходження алергенів з кормом – атопічний дерматит, або кропивниця. Кропивниця виникає за поїдання тваринами рослин, для яких властиво спричиняти фотосенсибілізуючий ефект.

Для гострої форми дерматиту характерне почервоніння та набряк шкіри в місці ураження, утворення повехневих ущільнень (вузликів), пухирців, пустул, гнійників, ерозій та виразок.

Дерматит зумовлений дією хімічних речовин характеризується застійною гіперемією, гіперкератозом та шелушінням шкіри.

За алергічного дерматиту спостерігають почервоніння та набряк шкіри, утворення папул та вузликів.

Атопічний дерматит, який найчастіше буває у собак, супроводжується алопецією, еритемою, гіперпігментацією, сверблячкою в ділянці морди, вушних раковин, грудини, спини, живота, хвоста. Кон'юнктива та слизова носа набухлі та гіперемійовані, спостерігають слъозотечу та виділення з носа водянистого ексудату.

Кропивниця характеризується появою на будь-якій ділянці шкіри великої кількості сверблячих, яскраво-червоного кольору пухирів, після зникнення яких залишаються гіперпігментовані ділянки шкіри. За хронічного дерматиту шкіра потовщена, малорухлива, поверхня горбиста.

Лікування розпочинають із обробки уражених ділянок розчином перекису водню, марганцевокислого калію, протирають 50 % спиртом, а також можливе застосування шампунів. На поверхню ерозивних ділянок накладають серветки просочені 3 % водним розчином борної кислоти, 0,1 % розчином міді сульфату, 0,4 % розчином цинку сульфату, 0,2 % розчином резорцину або 0,1 % розчином етакридину лактату.

У випадку виразок та некрозу, після проведеної обробки шкіри на її поверхню наносять мазі, що містять антисептичні речовини – 10 % ксероформну 2 – 3 рази на добу, 10 % мутилурацилову – 1 – 2 рази на добу,

лінімент Вишневського, мазь цинкову, яка проявляє виражену в'язучу дію – до одужання.

За дерматиту алергічного походження застосовують протигістамінні засоби – димедрол, діазолін, супрастин, апоквель, антизуд, ветдерм, зудостоп, дуксо калм. Як протизапальні засоби застосовують препарати глюкокортико-стероїдів – преднізолон, метилпреднізолон, преднізон, мазь гідрокортизону, дексаметазону, а також з цією метою призначають 2 % розчин свинцю ацетату, 1 – 5 % розчин іхтіолу, або 5 % іхтіолову мазь.

За хронічного перебігу дерматиту уражену шкіру обробляють мазями, які містять іхтіол, дьоготь та сірку. Як антисептичні засоби застосовують розчини діамантового зеленого, метиленового синього, етакридину лактату, нітро-фурани – розчин фурациліну або мазь 2 % концентрації, антибіотики.

587). Жеребцю: спирт етиловий 50 % концентрації 500,0 мл. Зовнішнє. Для обробки уражених ділянок шкіри ватно-марлевым тампоном два рази на добу.

Rp.: Spiritus aethylici 50 % – 500,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри ватно-марлевым тампоном два рази на добу.

#

588). Суці: розчин перекису водню 3 % концентрації 100,0 мл для обробки ділянки шкіри за дерматиту. Просочувати марлеві серветки та обробляти уражені ділянки.

Rp.: Solutionis Hydrogenii peroxydi dilutae 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Зовнішнє. Просочувати марлеві серветки та обробляти уражені ділянки.

#

589). Кобелю: розчин борної кислоти 3 % концентрації. Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки за допомогою просочених розчином марлевих серветок.

Rp.: Solutionis Acidi borici spirituosae 3 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Зовнішнє. Просочувати марлеві серветки та обробляти уражені ділянки.

#

590). Бичку: розчин міді сульфату 0,1 % концентрації 300,0 мл. Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки за допомогою просочених розчином марлевих серветок.

Rp.: Cupri sulfatis 0,3

Aguae destillatae 300,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Просочувати марлеві серветки та обробляти уражені ділянки.

#

591). Телиці: розчин цинку сульфату 0,4 % концентрації 500,0 мл. Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки за допомогою просочених розчином марлевих серветок.

Rp.: Zinci sulfatis 2,0

Aguae destillatae 500,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки за допомогою просочених розчином марлевих серветок.

#

592). Кобилі: розчин етакридину лактату 0,1 % концентрації. Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки за допомогою просочених розчином марлевих серветок. Розчин готують перед застосуванням. Зберігають у флаконах з темного скла в прохолодному місці.

Rp.: Aethacridini lactatis 0,3

Aguae destillatae 300,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки за допомогою просочених розчином марлевих серветок.

#

593). Кобелю: 10 % ксероформну мазь 100,0 г. Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки. Наносити на очищену поверхню шкіри три рази на добу.

Rp.: Xeroformii 10,0

Vaselini

Lanolini aa 45,0

M. f. unguentum

D. S.: Зовнішнє. Наносити на очищену поверхню шкіри три рази на добу.

#

594). Коту: 10 % мазь метилурацилу 40,0 г. Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки. Наносити на очищену поверхню шкіри два рази на добу.

Rp.: Unguenti Methyluracili 10 % – 40,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на очищену поверхню шкіри два рази на добу.

#

595). Суці: лінімент Вишневського 30,0 г. Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки. Наносити на очищену поверхню шкіри два рази на добу.

Rp.: Linimenti "Vishnevsky" 30,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на очищену поверхню шкіри два рази на добу.

#

596). Мерину: 10 % цинкову мазь 40,0 г. Зовнішнє. Для обробки ураженої ділянки. Наносити на очищену поверхню шкіри два рази на добу.

Rp.: Unguenti Zinci 10 % – 40,0

D. t. d. N. 2

S.: Зовнішнє. Наносити на очищену поверхню шкіри два рази на добу.

#

597). Кобелю: ветдерм (доза 2,0 мл) – суспензія для внутрішнього застосування. Внутрішнє. По 2, 0 мл один раз на добу.

Rp.: Suspensii “Vetderm” 15,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 2,0 мл один раз на добу.

#

598). Суці: апоквель (доза 0,150) у формі таблетки масою 0,150 г. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 14 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum “Apoguel” 0,150 – N. 50

D. S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 14 діб поспіль.

#

599). Кобилі: димедрол (доза 0,3 г) у формі офіційного 1 % розчину. Підшкірно. По 30,0 мл один раз на добу 14 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Dimedroli 1% – 1,0 ml

D. t. d. N. 420 in ampullis

S.: Підшкірно. По 30,0 мл один раз на добу 14 діб поспіль.

#

600). Коту: мазь преднізолонову 0,5 % концентрації. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

Rp.: Unguenti Prednisoloni 0,5 % – 10,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

#

601). Телиці: дексофорт (доза 10,0 мл) у формі розчину для ін'єкцій. Внутрішньом'язово одноразово. За необхідності ін'єкцію повторити через 7 діб.

Rp.: Solutionis “Dexofort” pro injectionibus 50,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово, 10,0 мл один раз. За необхідності ін'єкцію повторити через 7 діб.

#

602). Жеребцю: аерозоль оксикорт. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Aerosoli "Oxycort" 32,25

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

#

603). Бичку: свинцю ацетат у формі 2 % розчину для примочки. Зовнішнє. Для аплікації на уражену ділянку шкіри 2 – 3 рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Plumbi acetatis 4,0

Aguae destillatae 200,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Для аплікації на уражену ділянку шкіри 2 – 3 рази на добу 7 діб поспіль.

#

604). Кобилі: офіцинальну іхтіолову мазь 10 % концентрації. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу до зникнення ознак запалення.

Rp.: Unguenti Ichthyoli 10 % – 100,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу до зникнення ознак запалення.

#

605). Свиноматці: мазь, що містить 30 % сірки очищеної та основу вазелін. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

Rp.: Sulfuris depurati 90,0

Vaselini ad 300,0

M. f. unguentum

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

#

606). Свиноматці: метиленовий синій у формі 2 % розчину. Зовнішнє. Обробляти уражену ділянку шкіри два рази на добу до зникнення ознак запалення.

Rp.: Methyleni coerulei 2,0

Spiritus aethylici 10,0

Aguae destillatae ad 200,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Обробляти уражену ділянку шкіри два рази на добу до зникнення ознак запалення.

14.2. Піодермія (Pyodermia) – гнійне запалення шкіри, спричинене бактеріальною інфекцією (найчастіше стафілококами та стрептококами). Факторами, що сприяють виникненню захворювання є зниження резистентності організму, порушення обміну речовин, алергія, ендокринні захворювання.

На початку захворювання появляються еритематозні папули, які у послідууючому формують пустули. За легкої форми захворювання протікає як пустульозний дерматит. Пустули локалізуються в області волосяних фолікулів та сальних залоз. У послідууючому утворюються фурункули та карбункули. Карбункул (декілька фурункулів, що злилися між собою) – важка форма стафілококової піодермії, яка супроводжується гнійно-некротичним запаленням шкіри та підшкірної клітковини.

За ураження стрептококами на шкірі утворюються гнійники незначних розмірів заповнені на початку каламутним серозним вмістом, яке після висихання утворює луски жовтого кольору. Проникнення стрептококової інфекції супроводжується зміною кольору та складу ексудату на гнійний, який після висихання утворює товсті струпи. Піодермія супроводжується сверблячкою, розчісуванням та болем.

Для проведення лікування хворих тварин ізолюють. Уражені ділянки на початку обробляють 1 – 2 % розчинами метиленового синього або діамантового зеленого. Можна обробляти іхтіолом та антисептичними мазями та лініментами. За карбункульозної форми ураження застосовують антибіотики: собакам – лінкоміцину гідрохлорид внутрішньом'язово два рази на добу (лінкоміцин не застосовують дорослим коням та великій рогатій худобі !); цефалексин коням, великій рогатій худобі, вівцям, свиням та собакам внутрішньом'язово три рази на добу; кліндаміцин – коням, великій рогатій худобі, свиням, вівцям, козам та собакам внутрішньом'язово два рази на добу; коням, великій рогатій худобі, свиням, собакам внутрішньом'язово призначають еритроміцин та амоксицилін два рази на добу.

607). Суці: діамантовий зелений у формі 2 % спиртового розчину. Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри за допомогою ватно-марлевого тампона два рази на добу.

Rp.: Solutionis Viride nitentis spirituosae 2 % – 20,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри за допомогою ватно-марлевого тампона два рази на добу.

#

608). Коту: мазь унісан. Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри два рази на добу.

Rp.: Unguenti "Unisan" 50,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри два рази на добу.

#

609). Мерину: мазь іхтіолову 20 % концентрації. Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри два рази на добу.

Rp.: Unguenti Ichthyoli 20 % – 50,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри два рази на добу.

#

610). Коту: йоддicerин 50,0 мл. Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри два рази на добу.

Rp.: Ioddicerini 50,0 ml

D. S.: Обробляти уражені ділянки шкіри 2 рази на добу.

#

611). Кобелю: лінімент синтоміцину 10 % концентрації. Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри два рази на добу.

Rp.: Linimenti Synthomycini 10 % – 25,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри два рази на добу.

#

612). Кобелю: лінкоміцину гідрохлорид (доза 1,0 мл/5 кг маси тіла) у формі 10 % розчину. Внутрішньом'язово. По 6,0 мл 10 % розчину два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Lincomycini hydrochloridi 10 % – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 6,0 мл розчину два рази на добу 7 діб поспіль.

#

613). Телиці: цефалексин (доза 10,0 мг/кг маси тіла) у формі порошку в капсулах по 0,250 г. Внутрішнє. По 6 капсул три рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Cephalaxini 0,25

D. t. d. N. 126 in capsullis

S.: Внутрішнє. По 6 капсул три рази на добу 7 діб поспіль.

#

614). Мерину: кліндаміцин М (доза 1,5 мг/кг маси тіла) у формі порошку в капсулах по 300,0 мг. Внутрішнє. По 3 капсули два рази на добу 7 діб поспіль.

Rp.: Clindamycini M 0,3

D. t. d. N. 42 in capsullis

S.: Внутрішнє. По 3 капсули два рази на добу 7 діб поспіль.

#

615). Телиці: еритроміцин (доза 3,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,1 г.

Rp.: Tabulettae Erythromycini 0,1

D. t. d. N. 70

S.: Внутрішнє. По 5 таблеток два рази на добу 7 днів поспіль.

#

616). Кобелю: амоксицилін (доза 15,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,250 г. Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 7 днів поспіль.

Rp.: Amoxicillini 0,250

D. t. d. N. 28 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 2 таблетки два рази на добу 7 днів поспіль.

14.3. Екзема (*Eczema*) – хронічне незаразне захворювання шкіри, що характеризується розвитком серозного запалення сосочкового шару дерми та епідермісу, проявляється сверблячкою, висипами (везикули, папули), еритемою.

За формою патологічного процесу розрізняють еритематозну екзему, яка характеризується інфільтрацією поверхневих шарів шкіри та місцевою гіперемією; папульозну екзему, яка характеризується інфільтрацією сосочків шкіри та утворенням вузликів. За накопичення під епідермісом ексудату, розвивається везикулярна екзема. Також виділяють мокнучу екзему, яка виникає після того як лопаються везикули та характеризується утворенням мокнучих ерозій та свербіжем.

Причиною екземи можуть бути спадкові фактори, алергічні чинники, захворювання травного каналу, стрес, ендокринні та нервові розлади. У продуктивних тварин причиною екземи може бути згодовування картопляної барди та пророслої картоплі, рослин, що накопичують фотосенсибілізуючі речовини – гречка посівна, просо посівне, конюшина, люцерна, звиробій звичайний.

Лікування розпочинають з усунення причин захворювання. Тварин забезпечують якісними кормами, збагаченими вітамінами та мінеральними речовинами. Поверхню шкіри очищають як і за дерматиту. З лікувальною метою застосовують протигістамінні засоби – діазолін, димедрол, супрастин, препарати аскорбінової кислоти та рутин. Зволожені ділянки обробляють в'яжучими та підсушуючими речовинами, застосовують антисептичні та протизапальні засоби в т. ч. кортикостероїди (мазь преднізолонова, мазь афлодерм, яка усуває свербіж), мазь Вількінсона, мазь ялицеву, санодерм та борну мазь.

617). Жеребцю: розчин калію перманганату 3 % концентрації 500,0 мл. Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри за допомогою ватно-марлевого тампона два рази на добу.

Rp.: Kalii permanganatis 15,0

Aguae destillatae ad 500,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри за допомогою ватно-марлевого тампона два рази на добу.

#

618). Кобелю: розчин фурациліну 1 : 5000 – 500,0 мл. Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри за допомогою ватно-марлевого тампона два рази на добу.

Rp.: Solutionis Furacillini 1 : 5000 – 500,0 ml

D. S.: Обробляти уражені ділянки шкіри за допомогою ватно-марлевого тампона два рази на добу.

#

619). Мерину: кислоту аскорбінову (доза 2,5 г) у формі таблетки масою 2,5 г . Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Acidi ascorbinici 2,5

D. t. d. N. 20 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу.

#

620). Суці: аскорутин (доза 0,04 г) у формі таблетки масою 0,02 г. Внутрішнє. По дві таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae ascorutini 0,02

D. t. d. N. 40

S.: Внутрішнє. По дві таблетки два рази на добу.

#

621). Кобилі: танін у формі розчину 2 % концентрації 500,0 мл. Зовнішнє. Застосовувати змочені розчином серветки аплікацією на уражені ділянки шкіри два рази на добу.

Rp.: Tannini 10,0

Aguae destillatae 500,0

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Застосовувати змочені розчином серветки аплікацією на уражені ділянки шкіри 2 рази на добу.

#

622). Кобелю: ксероформ у формі мазі 5 % концентрації в кількості 100,0 г. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

Rp.: Unguenti Xeroformii 5 % – 100,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри 2 рази на добу.

#

623). Кішці: фурацилін у формі мазі 2 % концентрації в кількості 50,0 г. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри 2 рази на добу.

Rp.: Furacillini 1,0

Vaselini

Lanolini aa 24,5

M. f. unguentum

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром два рази на добу.

#

624). Свиноматці: мазь цинкову 10 % концентрації в кількості 100,0 г. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром два рази на добу.

Rp.: Unguenti Zinci 10 % – 100,0

D. S. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром два рази на добу.

#

625). Суці: мазь преднізолонову 0,5 % концентрації в кількості 20,0 г. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром два рази на добу.

Rp.: Unguenti Prednisoloni 0,5 % – 20,0

D. t. d. N. 2

S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром 2 рази на добу.

#

626). Мерину: присипку, що містить 10 % ксероформу в кількості 150,0 г. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

Rp.: Xeroformii 15,0

Talci 135,0

M. f. aspersio

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

#

627). Кобелю: димедрол (доза 0,05 г) у формі таблетки масою 0,05 г. Внутрішнє. По одній таблетці два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Dimedroli 0,05

D. t. d. N. 20 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці 2 рази на добу.

#

628). Суці: мазь афлодерм 0,5 % концентрації в кількості 20,0 г. Зовнішнє. Наносити тонким шаром на уражену ділянку два рази на добу.

Rp.: Unguenti “Afloderm” 0,5 % – 20,0

D. t. d. N. 2

S.: Зовнішнє. Наносити тонким шаром на уражену ділянку два рази на добу.

#

629). Кішці: мазь санодерм у кількості 15,0 г. Зовнішнє. Наносити тонким шаром на уражену ділянку два рази на добу.

Rp.: Unguenti "Sanoderm" 15,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити тонким шаром на уражену ділянку два рази на добу.

#

630). Телиці: мазь борну 5 % концентрації у кількості 25,0 г. Зовнішнє. Наносити тонким шаром на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

Rp.: Unguenti Acidi borici 5 % – 25,0

D. S.: Зовнішнє. Наносити тонким шаром на уражену ділянку шкіри два рази на добу.

14.4. Сверблячка – подразнення шкіри, яке проявляється її розчісуванням. Причиною може бути забруднення шкіри, висока температура навколишнього середовища, хвороби печінки та жовчних шляхів, захворювання спричинені ектопаразитами (демодекоз, саркоптоз, ураження вошами, блохами).

Речовини, що забруднюють шкіру, продукти життєдіяльності ектопаразитів, спричиняють подразнення нервових закінчень, внаслідок чого настає сверблячка. За захворювань печінки, у крові тварин підвищується рівень жовчних кислот, які також подразнюють чутливі нервові закінчення, що проявляється сверблячкою.

Тварини неспокійні, труться ураженими ділянками шкіри об тверді предмети, собаки та коти розчісують лапами. З метою встановлення причини відбирають зіскріби шкіри та проводять мікроскопію. Завдяки цим дослідженням виключають такі захворювання як демодекоз, саркоптоз, псороптоз та ін. За відсутності збудників паразитарних захворювань тваринам призначають протиалергічні та протизапальні засоби. Для обробки уражених ділянок шкіри застосовують 0,5 % преднізолонову мазь, 1 – 2 % спиртовий розчин ментолу або саліцилової кислоти, 1 % водний розчин димедролу. Дрібним домашнім тваринам ректально уводять свічки з димедролом.

631). Кобелю: 2 % спиртовий розчин ментолу в кількості 100,0 мл. Зовнішнє. Для обробки ділянки шкіри з метою усунення сверблячки. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Mentholi 2,0

Spiritus aethylici 70 % – 100,0 ml

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

#

632). Мерины: 2 % спиртовий розчин саліцилової кислоти в кількості 200,0 мл. Зовнішнє. Для точкового нанесення на уражену ділянку шкіри. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Acidi salicylici 4,0

Spiritus aethylici 70 % – 200,0 ml

M. f. solutio

D. S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

#

633). Суці: мазь преднізолонову 0,5 % концентрації. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром два рази на добу 8 – 14 діб поспіль.

Rp.: Unguenti Prednisoloni 0,5 % – 10,0

D. t. d. N. 2

S.: Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром два рази на добу 8 – 14 діб поспіль.

#

634). Жеребцю: мазь резорцину 5 % концентрації. Зовнішнє. Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром два рази на добу 8 – 14 діб поспіль.

Rp.: Resorcini 5,0

Vaselini

Lanolini aa 47,5

M. f. unguentum

D. S.: Наносити на уражену ділянку шкіри тонким шаром два рази на добу 8 – 14 діб поспіль.

#

635). Коту: 1 % розчин димедролу. Зовнішнє. Обробляти уражену ділянку шкіри ватним тампоном два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Dimedroli 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 20 in ampullis

S.: Зовнішнє. Обробляти уражену ділянку шкіри ватним тампоном два рази на добу 10 діб поспіль.

#

636). Суці: суспензію антизуд. Внутрішнє. Задавати за допомогою шприца один раз на добу впродовж перших чотирьох діб у дозі 1,0 мл, впродовж наступних 8 діб – 0,5 мл.

Rp.: Suspensii “Antisud” 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. Задавати за допомогою шприца один раз на добу впродовж перших чотирьох діб у дозі 1,0 мл, впродовж наступних 8 діб – 0,5 мл.

14.5. Себорея (*Seborrhoea*) – порушення секреції сальних залоз, яке супроводжується запальним процесом шкіри (*Seborrhoeic dermatitis*) – себорейний дерматит. Першопричиною захворювання є спадковість, а вторинні причини зумовлені певними захворюваннями, такими як гіпотиреоз, гіперадренокортицизм, гіповітамінози, хронічний гастрит, гастроентерит, ураження дерматофітами. Вважають, що будь-яке захворювання шкіри може також призвести до розвитку себореї.

Патогенетичною основою себореї є порушення виділення секрету сальними залозами та зміни його складу. Також для виникнення себореї має значення зниження бактеріцидних властивостей шкіри, внаслідок чого створюються умови для розвитку різних мікрорганізмів. Останні рощеплюють тригліцериди секрету сальних залоз до вільних жирних кислот та спричиняють запальний процес.

Найчастіше уражаються ділянки з добре розвинутими сальними залозами – шкіра голови та шиї. Розрізняють жирну та суху себорею. У разі жирної себореї відбувається надмірне виділення секрету сальних залоз, який змішується з відмерлими часточками епітелію та брудом і закупорює волосяні фолікули. Суха себорея характеризується наявністю на поверхні шкіри сухих лусочок епідермісу, просочених секретом сальних залоз (перхоть).

Лікування включає нормалізацію функції травного каналу за допомогою дієти, регуляцію обміну речовин та функціонального стану ендокринних залоз.

За жирної себореї уражені ділянки шкіри обробляють спиртово-ефірною сумішшю у співвідношенні 1 : 1, яка забезпечує знежирення та глибоке очищення шкіри і антисептичну дію, 1 – 2 % спиртовим розчином саліцилової кислоти два рази на добу, мазями, що містять у своєму складі дьоготь, або використовують лікувальний шампунь PRO DERMA 2 – 3 рази на тиждень, впродовж трьох тижнів. Внутрішньо призначають суспензію ветдерм, яка містить тріамцінолон, метіонін, бурштинову кислоту та комплекс вітамінів групи В.

637). Мерину: спиртово-ефірну суміш (співвідношення спирту етилового 70 % концентрації та ефіру етилового 1 : 1). Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри 2 рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Spiritus aethylici 70 % – 100,0 ml

Aetheris aethylici 100,0 ml

M. D. S.: Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

#

638). Кобелю: 1 % спиртовий розчин саліцилової кислоти в кількості 100,0 мл. Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Acidi salicylici spirituosae 1 % – 100,0 ml

D. S.: Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

#

639). Жеребцю: лінімент у складі якого 50,0 г дьогтю березового та 1000,0 г олії вазелінової. Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Picis liguidae Betulae 50,0

Olei Vaselini 1000,0

M. f. linimentum

D. S.: Зовнішнє. Обробляти уражені ділянки шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

#

640). Бику-пліднику: мазь Вількінсона 100,0 г. Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Unguenti Wilkinsoni 50,0

D. t. d. N. 2

S.: Зовнішнє. Наносити на уражені ділянки шкіри два рази на добу 10 діб поспіль.

#

641). Суці: суспензію ветдерм. Внутрішнє. Задавати за допомогою шприца один раз на добу впродовж перших чотирьох діб у дозі 1,0 мл, впродовж наступних 8 діб – 0,5 мл.

Rp.: Suspensii "Vetderm" 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. Задавати за допомогою шприца один раз на добу впродовж перших чотирьох діб у дозі 1,0 мл, впродовж наступних 8 діб – 0,5 мл.

15. ХВОРОБИ МОЛОДНЯКУ

15.1. Диспепсія (*Dyspepsia*) – розлад травлення у молодняку післяродового періоду. За особливостями патогенезу, перебігу та прогнозу виділяють просту (аліментарну) та важку (токсичну) диспепсію. Легка форма диспепсії характеризується розладом травлення без прояву ознак зневоднення та токсикозу і закінчується в більшості випадків одужанням. Для важкої (токсичної) диспепсії характерним є порушення секреторної, моторної, всмоктувальної та екскреторної функцій травного каналу, обміну речовин, дисбактеріоз та зневоднення організму.

Основними причинами легкої форми диспепсії є порушення умов утримання та режиму годування молодняку – тривалі перерви між випоюваннями молозива, велика кількість молозива (молока) на одну годівлю.

До причин важкої диспепсії належить: фізіологічно необґрунтований склад раціонів вагітних тварин, одноманітна годівля – силосно-концентратний, силосно-сінажний тип годівлі корів за відсутності в їх раціоні сіна; запізніле випоювання першої порції молозива, контамінованого стафілококами, стрептококами або патогенними мікроорганізмами інших видів.

Неповноцінна годівля корів призводить до порушення обміну речовин та народження фізіологічно неповноцінного молодняку. Неякісне молозиво містить недостатню кількість імуноглобулінів, що не забезпечує достатній захист організму теляти від умовно-патогенної та патогенної мікрофлори.

Основними патогенетичними механізмами диспепсії є ферментопатія, дисбактеріоз, порушення кислотно-лужної рівноваги, водно-сольового обміну та азотемія. Ферментопатія, зумовлена недостатньою зрілістю організму новонародженого або інгібіцією ензимів травного каналу, супроводжується утворенням неперетравлених згустків молозива (молока), які піддаються гниттю та утворенню токсичних продуктів гниття.

Важливе значення у розвитку диспепсії має дисбактеріоз, який настає внаслідок проникнення в організм умовно-патогенної мікрофлори. В нормі асоціацію кишкової мікрофлори формують біфідобактерії та молочнокисла мікрофлора, які продукують молочну, пропіонову та інші кислоти – інгібітори росту та розвитку гнилісної мікрофлори.

У розвитку важкої патології також важливими є азотемія та інтоксикація організму. Встановлено, що за важкої форми диспепсії телят уміст сечовини в сироватці крові збільшується в десять і більше разів, а концентрація аміаку в крові у декілька разів.

Для лікування молодняку тварин, хворих на диспепсію, застосовують засоби, дія яких спрямована на відновлення порушеного травлення (ензімотерапія), ліквідацію дисбактеріозу (застосовують пробіотики), нормалізацію кислотно-лужної рівноваги та водно-сольового обміну (застосовують розчини

солей макро- та мікроелементів), усунення інтоксикації – за допомогою засобів, що нейтралізують токсичні продукти обміну речовин, а також ентеросорбентів – полісорб, пресорб, ентеросгель. З протимікробних засобів застосовують антибіотики та сульфаніламідні препарати.

642). Теличці: ізотонічний розчин натрію хлориду. Внутрішнє. Випоювати упродовж першої доби три рази замість молозива; на другу та третю доби половину порції молозива замінюють ізотонічним розчином натрію хлориду.

Rp.: Solutionis Natrii chlorili isotonicae 4500,0 ml

D. S.: Внутрішнє. Випоювати по 1500,0 мл три рази на добу замість молозива.

#

643). Теличці: сік шлунковий натуральний (доза 50,0 мл). Внутрішнє. По 50,0 мл три рази на добу перед годівлею молозивом (молоком).

Rp.: Succus gastricus naturalis 150,0 ml

D. t. d. N. 5 in lagenis

S. Внутрішнє. По 50,0 мл три рази на добу перед годівлею молозивом (молоком).

#

644). Бичку: розчин Рінгера-лактат (доза 500,0 мл). Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу три доби поспіль.

Rp.: Solutionis “Ringeri-Lactas” 250,0 ml

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 500,0 мл один раз на добу.

#

645). Ягняті: розчин Рінгера-Локка (доза 100,0 мл). Внутрішньовенно. По 100,0 мл один раз на добу 4 доби поспіль.

Rp.: Solutionis “Ringeri-Locci” 200,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньовенно. По 100,0 мл один раз на добу.

#

646). Теличці: траву звіробою (доза 15,0 г, співвідношення з водою 1 : 30) у формі відвару. Внутрішнє. До випоювання молозива по 450,0 мл відвару три рази на добу замінивши частину разової порції молозива.

Rp.: Decocti herbae Hyperici ex 45,0 – 1350,0

D. S.: Внутрішнє. До випоювання молозива по 450,0 мл відвару три рази на добу замінивши частину разової порції молозива.

#

647). Ягняті: квітки ромашки (доза 5,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 50,0 мл настою 4 рази на добу за 20 хв до допуску під вівцематку.

Rp.: Infusi florum Chamomillae ex 20,0 – 200,0

D. S.: Внутрішнє. По 50,0 мл настою 4 рази на добу за 20 хв до допуску під вівцематку.

#

648). Бичку: пресорб (доза 50,0 г) у формі пасти. Внутрішнє. Перед застосуванням змішати з ізотонічним рочином натрію хлориду у співвідношенні 1 : 10. Випоювати перед годівлею один раз на добу.

Rp.: Pastae "Presorb" 100,0

D. t. d. N. 2

S.: Внутрішнє. Перед застосуванням 50,0 г розмішати з ізотонічним рочином натрію хлориду у співвідношенні 1 : 10. Випоювати перед годівлею один раз на добу.

#

649). Для трьох ягнят-аналогів: йодинол (доза 5,0 мл). Внутрішнє. По 5,0 мл три рази на добу 6 діб поспіль. Перед застосуванням розбавити водою 1 : 2.

Rp.: Iodinoli 100,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 5,0 мл три рази на добу 6 діб поспіль. Перед застосуванням розбавити водою 1 : 2.

#

650). Теличці: окситетрацикліну дигідрат (доза 20,0 мг/кг маси тіла). Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Oxytetracyclini dihydratis 0,7

D. t. d. N. 10

S.: Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 5 діб поспіль.

#

651). Ягнят: фталазол (доза 0,5 г) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Phthalazoli 0,5

D. t. d. N. 15 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По одній таблетці три рази на добу.

#

652). Бичку: тримероксин у формі таблетки масою 0,8 г (доза на першу добу лікування – одна таблетка на 5 кг маси тіла; на 2, 3, 4, 5 доби – одна таблетка на 10 кг маси тіла). Внутрішнє.

Rp.: Tabulettae Trimeroxyni 0,8

D. t. d. N. 18

S.: Внутрішнє. На першу добу лікування – 6 таблеток один раз на добу; на 2, 3, 4, 5 доби – по 3 таблетки один раз на добу.

#

653). Теличці: колістин 6 М (доза 0,1 г/10 кг маси тіла на добу) у формі порошку. Внутрішнє. По 0,4 г на добу 6 діб поспіль. Перед застосуванням змішати з питною водою.

Rp.: Colistini 6 M 0,4

D. t. d. N. 6

S.: Внутрішнє. По 0,4 г на добу 6 діб поспіль. Перед застосуванням змішати з питною водою.

15.2. Періодична тимпанія телят – захворювання з гострим перебігом, яке характеризується періодичним здуттям рубця. Трапляється у телят віком 2 – 3 місяці. Основна причина – різкий перехід на замінник молока та низька якість кормів; додавання до молока картоплі, борошна, висівок та молочних відвійок.

Гази, що накопичуються в рубці, затруднюють відрижку, його стінка тисне на діафрагму та утруднює дихання.

Клінічні ознаки характеризуються відсутністю відрижки, апетиту, асиметрією живота та вип'юванням лівої голодної ямки, що в окремих телят повторюється по декілька разів.

Лікування спрямоване на видалення газів за допомогою зонда, припинення бродильних процесів за допомогою протибродильних засобів – іхтіолу, тимпанолу, застосування магнію оксиду (адсорбент), розчину калію перманганату. Для видалення газів із рубця, роблять його прокол за допомогою голки великого діаметра з мандреном, або троакаром для дрібних тварин.

654). Теличці: молочну кислоту (доза 5,0 г). Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням змішати з 300,0 мл кип'яченої води.

Rp.: Acidi lactici 5,0

Aguae coctae 300,0

M. D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

655). Бичку: іхтіол (доза 5,0 г) у формі водного розчину. Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням розчинити у 300,0 мл питної води.

Rp.: Ichthyoli 5,0

Aguae fontanae 300,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

656). Бичку: настойку чемериці (доза 5,0 мл). Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням змішати з 300,0 мл питної води.

Rp.: Tincturae Veratri 5,0 ml

Aguae fontanae 300,0

M. f. mixtura

D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

657). Теличці: деревне активоване вугілля (доза 25,0 г), магнію оксид (доза 5,0 г). Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням змішати з 500,0 мл питної води.

Rp.: Carbonis ligni activati 25,0

Magnesii oxydi 5,0

Aguae fontanae 500,0

M. D. S.: Внутрішнє. На один прийом.

#

658). Бичку: тимпанол (доза 4,0 мл/10 кг маси тіла). Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням розвести у питній воді 1 : 10.

Rp.: Timpanol 40,0 ml

D. S.: Внутрішнє. На один прийом. Перед застосуванням розвести у питній воді 1 : 10.

15.3. Токсична дистрофія печінки (*Dystrophia hepatis toxica*) – захворювання, яке характеризується дистрофічно-некробіотичними та некротичними змінами печінки й ознаками загального токсикозу. Трапляється у свійських тварин різних видів, але найчастіше у поросят віком 2 – 6 місяців. Перебігає у гострій, рідше підгострій і хронічній формах.

Захворювання поліетіологічної природи. В одних випадках (наприклад у поросят *hepatosis dietetica*) причиною може бути недостача в кормах вітаміну Е та незамінних ліпідотропних факторів (метіонін, холін), в інших – інтоксикація організму, зумовлена згодовуванням зіпсованих, скислих кормів, особливо уражених мікроскопічними токсиногенними грибами, отруйних рослин (люпин з високим вмістом алкалоїдів, пророщена картопля з високим вмістом соланіну), а також кормів, що містять залишкові кількості пестицидів та отруйні хімічні речовини.

Токсичні речовини, що надходять з кормами або утворюються внаслідок розладів травлення, діють на паренхіму печінки та зумовлюють важкі дистрофічні і некротичні зміни гепатоцитів. Наслідком цього є порушення утворення та виділення жовчі, синтезу білків та вуглеводів, антитоксичної та інших функцій печінки.

Лікування розпочинають з усунення причин, які призвели до захворювання. Тваринам згодовують легкоперетравні якісні корми. Поросятам згодовують вівсяний кисіль, картопляне пюре, молочні відвійки. До корму додають пробіотики – ацидофільно-бульйонну культуру, пропіоно-ацидофільну бульйонну культуру, ацидофілін, а також призначають вітамінні препарати

(токоферолу ацетат, ретинолу пальмітат (ацетат), тіаміну хлорид (бромід), ціанокобаламін). У місцевостях, в яких спостерігається недостатність селену застосовують комплексні препарати селену та вітаміну Е, тривіт та тетравіт.

Обмін речовин у гепатоцитах підтримують за допомогою речовин, які нормалізують обмін ліпідів: метіонін, вітамін U, холіну хлорид – призначають внутрішньо два рази на добу, ліпоєву кислоту – три рази на добу.

За гострої та підгострої форм перебігу призначають засоби, які стимулюють утворення та виділення жовчі: алохол, холензим, кукурудзяні стовпчики з приймочками, квітки безсмертника, плоди шипшини. Ефективним є застосування 5 % розчину глюкози у дозі 50 мл, до якого додають 0,1 – 0,2 г аскорбінової кислоти та вводять підшкірно.

659). Бичку: токоферолу ацетат у формі 30 % офіційного олійного розчину. Внутрішнє. По 15 крапель два рази на добу 15 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Tocopheroli acetatis oleosae 30 % – 20,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішнє. По 15 крапель два рази на добу 15 діб поспіль.

#

660). Двом свинкам-аналогам на відгодівлі: холіну хлорид (доза 0,7 г) у формі порошку. Внутрішнє. Згодовувати корм з холіну хлоридом два рази на добу 20 діб поспіль.

Rp.: Cholini chloridi 0,7

D. t. d. N. 80

S.: Внутрішнє. Згодовувати корм з холіну хлоридом два рази на добу 20 діб поспіль.

#

661). Борову: бенфотіамін (доза 0,3 г) у формі порошку, поміщеного в капсули. Внутрішнє. По одній капсулі на добу. Вмістиме капсули змішати з невеликою кількістю сухого корму.

Rp.: Benphothiamini 0,3

D. t. d. N. 30 in capsullis

S.: Внутрішнє. По одній капсулі на добу. Вмістиме капсули змішати з невеликою кількістю сухого корму.

#

662). Двом свинкам-аналогам на відгодівлі: ціанокобаламін (доза 1,0 мг) у формі 0,05 % розчину. Підшкірно. По 2,0 мл розчину один раз на добу кожній тварині 20 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Cyancobalamini 0,05 % – 1ml

D. t. d. N. 80 in ampullis

S.: Підшкірно. По 2,0 мл розчину один раз на добу кожній тварині 20 діб поспіль.

#

663). 10 свинкам-аналогам групи дорощування, вік – 70 діб: тетравіт (доза 2,0 мл). Внутрішньом'язово. По 2,0 мл кожній тварині один раз на два тижні.

Rp.: Tetraviti 20,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл кожній тварині один раз на два тижні.

#

664). Борову: метіонін (доза 2,0 г) у формі таблетки масою 0,25 г. Внутрішнє. По 8 таблеток три рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettae Methionini 0,25

D. t. d. N. 240

S.: Внутрішнє. По 8 таблеток три рази на добу 10 діб поспіль.

#

665). 5 свинкам-аналогам після відлучення, вік 35 діб: холіну-хлорид (доза 0,8 г) у формі порошка. Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Pulveris Cholini chloridi 0,8

D. t. d. N. 100

S.: Внутрішнє. По одному порошку два рази на добу 10 діб поспіль.

#

666). Чотирьом свинкам-аналогам на відгодівлі: селевіт (доза 10,0 мл) – розчин для ін'єкцій по 100,0 мл. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожній тварині один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Selevit" pro injectionibus 100,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожній тварині один раз на добу 5 діб поспіль.

#

667). Чотирьом свинкам-аналогам після відлучення, вік 35 діб: алохол (доза 0,30 г) у формі таблетки по 0,15 г. Внутрішнє. По дві таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

Rp.: Tabulettarum "Allochol" 0,15 – N. 160

D. S.: Внутрішнє. По дві таблетки два рази на добу 10 діб поспіль.

#

668). Двом свинкам-аналогам після відлучення, вік 35 діб: квітки цміну піщаного (доза 5,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 50,0 мл настою два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Infusi florum Helichrysi arenarii ex 60,0 – 600,0

D. S.: Внутрішнє. По 50,0 мл настою два рази на добу 3 доби поспіль.

#

669). Борову: кукурудзяні стовпчики з приймочками (доза 30,0 г) у формі настою. Внутрішнє. По 300,0 мл настою три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Infusi stigmatae Maydis ex 270,0 2700,0

D. S.: Внутрішнє. По 300,0 мл настою три рази на добу 3 доби поспіль.

#

670). Борову: глюкозу (доза 50,0 мл) у формі 5 % розчину, аскорбінову кислоту (доза 4,0 мл) у формі 5 % розчину. Вказані розчини перед застосуванням змішати в асептичних умовах та ввести підшкірно. Введення повторювати 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Glucosi pro injectionibus 5 % – 50,0 ml

Solutionis Acidi ascorbinici pro injectionibus 5 % – 4,0 ml

M. f. solutio par aseptica

D. S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію один раз на добу. Введення повторювати 5 діб поспіль.

15.4. Гіпоксія та асфіксія новонароджених. Гіпоксія – це киснева недостатність (кисневе голодування); асфіксія – важка форма задухи, яка характеризується гострим дефіцитом кисню у тканинах організму та надлишком вуглекислого газу. Мертвонароджуваність, яку спостерігають у телят, ягнят та поросят, відбувається, в основному, за рахунок гіпоксії або асфіксії. Асфіксія можлива навіть у добре розвинутих плодів під час їх проходження через родові шляхи.

Фактори, які спричиняють гіпоксію та асфіксію поділяють на 2 групи: пренатальні, які зумовлені потраплянням в організм матері токсичних речовин (пестицидів, нітратів та нітритів, мікотоксинів, що являються продуктами життєдіяльності мікроскопічних грибів), однотипна годівля вагітних тварин силосом або сінажем. До другої групи причин відносять великі розміри плода, багатоплідність у свиноматок, важкі роди, передчасний розрив пупкового канатика, потрапляння в дихальні шляхи плодових вод, слизу, інколи гноївки.

Токсини, які потрапили в організм матері, проникають через плаценту в кров плода, спричиняють гіпоксію головного мозку та інших органів. За гіпоксії спостерігають збудження дихального центру, що може спричинити передчасний вдих та інспірацію навколоплідними водами.

Ознаками гіпоксії та асфіксії у новонароджених телят є набряк губ, повік та язика. Язик у телят великого розміру, синюшний, випадає з ротової порожнини та не втягується після виходу плода з родових шляхів. Слизова оболонка ротової порожнини набрякла, з синюшним або блідо-рожевим

відтінком. Слизова оболонка ясен у ділянці різців темно-фіолетового кольору. Дихання може бути відсутнім упродовж кількох хвилин після народження, або переривчастим із звуками хропіння.

До застосування лікарських засобів з дихальних шляхів видаляють навколоплідну рідину. За потрапляння її лише в гортань та передню частину трахеї, задню частину тіла тварини підіймають догори, видаляють рідину з ротової порожнини та кореня язика. За нестійкого, переривчастого дихання застосовують штучне дихання. Для збудження дихального центру внутрішньом'язово вводять дихальні аналептики – розчин лобеліну гідрохлориду або цитітону, підшкірно – кордіамін.

671). Новонародженій теличці: лобеліну гідрохлорид (доза 0,04 г) у формі 1 % офіціального розчину. Підшкірно. За необхідності введення повторюють через 5 – 10 хвилин.

Rp.: Solutionis Lobelini hydrochloridi 1 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 12 in ampullis

S.: Підшкірно. По 4,0 мл на одну ін'єкцію. За необхідності введення повторюють через 5 – 10 хвилин.

#

672). Новонародженому бичку: цититон (доза 2,0 мл). Внутрішньовенно. За необхідності введення повторюють до чотирьох разів на добу.

Rp.: Cytitoni 1,0 ml

D. t. d. N. 6 in ampullis

S.: Внутрішньовенно. По 2,0 мл на одну ін'єкцію. За необхідності введення повторюють до 4 разів на добу.

#

673). Новонародженому бичку: кордіамін (доза 4,0 мл). Підшкірно. На одну ін'єкцію.

Rp.: Cordiamini 1,0 ml

D. t. d. N. 4 in ampullis

S.: Підшкірно. На одну ін'єкцію.

15.5. Катаральна бронхопневмонія (*Bronchopneumonia catarrhalis*) – захворювання, яке характеризується катаральним запаленням бронхів та нагромадженням у порожнині альвеол серозного ексудату. Процес починається запаленням бронхів і поширюється на паренхіму легень. Хворіє молодняк тварин різних видів, але найчастіше телята, ягнята та поросята.

Основні причини катаральної бронхопневмонії – низька природна резистентність організму, стресові фактори, простуда, надмірне накопичення в повітрі тваринницьких приміщень шкідливих газів, зокрема аміаку, підвищена вологість повітря, утримання тварин на бетонній підлозі за відсутності

підстилки. Важливим етіологічним чинником також є умовно-патогенна мікрофлора (стрептококи, стафілококи, пневмококи, протей, гемофільна та кишкова палички, пастерели та ін.).

Несприятливі чинники призводять до послаблення захисних факторів органів дихання, клітинних структур, макрофагів, зниження бактеріцидної, лізоцимної та фагоцитарної активності сироватки крові і бронхіального слизу. Внаслідок послаблення захисних механізмів відбувається розмноження мікроорганізмів в бронхах та альвеолах, виділення ексудату, заповнення ним вказаних анатомічних структур. Утворений ексудат найчастіше має катаральний або катарально-гнійний характер.

Для бронхопневмонії характерним є лобулярний тип поширення процесу в легенях (уражаються окремі дольки), який за тривалого перебігу може перейти в лобарний (утворення великих вогнищ ураження), що призводить до значного зменшення дихальної поверхні легень. Бронхопневмонія часто ускладнюється плевритом та перикардитом.

Внаслідок надходження в кров та лімфу продуктів запалення відбувається інтоксикація організму, порушується газообмін, серцева діяльність та функціональний стан інших органів.

Для забезпечення ефективності лікування, хворим тваринам створюють належні умови утримання – поміщають у сухі, з належною вентиляцією приміщення, забезпечують доброякісними кормами та підстилкою. Лікування повинно бути комплексним (включати засоби етіотропної, патогенетичної, симптоматичної та стимулюючої терапії), і спрямованим на знищення умовно-патогенної та патогенної мікрофлори, відновлення дренажної функції бронхів, зменшення вязкості та усунення застою ексудату, стимуляцію захисних сил організму.

Основу засобів етіотропної терапії складають антибіотики. Перша доза антибіотиків повинна бути максимальною терапевтичною, наступні – середніми терапевтичними; курс лікування за гострого перебігу захворювання повинен становити 3 – 5 діб, за хронічного – 5 – 8 діб. Для забезпечення тривалої терапевтичної концентрації антибіотику в крові, на початку лікування застосовують препарати короткочасної дії, а в послідуєчому пролонгованої дії. Підбір антибіотиків здійснюють з врахуванням чутливості до них мікрофлори.

Високу протимікробну активність проявляють напівсинтетичні пеніциліни широкого спектру дії (ампіцилін, амоксицилін, ампіокс), а також пеніциліназостійкі комплексні препарати з клавулановою кислотою (амокси-клав, коамоксиклав). Близькими за механізмом протимікробної дії та ефективністю до напівсинтетичних пеніцилінів є цефалоспорини (цефалотин, цефалексин, цефалорідин, цефазолін, цефтріаксон та ін.). З групи антибіотиків-аміноглікозидів застосовують препарати другого (гентаміцину сульфат, тобраміцин) та третього покоління (амікацин).

Ефективними також є тетрацикліни – препарати, що володіють протимікробною активністю стосовно внутрішньоклітинних збудників та грамнегативної мікрофлори, яка є нечутливою до інших антибіотиків. Вони можуть бути використані як засоби “доліковування”, після застосування пеніцилінів та цефалоспоринів.

З групи макролідних антибіотиків високу ефективність проявляють препарати групи тилану – тилозин, тиловет, тилозоміколь, так як вони після застосування у найбільшій кількості розподіляються в легені. З інших макролідних антибіотиків застосовують лінкоміцин. За бронхопневмонії поросят і телят високу терапевтичну ефективність проявляють фторхінолони – енрофлоксацин, норфлоксацин, ципрофлоксацин та інші.

Окрім антибіотиків, як хіміотерапевтичні засоби застосовують сульфаніламідри різної тривалості дії: норсульфазол, етазол, сульфадимезин – препарати короткотривалої дії; сульфазин, сульфаметоксазол, сульфадіазин – препарати середньої тривалості дії; сульфадиметоксин, сульфапіридазин, сульфамонометоксин – препарати тривалої дії; сульфален, сульфадоксин – препарати довготривалої дії.

Для відновлення функціонального стану бронхів призначають бронхолітичні (еуфілін, теофілін), муколітичні (корінь алтеї, корінь солодцю) та відхаркуючі засоби (натрію гідрокарбонат, амонію хлорид, листя подорожника, листя мати-мачуха). Для підтримання захисної функції епітелію респіраторних органів внутрішньо застосовують аскорбінову кислоту.

Для зменшення запального процесу в легенях, зниження температури тіла, зменшення болю призначають стероїдні (преднізолон, дексаметазон, кортизону ацетат) та нестероїдні протизапальні засоби (кислота ацетилсаліцилова, анальгін, піралгін, реуфлогін, флуніксин). У стінку грудної клітки втирають лініменти з подразнюючими речовинами (олія терпентинова, метилсаліцилат, хлороформ).

Для підтримання серцевої діяльності застосовують засоби, що стимулюють різні відділи центральної нервової системи: розчин кофеїну-бензоату натрію, коразолу, кордіамін, сульфокамфокаїн. Ефективним засобом є лікувальна суміш наступного складу: камфора – 1,0 г; глюкоза – 15,0 г; спирт етиловий – 15,0 мл; ізотонічний розчин натрію хлориду – 250,0 мл. Її вводять телятам внутрішньовенно у дозі 30,0 – 50,0 мл один раз на добу.

674). 5 теличкам-аналогам: амоксициліну тригідрат (доза 1,0 мл/10 кг маси тіла) у формі 15 % суспензії. Внутрішньом’язово. По 5,0 мл суспензії кожній тварині. За необхідності, введення повторити через 48 годин

Rp.: Suspensii Amoxicillini LA 15 % – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл кожній тварині. За необхідності введення повторити через 48 годин.

#

675). Бичку: ампіциліну натрієву сіль (доза 30,0 мг/кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 1,5 г препарату три рази на добу 3 доби поспіль. Перед застосуванням розчинити в 5,0 мл води для ін'єкцій.

Rp.: Ampicillini-natrii 0,5

D. t. d. N. 27 in lagenis

S.: По 1,5 г препарату три рази на добу 3 доби поспіль. Перед застосуванням вмістиме флакона розчинити у 5,0 мл води для ін'єкцій.

#

676). Двом ягнятам-аналогам: цефалексин (доза 20,0 мг/кг маси тіла) порошок у капсулах по 0,250 г. Внутрішнє. По одній капсулі кожному ягнятці чотири рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Cephalexini 0,250

D. t. d. N. 24 in capsullis

S.: По одній капсулі кожному ягнятці чотири рази на добу.

#

677). Чотирьом свинкам-аналогам: цефалорідин (доза 15,0 мг/кг маси тіла) – порошок для розчину у флаконах по 0,250 г. Внутрішньом'язово. Вмістиме флакона розчинити у 5,0 мл води для ін'єкцій та вводити кожній тварині три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Cephaloridini 0,250

D. t. d. N. 36 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. Вмістиме флакона розчинити у 5,0 мл води для ін'єкцій. Вводити кожній тварині три рази на добу.

#

678). Борову: цефазолін КМП (доза 10,0 мг/кг маси тіла) – порошок для розчину у флаконах по 0,5 г. Внутрішньом'язово. Два рази на добу. Перед застосуванням вмістиме флакона розчинити в 4,0 мл одного з розчинників (вода для ін'єкцій, ізотонічний розчин NaCl, 0,5 % розчин лідокаїну, розчин Рінгера).

Rp.: Cephasolini KMP 0,5

D. t. d. N. 6 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу. Перед застосуванням вмістиме флакона розчинити в 4,0 мл одного з розчинників (вода для ін'єкцій, ізотонічний розчин NaCl, 0,5 % розчин лідокаїну, розчин Рінгера).

#

679). Теличці: стрептоміцину сульфат (доза 10,0 мг/кг маси тіла) – порошок для розчину у флаконах по 0,5 г. Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу. Перед застосуванням вмістиме флакона розчинити у 20,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

Rp.: Streptomycini sulfatis 0,5

D. t. d. N. 8 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5 г два рази на добу. Перед застосуванням вмістиме флакона розчинити у 20,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

680). Кобелю: амікацину сульфат (доза 20,0 мг/кг маси тіла) у формі 25 % розчину в амулах по 2,0 мл. Внутрішньом'язово. По 2,0 мл два рази на добу.

Rp.: Solutionis Amikacini sulfatis 25 % – 2,0 ml

D. t. d. N. 8 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл два рази на добу.

#

681). Бичку: гентаміцину сульфат (доза 1,0 мг/кг маси тіла) – порошок для розчину у флаконах по 0,08 г. Внутрішньом'язово. По 0,160 г два рази на добу. Для однієї ін'єкції вміст двох флаконів розчинити у 10,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

Rp.: Gentamycini sulfatis 0,08

D. t. d. N. 20 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,160 г два рази на добу. Для однієї ін'єкції вміст двох флаконів розчинити у 10,0 мл ізотонічного розчину натрію хлориду.

#

682). Ярці: тетрациклін (доза 20,0 мг/кг маси тіла) у формі таблетки масою 0,2 г. Внутрішнє. По дві таблетки два рази на добу.

Rp.: Tetracyclini 0,2

D. t. d. N. 24 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По дві таблетки два рази на добу

#

683). Суці: окситетрацикліну гідрохлорид (доза 20,0 мг/кг маси тіла) – порошок для розчину у флаконах по 0,2 г. Внутрішньом'язово. По 0,2 г два рази на добу. Перед застосуванням вміст флакона розчинити у 10,0 мл 0,5 % розчину новокаїну.

Rp.: Oxytetracyclini hydrochloridi 0,2

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,2 г два рази на добу. Перед застосуванням вміст флакона розчинити у 10,0 мл 0,5 % розчину новокаїну.

#

684). Двом бичкам-аналогам: розчин фармазину 50 (доза 5 мг/кг маси тіла). В 1,0 мл розчину міститься 50,0 мг діючої речовини тилозину основи. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожній тварині один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis "Pharmasin 50" 50,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл один раз на добу 5 діб поспіль.

#

685). 5 бичкам-аналогам: лінкоміцину гідрохлорид у формі офіцінального 10 % розчину (доза 1,0 мл/10 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 5,0 мл кожній тварині один раз на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Solutionis Lincomycini hydrochloridi 10 % – 50,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл кожній тварині один раз на добу 6 діб поспіль.

#

686). Чотирьом теличкам-аналогам: енрофлоксацин у формі 5 % офіцінальної суспензії (доза 0,1 мл/кг маси тіла.). Внутрішньом'язово. По 5,0 мл кожній тварині один раз на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Suspensii Enrofloxacinі 5 % – 10,0 ml

D. t. d. N. 10 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл кожній тварині один раз на добу 5 діб поспіль.

#

687). Трьом свинкам-аналогам після відлучення, вік – 45 діб: ципрофлоквет у формі 10 % офіцінального розчину (доза – 0,25 мл/10 кг маси тіла). Внутрішнє. По 0,75 мл розчину два рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: Solutionis “Ciproflokvēt” 10 % – 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. По 0,75 мл розчину два рази на добу 5 діб поспіль.

#

688). Двом бичкам-аналогам: розчин для ін'єкцій фловет 30 % (доза 1,0 мл/15 кг маси тіла). Внутрішньом'язово. По 4,0 мл двічі з інтервалом 48 год.

Rp.: Solutionis “Flovet 30 %” pro injectionibus 20,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,0 мл двічі з інтервалом 48 год

#

689). Борову: етазол (доза 2,0 г) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По 4 таблетки три рази на добу 6 діб поспіль.

Rp.: Aethazoli 0,5

D. t. d. N. 72 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 4 таблетки три рази на добу 6 діб поспіль.

#

690). Ярці: сульфадимезин (доза 2,0 г) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По 4 таблетки три рази на добу 5 діб поспіль.

Rp.: *Tabulettae Sulfadimezini* 0,5

D. t. d. N. 60

S.: Внутрішнє. По 4 таблетки три рази на добу 5 діб поспіль.

#

691). Бичку: сульфапіридазин (доза 0,1 г/кг маси тіла) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу один раз на добу 3 доби поспіль.

Rp.: *Sulfapyridasini* 4,0

Farinae Secalinae

Aguae coctae g. s.

Ut fiat bolus

D. t. d. N. 3

S.: По 1 болюсу один раз на добу 3 доби поспіль.

#

692). Теличці: еуфілін (доза 1,2 г) у формі 24 % офіціального розчину в ампулах по 1,0 мл. Підшкірно. По 5,0 мл три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: *Solutionis Euphyllini* 24 % – 1,0 ml

D. t. d. N. 45 in ampullis

S.: Підшкірно. По 5,0 мл три рази на добу 3 доби поспіль.

#

693). Барану: теобромін (доза 0,75 г) у формі таблетки масою 0,25 г. Внутрішнє. По три таблетки три рази на добу 4 доби поспіль.

Rp.: *Theobromini* 0,25

D. t. d. N. 36 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По три таблетки три рази на добу 4 доби поспіль.

#

694). Лошати: корінь алтеї (доза 30,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: *Pulveris radicis Althaeae* 30,0

Boli albae

Aguae coctae g. s.

Ut fiat bolus

D. t. d. N. 9

S.: Внутрішнє. По одному болюсу три рази на добу 3 доби поспіль.

#

695). Коту: корінь солодцю (доза 1,0 г) у формі болюса. Внутрішнє. По одному болюсу три рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: *Pulveris radicis Glycyrrhizae* 1,0

Pulveris radicis Althaeae

Aguae purificatae g. s.

Ut fiat bolus

D. t. d. N. 9

S.: Внутрішнє. По одному болюсу три рази на добу 3 доби поспіль.

#

696). Бичку: амонію хлорид (доза 7,0 г), натрію гідрокарбонат (доза 10,0 г) у формі порошку. Внутрішнє. По одному порошку три рази на добу 4 доби поспіль.

Rp.: Ammonii chloridi 7,0

Natrii hydrocarbonatis 10,0

M. f. pulvis

D. t. d. N. 12

S.: Внутрішнє. По одному порошку три рази на добу 4 доби поспіль.

#

697). Лошати: лінімент що містить олію терпентинну, метилсаліцилат, олію камфорну для зовнішнього застосування по 100,0 г кожного. Зовнішнє. Втирати в шкіру нижньої ділянки грудної клітки два рази на добу.

Rp.: Olei Therebinthinae

Methylis salicylatis

Olei Camphorati ad usum externum aa 100,0

M. f. linimentum

D. S.: Зовнішнє. Втирати в шкіру нижньої ділянки грудної клітки два рази на добу.

#

698). Ярці: кислоту ацетилсаліцилову (доза 2,5 г) у формі таблетки масою 0,5 г. Внутрішнє. По 5 таблеток три рази на добу 2 доби поспіль.

Rp.: Acidi acetysalicylici 0,5

D. t. d. N. 30 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По 5 таблеток три рази на добу 2 доби поспіль.

#

699). Борову: піралгін ін'єкційний (доза 50,0 мг/кг маси тіла) у формі офіцінального розчину. Діюча речовина – метамізол натрію 500,0 мг/мл. Внутрішньом'язово. По 5,0 мл два рази на добу 2 доби поспіль.

Rp.: Solutionis Pyralgini pro injectionibus 100,0

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 4,0 мл два рази на добу 2 доби поспіль.

700). Кобелю: кортизону ацетат (доза 0,075 г) у формі таблетки масою 0,025 г. Внутрішнє. По три таблетки два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Cortisoni acetatis 0,025

D. t. d. N. 18 in tabulettis

S.: Внутрішнє. По три таблетки два рази на добу 3 доби поспіль.

#

701). Трьом свинкам-аналогам після відлучення, вік – 45 діб: ніглумін розчин для ін'єкцій (доза 2,0 мл). Внутрішньом'язово. По 2,0 мл кожній тварині. Через 12 год. ін'єкцію повторити.

Rp.: Solutionis “Niglumin” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл кожній тварині. Через 12 год. ін'єкцію повторити.

15.6. Гіпоглікемія поросят – захворювання новонароджених поросят, яке хаорактеризується значним зниженням рівня глюкози в крові, гіпотермією та послабленням життєвих функцій. Причиною захворювання є неповноцінна годівля свиноматок, їх ожиріння, низька молочність (агалактія або гіпогалактія), велика кількість поросят у гнізді, що є причиною недокорму на тлі недостатньої кількості сосків та переохолодження поросят за низької температури в приміщеннях.

Недостатня кількість енергетичних речовин, які надходять з кормом, призводить до використання жирів та білків організму для синтезу глюкози (неоглюкогенез). Внаслідок цього в організмі накопичується сечовина та інші продукти проміжного обміну.

Захворювання проявляється сонливим станом, низькою активністю та слабкістю, небажанням поросят ссати свиноматку, зниженням температури тіла. Захворювання супроводжується судомами скелетних м'язів, вміст глюкози в крові нижче 3 ммоль/л, що у 2 – 5 разів менше порівняно з нормою.

З лікувальною метою поросят застосовують розчини глюкози, які вводять внутрішньочеревно у 10 % концентрації по 20,0 – 30,0 мл; підшкірно в 5 % концентрації по 15,0 – 20,0 мл; внутрішньо – 20 % розчин до 40,0 мл. Свиноматкам для стимуляції молоковіддачі внутрішньом'язово вводять окситоцин два рази на добу 2 – 3 доби поспіль. Обмін речовин стимулюють парентеральним введенням вітамінних препаратів та мінеральних речовин.

702). 10 поросят: глюкозу у формі 10 % розчину для ін'єкцій (доза 20,0 мл). Внутрішньочеревно. По 20,0 мл розчину два рази на добу кожному поросяті.

Rp.: Glucosi 40,0

Aguae pro injectionibus ad 400,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Внутрішньочеревно. По 20,0 мл розчину два рази на добу кожному поросяті.

#

703). 20 поросятам: глюкозу у формі 5 % розчину для ін'єкцій (доза 15,0 мл). Підшкірно. По 15,0 мл розчину два рази на добу кожному поросяті.

Rp.: Glucosi 30,0

Aguae pro injectionibus ad 600,0

M. f. solutio pro injectionibus

D. S.: Підшкірно. По 15,0 мл розчину два рази на добу кожному поросяті.

#

704). 10 поросятам: глюкозу у формі 20 % розчину (доза 40,0 мл). Внутрішнє. По 40,0 мл розчину п'ять разів на добу кожному поросяті.

Rp.: Glucosi 400,0

Aguae coctae ad 2000,0

M. f. solutio

D. S.: Внутрішнє. По 40,0 мл розчину п'ять разів на добу кожному поросяті.

#

705). Свиноматці: окситоцин 5,0 ОД в 1,0 мл (доза 30,0 ОД). Внутрішньом'язово. По 30,0 ОД (6,0 мл) два рази на добу 3 доби поспіль.

Rp.: Oxytocini 2,0 ml

D. t. d. N. 18 in ampullis

S.: Внутрішньом'язово. По 30,0 ОД (6,0 мл) два рази на добу 3 доби поспіль.

#

706). Двом свиноматкам: кальцію бороглюконат у формі 20 % офіціального розчину (доза 20,0 мл). Внутрішньом'язово. По 20,0 мл два рази на добу 2 доби поспіль кожній свиноматці.

Rp.: Solutionis Calcii gluconatis pro injectionibus 20 % – 200,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 20,0 мл два рази на добу 2 доби поспіль кожній свиноматці.

#

707). Двом свиноматкам: тетравіт (доза 5,0 мл). Внутрішньом'язово. По 5,0 мл через кожні 7 діб до відлучення поросят.

Rp.: Tetraviti 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл через кожні 7 діб до відлучення поросят.

15.7. Гіповітаміноз Д, рахіт (*D-hypovitaminosis, rachitis*) – хронічна хвороба, зумовлена нестачею вітаміну Д, яка характеризується порушенням загального і зокрема фосфорно-кальцієвого обміну та ураженням кісткової тканини. До нестачі вітаміну Д особливо чутливі молоді тварини, у яких за його дефіциту уповільнюється ріст кісток, розвивається їх деформація. На Д-гіповітаміноз хворіє молодняк продуктивних тварин, а також цуценята та курчата. Д-гіповітаміноз у молодих тварин називають рахітом, у дорослих тварин дефіцит вітаміну Д проявляється зниженням засвоєння кальцію і фосфору, що зумовлює остеодистрофію.

Д-гіповітаміноз може бути природженим та набутиим. Природжений Д-гіповітаміноз (рахіт) виникає як наслідок порушень обміну мінеральних речовин та вітамінів у маточного поголів'я в період вагітності та його безвигульного утримання. Набутий Д-гіповітаміноз виникає внаслідок недостатнього надходження вітамінів Д₂ і Д₃ з кормами або недостатнього їх синтезу в шкірі із провітаміну 7-дегідрохолестерину під впливом ультрафіолетового опромінення за безвигульного утримання молодняку. Ендогенний Д-гіповітаміноз може розвиватись як порушення обміну вітаміну Д за гастроентериту, гепатиту, панкреатиту, холециститу, гепатозу, нефрозу, патології щитоподібної та парашитоподібних залоз тощо.

Лікування спрямоване на усунення в організмі дефіциту вітаміну Д, його активних форм, нормалізацію фосфорно-кальцієвого обміну. Враховуючи те, що рахіт часто супроводжується А-гіповітамінозом та аліментарною анемією тваринам призначають препарати вітаміну А, заліза та кобальту, а також полівітамінні препарати – продевіт-тетра, тривіт, тетравіт, тріовет Ф, риб'ячий жир та ін.

708). Кобелю: продевіт-тетра – олійний розчин для ін'єкцій (доза 1,2 мл). Внутрішньом'язово. По 1,2 мл з інтервалом 7 діб на 8 ін'єкцій.

Rp.: Solutionis “Prodevit-Tetra” pro injectionibus oleosae 10,0 ml
Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,2 мл з інтервалом 7 діб на 8 ін'єкцій.

#

709). Для 10 поросят-сисунів: тривіт – олійний розчин для ін'єкцій (доза 1,0 мл). Внутрішньом'язово. По 1,0 мл з інтервалом 7 діб на 4 ін'єкції.

Rp.: Solutionis “Trivit” pro injectionibus oleosae 100,0 ml
Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По одному мілілітру з інтервалом 7 діб на 4 ін'єкції.

#

710). Двом лошатам: тріовет Ф – олійний розчин для ін'єкцій (доза 0,5 мл). Внутрішньом'язово По 0,5 мл з інтервалом 7 діб на 8 ін'єкцій.

Rp.: Solutionis “Triovet F” pro injectionibus oleosae 10,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом’язово. По 0,5 мл з інтервалом 7 діб на 8 ін’єкцій.

#

711). Для 100 курчат: риб’ячий жир 1000,0 мл для внесення в корм. Внутрішнє. По 2 столові ложки щоденно з кормом.

Rp.: Olei jecoris Aselli 1000,0 ml

Da in lagenis

S.: По 2 столові ложки щоденно з кормом.

#

712). Для двох козенят: риб’ячий жир 500,0 мл для внесення в корм. Внутрішнє. По одній столовій ложці щоденно з кормом.

Rp.: Olei jecoris Aselli 500,0 ml

Da in lagenis

S.: По одній столовій ложці щоденно з кормом.

15.8. Аліментарна анемія (*Anaemia alimentarica*) – характеризується порушенням кровотворення, зниженням рівня гемоглобіну в крові, анемією, затримкою росту та розвитку. Захворювання найчастіше трапляється у поросят, рідше у телят, ягнят, цуценят. Основна причина аліментарної анемії – дефіцит заліза в організмі. Певне значення у виникненні захворювання має також недостатність у кормах протеїну, міді, кобальту, цинку та вітамінів. Недостатність заліза, кобальту, міді, цинку супроводжується зниженням синтезу гемоглобіну крові, міоглобіну м’язів та залізовмісних ензимів: цитохромоксидази, цитохрому, пероксидази, які виконують окисні функції. Знижується інтенсивність гемоцитопоезу, органи та тканини організму недостатньо забезпечуються киснем, порушується обмін речовин.

Ознаки захворювання у поросят проявляються на 7 – 15 добу після народження, у телят дещо пізніше. Характерні ознаки: слизові оболонки блілого відтінку, шкіра суха та бліда, волосся ламке, часто випадає, апетит спотворений – тварини облизують стіни, гризуть кормушки, п’ють гноївку. Дослідженням крові виявляють низький вміст гемоглобіну в кожному еритроциті та зменшення їх кількості.

З лікувальною метою застосовують залізодекстранові препарати – комплексні сполуки заліза з низькомолекулярними полісахаридами декстрану. Їх вводять поросятam внутрішньом’язово з третьої доби після народження. Залізодекстранові препарати також вводять вагітним свиноматкам з метою профілактики аліментарної анемії поросят.

Доза залізодекстранового препарату залежить від вмісту у ньому заліза, який може становити 50, 75, 100 та 200 мг/мл. Застосовують також комплексні

препарати заліза, вітамінів та мінеральних речовин – зооферан 10 %, брова-феран, юніферон 200, суїферровіт, феролайф, біоферон, Ферровет+В₁₂, фероселеніт.

713). 10 поросят-аналогам: суїферровіт (доза 5,0 мл) – розчин для ін'єкцій. Вітамінно-мінеральний препарат. Підшкірно. По 5,0 мл кожному поросяті через декілька годин після народження. Через 7 діб розчин вводять повторно.

Rp.: Solutionis “Suiferrovit” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Підшкірно. По 5,0 мл кожному поросяті через декілька годин після народження. Через 7 діб розчин вводять повторно.

#

714). 10 свиноматкам за 3 – 4 тижні до опоросу: феролайф (доза 10,0 мл) – розчин для ін'єкцій. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожній свиноматці. Перед застосуванням підігріти до температури 36 °С.

Rp.: Solutionis “Ferolaif” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожній свиноматці.

#

715). Двом телятам 5 добового віку: феролайф (доза 10,0 мл) – розчин для ін'єкцій. Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожному теляті. Через 7 діб розчин вводять повторно.

Rp.: Solutionis “Ferolaif” pro injectionibus 20,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожному теляті. Через 7 діб розчин вводять повторно. Перед застосуванням підігріти до температури 36 – 38 °С.

#

716). 20 ягнятам вік 5 – 6 діб: біоферон – розчин для ін'єкцій (доза 1,0 мл). Внутрішньом'язово. По 1,0 мл кожному ягнятю. Через 14 діб розчин вводять повторно.

Rp.: Solutionis “Bioferon” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл кожному ягнятю. Через 14 діб розчин вводять повторно.

#

717). Двом лошатам вік 4 доби: ферровет+В₁₂ – розчин для ін'єкцій (доза 5,0 мл). Внутрішньом'язово. По 5,0 мл кожному лошатю. Перед застосуванням підігріти до температури 36 – 38 °С. Через 12 діб розчин вводять повторно.

Rp.: Solutionis “Ferrovet + B₁₂” pro injectionibus 10,0 ml

D. t. d. N. 2 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 5,0 мл кожному лошаті. Перед застосуванням підігріти до температури 36 – 38 °С. Через 12 діб розчин вводять повторно.

#

718). 30 поросят-аналогам: броваферан – розчин для ін'єкцій (доза 2,0 мл). Внутрішньом'язово. По 2,0 мл кожному поросяті. Перед застосуванням підігріти до температури тіла тварини.

Rp.: Solutionis “Brovaferan” pro injectionibus 20,0 ml

D. t. d. N. 3 in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл кожному поросяті. Перед застосуванням підігріти до температури тіла тварини.

#

719). 50 поросят-аналогам вік 2 доби: юніферон 200 – розчин для ін'єкцій (доза 1,0 мл). Внутрішньом'язово. По 1,0 мл кожному поросяті. Через 20 діб розчин вводять повторно.

Rp.: Solutionis “Uniferon 200” pro injectionibus 200,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 1,0 мл кожному поросяті. Через 20 діб розчин вводять повторно.

#

720). 10 свиноматкам за 3 – 4 тижні до опоросу: зооферан 100 – розчин для ін'єкцій (доза 10,0 мл). Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожній свиноматці. Перед застосуванням підігріти до температури тіла тварини.

Rp.: Solutionis “Zooferan 100” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 10,0 мл кожній свиноматці. Перед застосуванням підігріти до температури тіла тварини.

15.9. Білом'язова хвороба (*Morbus leucomuscularis*) – захворювання молодняку раннього віку, яке характеризується гострим перебігом, вираженим дистрофічним ураженням скелетних, гладких та серцевого м'язів, а також печінки. Хворіють переважно молоді тварини – ягнята, телята, поросята, лошата, каченята, курчата, індичата, гусенята. Вважається, що хвороба спричиняється дефіцитом вітаміну Е, селену і сірковмісних амінокислот.

За гострого перебігу спостерігають пригнічення, зниження тону м'язів, тахікардію, роздвоєння серцевих тонів, прискорене дихання, дрижання м'язів, залежування.

Хронічну форму спостерігають у молодняку віком 2 – 3 місяці, іноді старшого віку. Тварини швидко втомлюються, відстають у рості. Відзначають ураження суглобів, кульгавість, слабкість тону м'язів, іноді парез і параліч м'язів.

З лікувальною метою застосовують неорганічні сполуки селену (натрію селеніт), а також комплексні препарати селену з вітаміном Е (інтровіт-Е-Селен, вітамін Е + Селен, вітафарм Е-селен, селенвіт-Е), токоферолу ацетат.

721). Для 5 ягнят: вітамін Е + Селен (доза 0,5 мл/10 кг маси тіла) – розчин для ін'єкцій. Внутрішньом'язово. По 0,5 мл/10 кг маси тіла. Кожному ягняті 6 ін'єкцій з інтервалом 14 діб.

Rp.: Solutionis “Vitamin E + Selen” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 0,5мл/10 кг маси тіла. Кожному ягняті 6 ін'єкцій з інтервалом 14 діб.

#

722). Для трьох телят: інтровіт-Е-Селен (доза 2 мл/10 кг маси тіла) – розчин для ін'єкцій. Внутрішньом'язово. По 2,0 мл/10 кг маси тіла кожному теляті. Через кожні 2 тижні ін'єкції роблять повторно.

Rp.: Solutionis “Introvit-E -Selen” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл/10 кг маси тіла кожному теляті. Через кожні 2 тижні ін'єкції роблять повторно.

#

723). Для 50 курчат: вітафарм Е-Селен – розчин для ін'єкцій та внутрішнього застосування з питною водою. Внутрішнє. Два мілілітри препарату розчинити в 1,0 л питної води. Випоювати впродовж доби. Випоювання повторити ще 2 рази з інтервалом 7 діб.

Rp.: Solutionis “Vitafarm E-Selen” 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішнє. Два мілілітри препарату розчинити в 1,0 л питної води. Випоювати впродовж доби. Випоювання повторити ще 2 рази з інтервалом 7 діб.

#

724). Для двох поросят: селенвіт-Е – розчин для ін'єкцій (доза 2,0 мл). Внутрішньом'язово. По 2,0 мл кожному поросяті.

Rp.: Solutionis “Selenvit -E” pro injectionibus 100,0 ml

Da in lagenis

S.: Внутрішньом'язово. По 2,0 мл кожному поросяті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аптечна технологія ліків: підручник для фармацевтичних вузів і факультетів/за ред. О.І. Тихонова. Вінниця: Нова Книга, 2004. 640 с.
2. Внутрішні хвороби тварин / [Левченко В.І., Кондрахін І.П., Влізло В.В. та ін.]; навчальне видання за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2012. Частина 1. 528 с.
3. Внутрішні хвороби тварин / [Левченко В.І., Влізло В.В., Кондрахін І.П. та ін.]; навчальне видання за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2015. Частина 2. 610 с.
4. Внутрішні хвороби тварин / [Цвіліховський М.І., Бойко Н.І., Голопура С.І. та ін.]; практикум за ред М.І. Цвіліховського. Київ: ЦП КОМПРИНТ, 2023. 240 с.
5. Деркач І.М., Духницький В.Б., Іщенко В.Д. Ветеринарна рецептура: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Компринт», 2023. 178 с.
6. Державна фармакопея України. Держ. п-во «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». Харків, 2009. 280 с.
7. Державна фармакопея України. Держ. п-во «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». Харків, 2011. 540 с.
8. Духницький В.Б., Деркач І.М. Аптечний практикум: навчальний посібник для лабораторних занять з дисципліни «Ветеринарна фармакологія» для студентів ОС «Бакалавр» та «Магістр». Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 162 с.
9. Духницький В.Б., Деркач І.М., Іщенко В.Д. Ветеринарна рецептура: робочий зошит з дисципліни «Ветеринарна фармакологія» для студентів факультету ветеринарної медицини. Київ: Видавничий центр «Компринт», 2017. 72 с.
10. Духницький В.Б., Деркач І.М., Іщенко В.Д., Гальчинська О.К. Довідник з ветеринарної фармакології. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 232 с.
11. Духницький В.Б., Деркач І.М. Сучасна термінологія у ветеринарній медицині. Київ: Компринт, 2017. 208 с.
12. Енциклопедичний тлумачний словник фармацевтичних термінів: українсько-латинсько-російсько-англійський: навчальний посібник для ВМНЗ/за ред. В.П. Черних. Вінниця: Нова Книга, 2014. 824 с.
13. Хмельницький Г.О., Духницький В.Б. Ветеринарна фармакологія: підручник. Київ: Компринт, 2017. 575 с.
14. Практикум з основ технології лікарських форм у ветеринарній медицині / [Ярошенко В.І., Хмельницький Г.О., Кузовкін Є.М. та ін.]; навчальний посібник за ред. С.І. Васильєва. Харків: Еспада, 2003. 358 с.
15. Превентивні технології забезпечення здоров'я дрібних домашніх і екзотичних тварин / [Цвіліховський М.І., Голопура С.І., Грушанська Н.Г. та ін.]; навчальний посібник за ред. М. І. Цвіліховського. Київ: ЦП КОМПРИНТ, 2022. 238 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

	
МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ	
НАКАЗ	
29.09.2022 № 752	
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22 листопада 2022 р. за № 1452/38788

Про затвердження Форми та правил видачі ветеринарних рецептів

Відповідно до частини десятої статті 77 Закону України від 04 лютого 2021 року № 1206-IX «Про ветеринарну медицину», Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 року № 124, та з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність із законодавством України, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити такі, що додаються:

1) форму рецептурного бланка № 1 (ф-1) для виписування тваринам ветеринарних лікарських засобів;

2) форму спеціального рецептурного бланка № 2 (ф-2) для виписування тваринам ветеринарних лікарських засобів, що містять отруйні, сильнодіючі, наркотичні засоби, психотропні речовини або їх прекурсори та тих, що застосовуються для евтаназії тварин;

3) Правила видачі ветеринарних рецептів.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державного комітету ветеринарної медицини України від 03 червня 2008 року № 97 «Про затвердження Правил виписування та видачі рецептів на ветеринарні препарати», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19 червня 2008 року за № 544/15235.

3. Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів забезпечити в установленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування та вводиться в дію одночасно із Законом України від 04 лютого 2021 року № 1206-IX «Про ветеринарну медицину».

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра аграрної політики та продовольства України згідно з розподілом обов'язків.

ПРАВИЛА

видачі ветеринарних рецептів

I. Загальні положення

1. Ці Правила встановлюють вимоги до змісту та форми ветеринарного рецепта, а також порядку його видачі.

2. За ветеринарними рецептами відпускаються ветеринарні лікарські засоби, якщо відповідна вимога зазначена у рішенні про державну реєстрацію такого засобу.

3. Забороняється виписувати рецепти на ветеринарні лікарські засоби, що не дозволені до застосування.

4. Ветеринарні рецепти видаються ліцензованими ветеринарними лікарями або ветеринарними лікарями ліцензованого закладу ветеринарної медицини. У випадках, визначених законом, ветеринарні рецепти можуть також видаватися іншими спеціалістами ветеринарної медицини (крім протимікробних ветеринарних лікарських засобів або інших ветеринарних лікарських засобів, що вимагають попереднього точного діагнозу ветеринарного лікаря).

5. Ветеринарні рецепти видаються тільки після клінічного огляду та/або здійснення інших діагностичних заходів, достатніх для визначення стану здоров'я тварини чи групи тварин.

6. Реалізація дистанційним способом ветеринарних лікарських засобів, що відпускаються за рецептом, забороняється.

7. В цих Правилах терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України від 04 лютого 2021 року № 1206-IX «Про ветеринарну медицину».

II. Вимоги до змісту та форми ветеринарного рецепта

1. Ветеринарний рецепт повинен містити:

1) інформацію щодо ідентифікації тварини або груп тварин, які підлягають лікуванню;

2) найменування / прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) доглядача або власника (утримувача) тварини (тварин), контактну інформацію;

3) дату видачі рецепта;

4) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) ліцензованого ветеринарного лікаря або ветеринарного лікаря ліцензованого закладу ветеринарної медицини,

іншого спеціаліста ветеринарної медицини (у випадках, визначених законом), контактну інформацію;

5) підпис або еквівалентну електронну форму ідентифікації ліцензованого ветеринарного лікаря або ветеринарного лікаря ліцензованого закладу ветеринарної медицини, іншого спеціаліста ветеринарної медицини (у випадках, визначених законом);

6) найменування призначеного лікарського засобу, включаючи його активні речовини;

7) фармацевтичну форму та вміст діючої речовини / діючих речовин;

8) рекомендовану кількість або кількість упаковок, включаючи розмір упаковки;

9) режим дозування;

10) для видів продуктивних тварин, період виведення (очікування), навіть якщо такий період дорівнює нулю;

11) будь-які попередження, необхідні для забезпечення належного використання, включаючи, де це доречно, для забезпечення обережного використання протимікробних ветеринарних лікарських засобів.

2. Ветеринарні рецепти видаються в паперовій та/або електронній формі.

3. Ветеринарний рецепт в паперовій формі (паперовий ветеринарний рецепт) виписується на рецептурних бланках розміром 105 × 150 мм, що виготовлені на паперових носіях друкарським способом.

Для виписування паперових ветеринарних рецептів на ветеринарні лікарські засоби, крім ветеринарних лікарських засобів, що містять отруйні, сильнодіючі, наркотичні засоби, психотропні речовини або їх прекурсори застосовуються рецептурні бланки форми № 1 (ф-1).

Для паперових ветеринарних рецептів на ветеринарні лікарські засоби, що містять отруйні, сильнодіючі, наркотичні засоби, психотропні речовини або їх прекурсори та тих, що застосовуються для евтаназії тварин, застосовуються спеціальні рецептурні бланки форми № 2 (ф-2), де зазначається прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) ліцензованого спеціаліста ветеринарної медицини або спеціаліста ветеринарної медицини ліцензованого закладу ветеринарної медицини, який буде їх застосовувати.

Спеціальні рецептурні бланки форми № 2 (ф-2) для паперових ветеринарних рецептів виготовляються на папері рожевого кольору, мають наскрізну нумерацію.

Видачу ветеринарних рецептів реєструють у журналах, форма яких наведена у додатках 1, 2 до цих Правил, пронумерованих, прошнурованих, скріплених печаткою (за наявності) та засвідчених підписом керівника ліцензованого закладу ветеринарної медицини або ліцензованого ветеринарного лікаря (якщо він зареєстрований як фізична особа-підприємець). У випадках, визначених законом, коли ветеринарні рецепти видаються іншими спеціалістами ветеринарної медицини, журнали засвідчуються підписом керівника суб'єкта господарювання в якому працює відповідний спеціаліст.

4. Ветеринарний рецепт в електронній формі (електронний ветеринарний рецепт) створюється, зберігається та передається через інформаційну (інформаційно-комунікаційну) систему компетентного органу, доступ до якої надається ліцензованим ветеринарним лікарям, ветеринарним лікарям ліцензованого закладу ветеринарної медицини або у випадках, визначених законом, іншим спеціалістам ветеринарної медицини, що здійснюють виписування електронного рецепта, та спеціалістам ветеринарної медицини операторів ринку ветеринарних препаратів, що здійснюють відпуск лікарського засобу за електронним рецептом відповідно до вимог чинного законодавства у сфері електронного документообігу, електронних довірчих послуг та захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах.

5. Інформаційно-комунікаційна система, в якій створюється, зберігається та передається електронний ветеринарний рецепт, повинна мати комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю.

6. Електронний ветеринарний рецепт виписується відповідно до пункту 1 цього розділу ліцензованим ветеринарним лікарем, ветеринарним лікарем ліцензованого закладу ветеринарної медицини або у випадках, визначених законом, іншим спеціалістом ветеринарної медицини шляхом накладення електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа, виданого кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг без відомостей про те, що особистий ключ зберігається в засобі кваліфікованого електронного підпису.

7. Електронний ветеринарний рецепт може бути створений, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму, яка відтворює інформацію, що зазначається на рецептурних бланках форм № 1 (ф-1) та № 2 (ф-2).

Візуальною формою електронного ветеринарного рецепта є відображення даних, які він містить, електронними засобами або на папері у формі, придатній для сприйняття його змісту людиною. Така форма не є ветеринарним рецептом.

8. Ветеринарний рецепт, створений комп'ютерним набором, який було роздруковано та підписано власноруч чи за допомогою факсиміле, не вважається електронним ветеринарним рецептом.

9. У разі виявлення в електронному ветеринарному рецепті помилки такий рецепт вважається недійсним та анулюється в інформаційній (інформаційно-комунікаційній) системі особою, що його виписала.

10. Ліцензований ветеринарний лікар, ліцензований заклад ветеринарної медицини або у випадках, визначених законом, інший спеціаліст ветеринарної медицини, що має право виписувати ветеринарні рецепти самостійно приймають рішення про запровадження виписування електронних ветеринарних рецептів.

11. Для виписування електронного ветеринарного рецепта до бази даних інформаційної (інформаційно-комунікаційної) системи вноситься інформація про спеціаліста ветеринарної медицини, власника (утримувача) або доглядача тварини (тварин), ідентифікаційний номер тварини або груп тварин, яка

відповідає інформації, що зазначається на рецептурних бланках форм № 1 (ф-1) та № 2 (ф-2).

12. Строк дії електронного ветеринарного рецепта відповідає строку дії рецепта, виписаного на рецептурному бланку форми № 1 (ф-1) та рецептурному бланку форми № 2 (ф-2) відповідно.

III. Порядок видачі ветеринарних рецептів

1. Ветеринарний рецепт видається тільки після клінічного огляду та/або здійснення інших діагностичних заходів, достатніх для визначення стану здоров'я тварини чи групи тварин та з обов'язковим записом про призначення ветеринарних лікарських засобів.

Видача ветеринарних рецептів на лікувальні корми здійснюється з урахуванням особливостей визначених правилами виробництва, обігу та застосування (використання) лікувальних кормів, проміжних продуктів для виробництва лікувальних кормів, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини.

2. Ветеринарний рецепт на ветеринарні лікарські засоби виписують на курс лікування тварини.

3. Ветеринарний рецепт не можна виписувати більше трьох разів на одну й ту саму тварину чи групу тварин без повторного їх огляду.

4. При видачі ветеринарного рецепта рекомендується включати слова «Тільки для лікування тварин».

5. Дозволяється виписувати тільки одне найменування ветеринарного лікарського засобу, що належить до списку отруйних, сильнодіючих, снодійних, в інших випадках - не більше трьох найменувань.

6. Ветеринарні рецепти заповнюються чітко і розбірливо чорнилом, кульковою ручкою або комп'ютерним набором з обов'язковим заповненням належної інформації, передбаченої відповідною формою бланка ветеринарного рецепта. Виправлення не дозволяються. Забороняється нанесення на рецептурний бланк інформації (в тому числі рекламної), крім визначеної у пункті 1 розділу II цих Правил.

7. В частині звернення лікаря до фармацевтичного працівника у рецепті зазначаються латинською, або англійською, або українською мовою:

назва лікарського засобу (міжнародна непатентована назва або торговельна назва (патентована) у випадках, передбачених законодавством);

назва формоутворюючих та коригуючих речовин;

склад лікарського засобу;

лікарська форма;

звернення лікаря до фармацевтичного працівника про виготовлення та/або видачу лікарського засобу.

Дозволяється використання виключно прийнятих у фармацевтичній практиці скорочень. Рецептурні скорочення, наведені у додатку 3 до цих Правил, зазначаються тільки латинською мовою.

8. При виписуванні рецепта кількість рідких лікарських засобів вказується в мілілітрах, краплях, усі інші - у грамах, а в окремих випадках - в одиницях дії (ОД).

9. При зазначенні режиму дозування, передбаченого підпунктом 9 пункту 1 розділу II цих Правил, мікрограми/нанограми зазначаються без скорочень. Необхідно завжди ставити 0 перед початковою десятковою комою (наприклад, 0,5 мг), але при цьому уникати зайвого використання десяткової коми (наприклад, 3 мг, а не 3,0 мг).

10. Назви отруйних ветеринарних лікарських засобів пишуться на початку рецепта, далі - усі інші ліки.

11. Спосіб застосування ліків пишеться державною мовою із зазначенням дози, кратності, режиму (до чи після годівлі, з кормом, з водою тощо) та тривалості застосування. Забороняється обмежуватись загальними вказівками типу «Зовнішнє», «Відомо» тощо.

12. При необхідності негайного відпуску ліків у верхній частині рецепта проставляється позначка «Cito» (швидко), «Statim» (негайно) або «Antidotum» (протиотрута).

13. Зберігання та схоронність ветеринарних рецептурних бланків забезпечується відповідальним ліцензованим ветеринарним лікарем або ветеринарним лікарем ліцензованого закладу ветеринарної медицини.

14. Рецепт, який виписано з порушенням вимог цих Правил або містить несумісні лікарські засоби, вважається недійсним і ліки за ним відпуску не підлягають. На такому ветеринарному рецепті ставиться штамп «Рецепт недійсний».

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства аграрної політики
та продовольства України

29 вересня 2022 року № 752

ФОРМА

рецептурного бланка № 1 (ф-1)

для виписування тваринам ветеринарних лікарських засобів

Найменування закладу ветеринарної медицини (штамп закладу) або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) ліцензованого спеціаліста ветеринарної медицини	Місцезнаходження закладу ветеринарної медицини або місце провадження господарської діяльності з ветеринарної практики ліцензованого спеціаліста ветеринарної медицини, контактний телефон, факс та/або електронна адреса
	Код за ЄДРПОУ / Реєстраційний номер облікової картки платника податків*
	Серія та номер (за наявності) ліцензії на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики, рішення органу ліцензування на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики

РЕЦЕПТ № _____

Дата видачі рецепта: _____

Вид, вік, кличка, ідентифікаційний номер тварини або груп тварин (за наявності): _____

Найменування / прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) доглядача або власника (утримувача) тварини (тварин), його місцезнаходження/місце проживання, контактний телефон, факс та/або електронна адреса: _____

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) ліцензованого ветеринарного лікаря або ветеринарного лікаря ліцензованого закладу ветеринарної медицини, іншого спеціаліста ветеринарної медицини (у випадках, визначених законом): _____

Діагноз:

Рр.:

Для видів продуктивних тварин, період виведення (очікування), навіть якщо такий період дорівнює нулю:

Попередження, необхідні для забезпечення належного використання:

Підпис та особиста печатка лікаря _____ М. П. (за наявності)

Рецепт дійсний протягом 5 днів, 10 днів, 30 днів (непотрібне закреслити)

*Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті зазначаються серія (за наявності) та номер паспорта.

(друкується на зворотному боці рецептурного бланка)

Штамп ветеринарної аптеки

№ лікарської форми

індивідуального виготовлення _____

Прийняв _____

Виготовив

Перевірив _____

Відпустив

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства аграрної політики
та продовольства України
29 вересня 2022 року № 752

ФОРМА

спеціального рецептурного бланка № 2 (ф-2)

для виписування тваринам ветеринарних лікарських засобів,
що містять отруйні, сильнодіючі, наркотичні засоби, психотропні речовини
або їх прекурсори та тих, що застосовуються для евтаназії тварин

Найменування закладу ветеринарної медицини (штамп закладу) або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) ліцензованого спеціаліста ветеринарної медицини	Місцезнаходження закладу ветеринарної медицини або місце провадження господарської діяльності з ветеринарної практики ліцензованого спеціаліста ветеринарної медицини, контактний телефон, факс та/або електронна адреса
	Код за ЄДРПОУ / Реєстраційний номер облікової картки платника податків*
	Серія та номер (за наявності) ліцензії на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики, рішення органу ліцензування на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики

РЕЦЕПТ

Серія _____ № _____

Дата видачі рецепта: _____

Вид, вік, кличка, ідентифікаційний номер тварини або груп тварин (за наявності): _____

Найменування / прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) доглядача або власника (утримувача) тварини (тварин), його місцезнаходження / місце проживання, контактний телефон, факс та/або електронна адреса:

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) ліцензованого ветеринарного лікаря або ветеринарного лікаря ліцензованого закладу ветеринарної медицини, іншого спеціаліста ветеринарної медицини (у випадках, визначених законом):

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) ліцензованого спеціаліста ветеринарної медицини або спеціаліста ветеринарної медицини ліцензованого закладу ветеринарної медицини, який буде застосовувати ветеринарний лікарський засіб, контактний телефон, факс та/або електронна адреса:

Діагноз:

Rp.:

Попередження, необхідні для забезпечення належного використання:

Підпис та особиста печатка лікаря _____ М. П. (за наявності)

Рецепт дійсний протягом десяти календарних днів. Рецепт залишається в аптеці.

*Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті зазначаються серія (за наявності) та номер паспорта.

РЕЦЕПТУРНІ СКОРОЧЕННЯ

Скорочення латинською мовою	Повне написання	Переклад
1	2	3
aa	ana	кожного (у рівних кількостях)
ac., acid.	acidum	кислота
aerosol.	aerosolum	аерозоль
amp.	ampulla	ампула
aq.	aqua	вода
aq. destill.	aqua destillata	вода дистильована
aq. pro inject.	aqua pro injectionibus	вода для ін'єкцій
aq. purific.	aqua purificata	вода очищена
aspers.	aspersio	присипка
but.	butyrum	масло (тверде)
caps.	capsula	капсула
ch. cer.	charta cerata	вощений папір
clysm.	clysma	клізма
caps. gelat.	capsulae gelatinosae	капсули желатинові
comp., cps., cp.	compositus	складний
concentr.	concentratus	концентрований
cort.	cortex	кора
crem.	cremor (cream)	крем
D.	Da; Detur; Dentur	Видай. Нехай буде видано. Нехай будуть видані
D. S.	Da Signa; Detur Signetur	Видай. Познач. Нехай буде видано, позначено. Видати, позначити
D. t. d.	Da (Dentur) tales doses	Видай (Видати) такі дози

dec.	decoctum	відвар
dil.	dilutus, a, um	розведений
Div. in. p. aeq.	Divide in partes aequales	Розділи на рівні частини
dr.	dragee	драже
empl.	emplastrum	пластир
emuls.	emulsio, emulsum	емульсія
extr.	extractum	екстракт, витяжка
f.	fiat (fiant)	нехай утвориться (утворюються)
flor., fl.	flores, flos	квіти, квітка
fluid.	fluidus	рідкий
fruct., fr	fructus	плід
fol.	folium	лист
gel.	gelum	гель
glob.	globulus	кулька
gtt., (gtts.)	gutta, guttae (guttas)	крапля, краплі (краплі)
gran.	granulum, granula	гранули
gr, g	gramma	грам
h.	hora	година
hb., herb.	Herba	трава
in amp., in lag, in tab.; in caps.	in ampullis, in lagenis in tabullettis, in capsulis	в ампулах, у флаконах, у таблетках; у капсулах
inf.	infusum	настій
lag.	lagna	флакон, пляшка
lin., linim.	linimentum	рідка мазь, лінімент
liq.	liquor	рідина
M.	Misce, Misceatur	Змішай. Нехай буде змішано. Змішати
mg	miligramma	міліграм
mcg	microgramma	мікрограм
ml	millilitrum	мілілітр
membran.	membrana	плівка

mucil.	mucilago	слиз
nebul.	nebula	небула, зрошення
N.	numero	числом
obd.	obductus	вкритий оболонкою
ol.	oleum	олія
oleos.	oleosus	олійний
ophthalm.	ophthalmicus	очний
past.	pasta	паста
pess.	pessarium, pessaria	песарій, песарії
praec., ppt.	praecipitatus	осаджений
pro inject.	pro injectionibus	для ін'єкцій
p. aeq.	partes aequales	рівні частини
pulv.	pulvis	порошок
q. s.	quantum satis	скільки буде потрібно, скільки необхідно
rad., r.	radix	корінь
rect.	rectalis	ректальний
rectif.	rectificatus	очищений, ректифікований
Rp.	Recipe	Візьми
Rep.	Repete, Repetatur	Повтори. Нехай буде повторено
rhiz. rh.	rhizoma	кореневище
S.	Signa, Signetur	Познач. Нехай буде позначено
sem.	semen	насіння
sicc.	siccus	сухий
simpl.	simplex	простий
sir.	sirupus	сироп
spec.	species	збір
spir.	spiritus	спирт
spirit.	spirituosus	спиртовий
spiss.	spissus	густий
sol.	solutio	Розчин

solv.	solvella, (tabuletta effervescens, spargens)	сольвелла або швидкорозчинна таблетка
Steril.! Ster.!	Sterilisa!; Sterilisetur!	Простерилізуй! Простерилізувати!
subtiliss. (subtss.)	subtilissimus	найдрібніший
supp.	suppositorium	свічка, супозиторій
susp.	suspensio	суспензія
tab.	tabuletta	таблетка
tab. retard.	tabuletta retardata (retard)	таблетка сповільненого вивільнення
tinct., t-ra., tct.	tinctura	настойка
ung.	unguentum	мазь
vagin.	vaginalis	вагінальний
vit.	vitrum	склянка

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Духницький Володимир Богданович

РЕЦЕПТУРНИЙ ДОВІДНИК ЛІКАРЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Частина I

Підписано до друку 07.08.26 Формат 60x84\16
Ум. друк. арк. 12,9 Наклад 50 прим. Зам. № 260456

Видавець і виготовлювач Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, 03041.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4097 від 17.06.2011